darum occupatione rerum, et tractatione literarum, quo longius ab ortu et impetu primo
recedebat, interioris cuiq sui hnis cura paulatim laxior fieret, suavisq erga res Divi:
nas affectio, earumq gustus, qui solidarum virtutum custos, idem ac fructus e exarisceret. 18
Sacchinus Hist: Soc: Lib: 1. ~~fol 11~~. N: 3. Sic paulatim solidarum virtutum gustu et fru:
ctu exarescente, exortas fuisse domi et foris gravissimas tempestates, quibus et Diaboli
et hnum opera, sive per impietatem, sive per falsam speciem pietatis, sibi invicem ob:
stantium, concussam fuisse hanc Chri naviculam. testatur Sacchin: Soc: Iesu Hist: Lib: 7
fol: 11. N: 3. In illa pietatis et impietatis lucta, prævaluit naæ hnæ hostis, qui ut socie: 19
tatem facilius reformaret, custodes instituti S. Ignatij sustulit de quibus Sacchin: ita ab:
quit: Superintendentes a S. Ignatio sapientissime constituti sublati st; Versabatur 20
horum munus in eo, ut velut in speculo et in medio constituti, charitatis et Obsequij Au:
tores, si quid in Rectorum desiderarent officio, seu minus probarent gestis, id per ipso:
rum admonitionem corrigeretur. Inde fiebat ut pollentes consilio viri, vel ad agendum
cum populo Eccleæ pcas curandas utilitates, vel de idonei, vel certe viribus ac valetu:
dine destituti, quo minus possent difficultates administrois sustinere, Superintendentes,
quasi custodes ac duces Rectori appositi, haud magno labore multum prodessent.
Verum cum quæ inter Provinciales, ac Commissarios, eæ Rectores inter ac superinten: 21
dentes angustiæ eent, tantumq sibi quidam inania relinqui vocabula conquererentur,
et interdum inter se (ut sua cuiq consilia blandiuntur) dissentirent; deniq adultæ
jam regendæ familiæ, abunde Provinciales Rectoresq sufficerent, visum est Pribus
Superintendentium posthac appellatione ac munere abstinendum. Qui tn ad eam diem 22
sapienter ac necessario adjecti fuerunt, uti primordiorum infirmitatem, multiplicata ad:
minicula fulcirent; quodq deerat uni hni, vel a peritia vel a legibus, nondum satis ex:
plicatis, vel autoritate, vel aliunde adjumenti, id conjuncta multorum cura suppleret.
Sacchin: Soc: Hist: Lib: 7. fol: 18. N: 44. Non solum Superintendentes sublati; sed 23
imi S. Ignatij socij tres adhuc post mortem Laynezij superstites Salmeron, Bobabilla, Rodericus,
in Regimine Societatis postpositi, et ad nullum officium admissi. Vicariatus titularis de:
venit ad Franciscum Borgiam, rem ipsam Arcocius substitutus perficiebat. de
quo Sacchinus. Postridie qm Laynius decesserat, Borgia rite substituitur Gnalis Vicarius. 24
qui ut imposito sibi, uti sperabat liberaretur onere, ac tantâ se curarum levaret parte,
statuerat Arcocio Commissarij prorogare Mratum Sacchin Hist: Lib: fol: 2 N: 4 De ipsa 25
verò ejusdem in Præptum Gnalem Electione, ita scribit. Et sane n paucis visa e Electio,
Divini potius qm humani consilij cum vulgatum inter oes eet, quantopere et sancto conte:
plationis otio teneretur, et ab administrois pcæ curis Franciscus abhorreret; atq adeò in:
crebuisset suspitio moribus illum quibusdam, a Societatis disciplina alienis imbutum,

Sacchinus Lib: 1 Fol: 13. N: 31.

26 Illimbilis novi electi commendatio, cuius sensum ego capere n' possum, et putarem joum esse, nisi Divino consilio factu esse crederetur. Ut illa sub regimine ejus fierent quæ segruntur.

27 Defuncto Laynezio, Provinciales inter cætera curare jussi, uti prudentes ac periti inter eos, annotarent vias et rationes, quas suo cuiq in ministerio maxime aptas et efficaces, cum Divino lumine monstrasset usus. sive ad juvandos morientes, sive ad confitentes regendos. sive ad agendum cum populo e loco superiore, item ad privatos confessus, et familiarem conversationem. cum pietatis profectu instituendam; ad literas quoq in gymnasijs, Doctrinamq Christianam in templis, atq in locis quibusvis tradendam. Simul ut qui rectores collegiorum, qui ministri fuissent, conferrent in medium, si quid observassent, ad optimam administrationem opportunum, hæc ab expertis præstantibusq viris è cuncta societate, collata in unum, et redacta

28 in normam præcepta, fore cæteris socijs pro magistro et duce. ut apposite interq se congruentia extractarent munia ubiq terrarum. Sacchin. Soc: Hist: lib: 1 fol: 2 N. 5. Hæc in unum collata consilia, et ad normam formam ex usu reducta præcepta. Electionem præcessisse, et titulum

29 constituorum acquisivisse ipse Franciscus post suam Electionem inter cætera puncta sermonis ad suos Electores ita hæc loquitur. Sed quid ego hoc apud vos? nine vobis Patres charissimi hæc ora et notiora, magisq cura quam mihi? an inter vos n' ego quotidiam intuear, quæ constitutiones ipsa et conditio? Sacchin: Hist: Soc: Lib 1. fol 12 N: 30. Inde ad ovulum

30 patet, post mortem Laynezij, Francisco Borgia Vicario Prepositi existente, sine ulla mentione, et sine ullo respectu Legum S. Ignatij, Societatem novos duces et novos sectatores ab ijsq novis

31 præceptis et constitutionibus instructam, in Anno 1565. Hæc ita hæc allego, ut Sacchino mihi historico scriptori in cibus fidem habeam, quia scio quidem sub finem Pralatus Claudij Aquavivæ acta et hæc ille in Electione Francisci Borgiæ contigisse commemorat, eo fine ut modernum statum Societatis, ab antiquioribus principijs deducat. sed hæc tanquam veritati minime facile nuent.

32 sufficiat ostendisse sub Pralatu Francisci Borgiæ sanctæ contemplationi Dei, et ad administrandi animarum curam adhærentij Societate de novo; ea et sua, novisq præceptis et constitutionibus cogitasse, et sic Reformationi suæ principium dedisse et hunc titulum Reformatæ Societatis promeruisse.

Constitutiones Societati præscriptæ in Anno 1565 hæ sunt quæ sequuntur.

33 1 Decretum fuit ut edicta Regis Hispaniarum, sine ullo diverso de non exportandis ex suis Regnis pecunijs observarentur

34 2 Ut forensibus litibus abstineretur

35 3 In colendis agris fructibusq inforo vendendis, mercaturaq abesset species.

36 4 Si quid in Societatem conscripti eidem donarent, id cuiq Provinciæ adjiceretur.

37 5 Statuerunt Patres, ut nulla ad ædes Societatis, pro colligendis Eleemosinis ad quotidianum usum exponeretur arca.

38 6 Professor Pensinus, pro lectura in pio Gymnasio, etiam per modum Eleemosinæ nihil acciperet imo lectura et stipendio renunciet.

39 7 Vetuerunt quoq Socios extraneorum cuiquam suadere, ut Societati potius, quam alijs Caupo-

nibus

ibus gradum legaret donaretve, nec stipem nisi planè ac simpliciter per Dei amorem rogari voluerunt

8 Quoniam super Concilium Tridentinum, Religiosis ordibus præter Capucinos et Minores observantes, habere perpetua, solas contenta bona permiserat: quodnã juris, ex illo Concilij beneficio, pertinere ad societatẽ posset magno consensu id de abdicari, ac penitus eo cedi placuit, ut continuo ita factũ est. 40

Has Leges Societatis enumerat Sacchin: Hist: Soc: Lib: 3 Fol: 17 N: 42 in Itali 41
Congregõe Societatis, post mortẽ Laynezij, et post Electionem Francisci Borgiã constitutas in A. 1565. Considerata et benè tractatã hã Constitutõe, n' consen- 42
dent illi ordinationi, qm Sacchin: recensuit Sup: N. 27 qd defuncto Laynezio Rectores Collegiorũ, et ex usu tractãs literarũ Lebebant ad certam normam redi-
gere præcepta, qvã alijs Socijs essent pro Mõ ac duce, ut apposite inter se con-
grueter tractarent ea munia ubiq; tenerãt. Et sic manifestè apparet, nulla 43
prorsus fuisse Collegia, qã illorum nulla fit mentio. Constitutio sexta posita
Supra N: 38. Unum tantum Professorem Societatis recenset cui interdictũ fuit,
ne prælectura in pãco Gymnasio Perusino, etiã per modum Eleemosinæ aliqd
acciperet, imo lectura et stipendio renuntiaret: qd interdictũ Scholasticam occu-
pationem n' videtr admittere. Et sic Sacchin: Collegiorũ usum, et ex illo no-
va ad normam redacta præcepta n' probavit.

Melior Informatio

Quomodo Societas Ad Scholas fuerit applicata?

Sicut Ignatius et Laynez ita et Franciscus Borgia in sua Electõe ad Præpositu- 44
ratalem, nihil minus cogitavit aut somniavit, qm ut Magisterium studij literarũ, per
Societatem exercendum institueretur. Concil: Trid: Sess: 23 Cap: 18 occasionem dedit,
ut docti et exemplares viri, de societate ad tractanda studia literarũ invitarentur
Cum enim Concilium, Seminaria Clericorũ et Sacerdotũ instituenda decrevisset, et scholas ubi
n' essent maximè penes Cathedrales Ecclẽas erigere præcepisset in ijsq; Magistros et
Præceptores salariatos instituere mandasset, qui Juventutem ad statũ Ecclesiasticum hu-
bilem docilem et proclivem, in pietate et studijs literarũ possent enutrire. De qvo
cogitatur Conclet Provincialis Lib: 4 fol: 263. Ubi ad Marginem Concilium Trid: Alb: 45
gab. In defectu talium Magistrorũ et Præceptorũ, in diversis locis Jesuitæ ad
aperiendas scholas invitati. Primus fuit in Prussia p. m. Hosius Cardinalis Epi:
scopus Varmien: Concilij Tridentini præses, qui Anno 1565, Jesuitas, n' ex aliquo
Collegio, qd pro eo tempore nullum erat, sed vigore sui primi instituti, hinc inde
dispersos, ex diversis et longinquis partibus, in suam Diœcesim advocari curavit.

Illisq Bronsbergæ Monasterium desertum, Franciscanorum applicavit: Ex quo Collegium pro viginti
46 personis Societatis, et viginti quatuor Seminarij alumnis erexit, restauravit, et annuum censum,
ex quo alerentur, de proventibus mensæ suæ, et Venerabilis Capituli assignavit, et assecura:
47 vit annuatim percipiendum, cum ea cautela et conditione; ut quandocunq aliquid aliud, di:
cto collegio applicatum fuerit accesseritq, tam ex parte Illmi Epi, quam ex parte Vene:
rabilis Capituli, secundum proportionem census diminui et detrahi debebit. Quod
autoritate Cardinalis Comedoni, tamquam Legati de Latere ad Serenissimum Regem Poloniæ,
et dnia ejus destinati approbatum, et confirmatum est. Helsbergæ, in Sinodo Diœcesana,
12 Kalendas Septembris, A. 1565. Cujus autenticum fusius expressum, subscripserunt,
et sua sigilla apponi fecerunt.

Joannes Francisc: Cardinal: Comedonus.
Stanislaus Cardinalis Epus Varmiens
Samson a Vorain Canonicus et Cancella:
rius, Eccl. Cathedr. Varmien:

48 Magna inde videbatur emersisse commoditas, et utilitas Ecclesijs. de qua Congreg: 4 Gnalis ita lo:
49 quitur. Propter ingentem fructum, et penuriam fidelium Pedagogorum et alias utilitates,
quæ ex ea occupaoe videntur sequi, flagitatum est, ut in partibus septentrionalibus
nri habeant convictores, et eorum curam gerant, ea tamen lege, ut res nummaria,
Oeconomo tradatur, et non solicitentur Adolescentes, ad institutum nrum, nec admittan:
* tur invitis Parentibus. Congreg: 4 Decret: 10. Hæc est legitima deductio initij
50 Scholarum Societatis, quarum fundatio ubiq locorum suis Fundatoribus non debuit nec po:
tuit esse onerosa, Vivens Societas in summa paupertate, modicto victu et simplici vesti:
tu contenta, ad ædificationem populi, vel maxime respiciens. Ad quem effectum successive
sub Gnalatu Francisci Borgiæ, et Gverardi Mercuriani, ultra illas Constit: quas
supra, Num: 33 usq ad num: 41 a Sacchino commemoratas. Supremum Consilium Soci:
etatis, et alias præscripsit, quas quia Sacchinus loco citato, vel per oblivionem,
vel de industria prætermisit, ego breviter subjungo illas, quæ ædificationem populi
spectare videntur, et sunt tenoris subsequentis.

Constitutiones factæ post erectas Scholas.

51 Omnes qui sub obedientia sunt Societatis, meminerint se gratis dare debere, quæ gra:
tis acceperunt nec possidendo, nec admittendo stipendium vel Eleemosinas ullas, quibus
Missæ vel Confessiones, vel Prædicoes vel Lectiones, vel Visitationes, vel quodvis
aliud officium, ex ijs quæ Societas, juxta nrum Institutum exercere pt, compensari
videantur. ut sic majori cum libertate possit et proximorum ædificoe, in Divino
52 Servitio procedere. Constit: par: 6 Cap: 2 § 7. Cum Societas gratis doceat, vi:
deat Rector, ne Magistris vel ullis alijs de Societate, sibi aut Collegio pecuniam,
aut dona quævis ab ullo, pro re quavis, in ipsorum utilitatem facta, accipere per:
mittat. Quandoquidem præmium nrum, solus Christus Dnus, juxta nrum Institutum
futurus.

futurus est, qui est merces nra magna nimis. Constit. Par: 4 Cap: 15 § 4.
Nec etiam (quamvis alijs sit licitum) pro Missarum Sacrificijs, vel prædicationibus, vel Lectionibus, 53
vel ullius Sacramenti administrone, vel quovis alio fine pio officio, ex ijs quæ juxta
suum Institutum Societas pt exercere, stipendium ullum, vel Eleemosinam quæ ad
compensationem hujusmodi ministeriorum dari solent, ab alio quam a Deo (ob cujus
obsequium oia pure facere debent) possunt admittere. Quamvis ad bona et 54
sancta opera, et maxime perpetua incitare laudabile sit, ob majorem tn ædifi:
cationem, nullus de Societate dt nec pt, quenqm ad Eleemosinas perpetuas domi:
bus vel Ecclesijs ejusdem Societatis relinquendas incitare, et si aliquis sponte
sua eas relinqueret, nullum jus Civile ad illas petendas, in judicio acquiratur.
Sed cum ad id Charitas propter Deum eos moverit, tunc eas elargiantur. Con:
stit: par: 6 Cap: 2 § 6. Eadem de caa munuscula, quæ Magnatibus ad res majo: 55
res ab ipsis obtinendas, offerri solent, ne offerantur: nec hujusmodi primarios viros
invisere nri confrescant, nisi sancto studio piorum operum ducerentur. vel quando
intimâ benevoleâ in Dno tam eent conjuncti, ut hujusmodi officium, aliquoties eis
deberi videatur. Constit. par: 6 Cap: 2. § 9. Ut plenius possit Societas rebus Spualibus 56
juxta suum institutum vacare, quo ad ejus fieri poterit, a negotijs secularibus ab:
stineat, nec ea ullis precibus adducti obeunda suscipiant, vel in illis se occupa:
ri sinant. Constit: par: 6. Cap: 3. § 7. Sui victus, potus, Vestitus, et lecti roem, 57
si Societatem sequi velit, sibi persvadeat fore, ut pauperibus accommodatam, in quibus
habenda semper erit rao humilitatis, paupertatis, Spualis ædificois, qd semper no:
bis in Dno ob oculos versari dt. Ideo quæ vilissima erunt, ex ijs quæ domi st re:
tribuentur, propter ipsius majorem abnegationem, et spiritualem profectum, et ut
ad quandam æqualitatem, et veluti mensuram ab oibus perveniatur. Cum enim qui 58
primi in Societ convenerunt, per hujusmodi indigentiam et penuriam, majorem rerum cor:
pori necessariarum probati fuerint, qui post eos accedent curare debent ut quoad
poterint pertingant, quo illi pervenerunt, et ulterius etiam in Dno progrediantur. Exam:
Gen: Cap 4. § 26 et Const: par: 6 Cap: 2. § 16. Ut in hac etiam parte modo consen: 59
taneo debitæ paupertati procedatur, nullum in domibus Societatis jumentum, ad usum
alicujus de ipsa Societate, (sive Præpositus sive subditus ille sit) ordinarie habebitur.
Const: par: 6 Cap: 2 § 14. Qui majoribus pollent ad viam peragendam viribus, 60
eos qui sunt infirmiores subsequi n præcedere dnt et iter cujusq diei horum de:
bilium infirmitate commensuretur. Quodsi quis viribus destitueretur, jumento aut aliâ
ratione juvari dt. Qua in re, n qualitatis personarum, sed necessitatis, et charita:
tis fraternæ ratio est habenda. In sum: Regul: Pereg: § 6.

61 In ijs Collegijs, quæ duodecim Scholasticos (præter Præceptores) ex proprijs reditibus alere
prot, ob majorem populi ædificoem, nec petanti eleemosinæ nec illæ, aut dona ulla
62 oblata admittanti. Constit: par. 6 Cap: 2 §6. Quo melius paupertatis puritas, et quies
illa quam secum adfert conservetur, non solum particulares Professi, vel coadjutores for:
mati, hæreditariæ successoris non erunt capaces, verum nec domus, nec Ecclesiæ, nec col:
legia earum ratione. Sic enim omnibus litibus et controversijs præcisis, charitas cum omnibus
63 melius ad Dei gloriam conservabitur. Const: par: 6 cap: 2 §12. Finem facio hisce
sacrosanctis enumerandis Constitutionibus, omissis alijs infinitis, quas sub bino Generalatu
Francisci Borgiæ, et Everardi Mercuriani, supremum Societatis consilium condi:
64 dit et stabilivit. De Everardo Mercuriano IV Societatis Præpto Generali tale
habemus testimonium, quod tantus amator et cultor paupertatis fuerit, ut aliquando
lacrimatus, propterea visus sit, quod novum juberet amictum induere. Et cum Provin:
cialis fuerit, semper pedes obibat Provinciam, quam administrabat, et ad tenuissima
diversoria declinabat. Ita de illo scribit Albegamus in Biblior: Scrip: Soc: fol 706.
65 In eo rerum statu, quando Societas adhuc memor fuit, suæ paupertatis, ad studia lite:
rarum, in Scholis tractanda se applicabat; Quis invideret Sanctissimæ Societati? si sub illis
Sacrosanctis Legibus, ad nostra usque tempora moderna permansisset. Qualis subsecuta
sit Metamorfosis, tertius Status enucleabit.

3tius Status
Modernæ Societatis.

66 De hoc statu Modernæ Societatis aliquid scripturus. protestor coram Deo, et hominibus, idque
affirmo sub fide honore et conscientia, quod hoc faciam, non malevoleâ aliquâ aut odio
erga Societatem inductus, sed scrupulis conscientiæ stimulatus, Terruit me S. August: tali suo
sermone. Quisquis metu cujuslibet potestatis, veritatem occultat, iram Dei super se provocat,
quia magis timet homines quam Deum. Et post pauca. Uterque reus est, et qui Veritatem occultat,
et qui mendacium dicit. Quia et ille prodesse non vult, et iste nocere desiderat. In hoc casu non est ti:
menda persecuoes, Quia melius est pro veritate pati supplicium, quam pro adulatione recipere beneficium.
67 11 q: 3 Cap: 80 et 81. Post hunc sermonem S. Doctoris Epi compulit me mandatum Ana:
cleti Papæ. Tam sacerdotes, quam reliqui fideles omnes, curam habere debent de his quæ pereunt,
quatenus eorum redargutione, aut corriganti a vitijs, aut si incorrigibiles apparuerint, ab Ecclesia
68 separentur. 24 q. 3. Cap: 14. Risum movebit alicui, me innuere Societatem Jesu nunc perire,
aut jam perijsse, quando ad octodecim milia personarum excrevit. Huic Magistrali, sive Doctorali
69 risui ita respondit p. m. Eminentissimus Palavicinus in Vindicationibus Societatis prout sequitur.
Ut enim nemo tam amens, qui dubitet utrum sibi expediret ex humana forma, in aliam converti,
quamvis præstantiorem, hoc enim ipso funditus interiret, nec jam is qui aut ea, sed alius ercisceret.
Ita si Religiosus ordo, leges alias, substantiam permutantes adsciscerent, non tam curaret perfici, quam
perire

perire, Quid enim an tibi expeditum videretur, novam hnis naã effingere, quæ retentis quibusdã 70
hnis membris, alia tñ diversa gerat, ac ille homo qui nunc habetur, scilicet periculum erit, ne si
humano capiti, equinam cervicem junxeris, variasq plumas induxeris, de ridiculosis ut Venu:
sinus ominatur. Aliqua enim membra retinenti, aliqua pervertenti, in proclivi erit, ut pro 71
emendatiori opere monstrum exeat. Quod de opificijs naã, hoc est supremæ Architecturæ
dixi, hoc idem valet in repertis humanorum Artificum. ut si præcellentes fuerint, eaq n affece:
rint tantum, sed accuratè sedulòq perfecerint. Porro consultius reor, Bonarotæ tabulam imi: 72
tari, mutatis multis, alijs servatis, qm dissimillimam haut delineare. Videlicet cum pulcritudo ac
probitas opificiorum, tota versetur in apta proportione partium, quis n videat, qm pronum
sit, ut alijs inductis partibus, quas egregius faber uti credibile est repudiavit, pristina
pulcritudo, in enormem deformitatem degeneret. Ut enim aliqndo, unius literulæ, commu: 73
tão, sentea n evertit modo, sed priori opponit; ita si ex optimis aliqua demas, pessima efficies,
Palavic: in Vindic: Societ:

An Societas suas Leges immutaverit?

Ad probandam hujus Quæstionis affirmativam, n opus est multum laborare, qndo ipsi Jesuitæ 74
hæc ita affirmant prout sequitur. Certa res est, qd nr Pr Ignatius nunqm sperabat,
ut in nram Societatem deberet intrare tanta multitudo personarum, qnta hodie reperitur;
jam ergo mutatis temporibus, et rerum statu, pariter opus etiam fuit accommodari et mutari
ipsas leges. Mariana Soc: Theol: Cap: 14 fol: 77. Et in alio loco ita dicit: Diversa res 75
est dare leges alicui communitati, qndo illa formari incipit, plane ita accidit, acsi infan:
ti hodie nato, darentur vestimenta, quibus totã suã etate uteretur. qd sine miraculo fieri
n posset, postqm corpus illius grandius, aut mediocrius, ad certam mensuram revocari non
potuerit, et propterea eet stultitia et magnus error, si quis vellet ee ita pertinax et ob:
stinatus, ut hæc persona utatur istis vestimentis, propterea qd suus Pr, talia sibi reli:
querit. Et sic corpus Soc: cum sit totum contrarium illi, qd fundator destinaverat, et 76
formaverat, nne eet maximus error, ut illis Legibus utatur, quæ st datæ a principio
corpori Societatis, totaliter differenti et dissimili, qm sit de præsenti. Mariana de Legib: Soc:
Cap: 19 fol: 91 et 92. Hæc incongrua, et minus apta similitudo, plane ostendit, 77
modernam Societatem esse differentem, dissimilem, et contrariam illi, qm S. Ignatius a
principio fundavit. ac proinde cum nunc diversis institutis, ac Legibus, juxta confes:
sionem Marianæ utatur, oia supradicta, doctissimè a Palavicino de interitu alicujus
Religionis allegata, modernæ Societati applicari posse, nemo sanæ mentis contradicet.

An S. Ignatius, tam strictam Vestem Soc: reliqverit, ut eam modernum ejusdem induere non possit?

78 Ex qbus materijs compostam sui Instituti vestem Societati reliqverit, constat ex supradictis.

79 1ma Illa est, abhorrescêa ab oibus qvæ mundus amat et amplectitur: desiderium verò sond, qvæ Illes amavit et amplexus est. De qvo supra Num: 3

80 2da Illa é, limitaõ vitæ et spend Illi Dñi salvat: Illi De qvo supra Num: 4

81 3tia Illa é, contumelianum, falsorum testimoniorũ et oũ iniuriarũ, voluntariã patientia, et in oibus adversis stabilis sui reputaõ. De qvo supra Num: 4 Num: 9

82 4ta Illa é, Professio perpetuæ paupertatis cum fiducia Providentiæ Divinæ, De qvo supra

83 His consideratis obstupesco, et admiror oẽs supradictas malas ab exepto et imitõe Illi Dñi Desumptas, tam angustas Societati videri, ut si qvis modernum Corpus Soc: qd ad octodecim milia personarũ excrevisse gloriantur ad Regulam primi Institutj et sic ad imitõem Illi revocare et applicare vellet, hunc conatum pro stabilitã vocant, et errorem manifestũ. ut supra Num: 75. Tam late se extendit, et tam abundanter

84 communicabilem se probet vita Dñi Nri Jesu Illi, ut nõ solum Jesuitis, sed oibus alijs Religiosis, Familijs, imo toti mundo, ad participem imitatis sufficere possit.

85 Hæc sufficiant ad Demonstrandum modernam Societatem, nõ eã eandem sed differentem, ab illa qm S. Ignatius ab initio fundaverat.

Illa moderna Societas sit eadem, cum illa, qvæ fuit interne: Tia, tempore Francisci Borgiæ et Everardi Generalis.

86 Ex fructibus ipsorũ cognoscetis eos: Supradictæ leges intermedia Societatis à Num: 67 usq Num: 85 commemoratæ, magnã ostendunt differentiam, qvæ ob majorem populi ædificationem fuerunt constitutæ, oẽs a moderna Soc: et abrogatæ, et pro declarves annihilatæ, et qvia contraria juxta se posita, magis elucescunt, pono ob oculos unam constitutionem ejusq contrariã Declarationem.

Constitutio.

87 In illis Collegijs, qvæ duodecim Scholasticos (præter Præceptores) et ex propijs reditibus alere pnt, ob majorem Populi ædificationem, nec plures Elemosynas, nec illas aut dona admittantur oblata.

Declaratio

88 Quamvis hæc ita se habeat, si tñ benefactores essent qvi possessiones aliqs, vel reditum dare vellent, admitti illa possent, ubi tanto major numerus Scholasticorũ, ac præceptorum, ad majus Divinum obsequium possent sustentari. Constit: Parte 4 cap: 2 § 6 ad literam. Et sic oẽs alias optimas Const: pro suas Declarves, nõ Declaratas sed annihilatas sunt.

Prohibitas.

Prohibitum erat intermediæ Societati, ne lites alicui moveret, moderna Societas, oia Tri: 89
bunalia Ecclesiastica et Secularia, continuis litibus fatigat. Prohibitum Intermediæ
Societati erat, bona stabilia acquirere, jam nunc usq ad invidiam possessionibus abun: 90
dat, prohibitas hæreditates sibi vendicat. et de ijs continuas lites movet. Prohibitum 91
erat Societati, ne Magnates invisere consueveret, jam nunc cum illis habitat, mandu:
cat, et bibit; oblita illius dicterij: Qd religiosus extra claustrum degens remaneat
velut piscis sine aqua. Prohibitum erat Societati, ne se negotijs secularium immisceret, 92
Jam nunc n' solum in privatis informationibus, sed pce ex Ambona Comitia tractat.
Prohibitum erat in Societate aliqd Jumentum ad equitandum habere, sive superior 93
sive subditus ille fuerit, Jam nunc Provinciales, Rectores Principum Confessarij
et Prædicatores, opus est ut habeant quadrigas de melioribus, cum rheda eleganti.
Testis est pons Sochaczoviens, qui nuper obesos quadrigas, et rhedam omni commodi:
tate ad cibum potum et lectum repletam, tanqm pondus extraordinarium ferre impatiens,
in medio præruptus, et quadrigas, et rhedam et sessorem, in profundum flumen præcipi:
tavit. Icarus Icarias nomine fecit aquas.
Prohibitum fuit Societati, ne in cibo et potu excederet metas paupertatis. Nuper 94
Varsaviæ moderna Societas, unum boccale vini, alias ollam duodecim aureis ungari:
calibus emere, et plenum dolium evacuando, eodem vino privatas suas lagenas pro futu:
ro sibi implere n' erubuit. Conquerentibus Magnatibus, qd illo delicato vino, propr præ:
ventionem Jesuitarum, recreari n' potuerint. Dum enim deliberant, an illis liceret, tam
pretioso vino uti, interim bonæ vitæ ministri, et Procuratores plenum dolium evacu:
averunt. Omitto cætera ne informatio quæ brevis esse debuit, in volumen exeat. 95
Uno verbo dicam. Quidqd antea prohibitum fuit, jam nunc videtur esse dispensatum.

Quis Societatem modernam ad trans:
gressionem legum dispensaverit?

Nihil de meo capite, aut de aliquo Autore obscuro scribo. textum Societ: allego. Claudius 96
Aquaviva, Natione Italus, Paa Neapolitanus, quintus in Ordine Præpositus Provincialis
Societatem per 34 annos gubernavit, eam ipse fovit, protexit, stabilivit, optimis insti:
tutis exornavit. Biblioth: Scrip: Soc: fol 78 et 79.

Epla Rna ad Prles.

Cum aliquoties antehac Societatis Provinciæ postulassent, ipsis ut communicarentur Acta, 97
et Decreta Congregaonum Gnalium censurat tandem Congregaõ sexta Gnalis, ut n' acta, sed De:
creta duntaxat scripto traderentur. Sed en' qa ne id quidem commode effici potuit, ob
ingentem nimirum exscribendi laborem quem multa pariter, ut vere
Nunc denique statuit Congregaõ septima Gnalis, ut ea tipis excussa transmittantur ad Provinciam.
Præmonitis tn Provincialibus, ne passim ea vulgari permittant, cum satis esse videatur, si supe: 98
riorum, aut etiam aliorum Patrum manibus ea teneantur ad earum rerum quæ ad institutum pertinent
Constitt. et responsa Gnalium, Nominatim vero Pris Claudij Aquavivæ, cujus jam multæ extant declarones.

99 Nam cupiés his oribus hãc ipsamet Congregõ Sanctis Septima multos peroportunè declarauit explanauitq difficultates in Legutoe ad hunc finem, institutã die, multaq examinatas. Nec jam aliud videtur superesse, nisi ut par studio commendetur praxis et usus instituti, ad peculiarem ejus rationem, pro majori Dñi nri Jesu Xpi obsequio adimplendam. Datum Romæ die 5 Decembr. 1635.

Bernardus de Angelis Soc: Jesu Secretarius.

Ex his Authenticis testimonijs, emergunt plures considerationes.

100 1ma Est gd Claudius Aquaviva ex eo gd ipse Societatẽ fovent, provexerit, stabiliverit, optimis Institutis exornaverit, majori encomio a Soc: celebretur, qm ipse S. Ignatius de quo communiter dicitur. gd Societatẽ imperfectam reliquerit.

101 2da Est gd idem Aquaviva Constitutionum Declarationes scripserit, quas Congregõ Septima ampliavit, et ad praxim et usum applicavit.

102 3tia Est gd illa Ordinatio redigendi Præcepta in normã supra numero 27 a Jacchin: Soc: Hist: in Electione Francisci Borgiæ sub Anno 1565 commemorata, nunc verò in Anno 1615. effectui sit sortita, quod supradictas Literas Secretarij Societatis ab ejusdẽ Societatis suas novitates sub antiquiori tempore involvere, ad conciliandam illius majorem fidem et autoritatẽ.

103 4ta Est gd hæc ora quæ sub tribus Generalibus, Francisco Borgia, Everardo Mercuriano, et præcipue Claudio Aquaviva gesta et, et per eum Constitutiõ cum declarationibus in 10 partes redacta et, hoc quis ipsi S. Ignatio adsentabitur, et imputetur, contra eam veritatẽ. Ut præsumitur de S. Patre, qd ipse Declarationes scripserit, quibus tàm erat infensus; ut de illis hæc verba pronunciaverit. Etquia Quæ una hostis ad Paupertatis Propugnaculũ, ac refugium debilitandum qd Deus Dñus nr Religionibus inspiraverit, contra illum, aliosq Religiosæ perfectionis adversarios, eniti solet, ea quæ à primis Fundatoribus benè ordinata fuerãt, innovare per Declarationes, vel innovationes primo illorum spiritui minimè consentaneas, ut quod in nobis factum fuerit, hac parte Societati proficiamus, voveant singuli et universi se nihil innovaturos. Constit: par: 6 Cap: 2 § 1

105 Ex quo constat S. Ignatium de Declarationibus et Innovationibus non cogitasse, quia sciebat autorem illarum esse hostem nostræ Vitæ, de quo prænuntiavit Juam

106 Sanctã: ut caveret illius perversas suggestiones. Quo non obstante ora Claudius Aquaviva nihil innovavit, sed totaliter Societatẽ a primo suo instituto deviant. Longum esset ora commemorare. Unus Principalis cui Jesuitæ tanquam Evangelio ora: dunt, accipiamus ad unguem. Et hoc est solenne illud Quintum votum Episcopatus, ut ex illius errore, religiosa facilius possent judicari. De voto.

De Voto ad Episcopatus.

De hoc voto ad Episcopatus, et Dignitates Ecclesiasticas, qđ a S. Ignatio Societati proh: 107
scriptu est, et ipso Summo Pontifici notu fuit, Animadversiones Societ: Legruntq;
prout legerit. Postqm Institutu nimu in quo Votu hoc disertè ponitur, toties tam
usum et recusu ac per ores Mundi partes integro seculo pervulgatu. Postqm hoc de 108
quo disputamus Votu, a tot millibus prositentiu protritu, ac palam ubiuis gentiu
cupatu. Postqm Scriptores Nri clarissimi, et ingeniis vastq: Sanch: Sua:
Granado. edibus libris uberrimam exposuerunt, ad hoc ignoraim lucis Votu Summis
Pontificibus imputabis? Vindicat: Societ: cap 36 Sanctæ presumtioni cuica Votu 109
ad Episcopatus, nr anderem me opponere nisi pro certo scirem, hoc Votu nr contine
ri in eo institutu. cuius festum moderna societas celebrat. 27 die Mensis Septemb:
in Memoria fundatæ Societatis, juxta Decretu 48 Congregnis septimæ. Nr fuit: 110
ceret hinc allegare. et ita sē in rei veritate demonstrare, nisi Historici vitæ S. Igna:
tij, ejus sensum circa Episcopatu nr acquiendum, sed superfugiendum, ita nobis descripsisset.
Claudius Jajus, unus ex primis S. Ignatij Socijs, ad Vacantē Episcopatū Ingeltad 111
a Rege vocatus fuit, et Summus Pontifex illius vocationi, et promotioni consensit.
quorum voluntati, quomodo se S. Ignatius opposuit, judicant legentes. Quantu inge: 112
nio et cogitatione assequi potuit, tum ut cæteris vitijs, tum verò ut ambitioni et ava-
ritiæ, qua sub periculosissimā et mortalium pestes. omnino obstruendi aditus, verāq
humilitati, ac paupertati qm maximus, eo maximē duturnus honos ab omnibus haberetur,
Regiæ ac Pontificiæ voluntati oppositu se Ignatius, multis rationibus quas ita continuat.
Propterea ad faciendam fidem et animos permovendos, nihil sē efficaius ntā 113
ac moni exemplo, si nris electis facta minimè dissenserint. Nunc autē ad Epi:
scopatus extollantur Pres quomodo fieri posset ut apud multitudinem insidiarum
ambitionis et cupiditatis crimen effugiat. Qua pura fronte, quo vultu repente aucti
et decorati ipsi suu insignibus, de imitatē sui, de fugienda gloria, et voluntario
sui contemptu, ac submissione verba facturi sint? Nasserus lib: 2 cap: 12. fol: mihi 109.
Item Ribadeneira, in vita S. Ignatij lib 3. Cap: 14. Hæc verba tam ponderosa clarē 114
ostendunt S. Ignatiu Societati ad Episcopatus et dignitates Ecclesiasticas viam nr
aperuisse. Et sic infinita alia, S. Ignatio ascribuntur, de quibus ipse nec cogita:
vit nec somniavit. Hæc ad confirmaven promittere opus fuit, ut commodius et effica: 115
tius cognita Status moderna Societatis differeā de scholis Parisiensibus, inter con:
ventu Generali Coronensem. et Anonimam Nobilem Nasserio, exorta, possit
accommodari. Salva satisfactione utriusq partis.
3

Compositio Differentiarum ab initio promissa, de Scholis Varsavien Libus.

116 De Scholis nouiter Varsaviâ, per nouellam societatis erectis Prima Nobilitas plurium Palatinatuu, pro Conventu Iuali Corcinensi congregata huiusmodi Scholas n' aperi: endas judicauit, et Generalissimis totius Regni Comitijs, Clausuram procurari mandauit. quibus rationibus permota id fecerit, sequentia indicabunt.

117 1ma Rão. Una Jesuitis n' stant promissis. Promiserunt bonæ fidei, propter magorem populi Gloriosiorem, gratuitam fore illoru Doctrinam in Scholis. sine ullo stipendio sine ulla fundatione. contenti præterea Diuina, quod societati debuit ea merces magna nimis. ut sup: Num 51.

118 Promiserunt, n' sollicitare Adolescentes, ad suum Institutu. nec eos admittere inuitis Parentibus, qd etiã statuto firmarunt, ut sup: Num 49. Et alia infinita, ex quibus nihil penitus observant. Cum tn ea jura Diuina et Una tubeant, studiosè agendum ea, ut ea quod ore permittunt, opere compleantur. Cap: 3 de Pactis.

119 2da Rão potuit ea. Ea frequentia Scholarum, n' est utilis Reipũa imo damnosa. causans de: vastatem Regni. Cum enim numerosa nimis Collegia Societ: Jesu, sine ullo delectu, et centena Juuenum et rusticana Plebis usq ad prouectiorem ætatem, vanã spe altioris fortunæ detinent, illa iuuentus, n' amplius ad aratrum ad artificia, ad mercaturas addiscendas aptata, et sic modo viuendi destituta, ex desperatione partim ad Audacia Religiosi inuitatur, et illud operatur, qd alicubi Doctissimus Lipsius scripsit: Progens seculi ferax Religiosorum, etenim pietatis) partim ad licentiosam militiã se confert Cæsarem et Catholicum numerum adauget. Et sic Patrijs Laribus desertis, alio delabuntur, et causant Ignauum, et Pagorum Capitale; in quorum defectu, annona raresc: vili pretio ab externis emitur. cum n' sint domi consumentes. Quod et ipsi Jesuitæ, omnino fateri ont. cum ingressu suo in Poloniã, valde populosas Ciuitates, opida et pagos inuenerint quos nunc hominibus magori ex parte carere conspiciunt.

120 3tia Rão Ea ex Scholis Soc: Jesu Nobilior Juuentus prodit minus disciplinata; milites arrogantes licentiosi, ad omnes fœdiores, seditiones in damnum Reipũa et Eccleæ promti. Cum tn ex scholis trivialibus prodeuntes, qui legere et scribere literas edocti, in illa sua simplicitate fuerint modestiores obedientiores ad jugum et ad tolerandã incommoda belli aptiores. Scholastica Disciplina tribuit in bonam vel in malam partem juuentutis inclinãm. Promerendæ laudem apud Jesuitas pretendat Ordo Benedi:

121 Etsi Ea quod Scholis, ita Historiã exornat: Antiqua Benedictinorum Monasteria,

122 Scholas pias erant ad Juuentutem erudiendam, unde haut exiguæ utilitatis ea extitit. Ex his Monasterijs velut ex Troiano equo, innumeri viri prodierũt, Veneris Philosophiæ Diuinæ et tnã prestantes cognitione, uti eo tempore ab ea ræ Unum editi multi libri, et excellentes in suo quoq genere, mirandi argumenti ut Marianna de Querno Hist: Hisp: lib: 2 cap: 1. Ex his Benedictinorum scholis prodibant Juuenes modesti, et timore Dei humanitate prædicti. Reg erat ullus nobilitus, qui suos filios, n' tradiderit instituendos in eas

scholas

scholas. Ubi Praeceptores Lectioni, Orationi, et Jejunijs vacantes erant. Quam aliam pu:
tas esse causam tam bonorum Principum et Modestissimae Nobilitatis, qui per aliquot secula
floruerunt? Nemo fere a Carolo Magno Principum fuit, qui non sit a puero in Monasterijs
educatus. Henric: Mutius Chron: fol 160. Ex his Benedictinorum Scholis prodierunt illi 124
Principes, qui Terrae Sanctae recuperandae gratia ingentem duxerant Exercitum, Peditum
sexcentis Millibus, Equitum Centenis millibus constantem. Hi omnes ad Sacrum Bellum Reli:
gionis amore profecti, suas maximas et pulcherrimas possessiones, suas Uxores charamque
sobolem reliquerunt. Haec verò animorum sublimitas, debetur, rectae puerorum Institu: 125
tioni, fuerunt enim omnes, non in stabulis equorum, nec in voluptatibus carnis, sed in Mona:
sterijs, Scholis Christianae Reipublicae saluberrimis in Orationibus, Jejunijs, et salutaribus
Evangelicae Doctrinae praeceptis instituti et educati. Mutius Chron: Lib: 19 fol 284 126
Caeterum ex hisce Monasteriorum Scholis, eorumque Doctoribus, Monachis, Academiae
omnes fere antiquae per Occidentem erectae, originem suam habuerunt; Academiarum enim In:
stitutio, opus Benedictinorum fuit. Nam Oxoniensem, illi Cantabriensem, Parisien:
sem, Patavinam, Ticinensem, aliasque quam plurimas Universitates erexerunt, autore
inprimis Carolo Magno Imperatore, qui non minus Martem quam Apollinem noverat.
Michael Maucl: Doctor Sorbon, Monarch: Tom: 2 par: 3 Lib: 8. Cap: 8. Hi sunt fructus 127
in Universam Christianitatem, promanati ex Gimnasijs Benedictinorum qui
Doctoribus Ecclesiae, Pastoribus Civitates, Rectoribus Vaticanum, Divis Caelum orna:
verunt. Si quid simile Societ: pro suis scholis allegare possit, aliorum Judicio relinquo.

4ta Ratio non aperiendarum Scholarum Societatis Varsaviae, Conventui 128
Corcinensi fuit, quia ad Aulam residentes Jesuitae immiscent se in negotia
Status. Pridem de hoc aulicismo diffamati, adhuc sub Sigismundo III Rege, ex ea:
dem causa ab alio Conventu Generali Sendomiriensi, promulgatus fuit in eos articulus
proscriptionis de Regno, cum effectu in Comitijs Regni procurandus nisi Pientissi:
mus Rex sua autoritate, et illius praedicator P. Petrus Scarga suâ facundiâ
partim negando partim excusando Nobilitatem proscriptionem urgentem mitigasset;
quod negari non potest, quia ejus concio, typis est impressa. Non excedit Memoriam 129
nostram actus ille solennis, ante sex vel septem annos occurrens quando Var:
saviae in aedibus Primatis Regni p. m. Venceslai Comitis de Lesno praesentibus
aliquot Episcopis et Officialibus Regni omnibus consultantibus de pace cum Cosacis in:
eundâ, moderna Societas paci et quieti suae Patriae contraria de medio sui Theo:
logum Schenoff dictum deputavit, qui in consessum ingressus, piè pacem dissua:
debat, illam vel maximè ratione nixus. Non sunt facienda mala, ut eveni: 130
ant bona. Quam stupendum illud nostri temporis ingenium p. m. Comes Boguslaus de

Lesno

Lesno Procancellarius Regni pcè cum satisfactione oium præsentiu refutavit. Hoc ne:
gari n' pt, qa adhuc multi vivant, qui illi confessui interfuerunt, etiã Religiosi, pro eo
tempore ad refellendum Schenossium vocati.

131 5ta Ratio Et hæc potissima Conventui Gnali Corcinensi fuit, qd ad oppressio:
nem bene meriti de Repca Civis, Illrmi et Excellmi Domi Georgij Lubomirski, Comitis
in Visnic, et Jaroslaw, suprêmi Regni Marschalci, Exercituu Ducis Campestris, Cracovien:
sis Gubernatoris S. Romani Imperij Principis, Aulici Jesuitæ concurrerunt. Nota e' toti Europæ
132 huic Heroi iniquissimè intentata Actio Criminalis Læsæ Mtis, varius fuit et irritus con:
tra innocentem impetus. N' potuit aliter condemnari nisi legitimô testimoniô juratô, impo:
133 stura confirmaretur. Nemo erat qui id auderet; (mirare et obstupesce benevole lector, ex:
cessum Theologicæ facultatis) subordinant Aulici Jesuitæ, propter repudiationem Confessarij
inculpato contrarij, unum ex Secretarijs Regijs (cujus nomini, ejusq familiæ parco) hunc
ad dandu falsum testimoniu contra innocentem inducunt, sine ullo peccato fieri posse
persvadent, pecuniam sex milliu florenoru pro solutione oblatam, et favores Aulæ
promittunt. quibus dispensationibus et promissis miser homo illectus, delatorem se fecit,
et falso juramentô præstitô, iniquô decretô robur adjecit. quo Princeps Lubomirscius
oppressus exulare coactus e'. N' adeo pridem ante judiciu illud infame, societas Sendo:
miriensis huic Heroi post expulsos de Regno Suecos, post Reintroductionem Regis ad
Regnum, et post devictu Seremetu, Mosch: Exercitus Ducem, inter alia mille elogia
hos laudes pcè decantavit. Regem Regno qui donavit
Diadema qui salvavit
Vincit crudeles Tyrannos.

134 E contra Societas Varsaviensis hunc Heroem, tanqm Læsæ Mtis reum falsô juratô,
testimoniô opprimere curavit. Divinæ et Hnæ legis interdictu prætergressa, cum scan:
dalo pcô totius Regni immo totius Orbis Christiani.

Quis hujus perfidiæ et impietatis eventus?

135 Respca unô et alterô annô bellô intestino cruciata et devastata, perjurus to:
tâ vitâ sua Scrupulis Consciæ agitatus, è Polonia propr pudorem perjurij, in Prusiam
secedens, in Culmensi Episcopatu Lubacciæ annô præterito vivere desiit. Ante mortem de
innocea inculpati Herois protestatus, et in ipso suo formidabili Agone, multa de sua temeritate
conquestus, culpam in Aulicos Jesuitas, ut faceret perjuriu dispensantes, retorquebat. Et hoc
136 infame et abominandum perjuriu Nobilissô Conventui Generali Corcinensi occasio fuit,
ut interdiceret ne scholæ illæ Varsavienses, similiu perjuriorum in posterum artifices,
aperirentur. Qd Doctrinæ S. Augustini videtur esse conforme. Qui facit ut aliquis
juret esse verum, qd scit esse falsum, videte qm ista detestabilis bellua sit, et de re:
137 bus humanis exterminanda. 22. q. 2 Cap. 3. Fuerunt et aliæ Cæ offensionis Magnatu

in Conventu Corcinensi presentata, inter gras n. postrema abdicationis Regni
persuasio, ab istis Scholis promanata, qm salus Regis, periculu Ecclesiæ, supplicaq
Senatus ipsius, Summi Pontificis Auctoritas, et paterna pro bono pco intercessio
dissuadere n. potuit, Jesuitis contrariu facientibq. Eo fine factu, ut rem peritis 135
conjecturantq, ut aperta Scholæ Varsavienses, nova fundatione Abdicantis dita-
scerent, et novi Regnantis, quem sui vobis propitiu fore destinaverant, protec-
tione fulcirentur, et in ipsum Palatiu, suburbiu Cracoviense introductu, n. so-
lum favore et benevolea ipsius tolerarentur, sed etiu ulterius promoverentq.
Pro hac spirata Promotione, quid Anonimus Nobilis Masovita contra Conven: 139
tum Ensalem Corcinensem, Cujus expreserit videamus.

Anonimus Nobilis Massovita reiuné defendit Societatem.

Nihil respondet Nobilis Massovita ad objecta Patris Conventus Corczynen: Tota illig ratio 140.
quia basis in eo consistit, quod Societas ni docendo remani judicium faciat, et aperti novas Scholas prohiberi n. posse, quia Privi-
legiu obtinuit á Sigismundo Augusto Rege, cui nunc derogari non potest. De hoc Privilegio nulla est con- 141.
troversia. Considerang datam Privilegii, et inuidit in illud tempus, quo intermedia Societas ad Scholas ap-
plicata optimis suis constitutionibq supra numerum 55. vq ad numeru 63 specificatis commendabaq; quam
respectu Privilegia concessa, et favores ampliati, quasi ex quodam contractu. utilissima pro eo tpre Societa-
tem in illo suo bono statu semper eandem permansuram. Utrum data olim Privilegia Societati moderna 142.
totaliter differenti conveniant. non prius quæstioni respondebo, donec doctissima Facultas Theologica alia
mihi dederit. Utrum Angelq tenebrarum possit sibi illa Privilegia et prærogativas usurpare, quas habuit
quando fuit Angelq Lucis. Nemo scandalizet, me de Scholis modernæ Societatis disputantem, de Angelo tene- 143.
brarum quæstionem movisse, quia multa in Societate operatum fuisse ultra bullam, asserente Domino comme-
morant Scriptores ipsiq Societatis. Orlandinq lib. 3mo, num. 57. Sacchin Historiarú Lib. 3mo fol. 3mo.

Si Scholæ apertæ Laudantur, quid faciet Societas Varsaviensis.

Idem Conventq Patris Corczynen, et alii plures periurium illud infame in res Politicas et negotia Status 144.
superintendentium, et consilium Abdicationis Regni detestati, censuerunt procurandum, ut Jesuitæ
á Concionibq et Confessionibq Regis amoverentur, tanqm hæ pietatis officia utilig á vero zelo exulare de-
quæ Majestati possint præstari. Spiritu Prophetico loquq est Pater ille Conventq Corczynen, quia 145.
moderna Societas hæc sibi usurpat, quæ illi rigore primi instituti non competunt. Legatur talis historia.
Jacobq Mus Societatis Jesu, natione Hispang, vir stateq floreng, Literis Latinis et Græcis peritus, 146
á Joanne Rege Lusitaniæ ad confessionem suam officium postulatq, humilitatis illud studio diffugit, qd
videret speciosa illa munera, disciplinæ Societatis parum quadrare. Nostra vocationis esse docuit:
mia terendo, docendo infimam plebem, ministeriá humilia obeundo, unanimes simul cum Christi
nostra simul humilitati conservandæ insistere. Tantum pfecit, ut bona Regis gratia id munus de-

clinârit.

147. Biblioth. Scriptor. Soc. fol. 207. Eadem Bibliotheca de nostro Polono ita recenset. Petrus Skarga vir totâ Poloniâ celeberrimus, aulicâ vitam semper pertæsus, speciosum exilium vocabat. ad vitam privatam et suorum sociorum consuetudinem aspirabat.

148. Biblioth. Scriptor. Soc. fol. 399. Ipsæ verò vindicationes Societatis ita de occupationibus Aulicis loquuntur. Quodsi res ex mera utilitate pensetur, an alio Lippi credimur, quin videamus nullam aliam nubem esse, ex qua instet nobis procella Soc. eversura, quam vapores nostros in aulæ Cœlum sublatos: Hinc potentium offensiones, hinc Populorum odia, in prosperos eventus, et iussiones asperas detestantium, in nos tanquam in Authores et suffragatores turbæ. Hinc fracta Præpositi Gnlis Potestas in Subditos quippe magnis patrociniis obarmatos, et pro aulicis Laboribus impetrantes,

149. facilem remunerantur pestiferam nobis mercedem, Principales iussiones religiosis præceptis interdicentes. Lustra, si placet, Annales nostros, et intueberis, quam nobis expertum, quam intellectum, quam detestatum, non aliunde in hanc classem suscitari immaniores fluctus, et summa naufragiorum discrimina, quam ceu Ithacis

150. ex aulæ insolentiore aura domesticos inflante. Vindicat. Soc. Cap. 51. fol. mihi 396. Evitando talia imminentia ab aula Societati pericula, tale contra se decretum fecerunt. Seriò sub pœnis, præcipitur omnibus et commendatur Superioribus, ne permittant nostros Publicis et Sæcularibus negotiis Principum ullo modo implicari, et si quos in ea propensos animadverterint, Provincialem suum quamprimum commonefaciant, ut eos loco mutet, si illis sit occasio vel periculum se eiusmodi implicationibus irretiendi. Congreg. 5. Gnl. Decret. 59. Quid ad hæc Jesuitæ. Nitimur

151. in vetitum semper, cupimusque negata. Quasi verò Provincialis hæc impediet, qui et ipse Commitiis Regni, quoties cunque celebrantur, interesse vult, et nuper circa Abdicationem Regis Varsaviæ præsens fuisse dicitur. Illo suo Aphorismo invitatus, de quo Sebestianus Heissius in declarat. Aphorismorum doctrinæ Jesuitarum ita loquitur: Cum de rebus Politicis, et mutandis Regibus agitur, de quo consultare Jesuitarum non minus proprium est munus,

152. quam grassanter sua curare, ne desit amuleta, necessaria Theriaca, aliaque alexipharmaca, ut infra. Habes

153. communem Jesuitarum sententiam, ac proinde nihil Principibus periculi imminet, quamvis Populi totius sensu pro tyrannis habeantur, si Populus sequatur Doctorum et gravium Virorum consilium, iique, prout Marianna vult, Jesuitæ sint. Sebestian. Heissius in declaratione Aphorism. fol. 162. et sequenti, quem allegat Mercurius Jesuita fol. 696.

Quid Jesuitas modernos alliciat ad aulam?

154. Benè Poeta hoc expressit dicendo, Trahit sua quemque Voluptas. Multa sunt, quæ Jesuitas ad aulam invitant, sed præcipuè vitæ quædam delectamenta, quæ alibi in tanta copia et cum tanta commoditate haberi non possunt, et necessariò habenda sunt, de quibus ita ipsi loquuntur. Expedit namque, ut quædam profanæ vitæ delectamenta, quæ negata cupidinem, usurpata fastidium creant, identidem apud Religiosos Viros possessione magis quam repudiatione vi-

155. lescant. Vindicat. Soc. Cap. 50. His delectamentis videtur inservire votum illud Fœminarum, quod ita describitur: Frequenter piæ Fœminæ vovent facturas se, quæcunque Sacerdos earum ductor iniunxerit, et quidem non sub ea exceptione, si meliora videbuntur, sed

156. absolutè. Vindicat. Soc. Cap. 37. fol. 296. Quid sibi velit illorum delectamentorum, et huius Fœminei voti mysterium, ego prorsus non intelligo, nec in illis aliquid mali esse suspicor. Scio tamen nostra memoria in loco quodam celebri Populoso et famoso tam abominabile scandalum contigisse, ut Martino Lutero non fuerit absimile, quod in gratiam Societatis apertius non exprimo, nec exaggero, locum taceo, tempus tantum innuo. Antequam Patres Brigitani in Prussiam ultimariè revocarentur, ad obviandum gravioribus malis

157. et scandalis. Nemo miretur ex fragilitate humana aliquid extraordinarium accidisse, quam

S. Augustinus

S. Augustinq vita excusat. Quantumlibet vigilet disciplina domq̃ meæ, homo sum, et inter hnẽ vitæ, nec mihi 158.
arrogare audeo, vt domq̃ mea melior sit q̃m Arca Noe, vbi tñ inter octo homines, vnq reprobq̃ inuentq est.
aut melior sit q̃m domq̃ Abrahæ, vbi dictum est, eiice ancillã et filium eiq; aut melior sit q̃m domq̃ Isaac,
cui de duobq̃ geminis dictum est, Iacob dilexi, Esau autẽ odio habui. Et infra. Simpliciter autẽ fateor 159.
charitati vestræ coram Deo nostro, qui testis est animæ meæ, ex quo Deo seruire cœpi, quamo-
do difficile inuenta sint meliores, q̃m qui in Monasteriis profecerunt, vita non inuenta peiores, q̃m
qui in monasteriis ceciderunt: ita vt hinc arbitror in Apocalypsi scriptum: Iustq̃ iustior fiat, et sordi-
dus sordescat adhuc. S. Aug. Epistã 137. habes distinct. 47. cap. 9.

An Iesuitæ possint reduci ad primitiuum suum Statum?

Si illos aliqs ad primæ perfectionis reuocare velit, agentes fatentq; quod eã claræ voce damnarent, et dant talem rabo- 160
nem: non quod aliquibus ritè præcipiens, eadem curetis ritè præcipere, cum humanæ conditioni perfectionis
christianæ factisque magis conuenaneum ac debitum, q̃m vel Vaticano Senatui, vel sacris Pastoribus Vrbium ac Pro-
uinciarum. Vindicat. Soc. cap. 60. In supplicatione quadã qua si clementi Papæ VIII porrecta, subda- 161.
ta Augusta Vindelicorum die 12 Iulii 1593 à Prouinciali ex congregat. Superiorum Germaniæ Sub-
scriptã et typis impressã. Schisma minantq; et sui ordinis in sectas diuisione scandalosissima, lu-
ctuosissima, et multis lachrymis deflorandã publicentq. Notate verba, signate mysteria. Et hoc q̃d 162
P. Valeriano Magno, Capuano Spiritu Prophetico prædixit, Ab hac Societate Ecclesiæ Deo imminere
turbidos euentq. Desumpta ex quadã Epistã ad illmã Personam in Gallia, quæ est impressa in libro
Petri Aurelii antiquioris editionis. Quia ita in posteriore editione hãc Epistã inuenit, quæ tunc
posita ab initio Libri inter censuras et approbationes Episcop. Gallic. Prædicta et scripta Veritate 163.
P. Valeriano Magno Capuano vir immortali memoriã dignq vimq passq est, et in sua veneranda
senectute cum publico scandalo Orbis Christiani Viennæ oppressq, paulò post durante corporis
et animi ægritudine Salisburgi translatq inter suos expirauit. Quale Testamentum coram Solomo
Principe Archiepiscopo illic loci fecerit, curiosq Lector alibunde notitiam eiq habere potest. Sic ita 164
cessat meq discursq, quando quidem non rationibus, sed alabardis, bombardis, carceribus, et persecutionibus
a quibusdam Iesuitarum disputatq: ita illis vbiq fere locorum suffragante Iurisdictione, vt
vtercq gladio et Temporali et Spirituali, quemcunq illi voluerint, ferire dispositq, clandesti-
nis impostoris et sinistris informationibus plerunq decepto. Experto crede Roberto.

Inuectiua vindicat. Societ. contra Authorem.

Nulla est deterior deiectis pestis, quæ ex fraudata quorundã ingeniorum audacia, quæ sanctiones à 165.
legitimis Potestatibus editas, subditorum consensione receptas, usu comprobatas, palam exagitare
gestiunt. quasi nostras adeoq; iniquitas, vt de huiusmodi criminum incitamento dicam, quæ illi-
cuniq; quam populorum dominos sibi sistere tanquam reos, et illis, quorum sapientiã
mortalium status regunt, errorem imputare. Vsquè adeo vis excellere ingenio, vt hallucinatos

deprehendas

166. reprehendas? Vno verbo assumere tibi vis et potestate Areopagi hnes pariter ac Diuos iudicaturi. Iniusta
correctione meditaris, nihil erat adeo in orbe excelsum, ac venerabile, vt quod vis dicere, quig modo
imponere verearis. Et licet nobis persuasum non sit per institutione nostra adeo numeros omnes pru-
dentiæ ac perfectionis absolui, vt si quis Angelg è summis choris allaberet, apud nos nihil corrigen-
dum adinueniret: negamg tñ tui vel nostri iudicii esse tabecula tot virig oculatissimis adhuc mansu-
etas dignosere ideogg emendare. Hæc omnia vindicationes Societ. vita cognunt.

Eminentissimg Palauicing defensor Authoris.

167. Intolerantia est arrogantia velle, vt nra perinde ac Diuina scelestos reddant vel dubitan-
tes. Quid enim, an Aristoteli, an non Platoni, prolatæ legeg censore patiunt posteriorig
dui iudicii?? an multa Augustini, Ambrosii placita vi examen vocant. Quid vt hæc cla-
tio est? quasi ea, quæ summum consiliu Iesuitarum constituit, attentare crimen erit Gigantum
168. in Astra bellantium, et Anathemate quasi Aethna imposita comprimendum. Sic equidem
vix sentire permultas eigmodi in societatem insimulationes silentio validig frangi,
qm calamo eigmodi Sibillæ turbinu, si nihil aduersi occurrerit, momento præternolare vix noxia
vidi audita. Contra siquid duricg obstiterit, vires conduplicare, frangere ac ruina edere in gentem,
hæc tñ vel virtuti dictata sunt, quibg otium pro prudentia, vel infidiosorum consilia, qui dum quasi inutilia
armorum pondere Societatem per benevolentiæ speciem exonerare student, eandem inprotecta hostium telis
169. exponere molunt. Statutum mihi est nos tutari nemine carpere, nedissimulanter quidem ac summam
æquo licet depugnare, non gladio. Hanc enim Christianæ charitatis doctrina mihi suadet, et
scilicet magnanimum quoddam vindicationis consiliu à timore ac sordibg remotissimum. Fateor enim
fuerit me ordinis in quo versor, et quem grandibg ia et diu meditatis elegi, si ille sit, qui illaudatum
se metuat, nisi alii sint illaudabiles. Sig innocentiam suam comprobare non speret, nisi noxa-
170 tes fecerit accusatores. Sontium est vtcung silentio iudicium præstare cautum, quam defensiones il-
las, quibg iure diffidunt experiri. Innocentia diem sibi dici à Deo non retractat, vt getat, nec
bong vtig gladig dum pugnat, tum clarig micat. Non id voti nobis est, vt adnersantium criminatio-
nes spretæ exolescant. Audiant potius, legant, expendant et conferant cum nostris vindica-
171. tionibg. Nullam huic Societati veremur famæ iacturam, nisi apud homuncionem nescium, quorsum ea
pro eodem sit non esse immune ab accusatione, atg à culpa. Cum tñ quicung sapiunt et
172. quorum duntaxat æstimatio et in pretio esse debet. Et rationibg venalis est, probe
norunt homines ceu marinas aquas non aliter nullo flatu fœcescere, quam si non emi-
neant. Vnum atg idem esse in tranquillo atg in profundo manere. Quod omnia to-
tig Societatis Gallicæ congregatæ consensu approbata, Tijpis Romanis impressa, et per
totum orbem Christianum diuulgata sunt. Vindicat. Soc. fol. 288. Alia folia, vbi da-
tora reperiuntur, indicari non possunt, cui liber non sit ad manum.

Authoris Finalis discursus.

173. Heroico Eminentmi Palauicini sermone recreatg, et bonæ fidei Romanæ Soc. assen-
suratg adhuc duo functa ad disquirendum mihi proposui. Primum Quomodo
fieri possit, quod moderna Soc. credat se Egibg S. Ignatii gubernari. Deum unde
Laudes et vituperia Societatis prouenerint.

De credulitate

Decredulitate, quod moderna Soc. legibꝫ S. Ignatii gubernet, ita loquuntꝫ vindi. Soc.: Non tã demisse cre- 174
dunt de Ignatii sanctissimi et sapientissimi legislatoris Authoritate, nec non de tot millibꝫ ex Igna-
tii Posteris, quiꝫ omni virtutũ Laude suspiciendi Ignatianũ institutũ mirifice complexi, deminati,
et exosculati sunt, pro quo tanquam pro Aris et focis pugnare oportet. vindicat Soc.
Cap. 16. fol. 93.

De incredulitate ita loquitur Congreg. 6ta. Cum adsit nõ solum per plures particula- 175
res Personas, sed non nulla etiam Periles congregat. non eã quã par est reverentiã
erga Constitutiones adhibeꝫ, faciliꝫ de illarũ mutatione Pũli congregationi proponere, quia
res novitatis ac periculi plena est, et viam munit non solum ad contemptũ Constitu-
tionũ nostrarũ, quas ut Sanctas à B. P. N. tot lachrymis et orationibꝫ conditas ve-
nerari debemꝫ; sed etiã ad aliam sensim religionem condendam. Congreg. 6. Decret. 7.
Huiꝫ Punctꝫ resolutio cum ab alterius elucidatione dependeat, de hoc vindicat. Soc. ita loquuntꝫ.
Nullꝫ mortalium cultꝫ recentibꝫ hisce seculis ab hominũ genere tantũ favoris experti, ac Soc. 176.
Jesu. nullꝫ adeõ tantum infectationis. Eadem immortaliter collaudata, eadem acerbissimè
reprehensa. Alii hunc ordinem quasi collapsã virtuti, adeoꝫ pietatis restitutorem liberaliꝫ
extollunt. Eundem alii ceu christianã Reip. corruptelarũ ac morũ pestem execrantur.
Vindicat Soc. Cap. fol. 1. Ita hãc eadem vindicat. ita respondent. Quinam prã nobis 177
tutiores, quinã impensiꝫ amore ac veneratione culti, si ea tantum munia complectamur
quæ superis accepta, hominibꝫ salutaria, nemini offensa, citra aleam infortunati ven-
tas collocata. Vindicat. Soc. Cap. 21. fol. 396 ad finem. Laudam virtutes priorũ ita ed. 178
dem Vindicat. declarant: Cum Soc. 18 millia hominũ complectaꝫ, quantumuis moderatè
vivat ac parcè, quis non intelligat, quantum exigat rei pecuniariæ, ad mensam, ad
cultum, suppellectilem, habitationem, ad studia. Hæc autem liberaliter suffecta est nobis, 179
proximo seculo, et continenter sufficit, partim ex munificentia Principũ, partim ex pri-
vatorũ stipe et largitate. Hinc multa odiorũ seges, nulla enim inter homines ex
propinquo affulget aut hæreditas, aut largitio, quæ multos non trahat procos,
eamibi opinione certissimã vindicantes. Ideóquicunꝫ illã sortis, quasi alieno-
rum raptor invisꝫ est multis. Vindicat. Soc. Cap. 1. fol. 4. Non licuisse autem 180
Societ. hæreditates procurare, supradicta constituto sub num. 62 abundè testaꝫ. Et si
transgressio optimarũ legũ hæc odiã et consequenter vituperia Societati conciliavit.
De quibꝫ supra num. 55. usqꝫ ad num. 63. Et num. 78 usqꝫ ad num. 94. Et Num. 116. usqꝫ
ad num 139. Grave erat Eminentissimo Palavicino, a bellis delictis Soc. vindicare, pro- 181.
inde ex intimo cordis affectu coactꝫ est hæc verba proferre. Ego verò meliore me
in Loco versari confidã, quãm ut cogar miseram hanc defensionem arripere, ut enim sit
verissimum

verissimum, probos odiis et calumniis vexari. Quis tn̄ neget odiū Publicū esse magnā notā improbita-
182. tis. Vindicat. Soc. Cap. ultimo, fol. 397. Hanc notā improbitatis ego modestiori vocabulo errorē voco;
Magnus error, et quidem aliorū fons et origo, S. Ignatio imputare quod rudis fuerit, et linguæ la-
tinæ imperitus. Stratagema inventū ad detrahendā fidem Sanctissimis illius legibus latinè conscriptis.
Suppositū quoddā Authographū Hispanicū, quasi manu illius conscriptum. De hoc Authographo
Hispanico Magnificè loquuntur, et illi summā venerationē tribuunt Acta Societatis. Inprimis
183. Congreg. 3tia de eo ita loquitur: Cum duæ iam extent Latinæ Constitutionū editiones, et in multis
adinvicem discrepant, postulatū est à quibusdā Patribus, ut statuerent in Congregatione, vel
primā vel certè secundam editionem, esse verū Originale Constitutionū S. Ignatii. Et decretū fuit,
ut hæc secunda editio, quæ cū Exemplari Hispanico magis convenire inventa est, deinceps pro
communi et vulgata in Societate habeatur. Congregat. 3tia. Decret. 16 et 22. Congregatio
184 4ta de his ita edisserit: Loca Constitutionum, quæ ad veritatē Authographi Hispanici corri-
genda videbantur, et P. Gnli commissa, quoniā ea omnia in Constitutionū versione corrigenda
erant, lecta sunt in Congregat. et approbata, et cōmissū est Gnli, ut secundū eiusmodi correctio-
nem, Constitutiones quibus declarationes adiectæ sunt denuò inprimantur. ex eiusmodi editio de-
inceps in Universa Societate provulgatæ habeantur. Congreg. 4. Decret. 25 et 36. Congregatio
185 5ta asserit propositū fuisse Congregationi quoddā exemplū Hispanicū, Constitutionū ex
Authographo P. Ignatii de verbo ad verbū benè ac fidelr descriptionis, ob eā causā, quod illud
Authographū iā obsoletū ac ferè lacerū esset. Congreg. 5. Decret. 49.
186. Congregatio 6ta videtur iā finem huic mutationi imponere voluisse, scrupulo Conscientiæ adacta,
ne aperiretur via ad aliā sensim religionem condendā. Congreg. 6. Decret. 7. Ipsa se suo ore
iudicavit per mutationes legū, aliā et diversā institui Religionem. Quod vindicationes
Societatis diserte loquuntur supra num. 69 usq; ad num. 77. Et sic Congregatio 6ta desiit im-
187. mutare, postquam omnia iā mutata fuerint. Et hic est nō postremus error piè credere Congrega-
tiones 3tiam et 4tam his mutationibus operā dedisse, quarū Authorē posteriori tempore
Claudiū Aquavivā fuisse, supra deductū est num. 95 usq; ad num. 99.

Conclusio.

188. Demonstratis tā crassis erroribus moderna Societas turbari, et contra Authorem exacerbari
non debet. Humanū est labi. Miratus est Orbis Universus sub Damaso Papa se Arianū
fuisse. nō perseveravit in errore, neq; allegavit possessionem ita vivendi, sed resipuit, et ad sa-
nā doctrinā Catholici dogmatis reversus est. Habet Societas bonū Exemplū, quod im-
189. mitetur. Non erubescat Societas errores Maiorū suorū confiteri et corrigere. Quia ut
S. Papa Gregorius loquitur, Apud misericordē Judicē nec ille fallax habetur, qui ad veritatē revertitur
etiā postquam mentitur, quia Omnipotens Deus dū libenter nostrā pœnitentiā suscipit, ipse suo
iudicio hoc quod erravimus abscondit. 32. q. 1. Cap. 10. Author verò meretur veniā, quā inter
190. opera charitatis nō minimū est, errantē ab erroris sui semita revocare. De Spons. Cap. 20.

Hanc scripturā

Hanc scripturam conficiendo, largam Eleemosinam societati offert, quam potissima est errantes in viam veritatis deducere. Distinct. 45 Cap. 12. His dictis finem apponat Papa Innocentius III. qui ita loquitur. Mandamus, quatenus ad conscientiam vestram iudicium recurrentes, si contra praescripta Ordinis vestri tanquam hominis excessistis; non pudeat vos errorem vestrum corrigere, qui Magistri estis, malorum corrigatis errores. Cap. Qualiter et quando de Accusat. Alias Euangelicae doctrinae timenda est executio. Vos estis Sal terrae, quod si sal euanuerit, in quo salietur, ad nihilum amplius valet, nisi ut mittatur foras, et conculcetur ab hominibus. Si persecutio Authori immineat, ad eam patienter ferendam Anacletus Papa ita inuitat. Scimus autem multos ob id infestare Doctores, ut eos perdant, et placita propriae voluntatis adimpleant: non propterea tamen Doctores, (inquantum vires suppetunt) a recta aemulatione et bona intentione recedere debent; scientes, quia beati, qui persecutionem patiuntur propter Iustitiam et veritatem. Distinct. 43 Cap. 4.

191.
192
193.
194

FINIS.

Epigramma Conclusionis.

Scire volent Socii, quis sit Kayrecius ille
Qui, contra Patres tot documenta dedit.

Declaratio.

Simon a naue Petri tenui haec modulatus auena;
Non deerunt quorum fistula plura canet.
Hinc Magni fremitus, tara tantara, murmur ad arma
Vox erit; hoc Socii triste loquentur opus.
Promittet Coadiutor opem, et sua tela parabit,
Per fas perque nefas victima ut Author eat.
Vsurpauit eam sibi docta calumnia frandem,
Vt damnet sceleris subdola fama reum.
Si primam Ignatii scelus est peruertere legem,
Codicis Hispani lex noua quid sibi vult?
Sic ideo Ignatius doctrinae dicitur expers
Ne leges eius lingua latina probet.
Ridiculosa magis quam docta Inuentio Vestra
Pasquinus ridens Marforio ista refert.
Hoc narrare vetus, quod lex bene dicta requirit,
Altera quod variat, non mihi crimen erit.

Perdonate

Perdonate Patres, si vobis talia scripsi,
Quæ pridem Ecclesiæ scire necesse fuit.
Turpe ideó Ecclesiæ metuendum schisma minari,
Pulchrius ad primam sponte redire viam.
Odia iam cessent, ratio et prudentia certet,
Dissidii alterius non bonus esset odor.

Hoc vouet et optat Societati
in Christo.

Simon á Naue Zayrecius.

Oratio

Excellmi et Rndmi D.D. Andreæ Olszowski, Legi Culmensis et Pomeraniæ Procancellarij Regni Poloniæ ad Sacram Cæsaream Mtem, pro Matrimonio inter Sacram Regiam Mtem Poloniæ, Michaelem, et Sermam Eleonoram Hungariæ et Bohemiæ Principissam, Archiducissam Austriæ, tractando et concludendo, Oratoris Legati Plenipotentiarij Die 13 Jobis A. 1669

Sacra Cæsarea Mtas.

Sacræ Mtis Regiæ Poloniarum, Dni mei Clmi Legatus venio, bonum nuntium ferens Regij affectus et amoris, quem ante oculos animumq Mtis Vræ in aperto sisto, atq in sinum ejus domus libens depono. Ingens gloriæ augusti generis filiæ, tot Regalium thalamorum sibi sociæ, Regnorum amores, sæculi gemmæ; pacis et felicitatis populorum pignora, Parentesq olim atq hodie censentur. Alter Jagellonicæ propaginis surculus, vetustissima Koributhorum soboles, Atavis editus Regibus, et in solio Bohemiæ semel, Poloniæ toties collocatus, et coronatus sanguis Michaël Rex, hic sub aspectum venit. Non infelix, si gratiæ in oculis, si locum in Paterno Mtis Vræ affectu invenit. Exilio, igni extra spem et ambitum Regni tronum, clitus plane occupavit, in exspe: tata chori et Coronæ Socia Maritales spes occupare ambitumq Legatione meâ palam fateri non dubitat. Illæ Electoris Populi voces gravibus amplissimam Sarmatis Imperij Rex Indigena debet, etiam in peregrino isto ore sonant; et quam valide Electorali in Campo pro Fortuna Regis, non segnius nunc, Augusto in Palatio pro Fortunæ incremento nituntur. Illas fœcunditatis Regiæ atq ex inde Regis ac Regni felicitatis ansias et sollicitas hic plane audire est Mtis Vræ voces, amicas et amantes: quibus cum libere nobis Regem in Regno dixerimus: ijsdem ad hæc calentes, Reginam extra Regnum deposcimus acclamamusq. Damus libera fens, felicitati Austriacæ manus, neq immerito sterilitatem Poloniæ Vræ gratulamur: q Electo Divinitus et Diademate redimito Principi, par consors apud nos desideratur, apud vos invenitur. Hic nata e' faustis sub penetralibus, hic adolevit; qua cum Poloniæ Fortunæ, bono præsentis et futuri sæculi renasci et adolescere posse, non vane speramus. Nam cum aliarum plerarumq Gentium fatum sit, Reges illis ab Austria dari; singulare illud Poloniæ est, Reginas ex Austria nobis feliciter assumi: neq per incertam semitam antiqui-

tũ veste et (Poetico illo) externi venimus generi. Tot repetitis veteri recentiq
bus Regum Poloniæ cum Austriaca domo cognationes, præstruxere priorem iter,
Lodicg pronum et expeditum facuit, votis sub Mtis. Incliti am illam memo:
riã et meritõ fœcunditatis Cymburgam nram, Olgerdi Magni Lituaniæ Ducis
Neptẽm, Coributhi Olgerdini sororiã, Zemoviti Ducis Masoviæ Filiam,
Ernesti Archiducis Conjugem, Novem Austriacum, (inter gnos tertij Impe:
ratoris Mtis Vræ Tritavi, genitricem, inter Atavias suas numerat, sepul:
tamq Magnam Matrem umbris suis educit, gnõ Maximos Austriacos, in lu:
cem produxit, et immortalem tot sæculis, atq utinam in sæcula Augustam gen:
tem effecit. Anna Vladislai Jagellonii filia, Ferdinando primo Impera:
tori Nuptui data, non leviter Lotaringiæ, ut Hungariæ et Bohemiæ Regina,
rem Austriacam provexit. Ab hac vicissim prima orbis Dono, Divis Ja:
gelonidis Regis mei Agnatis petitis impetratisq fuere, Elisabetha Jan:
Etonum Matres, Arnæ Gratijs ipsis in sinum gratiores, constantes virium egi:
norumq tutella Constantiæ, Virtutis concentu longe ac suaviter auditis
Cecilijs. Ut proinde Gentilitia Sororis Regis Sydera, non exserare videantur,
a suo Polo et Centro, gvando Austriaco in Firmamento, Diem suam debi:
mĩant orduntur: gvibus toties feliciter huc cursus fuit ac recursus.
Hæc Dee' atq alia, gõ Serõi, ac potentissimi Regis Regnig Poloniæ
animum, arcanã vi ad eum amicitiæ nexum sponte trahit, impellitq. Eximia
Invictissimæ Imperatoris Divi Parentis tui Ferdinandi, mox ab egus morte,
Mtis Vræ, erga rem Polonam, illo temporis afflictissimo propensio, et im:
mortalis gratia. Conclamatum erat non de libertate nec de Imperio, sed plane
salute ltra. cum vicinorum infestas undiq conspirõe, et coortis repente ar:
mis obruti pars in victoria omnes in prædam cesseramus. Quorsum ac libere
(hoc est Polone) cogramur, Deum nobis ab Austro venisse. Cujus solã Provi:
dentia inclinato et adspirante Austriæ favore, motisq in Poloniæ Mtis Vræ,
privatis Auspicijs excita primum vis virtusq Polonorum in Hunnos, Dacos,
Moldavos, Scythas, Cosacos, atq alia grassatorum nomina Urbs Regni Caput
Præcepta, Torunij victa pericalia Dania in Armorum securitatem adducta,
Borussia ad officium composita, civibus integritas, Regno forma, templis Religio:
nes post limina restituta. Livonia conjurata hostilitatis vel Barbarorum in:
solitas fuit, procul ejecta. Leo ferociens, et apertos Polonis campos late per:
sultans, in suum nidum revocatus, et quiescere ac pacem pati admonitus dostrodq
est. Quæ tanta, a Mte Vra Cæsarea in acceptis ferentes, n' alia Ratione Rex,

et Gens Polona refundere valemus, qm profitendo, et iterum accipiendo, Felicitati Austriacæ tuæq Magnæ Cæsareæ imputetur, quod aliorum adhuc rei, alia munera contrahimus; necdum planè grati, gratiam iterum oramus.

Summum et gravissimum Legationis meæ negotium, Soror Mtis Vræ Eleonora e. Hoc nomine quidquid votorum habet Rex meus, includit. Arbitratur nec vivere sibi, nec regnare integrum fore, nisi vitæ simul ac Regni parem sortem, cum hac Consorte seu dividat, seu melius jungat. Cor Regium cæteris affinitatibus negatum, Sermæ Eleonoræ ultro pandit. cum Gemmate. Huic uni Candidæ Austriacorum Teniæ, per memoratos Majores suos innexus, Amat hæc sua vincula; et sacro, nec nisi cum vita solvendo Maritali nexu Cæsarum Filiæ Sororiq adstringi desiderat. neq formidat gravem repulsam aut tristes in amore moras. Nam quos arma pro Regno suo, pro Poloniæ Charitate, libenter junxisse meminit, amorem ut ægrè vel cunctanter secum jungant minimè meretur. Imposuimus Poloni, magno libentiq consensu Sermo Michaeli coronam; en adhuc ~~in assensu~~ in assensu manuq Mtis vræ e, ut altera Viri Corona uxor bona, verè aurea, pia gravis, prudens, oris morumq specie, inter natos Germaniæ et Poloniæ, vetustissima, (verbo omnia) Eleonora accedat. Atq hic votorum, juxta ac Verborum Legationis meæ Coronis esto, neq enim aut me diutius orare, aut Mtem Vram diu exorari conveniat. cum ex retroactæ ætatis documentis exemplisq, et præsenti rerum statu, Austriam Poloniæ Matrimoniali isto fœdere arctius colligari, regnatricem apud nos stirpem fundari, utrumq inter populum, sinceram amicitiam, fidam vicinitatem, commertiorum facilitatem, usum vigere; vim et immanitatem, jurati hostis, ex successu Candiæ prætumidi Turcæ, Polono affinitatis terrore, et armorum Conjunctione, retundi; non Austriacæ, Non Polonæ, duntaxat, sed Universæ Christianæ Reipcæ intersit. Dixi.

Relacya Pana Starosty Lodomskiego Kochanowskiego Exyze Transakcyey Wiedeńskiey.

Jak przykiego weselá, ktore circa 15 Febr. declarowane nayprzod motivum,
zdanie Cesarza JMci i Cesarzowey JMci wdowy, ktorzy mogąc miarkować,
ze factia Francuska, chciała przez przekły Polski exym, trudnic tę Conjunctią,
woleli uprzedzic i pomieszac ich rady. Więc i kosztu zbytniego nieszczędzili, ani
sobie, ani JMci, i dla tego mechcieli tego według puszczac. JW. Xiąd.
Kanclerzy Koronny zas, i te rationes miał cordi, ale naybardziey upatrował,
słabość Cesarza JMci ktory i teraz decumbit.

A ze Cesarzowa JMść Wdowa declarowała, sama in Persona odprowadzic ich:
mci, JMć do Granic Polskiey to jest do Częstochowey. toc zatym extraor-
dynaryinym honorem, ktory Dom ten czyni Królowi JMci, nie trzeba rozbierac
Legacyey. Dosyc Senatorow kilku pobliszych, ktorzy się trafią postarac o
przyiazdzie do Exyzy, i Damy jako poważną, aby nomine JMci powitali
Cesarzową, jako a Królowę JMci. Nicod rzeczyby było, zeby i sam JMć
JMść, gdy incognitissime pod imieniem Panięcia jakiego Polskiego, gdzieś
zrek za Granice kilka mil, cutwele dobrze zajechał. Senatorowie, y inszy
inszy, i Damy Polskie, zeby na samey Granicy czekali jakonay ozdobniey.
Miejsce wesela, nayspokoyniejsze w Kruszyny, mil trzy małych, od Częstochowey.
Gdzie Pałac niepotrzebny, i przestrony, opasany circumcirca Dworami wielkiemi,
Szlacheckiemi, o mila, o pułmile, o pułtory mile. i tam w Kruszynie
Samey, jest niemała capacitas. chorągwi co bliższych snadno sprowadzic
może z przyległych Starostwa, osobliwie Pancerna Pana Kozubskiego, z Wielunia.
Cesarzowa JMć z Królową JMcią Polską, i z Trzyksiężną Mantuańską
ruszą się z Wiednia Ultimis diebus Januarii. Nie wyrzucam zeby do Francuzem
Królowey JMci brac adultas Virgines, ale młode jakie Panienki przybierac.
Zeby z Królową JMcią dorastały. i proceder JMci przecey zrozumiały:
o factiach zadnych nie myślę, ktore abhorrent zawsze Damy Katolickie,
Sama dla tego Cesarzowa JMć, praedest exempło, młode bylko zta-
ry Panienki, pro honore zostawuiące przy Królowey JMci. y Księżna Olsztyńska,
wdziesiąt lat. z Grafowna Starembergowa, we czternaście lat. z Grafowna Trau-
mastorf, w szesnaście. y Grafowna Colnerowa także w szesnaście, ciche skromne
Chmielowskiego dolnego francimere posyła Baronessę Millig Mantuańkę. JMci
Panią Kanclerzyną W. Ks. Lit. konferuje się: bo o niey tak rzecz dobrze słyszała.
Ze lubo się Francuzką urodziła, niemoże się za obyczajami lekkiemi.

Idzie też przy Cesarzowey Jey Mći Pani Sztaffembergowa, Hrabiowa Arkona, Polka,
Krajowianka żonnu z tąd Panna Szalemberg, życzyć sobie będą Dworzanki Królowey Jmci.
ale gdzieże nie ma Declaracyey. Skądsąd Pani Bois Dauna Ochmistrzyni
Królowey Jmci, Comitissa ex Belgio, życzyła sobie z Corkami swemi zachacstu,
i przyznaney naymłodszą Corkę swoię bardzo urodziwą postać; ale że już do=
rosła, nieprzewiodła Cesarzowa Jey Mść ani Matce ani Corce.
Gdy nikomu Declaracyey żadney nie dano, żeby miał w służbie Królowey Jmci zo:
stawać, albo Urzędu Królowey Jey Mći bytko Dworzanina żadnego P. Berka Jn:
stanteczka, siestrzeńca Rodzonego, Pana Hrabiego Uszemberg. Cacciatore sha:
giore Cesarza Jey Mći. a trzy Urzędy zwoli Jey Król Mći Declarowane,
Koniuszstwo Królowey Jey Mći, Pani Stawscie Wieluńskiemu, Ostrorskiemu,
Victory tam został. Podczaszstwo Pani Stawscie Radomskiemu. a Krajczstwo
Pani Podkomorzemu Warszawskiemu.
Expedit ex multis rationibus, żeby to co w Wiedniu Le grossa mnieszenia do
Polski Królowey Jey Mći constituit est było pro arcano. aż do Leymi:
ców przynamniey. Żeby Ordines nie obawiały się jakiego nieznyczaynego
onus, in bonis Regijs, ratione assecurationis Reformacyey Królowey
Jmci, in bonis Regalibus. póki im non deducetur to, że sufficiet Re
formatio, ad proportionem Reformationis Królowey Jey Mći Pieniędzy,
Która była nay Czeyska Rzeczypltey, a Wiedeń taką się contentuje.
Niezawadziłoby jednak rozpisać Listy na Leymiki oznaymuiące o Weselu,
a oraz zadaiące Reformacyey, ad instar Reformationis S. P. Królo:
wey Jey Mći Cudzey Kenaty. żeby się maiące Ordines informowały
że ta Reformacya nie będzie onerosa Rzeczi Pospolitey Polskiey, in moneta Imperiali
albo tytuło Lotis teraz ex nunc Camera Cesarza Jmci, circa a Dwa wesela
wyliczą, przy Królowey Jmci sprowadzone. Ostatnie sto tysięcy, których
przedtym exemplum, żeby na tym nikt, tak wielkiey summy za Damami
Domu Rakuskiego nie prätendował; pospołu nie chcą zwać, ale tylko
simplici donatione, pozwala że Cesarz Jmć, Jey Królowey Jey Mći. które
wyliczyć mają w Krak: dwiema ratami J Sto tysięcy Talerów, na S. Jan
in Anno 1670. z Pięćkroć sto tysięcy Polskich, także na S. Janow
Krak: in Anno 1671. Pospołu to jest Dwakroć sto tysięcy, contredos sive
Assecuratia od Rzeczypltey isc ma. Donacyey Ostatnie sto tysięcy Pol:
skich na Prywatnych Dobrach Jmci, aby in casum Vidutatis strzesz Po:
ze Królewa Jmć. miała Substantiią swoię. Ta Donacyą, wolno będzie Królowey Jmci

Fisenere pro libitu, in vita sua. i Testamento legowac absolutko:
mu chcieb. Dozywocie jednak (contra usum) in casum sterilitatis Krolowey
Jmci siostry Boze, pozwolone na tey Summie Jey Mci. Za co Dotem Nuptiale,
od Krola Jmci post consumatu Matrimoniu ma bydz declarowane Krolowey
Jmci Ktorey in recompensa Krolowa Jmc Hiszpanska, osobliwa Persja gratanis Scripsit
Abrenuntiatia, albo exemplis Deductu, ze Krolewe Jey Mci S. Pamieci Constancya,
i Cecilia zwracac a Latamo Contractus sufficientem uczynily. nie ma jednak
miec Valoru, az post Realem Exsolutionem supranominatorum Dotis et Donati-
onis, i to Jabla successorie in Bona Hereditaria Ojcza Jey Mci, in casu
Defectus Masculorum Domu Rakuskiego. Tylko jednak Abrenuncialney
jest, bonorum Paternorum, et Fraternorum, Maternorum n' ibd. Ktore ratione
Montisferrati za prima bona, i post fata Ojcowey Jmci wdowy concer-
nut Krolowy Jmci Polskiej i Meczenskiej Jmci Maryanne.

Wyprawe bogata bardzo Krolowey Jey Mci w Wiedniu gotuja. Karetty, Sugi,
Srebra, Klamoty, Obicia, Szaty, Loszka &c.

Approbat to Dwor Wiedenski ze na Kapelusz Kardynalski nominavit Krol Jm.
Monsinior Bongi, Posla Francuskiego przeszłego, dla ukontentowania
Francuzey na pozor przyznamniey, po tak wielu disgustach
Cwala i to ze nie Xze Polanynskie Krolem, Ktoremu Krolowa Jmc Polska,
nie bardzo affekta była zawsze.

Do Narodu zas Polskiego, osobliwy ma Inclinacyy, i juz Jezyka Polskiego
uczyc sie poczela per principia, Ktore formavit X. Cesary, umyslnie dla
Krolowey Jey Mci. I naznaczyla do tego Krolowa Jmc, godzine Dziesiata
zrana, a wieczorna w pulszosta, po Litaniach zwyczaynych. Ameliora-
tem od Xcia Lichtenstayna dostanych posyla Cesarz Jmc Krolowi Jmci.

Genealogia, Ktora Krola Jmci. ex antiquo Loszy z Do:
mem Rakuskim, per nexum sanguinis. Ktora w mowie
swoiey i potym w prywatnych Discursach demonstrative
deduxit. Jmc X. Podkanclerzy Koronny, Cesarzowi Jey Mci
i wszystkiemu Dworowi Wiedenskiemu. Jak.

Cesarz Jmc. ze od Siostry Alexandry a Krol Jey Mci od Brata Jey Rodzonego,
Korybuta, Rodzonych Krola Wladislawa Jagiella.
Algerd genuit Jagellone Vitoldu, Korybutu et Alexandram filios. genuit Semovito
Duci Mazovie. Ergo fuit Jure carnalis Jagellonis Regis Polonie, et
primominatorum Fratrum suorum.

Lemovitus Dux Masovia ex prænominata Alexandra, suscepit filiam Cymburgam quæ nupserat Ernesto Archiduci Austriæ. Ex qua suscepit Fridericum Tertium, ejus descendit per lineam rectam modernus Regnans Imperator Leopoldus. Rex verò Sermus Poloniæ per lineam rectam descendit a Koributo. Ut ergo utrique descendentes, ab Orgendo Magno Duce Litvaniæ, tanquam communi stipite suo.

Testantur id Antiquissimæ Historiæ, Annaliæ Polonicæ, et tot Autoritates Scriptorum Germanicorum, qui confirmant passim. ac insuper Genealogia Archiducum Austriæ et Ducum M.D. Litvaniæ

Siste gradum Viator
Cui transis Poloniam
Et conspice Joannem Sobiescium
Scythicis et Turcicis Victoriis clarum.
Ascendentem Thronum,
Non amore civium nec sua ambitione.
Ut fertur.
Sed muliebri ambitu, et perfido amicorum consilio
Compulsum.
Præcellabatis hactenus cæteros Polonos.
Justitia, rectitudine, et amore libertatis.
Teste Piastorum, nuper Imperio subdesuntio
Michaele ad Eglamæ et Lublin.
Jam eosdem in scopulos impingit, quos ipse rectè fugere
monstraverat.
Et quod ~~tum~~ vigente libertatis amore gloriose restituerat.
Id iam lascivientis fortunæ illecebris impulsus.
Jupiter confringit.
Transvolaverat tum Orbem terrarum gloriosa ipsius nominis fama.
Liberatâ ea Securitate et hostibus Patriâ.
Sed iam quo altius evadere nititur,
Eo celerius optima laus eius præcipitatur.
Consiliis
Pessimorum Senatorum Zninscij et Erzymultowij.
Quorum Primus.
Hivando permissu Dei, iisdem artibus.
Jacobum Sobiescium Marescalcum.
Patriâ iniustè proturbavit.
Quibus hunc Sobiescium, non minori scelere.
Thoro Ingessit.

Hi Senatores suis cum a Sedis,
Directis inter se muniis Reipublicæ,
Sigilli Mareschalcatûs, et aliis,
Erga Patriam
Periuri et Perfidi.
Erga amicos,
Condecum et Necborgium.
Fraudulenti.
Erga Cæsarem et Lotaringum
Sinuosi.
Denique erga famam proprii amici, et iam Regis, iniquissimi exstitere.
Horum consiliis et fraudulentâ impietate,
Optima Regina Eleonora,
Speculum meritò Omnium Virtutum,
Et tam magna de Brigonio ad Jarium Otar,
Barbare de Throno deturbata.
Et in eius locum mulier Viri Nobilis,
Vigus omnis lasciviæ et Superbiæ.
Substituta.
Sicq; auxu ambitu, et avaritiâ
Omnium Scelerum,
Nobilitas falsis promissis deceptâ,
Senatores pecuniâ corrupta,
Leges de Electione conculcatæ,
Vox libera armis oppressa,
Et tandem Thronus fraude occupatus.
Ingemisce ergo sorti nostræ,
Et Condolora,
Hoc modo Unionem inter Germanorum et Turcarum Imperatorem.
Directam.
Sic Bohemiam sub terrigenis Regibus libertate.
Exutam.
Nobis precare et dent Dij fata meliora.

Vale

Kopia Literarum a Serenissimo Rege Poloniæ, ad Serenissimum Regem Sueciæ.

Z Warszawy die 22 Augusti.

Medmet Kadży Aga Pozel Hanski, a Syn Wezyra Suffan Kadży Agi Stangnicy tureckiego, odesłał tegoż dnia list JKM. od Hana y od Oyca Swego dwugi, złotych listow pewnego Posełstwa y od Pana Karłorowskiego relacyey to stwierdzaiący. Że Cesarz Turecki z Hanem od Niedziel wiciter Olmu w Wołoszech na Seworde obozem stanął. Stanger Occasionem listu JKM. do Soltana przez Pana Karłorowskiego posłanego, wziął na się mediacyą pokoiu. Woyska też Tureckie y Tatarskie zaiechać powinowaią się aby tym czasem nie przeszkadzały obrocone Sg Wołoskie etc. Han w liście swoim do Krola JM. Wdzięczney gawindowanie stopnia Krolewskiey godności, temuż Panu, wzwodzi dla czego ma wzgodzie żyć z Krolem JE. Mścią. ponieważ ex owakomy się uprzyiaźni in priuata fortuna, toc y teraz pogodzonu, ale że to bez podłey być nie może, przeto gdzie około tego dzynic będzie stawanie, awży tym czasem przyście nam conditie ktoremi chcemy zgody z Cesarzem Tureckim. Z Rady tedy ktora tu była nad tym Posełstwem doniosł JKM. Carowi Moskiewskiemu iako go Han do pokoiu prowadzi, grożąc aby nas vderzenie czynił przeciwko Pp Turmanom pozwalowac. Na co gdy przez Pana Wirclawskiego przyszłe nam stolice pomyślna declaratia. JKM. z dwoyskami swemi agere vellet. Jeżeliby zasie imaginania auxilia iako przedtym, obiecywać nam mieli, y teraz żadney resistencyey nie przyiąciołowi nie dzynie, to by mogł należało to vczynić co Pana wyiąga necessitas. Tym czasem Pozel Hanski z Augusta wyiechawszy do Hana Swego Tatarzyna, odnayduie dwie im tu dobrym przyiściu, y przychylney expedicyey. Przy tym tu rym JKM. przyszła iednego z mnicy Pyscy Tłumaczow dla lepszey rzeczy tamtego uradowania. Interim azali Pan Karłowski powrocił do Wezyra Tureckiego wyprawiony, przez ktorego vdzięczy JKM. nowy przeciwko odwiedzaiącemu, według tego odpisze Hanowi przez Medmet Kadzego, ktory dla Mulmy ochoty do tego odprawienia, nie trudno będzie y inszże wynaleść Posełstwo, gdy pewna z Moskwy nie przyidzie wiadomość. A tym czasem gora Wacenna Turkom przyszła, wrocu zatym będzie Rzeczpey na Coronacyo Sejmie media pacis vel belli wdzięczyć przed Sg Porte Otomansky. Krol JM. z Augusta wyiechał z Warszawy na Stodziany, obrocił drogę do Obodu. A ież Podkanclerowska do JE. Mści Pana Woiewody Ruskiego przyniosła, że Cesarz z Hanem y z Krymem ieb gotowi tęgą siłą Wołoskie przegrawszy, się pod Kaszkowem przez Dniester. Przeto JKM. Rewokowały wydac do Woiewodztw kazał, wzbraniaiąc Rokoszu tatem protunc od Pospolitego Ruszenia, lubo Sg zdania wzięcia że inquantum z Turkiem podług do Wołoszczyzny, Podolem gotuią do Polski ale zima nas absoluet ad hoc metu, iednak z białą Serdyczą bac się godzi z nami, ktora iako Sol wokuu była Dorosztenkowi, ktorego list y teraz godziey przy Kal JEMć. Pan Woiewoda Ruski, gdzie Soltan Calgi przestrzega, aby JKMść nie vżal, gdyż wam dobre słowa będzie dawac gotuy, gdy się Posiłkami do Panow Hrabiow Cancelliusz nie zmocni, y do mnie przyszłe depeszami tuż ktorego Posełstwo łagodnie przyimę, abym wyiechawszy y dał znać Porcie niego Zamyslaus.

Joannes III Dei Gratia Rex Poloniæ etc. Serenissimo Principi Domino Carolo Sueciorum Gothorum Vandalorumq; Regi, Magno Principi Finlandiæ Duci Scaniæ Estoniæ Livoniæ Careliæ, Bremæ Vandæ, Stetini Pomeraniæ Cassubiæ et Vandaliæ Principi Rugiæ Domino Ingriæ, et Viomariæ nec non Comiti Palatino Rheni Bavariæ Juliaci Cliviæ et Montium Duci Fratri et Vicino Nro Charissimo Salutem et prosperorum rerum successus.

Serenissime Princeps Frater et Vicine Charissime Etsiniam Veræ Hercicam Serenitatis Vræ Virtutes et Indolem illa Velmaxima explicant Studia, qd Regni Sui necessia circumscribi finibus vis vicinia impendunt, Regnis cum quibus Pax stabilis et felicitatem Orbis. Hanc Regiæ mentis Idcam tam ab Ore Illmi Legati Extraordinary Serenitatis Vræ, qui ex Latere Eiusdem Serenitatis Vræ luculenter perspicimus. Quanto cum animi compassionis Sensu Serenitas Vra Serenissimi quondam Antecessoris Nri præmaturo Obitum et Sarmatici Throni Orphanitatem tulerit. Quanto applausu et affectu Obtenta de inimicis primis Christiani Nominis Victoria Vienna. Tum Felicis Electionis Nræ Nuncios acceperit. Quid Etiam non Stupendæ gloriæ et ingenitæ Serenitatis Vræ cedant Magnanimitati. Verum etiam illa ad nos rectum Orbem Existimatio Vt indubitatum habeatur Sere nitatem Vram Natura hac Solenni Legatione bonæ fraternæ Vicinæ et amicæ Principis Via implevisse Offa. Tanq; Nos quam Regnum Nrum ad mutua Reciproci benevolentiæ affectus et Studij magis ac magis promovisse documenta. Quod Vt cum posteritate in aspicimus nihil eorum Legatæ Nræ amicitiæ qd ad Continuationem mutuæ amicitiæ fœderis inviolatæ integritate inter Utrag Regna Conservationem commoda et incrementa amicitiæ gentes ad augendæ gloriæ Serenitatis Vræ Spectare cognoscimus Vt in Nras Regnis Nro nihil desiderari patiamur, qd ad affirmandam pacis et glo Vtra promovendam animorum et Regnorum armorum Jungat Unione. Eadem qd Sena Princesadne Nra Amicis et intimis affectu gaua Serenitatis Vræ respun ding Vota, Vt dent Superi statum Serenitatis Vræ quanto Regnis meretur Virtutibus Sentent animum qui dederunt Magno Regni Sueciæ et Christiano Orbi locare et emolumento. Religua Illmis Legati Extraordinary Serenitatis Vræ Gubernator Otogorski Andreas filius ad Uber Barro in Egris Deus in Sodelo et Odensholm, Legatæ Sua detenissime apud Nos functi, Viri ob exceptione maior prudentia morum elegantia conspicuq a Nras Nris Senatoribus ac Ministris peculiari modo ob præclaras dotes Æstimarq ex animi Sententia referet de promerito. Quem Nos interea Regale Serenitatem Vræ gratia commendatum esse cupientes inter argumenta, Fraterna erga Nos propensionis censebemus cum Vtra meritorum Insignia rationem aliquam habeat de Vra benevolentia cuig ad Serenitatem Vram amplandæ gnæ et felicitati ponderis adiicienq. Quod Superest Serenitati Vræ longæuam ad eo vicolumitatem et prosperos rerum successus fido Voto apprecamur. Dabantq in Residentia Nra Varsaviensi die XI Mensis Augusti Anno Dni MDCCXXIV Serenitatis Vræ bonæ Fratres Vicinæ et Amicæ Joannes Rex.

Anno Dni 1673 die vero Mercurij octaua Mensis Februarij pro Admodum Rndis Patribus Societatis Jesu Prouinciæ Lituan. contra Illrem et Admodum Rndum Dnum Joannem Markiewicz, Cracouien. Varmien. Cancum.

Coram Perillri et Rndmo Dno Antonio Michalono I. V. D. Protonotario Aplico Illrmi et Rndmi Dni Angeli Ranucij. Dei et Aplicæ Sedis gratiâ Archiepiscopi Daniaten. Sni Dni Kri. Dni Clementis diuinâ Prouidentia Papæ Xmi Prælati Domestici et Assistentis, eiusdemq et S. Sedis Aplicæ apud Serenissimum Michaelem Poloniæ Regem Potentissimum totumq Poloniæ Regnum et Magnum Ducatum Lituaniæ cum Facultate Legati de Latere Nuntij Aplici Auditore et Judice in publica Causarum audientia comparuit personaliter Admodum Rndus et Religiosus Pater Paulus Branicki Procurator Societatis Jesu Prouinciæ Lituan. et in termino hodierno ex Actis legitime incidenti retulit se ad Inquisitionem contra eundem Illrem et Admodum Rndum Dnum Joannem Markiewicz. Cracouien. Varmien. Canonicum expeditam, et ad Confessionem eius publicam Judicialem. Ex qua inquisitione et agnitione eius libera plene probatur eundem Illrem et Admodum Rndum Dnum Joannem Markiewicz Cracouien. Varmien. Cancum a pluribus Annis Libellos suos certos contra institutum Societ. Jesu scripsisse, famam et honorem Societatis læsisse, pro hoc suo excessu iam aliàs Romæ punitum esse, et obligationem suam de non amplius scribendo, et de non lædenda Societate Jesu dedisse. Quibus omnibus non obstantibus, iterum alios Libellos contra Societatem Jesu scripsisse et ad Typum dedisse in Vulgus sparsisse, honorem et existimationem Institati Societatis Jesu lacerasse, ea scripta inter Hæreticos sparsisse, scandalum omnibus præbuisse. eosdem Libellos sed præsertim Librum, cui titulus Veritas bonæ Vitæ, et Alium librum Clemens Decimus damnari et prohiberi, in Foro publico comburi, eundem Illrem et Admodum Rndum Dnum Joannem Markiewicz Cracouien. Varmien. Cancum Excommunicationem Bullæ Gregorij XIII Quæ incipit Ascendente Dno incurrisse declarari. Literas decretorias decerni, beneficijs priuari. eundem Perillrem et Admodum Rndum Dnum Canonicum vti Calumniatorem et inueteratum in Calumnijs pœnis alijs puniri ac in damnis et litis expensis condemnari petijt &c.

Qui Rndmus Dnus Auditor Gnalis Sedens &c. Auditis &c.
Suam protulit Sententiam Tenoris prout infra. Videlicet.

Quoniam ex propria et Judiciali Confessione Admodum Rndi Dni Joannis Markiewicz constat eum Autorem esse trium libellorum. quorum uni titulus Veritas bonæ Vitæ. Alteri Differentiæ de Scholis Varsaviensibus. et Alteri denique Summus Pontifex Innocentius Decimus de duplici instituto Societatis Jesu eiusque constitutionibus et declarationibus interrogatus optimam informationem accepit per Joannem Markiewicz &c. ipsoque informante ac sumptus subministrante, eosdem Libellos et impressos fuisse ac subinde publicatos in gravem iniuriam totius Regularis Ordinis Societatis Jesu de Ecclesia Sancta optime meriti, in eaque assiduis studijs, pro animarum salute operantis eiusque Institutum laudabile damnatur, Constitutiones plures quæ illud confirmant vel falsitatis, vel subreptionis vitio notantur, etiam contra expressum præceptum. in altera ex illis S.M. Gregorij XIII quæ incipit Ascendente Dno &c. per quam prohibetur eius impugnatio etiam sub prætextu disputationis Veritatis indagandæ alioque quovis quæsito colore. Insuper sequendo sensum, Hæreticorum vel damnatorum antea librorum et præsertim Mercurij Genevensis notatur Societas ipsa quod licenter et sine defectu quaslibet personas quantumvis facinorosas illegitimas et infames admittat. Quod nullam habeat à Sacerdotibus Secularibus differentiam. Quod Varijs sit donata Privilegijs in præiudicium aliarum Religionum, imo et Principum et Dominorum temporalium contra privilegia Universitatum, et in magnum Populi gravamen Religionis Monasticæ honestatem violare videntur Studiosum, pium, et prænecessarium virtutum, abstinentiarum, Ceremoniarum et austeritatis enervent exercitium, imo occasionem præbent apostatandi ab alijs Religionibus, debitam Ordinarijs obedientiam et subiectionem subtrahat. Dominos tam Ecclesiasticos, quam Seculares Temporales

Suis iuribus iniuste priuet, Perturbationem in Vtraq; Politica, multas in Populo lites querelas, dissidia, Contentiones, æmulationes variaq; Schismata inducat, et propterea quod videatur in negotio Fidei periculoso pacis Ecclesiæ perturbationem Monasticæ Religionis euersiua, et magis ad destructionem quam ædificationem eidem Societati notam inurit temere. Quod librum prædictum damnatum cui titulus ~~[illegible]~~ Mercurius Jesuiticus contra seipsam scripserit, et astuto Consilio euulgari curauerit, itidem et Societatem Criminaliter quod suppressas Jesuitissas restauraverit et habeat ita in alienis Vxoribus, Sororibus, filiabus, quas Confessarij Societatis Jesu votis adstrictis teneant ad suæ suorumq; voluntati obtemperandum, imo etiam ex facultate per Smum Paulum III in sua Constitutione quæ incipit. Licet debitum &c. concessa Præpto Gnali Societatis dispensandi cum Illegitimis ex adulterio, incestu et Sacrilegio, et quouis alio nefario ac illicito casu ad effectum, vt ad quæcunq; officia in eadem recipi, assumi, et eligi valeant impudenti ausu obijcit. Quod pleræq; eiusdem Societatis Personæ necdum ex illegitimis natalibus verum et ex ipsis Jesuitissis propagatæ sint. Exprobrat quoq; Societati, quod aliena concupiscat sibi domum quandam Mansionariorum S. M. V. in Vrbe Cracouia vsurpauerit per sordes et corruptionem Judicis. Similiter et quod testem quendam alias ad Causam deponendum in graui Criminali Causa contra Magnatem innocentem subornauerit, pluraq; alia eidem Societati eiusq; Personis obijcit scandalosa quæ fusius leguntur, in ijsdem tribus famosis Libellis, quos composuisse, imprimi curasse, et euulgasse fassus est, cuius facti ratione, tripliciter eum deliquisse causat. Primo scilicet contra Concilij Tridentini decreta de editione et vsu Sacrorum Librorum, quatenus nulla requisita Ordinarij licentia et approbatione libellos prædictos imprimi curavit, imo etiam impressionem dolose extra Regnum et malo animo procuravit, ne Patres Societatis Jesu illum impedirent. Secundo Contra Constitutionem Smi Gregorij XIII quæ incipit Ascendente Dno &c. quatenus nedum institutum Societatis in pluribus improbare sit ausus, verum et ipsam Constitutionem impugnare.

contra expressum in ea præceptum sub gravibus pœnis. Tertio gravibus injurijs per famosos libellos prædictos Societatem ipsam in eaq; Personas viventes afficiendo.

Idcirco Christi Nomine invocato

Dicimus, pronunciamus, Sententiamus, decernimus et declaramus supradictum Admodum Rdum Joannem Markiewicz tanquam de prædictis repertum Culpabilem et jure punibilem, fore et esse condemnandum, prout condemnamus, et pro condemnato haberi volumus et mandamus Primo respectu prohibitorum sine licentia impressionis librorum prædictorum in pœnam aureorum centum pijs usibus applicandorum ac amissionis et Combustionis publicè libellorum eorundem, et insuper eundem Joannem Markiewicz fore et esse declaratum prout declaramus Excommunicatum excommunicatione maiori lata in eadem S. Concilij Tridentini decreto et vti talem fore et esse denunciandum prout denunciari mandamus. Secundo respectu indebitæ impugnationis Instituti Societatis JESV. et Constitutionis antedictæ Sanctæ. Gregorij XIII incipiens. Ascendente Dño &c. fore et esse declarandum prout declaramus eundem Joannem Markiewicz inhabilem ad quæcunq; officia et beneficia Secularia, et quorumcunq; Ordinum Regularia nec non excommunicatum excommunicatione Maiori Summo Pontifici reservata, de qua in eadem Constitutione et eadem excommunicatione innodatum publicè denunciandum.

Tertio demum ratione injuriarum Societati illatarum attentis præsertim circumstantijs in facti specie concurrentibus, quod scilicet fecerit scripto per famosos libellos illatas non in particulares personas, sed totum Ordinem in Ecclesia Dei adeo proficuum non semel sed repetitis vicibus, imò etiam contra expressam promissionem ab ipso Markiewicz factam Vsq; de Anno Dñi 1656 dum in Curia Romana ob simile delictum fuerit Carceribus manipatus.

quod temere et impudenter Nomen Summi Pontificis Usurpaverit; confindendo in altero ex his libellis informationem ei datam, quod etiam alios plures libellos contra Societatem scripserit, licet adhuc non impresserit, gravitate iniuriarum et scandali pijs auribus praestiti, alijsque consideratis considerandis eundem Joannem Markiewicz fore et esse condemnandum prout condemnamus et pro condemnato haberi volumus et mandamus, in poena perpetuae suspensionis ab exercitio suorum Ordinum et detrusionis in aliquod Monasterium pro Carcere ad agendam poenitentiam toto tempore vitae suae, nec non privationis omnium et quorumque beneficiorum, prout suspendimus, privamus et respective detrudi mandamus. Et ita &c. Omni &c.

Ita pronunciavi A. Michalonus Auditor Gnalis

Andreas Fiefue Cancellarius.

Breue de Decimis.

Vrbanus PP. VIII. Ad futuram Dei Memoriam. Iuncirca dilectus filius Nobilis Vir Georgius Oßolinski comes de Tczyn charissimi in Christo Filij Nostri Vladislai Poloniæ et Sueciæ Regibus Illustris ad Nos et Apostolicam Sedem Orator, Nobis nuper exponi fecit, diuersas controuersias, lites et differentias inter Ecclesiasticos et Nobiles Regni Poloniæ occasione soluendi Decimarum sæpe oriri. Nos tribus differentijs et controuersijs huiusmodi, quantum cum Deo possumus obuiam ire, Pacique et Quieti Ecclesiarum et Nobilium prospicere cupientes, dilectos filios Nostros et dicti Regis Oratores, Nomine Eiusdem Vladislai Regis Nobis sub hac parte humiliter porrectis inclinati, Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis et Episcopis dicti Regis Poloniæ tenore presentium committimus et mandamus, ut compositiones per Ecclesiarum Decanos et Rectores facien. super Quantitate Decimarum confirment, uel illas approbent, de Prudentia Decanorum, ubi id adesse illorum consensus exigat, de nouo ordinent, ubi duobus de suo Capitulo, una cum alijs fauere et fauoris sui compositione facien. cognoscat, ac terminet appellatione remota, ubi Decanus quilibet Annuos excedunt florenos Quinquaginta de Valore earundem Quatenus excederent dictum Valorem, tunc semel appellari liceat et Appellatio a Metropolitanum assumptis pariter duobus de suo Capitulo cognoscatur et terminetur. Quia tenuis Vero Metropolitanus esset Ordinarius, hinc ordinatio cognoscat. et terminet per Nuntium Apostolicum in eodem Regno commorantem, et Quatenus prima Instantia ab eodem Nuntio cognosceretur, tunc a Sententijs dicti Nuntij appellanes, Nullitates ac integrum restitutionem committatur per Eundem Nuntium alteri Episcopo eiusdem Regni, qui pariter assumptis duobus de suo Capitulo, insimul cognoscat et terminet. Quod si contentio erit inter aliquem Episcopum et Nobilem seu Nobiles; Tunc causa cognoscatur a Metropolitanum assumptis pariter duobus de suo Capitulo. Si uero erit inter Metropolitanum, ac Nobilem seu Nobiles, tunc causa spectet ad Nuntium pro tempore de partium consensu faciendo, alias Via Iuris terminanda ut Supra. Decernens per Easdem Validas firmas et efficaces existere et fore, suosq; plenarios et integros effectus sortiri et obtinere ac ab omnibus et singulis ad quos spectat et pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari; Irritum quoq; et inane quidquid secus super his a quoquam quauis Authoritate, scienter uel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Quibusuis Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis ac Quatenus opus Ecclesiarum eiusdem Iuramento Confirmatione Apostolica uel Quauis firmitate alia, roboratis Statutis et Consuetudinibus Priuilegijs quoq; Indultis et Literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innouatis. Quibus omnibus et singulis, eorum tenores presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, Cæterisq; contrarijs quibuscunq; Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die XXVII Nouembris MDCXXXV Pontificatus Nostri Anno Decimo

Autor Jan Prakowski vide a. 1599

Annales Anonymi.

Anno 1575 Henrik król szpachał z Polski. Po szpachaniu Jego Tatarzie wpadli od S. Ruskiego o Pannie Maryey Śnieżney nazwani Pokrzywy.

A. 1582 Kalendarz poprawiony.

1583. Zamoyski Hetman Grzyzelide Batorowne pojmuie.

1586. In Decembri Stephan Król umarł w Grodnie. Interregnum.

1587. 19 Aug. Nominatio Sigismundi Tertii, Regis Succid, in Regem Poloniæ w Warszawie, od stronnej Jana Zamoyskiego, Kanclerza y Hetmana Koronnego; z drugiey strony wyzwała się Anna Królowa, y większa część Senatorow y Rycerstwa. Nominowan od Karnkowskiego Arcybiskupa Gnieznienskiego.

20 Aug.
Maximilian Arcyxiąże Rakuskie nominowan od stronnej Zborowskich, z drugiey strony się wyzwał Stanisław Gorka Woiewoda Poznański. Nominowan od Xiędza Woroniecskiego Biskupa Krakowskiego: Sam się nie zgodzili.

Exode 1587.

In Decembri.

Coronatio Sigismundi Tertii.

A po Coronacyey Maximilian w Szczekocinie pod Krakowem leżąc, Straż przedzym w sztirmie moc Niemcow y Polakow, do Bydgoszy wchodzi. Po ktorym puścił się w pogoń Zamoyski, Bydgoszcz spalił, Maximiliana z iego wszystką factią, z Woiewodą Poznańskim, z Marszałkiem Nadworney Zborowskim, z Biskupem Krakowskim Karnkowskim, Polkiem, y z wielą innych Panow Panięt tak Polskich iako y Niemcow, Czechow, Morawow, zbił, y pozimanych Zawiozł na vtsawe siedzenie do Krasnostawia, potym do Grodka. Wiele Panięt Czeskich za Gdańskiem puścił, ktorzy się słowy swemi na seym stanie obiecali, co y uczynili.

Na chorągwiach Arcyxięcia Maximiliana napis.

Me virtutis amor, clarag; incitat Patriæ,
Me decus Austriacum, Publicag; commoda rerum,
Me vident, stimulant magnorum exempla Parentum,
Gbimus, aut Regnum aut mortem acquirem gy in armis.

Ad Maximilianum Archiducem Austriæ.

Nascimy aut nimimy, quantus cunq; es Maximiane,
Ligi Imundo cedy, si vis abire Fine cedę.

1589.

Anno 1589.

Za peonemi Kondiciami Maximilian wij prz Szczon niedzij Ktoremu
ij ta bijla, abij titulu Krolestwa Polskiego nie vzijwał.

A Sstarz przijsiegał przij Postach Polskich.

Forma Iuramenti hâc est: Insolita Rex.

Rudolphg M. Dei gratiâ Electg Romanorũ Impẽrator Semper Augs.
eodem 1589. stg ec Sar, iuro, spondeo, ec promitto, per hãc Sancta Dei Euangelia: quòd
omnia ea, quæ Sanctissimi Domini Nostri, et Legati eig de Latere, Andrei
Cardinalis Aldobrandini intercuentu, inter Commissarios meos, ex vna, et Sereniss:
simorũ Principũ, Patruorũ et Fratrũ meorũ ex altera; et Sereniss: Principis
D. D. Sigismundi III. Regis Poloniæ, Magni Ducis Lituaniæ etc parte ex altera, bij-
tomiæ et Rendzini congregatos, pacta sunt: in omnibg eorũ clausulis firmiter
inuiolabiliterg obseruabo, iisg satisfaciam. Pacẽ et amicitiã cũ eode Sereniss:
Principe, Regnog Poloniæ, et Magno Ducatu Lituaniæ etc, Sterisg coniunctim Pro:
uinciis et dicionibg, iuxta eandem transactionẽ, pacta perpetua et fœdus perpetuum,
constanter colam. Sic me Deg adiuuet et hæc Sancta Dei Euangelia.

Ji eadẽ verba Rex et Poloni iurárunt.

Mowa Krolewska, nawiedzaiąc Arij Miasta
w Krasnostawie.

Quemadmodũ omnes actiones nostras Dei omnipotentis sapientiæ consilio tra:
dere committereg consueuimg, ita id quoq negotiu non humanis consiliis et conatibus,
sed Diuini Numinis arbitrio esse determinatũ et ad executionem peruenisse,
plane perspicimg. Cum verò ea per compositionẽ pacata et determinata sunt,
Nos iure et instinctu humanitatis id officii esse ducimg, Serenitatem Vestram
inuisere cũ ea officiorũ cõmendatione, quã Domui Iagiellonicæ consanguineo par
fuerat.

Responsũ Archiducis.

Quòd me Serenitas Vestra in ista mea calamitate inuisere dignata est,
habeo gratiam. Et quandoquidem ita cœlesti Numini placuit, atq vtring regni;
tercessérunt, et fine sortitis sunt, ego quoq Serenitati Vestræ amica mea officia,
quæ bono Amico reddere conuenit, cõmendo.

Pawet Vchański Woiewoda Belski Posłem będąc do Turek v:
eodem 1589. marł w Konstantinopolu. Po ktorego śmierći dla incursii Tatarskich Zoł:
nierz Powiatowij po Krajach Ruskich bił rozłożonij. Moia pierwsza służba
z Heroiskiem Mieleckim Starostą Spdomierskim. Quod fuit durum
pati, meminisse lubet est. Ioannes Pilkowski.

Henrijk Krol, ktorij z Polski vciekł, od Nimicha rozem za:
eodem 1589. bijj w Parijżu.

Krol Iechał do Szwecij do Rewla.

1590. Pogłowne vchwalone dla Krzyżakow ludzkich nie dosżło.

Parijż oblężonij od Krola Nawarskiego. Psij, Szczurki,
Szkapy

Anno.	
	szkapy, muły, osły, dzieci, iedli.
1592.	Krol się żeni z Hanną z xiężną Rakuską, z ktorą został syn Starszy Władysław.
1593.	Joannes III. Rex Sueciae, Ociec Zygmunta Krola vmarł; po ktorego smierci Krol drugi raz do Szweciey iechał, y z Krolową Koronowany iest na Krolestwo Szwedzkie.
	W Gdańsku pod Krolewską bytność tumult wielki.
1594.	Tatarow 100000 Zamoyski Hetman rospłoszył na Cecorze, y Hospodarem vczynił Hieremia; taką conditią: Iż Hetman Kozaki Zaporoskie obiecał znosić, a Tatarzyn zaraz vstąpił z Wołoch.
	Tatarow 200000 do Węgier przez Polskę chcąc przeyść, od Zamoyskiego y Kozakow Zaporoskich wsparci: zostało ich na placu 30000. Drudzy przeprawiwszy się przez Niestr, przez Transyluanią do Węgier przeszli.
	Rozwangę ktory się był wdarł na Hospodarstwo Wołoskie za pomocą Zygmonta Batorego Woiewody Siedmigrodzkiego, Zamoyski zbił.
Eodem 1594.	Sub Clemente VIII Romae Canonisatio S. Hyacinthi Poloni, Regulae S. Dominici. na ktorey iatez byłem. Quod fuit durum pati meminisse dulce est.
Eodem 1594.	W Xięstwie Krolestwa Francuskiego, w Burgundii, w Kluniaku, w Klasztorze Regulae S. Benedicti, kędy Kazimierz Krol Polski mnichem był, byłem; ex in monte Casino v grobu S. Benedicta fui: quod durum pati fuit, meminisse dulce est. Joannes Prakowski.
1595.	Radułę ktory się był wdarł na Hospodarstwo Wołoskie po Rozwanadze, Zamoyski zbił.
1596.	Nalewaykę wielkiego y zacnego zboycę, y silnego kraiom Podolskim, y potężne iego kozakow Zaporoskich Woysko, Stanisław Żołkiewski Hetman Polny zbił, poraził, poimał, y napal wbić kazał w Warszawie z wielą inszych Rotmistrzow Zaporoskich.
Eodem 1596.	Ager zacną Fortecę Węgierską, y szkołę wszytkich ludzi Rycerskich, z żalem wszytkiego Chrześciaństwa Turcy wzieli. Była sedes Episcopalis.
1597.	Quarciany Żołnierz zconfaederowawszy się wiachał w Samborskie włości. Marszałkiem tey Confaederatiey Jan Kwasniowski Sieradzanin. Et hoc meminisse dulce est. Joannes Prakowski.
1598	Anna Corka Karola Arcyxiążęcia Rakuskiego; a Zygmonta Trzeciego.

Anno.

	Jrzećiego Krola Polskiego Żona, vmarła. Zostawiła Syna Władysława.
	Waradzyn w Węgrzech Turcy moią wielką obległi, na ktorym się był zawarł Kozak y Szlachcic Janusz, Ludzie Pyterniey. Do ktorego naodsiecz był posłany od Ru: dolpha Cesarza Chrześciańskiego xiąże walezyne z Albaniey Giordzi Baffta Het: man Woyska Cesarskiego. Na teyże Expeditiey był Stanisław Konarski od Jowa: rzyszstwa nazwany Rudy, Rotmistrz fortunny y czuły, miał Polakow koni 130; pod ktorego Chorągwią zaraz też służył. Quod fuit durum pati, meminisse dulce est. Joannes Krakowski.
1599.	Sub Clemente VIII Romæ Porta Sancta ex Anno Jubilei, incepta in vespera Circumcis in Decembri, per totum annum indesinenter continuata est in sequentem totum annum 1600. Pyłem też tam. Quod fuit durum pati, meminisse dulce est. Joan. Krakowski.
1600. 21. Januar.	Xiąże Kardynał Karlynał vmarł w Rzymie. Sepulty ad Jesu.
9. Febr.	Xiąże Kazimierski Biskup Kuiawski tamże vmarł. ibidęm sepulty.
	Michayło Hospodar Wołoski y Mahometański od Zamoyskiego Hetma: na Korennego zbity y porażony pod Tergowyszem.
1602.	Krol znowu trzeci raz do Szwecyey.
1603.	Jubileum Porta Sancta przyięsiono do Krakowa, na ktorym z wszy: stkiey Koronny z Litwy z Slązka, z Czech, z Morawy, z Kiiowa, był concurs bardzo wielki z wielkim nabożeństwem.
1605.	Krol drugi raz żeni się z rodzoną Siostrą pierwszey Żony. Dymitr, ktory był Czernicem w Kiiowie w Monasterze, ozwawszy się Synem Iwana Kniazia Moskiewskiego, ożenił się z Maryią Kownią Woiewodzanką Sando: mierską. W Moskwie zostat zabity od Moskwy, Polacy, ktorych moc była zaięta Państ, po rożnych Zamkach porozsadzani.
1606.	Pokosz pod Sokolnikiem y Pokrzywnicą, na ktory zawołał Mikołay Ze: brzydowski Woiewoda Krakowski. Ale iż się do niego poczęły wigzie wszystkie Sokoły y Kuć, tylko Zydowie dostawało. dla tego też nic dobrego nie przyniosł, tylko płacz y skwirk vbogich ludzi po wszystkiey Koronie. Z pod Pokrzywnice ruszyli się pod Janowiec; tam robiąc Cozantow, ktorzy byli sprzedniejsi, Mikołaia Zebrzydow: skiego Woiewodę Krakowskiego, y Janusza Radziwiłł Podskarzego Wielkiego Xięstwa Litewskiego poimano, y pod warte dano. Ale wyzebrawszy się z gro: wierz zgrzeli.

1607. Rokosz znowu, pod Jendzeiowem. Tam Zamoyski z siebie zdeymowali, y sprzebra swe na Kupij składali, dla większego zapału na woynę z Krolem.

Potym w tymże Roku in Junio Sejm w Warszawie, a zaraz pod Sejmem Rokosz pod Stężycą. Ztamtąd się pomknęli pod Warszawę in Junio.

Lta Julii. Krol dał bitwę Rokoszanom miedzy Grzybowem a Kadomiem v woli Guzowskiej a Krogulia wsi; pogromił ich y poraził, y zwycięstwo otrzymał. Tam w tey potrzebie Leszńickiego Zołnierza, ktory był neutralistą, iż pod zdradą wydał Rokoszanom hasło Woyska Krolewskiego, Zołkiewski Hetman Koronny we zbroi obiesić kazał. Był z woiewodztwa Zeczyckiego.

1609 Zebrzydowski Woiew: Krakowski krola y Wszytek Senat. przeprosił Rokosz Stad

Krol pod Smoleńskiem Woiuje

1610 A przestał Lata pozabiciu pierwszego Dimitra drugi Dimitr nastąpił oziwaiąc się pierwszem y ten Zabit Znowu nastąpił trzeci Dimitr y ten Zabit a potym y Sama Zabita. Zatracona tak te Zamety trwały lat 3 albo 4 nieuna ei tylko iako iaki Sen. albo iako iaka Comedia bo chociaż pierwszego Grazu niebiło nadzieię to drugiego y włoskie y w Polsce vkazowało y posełstwa do nich kozdego iako od Pierwszego y do krola y Senatu. posłano tylko to był nie Sen. iż Żywa krwią ta tragedia wszystkie oblewała

Szuiski ktorego Moskwa Sobie Xiążęcem obiała y z drugiem Bratem swym pojmani y Zaprowadzeni do Wiezenia na Kalbork tamże pomarli.

Patriarcha Moskiewski tamże Wiezniem.

1610 Sabatow kilkanaście set. wpadło do Przemiskiey Ziemiey Wielkie skody poczynieli w Domach Slacheckych y kościołach Zwielką korzyścią do Węgier. wlo

Działo się to za nawodem. Stanisława Stadnickiego z Zamcuta ktory naten czas Wal. czył z Opalenskim Woyna ta Zaczęła się o Pra. 600 Zabito kilkuset Ludzi y Zrac nieli wtemże Roku y

Stadnicki Zabit 18 Augusty Vcalsnu Szyie Pers Xięcia Sanoslauskiey koza kes

Krol wten czas Smoleńska dobiwał

Ostatek 1610 Moskwę stolicę Polskiey Zołnierz wziął Z Burzył spalił y wszytkie skarbi tak Cza skie iako y Zmanastrow y kupieckie Z tupiel pobrał y Zwielką Zdobicz odszedł

1611 Smoleńsk krol wziął

17 Junij.

1611 Stephan Potocki Starosta Pelenski ktory był wziął za Xone Czorke. Hieremia Hospo 30 Julij dara. Wołoskiego chcąc iakiego Scieścia Starki Jerebowe. małżeńska albo y Ry

czerska

Wszytkych vazen Stracel kendy Zacznyeth Rotmistrzow wiele Zgineło Viazdowski Jordan ten pochyrzky kupiony Waszczyk Roske Mikolay Wykopiori Zabit Jandowski Stroiny Dworzycki Twarzyanski Wrzalkowski Maciroski Semuto Chmentowski y wszyczych Zacznych Rotmistrzow y Towarzyczow kwarciany czych vednyeh Zgin nasz. y Turkom odesłano dwoch na Glowe Zbito Samego tez Zotwickiego y z Hospoda rem. Zgin nasz. y Koreckiz nasz. był Zgin. Zotym Zwielkiego Wrzezenia dzywna Zprzewaga y dzywnym Zposobem. Skonczyły rozpoczął Vaclaf Zwierzchym Francuskim Cysarza Tureckiego a Potym Zdie Zmienczało Zatrzy 1623

1621 Rudolph Cziczarz Chrescianski Wkarl ten z Cysarzem Tureckiem. walczył przez lat dziesięc na każdy rok Agier miasto Zacne. wwegrzech Vtracił które było Woyskupstwem Zacnym y na przedniejsza Skała Wszytkiego Rycerstwa Chrescianskiego wzakres takWzyła była Zorecky Skrzdy Pow Tureckich

Zodem. 1621 Zolnierz ktory był wziął stolice Chockiewską tamze sie zconfederowawszy wkabal do Polskiey wkhiasła Starostwa Zupełnego Zlachtuw tak Krolewskich iako y Duchownych. wten czas była y Autorytet Krzyża asmhilata Boiy Zeonomnie Wszytkie były Zbrak

Marszałkiem tey Confederatey był Jozeph Zeklenski zakterego Vniwersali wsie dzieie musiało co Confederaci chcieli

Anno 1622 Tar Confederacia Panowała

Gdy Wegrowie Sobie Za krula obrali Gabora. Bocka rego przeciwko Matiaso wi Cysarzu Chrescianskiemu. Wiara Calwinska broi

Anno 1624 Confederacy we Lwowie zpalili Zpaleli Skarbasie sie dzieleli wielce bogatesi wzieczali sie

Anno 1625 Confederacicy na Sejmie cci odsadzono. cc roz.

Jozeph Zieklenski Nicolaus Bialoskurski Cristophorus Zajkowski Walerian. Slawski Joannes karmacki Stanislaw Swidzynski Adam Jezowkowski Jerozim. Sokolowski Nicolaus Swidzki Piotr Primizewski Marcian Zijc Joannes kaczki Joannes Zikerski Alexander Szczan. Jaszczki Jakub Lubowiadzki Swiecki Jerzy Goneschowski Branicki Jakub Brzezycki Joan Zuchowski Joan: Lipski Joan Swiecicki Stanislaw Swidzynski Sigismun: Branicki Gabriel Balicki Mark Broskowski Stanislaw Konarowski Sta: Wolski Pau: Zarzecki Gniecki Adam Woreczynski Zalicki Trzebiszowski Kowalski Wolski hi Omnes ad Instantia Infamatoris infames et pena Peculatus

Zodem Anno 1625 Wedwowie Czterech Rotmistrzow. karwaskiego kaczkiego Zabora Sczuma y konarowskiego napad wbito Czwierdziesiąt achtkudziesiąt towarzystwa Zpocinano

Eodem. Karol Chotkiewic. Hetman. Litewskiego Inflantow Sterniasciè tysięcy
porazieł Woyska Polskiego Maige 5000

Anno 1606 d. 27. Nbre Pod Honiszem. Hetmani nieh Woyska. Polskiego. 22000 tysięcy Wobozie a
Tatarowie kurzyli Podnos pniuata Odier przeskakali a Orli Pokuce y Bel
ska Ziemię palą. Swiatge. Sk. pod Jaaber. Drohob. Stryj. Zdacbow. Kolomy.

Eodem 28 Nbre. Comeeta Miotła Kurgysie. effekti Swe dzyrane. Straone Rozciągała przez 4.
Stata dnj krodeć przyszemiec. Siostrza naprzod.

Eodem. Lisowczycy następnij Lud zwiedwali. Draprezonj. Rokosz przeciwko Cyzarzo
wij Chrześciańskiemu. krolu na Seymie Radnim Węgrowie Czechowie
Morawcy Slezacy inszych Sobie krolow naformowali Jeszcijtj wyszczalij. Wta
tych dobie Węgri

Eodem Hetman Chodkiewic ze wszytkiem Obozem. Cycorze. zbyci Korunni Zabit Pol
ny Peymasi zwiedu za dnich Panuiat. Cysars Turecki Ferdami Swemi wszyt
kie głowa pospolitym Ruszeniem. krol też Polski pospolite Ruszenie Pows
dzy nyczdy niesliebano

Eidem Hetman nawczyne z Turki Vmarł. Lud wielki. Meneta. dzyrane z falowa
la. Drzewce wielka.

Confederatia nowa Pokoiowe Rokosz w Turskich. nakrzyin. Cysarza
Swego Zbyli Zwierzchnym rozkazuiąc krolu Pouszyt kazdy Zdrowia dnia.
Smierć Cesarza Chrześciańskiego Atlanta rebelia

Anno. 1607 in Octbr Lisowczikowie lud Rycerski stand nazwani od Rotmistrza swego. Lisowskie
go nazwanego Litwina po wszytkie Expedicie po cnich Domestrach Moskiew
skich z krolem. y z krolewycem. Służąc za Laskia y Dzielnością Pułkow
nika swego wielce Moskwę przekazali Dwa Straony. byly ktory ten Pułkow
nik tam Ze Vmarł cni tego tytułu nie nieopuscaią c. takie zawsze Gwały

Przyiechali na Podgorze. po wszytkich Miastach Miasteczkach Wsiach tak
krolewskich Duchownych y Slacheckich wielkie skody Czynieli y Dwo
rzan Slacheckich nie dostawało Po Zamiesni Vtarstwa Rzemieślnikow
ij Chłopstwa nie biezało na wszytkich Składach Cynnich Cyna wszytkiego
Kupcy Rozdawali y Sklepow Slacheckich w Miastach do bywali Summa by
we wszytkich Majętnościach Slacheckich y Cnich. Stracie brali w Drodze kup
cy Slacheccom konika Cyprzegli Buczki Sukienke Kozusek Zdeich Mieszek
Cytrzech Przeprawiaiąc się przez Dniestr Ide do Węgier na Polnoc. Siemieńcem.
ktori z Rakoczi anianem Miastra stial Wojne Cy Swiadczą Swą Polskiej
Cyprzechawszy Oboz Rakoczego ktori Lezał między Lapuszkowem. a Siemieńcem.
Zbyli Znowu raniwiec Obmocnili krzyże Zacną Polnocną Ziemię Węgierską
wielkiem strachem nakaznely

Eodem Anno

Matias II. Cesarz Chrześciański Rządzi

Electorowie obrali sobie za Pana Ferdinanda II. Węgrzyna Sekty Arjańskiey Kalwińskiey przeciwko Ferdinandowi obrali sobie Pana Gabora Betlema Xiążęcia Siedmiogrodzkiego Xięcia Węgierskiego y Turkowi Cesarzowi Tureckiemu y Poddanemu Jego Gaborowi Cesarskiego Administratora Rakoczemu przeciwko Chrześcijaństwu Katolickiemu

Eodem Anno M.t.g. 22 Obs

Quarcanie y Powiatowe Zdnieze dla zamieszania z Węgry Sąsiedztwa y dla innych przes Węgierską ziemię tatarow położeń się podejrzeniem przestrzeżony odwiązanie aż do granic Slaskich

Liscow do Kozie taka sprawa Ze Wiatrzyk koni za 3 4 5 kose Skrzet natak przyset bral zold. aliz Kozdemu Cyli Wolno Siec y to pochodzi kow na Ludzka skode. Ktorzy Scowie Swe vam Swali Ci mieli starsze O Zywocie P.n y Sobie Zolnierze Spanie się dzieli pod Chorągwiami Zdanie Swemi między Siebie Spanie się dzieli Panowie Kawalerowie Panowie Kawalerowie Zaciężnych y Siedzieć Sobie Panuje zycie Swe Swobodnie y przestrzegaią Zaciężnych

I nili Swoie wsze Chorągwie Panskim Podobne alzy mniejsze ci Panom y Chorągwi większym vprzed Swiadczowali y Siki waczpy Kawalerskich Wojskach Swedkow aglwa y Salny vpolicz y Dzyuiesz Swiesali Fauste wprzed Si iako Pyuscielli

Tey Wojsk ze Pismo P.P.W. Jaroslawie do Koncowey kazdo dzienney sprawe. y potrzebe wym. Drawiowzy vdwie spodanym Aloiowey Zawce Slusney dla Potrzebnych Panow y Wiedzney Pawce vkluc wz Stronke na kurcu pana Adiutanta

A Monarchowie Wielcy y Swiezy Panowie Chrześciańscy iako Pomor Krolestwa Polskiego na ten czas dawali stycz wzywali sprawy Pysme Pisanych Obaczyc

Wiele Monarchow. nate Zapali Patrzaly
Jak bendzie Swiecie Sawnadzkie y grali
Patrz Hispan Patrzy Pers. Patrza Wenetowie
Wzgladaią z Moskwy Francuz y Szwedzi na Gorze
Co wietsza Hewetyi co Turka cselaią
Pod ktorem Sy wolnosci wietszych Spodziewaią
Arako znak Polscy Polskiey miec dacy
Gdy Carme. w Siali Paniec Swiecie zapraią
Tak Hetman posla Turkom. palas hecznany
Powiedz Cauze tym chce. vzpac Pisanany
Posla y Drzewko bystry krwawo Zalowane
Tym chce. dusz Turczyes Sulka spzes zebrasskladane.
A ktoraSzwa medlewsza mieS ten Pysk Padacy
Z Chrystusem Swiezend ende. ktori Czyna wlasny
Albo wy Pa Sawnadzkie cawtnie. wpasc Swiecie
Albosie Zdrachometem dzyw wPiekle Dyrzyc

Xięstwo Wszystkiego Cesarstwa zwykło się Przedawszy położył się posłuszeństwu Xięcia Albrechta Austryackiego.

A Cesars Chrescianski pote wszytkie Basi Szwecki robelizaata to iest Wegri Czechami Morawcy Slezakami y Tyrnau Rzesg are Niemiecky Wnetrzney Wayny byl co wszytko Swiatu albo niewiaru brocila

Monete pote Basi Viele Ludzy Stanu Panskiego y Vbogiey Sladkey Pozivano anikoro nieskarano Prime rednego Kuchcica Fadinskiego a kamnozeli Gli Szenieyes Gotyes talerow Potrzyiyes Pulteraku grosiow Falszywyes Szancem Sie Vszyscy iuy kredely

Zloto srodkiem Iancbarua bezpiecznie Gliuzelo

Moneta Polte Basi taka Gyla y tez pogalcowana Ze krowki Cesarow Rzkich rozdzny opisuiq Cskarbnyes niewspominaiq bo Perwne Zloto kowely li pokoy bez grosi 4 Ze krola Stephana. te Fardinala Saymerow Gyli pozlotyes 4 a Chrescianskiemu Panouy na przod Potym Kupcy a potym Zydowy na Ostatku Na przod kowali Vstawieli aby Zloto 6 potym pozlo: 8 y 10 Zlotyes

Talari ktore Gyli pozlotemu. y grosi 6 stare Vstawiali Saymowy kowano ies Brae pozlotyes pulnocia a Lieduarse Chrescianscy od ktoryes zal Zydowie sie zapo rowiesli Vstawieli ies pozlotyes przecy

Lewkowe Talery cesky za Stephana krola po grosi 26 te Vstawieli pozlo: 5

Talery Zlotowe vzyty na Zlotyes 7 y 8

Cwartaki pogroszy 6 y

Potrayne pogrosi 4 nowotne ladaiake y stare pogrosi 3

Vety ktore Gyli pogrosi 10 gdanskie te padli pogrosi 24 y pozalowanu Zlotemu Vrzy Slaskie Rozmaityes. Zrzad niemeckyes takzekuast nowyes tak ies wiele wiedzenie Czas vbiorow Zeies Gylo po wszetkey polsce Polac mieli wlasna pobielanu te Vdawano pogzo atak ies nampozgno

Niektory Facny Senatorowie Fasielali na Slasko kupowac takie Vry ktoryes Oni by Gy Znakowaly Umislnie dla Polskiey koronney mscqc sie Onyes Skud y Polowra ktore Vcrepielij od Cesarzakow Takyes Vrzad przedawali Fared en Czerwony Zloty po Dzieciatku. Zloty es iako kto skoro Vadzowac. y Wieneey

Tegosz sie przekupstwa Vieli Zydowie y kupcy krakowscy Fawozely Lancuskich ki Czego zdzyrali kupke Zuski Sekierek nszebrse y Zlocig dostac mogli y Vkradsiadow Swych dostarczyli y tak oredenze Cas nawozely tego do Polskiey tak Wielig Za Swoy Zloto Srebro Zelaza. albo Spizey Gobilarey

Pulgrski Szelagi Grosze Czeskie Zgynely miedzy Vbogiem. Skurek bez Monetey duo brey bozaden Vbogiemu Vrzad nedal a inssi Moneby nielyli Poddani Vbogi y Rzemie nik iako eScial Chleba zagrosz kupic z Vrzad. przekupien nimial co Gdae. kto eScial kupic Sobie cege Zaw Fali allo Fa talar cali kupic nseba Skurek Gdac. przeklinasie

Anno Dñi 1573 in Januario

Zydzy tych mennych byli w Bydgoszci na krola takze Vrzy pobielane. Jakus trudno sądzyc skąd sie ktos kogo Krzyczel czy Chrescianie od Zydow. czyli Zydowie od Chrescian.

Facies Reipub: y wszytkych Panstw do koronej Polskiej y Wgo Xięstwa przyleglych takych zametach była iz nie mogli wszyscy tak Chrescianie iako y Zydzy y ta rzecz mislic nie była aby ieden drugiego Obskal y tako wszyscy postac rozne iako iacy przyszli albo bezrzadnie bo iako ieden drugiego Spital a potrzebe dasz Rzeczone stołe tako mu od powiedzial stolu: to albo po 8 to drugiemu iako wgembe dal Fatkowszy Vrzij iako od Zapowietrzonego Zwiral takze y insze monety Miatenie Wszelakie rozmaity

Zastawy Wykupna y insze kontrakti na wszytkych Ludzia ob dochodzyc niemogli

Y zas ktory przes gwałtowny pożrzecie pieniądze dostawali brali drogo tak złoto iako y srebro y Wielky Krzyż Diabla Malowanego by iedno czy złoty albo srebrem posłano

Precia Rerum czym miedzy pisac. iako wszytkie drzewa wielka miara tych mieszkij

Z pola Szmik Szmle ktorego obrzezał ten rez Pan.

Cesars Chrescianski z Gaberem: krwie nie zarozlewaiący przymierze y zgodę miedzy Woiska Wrzesznemi zasi Vmarzmely Gaber Wtopiony mu tytułu y kro lestwa Węgierskiego y krwdzej insze Insignia y klejnoty które skarbu Zubrz Zamki Miasta Skonicie Działa Prochy kule y zubrownky wmacely Wtopyl

A Cesars Wtopylnu Siedmigrodzki Ziemie y tytułu y Vczynielso Gubernatorem węgierskiey Ziemie dawszey mu. y integros Comitatus Rzeki Vltra. et eis tyby cum Sabatos Vt prote. Jacram cem eiusdem nemenis Castro Jabok. Vgocza. Berek. Zenglin Bosnot Vna. cum finitate Casouiensi excepto. Szenderow. et alba Viear.

Inad to Creował go Principem Sacri Romani Imperij toreż Vmem electorem. Imperij y dał dotego mu. in Silesia ducatus Opolien. et Rathoni nse. cum Omni Vsu. Tytułow et insignien.

Inad to wiele innych Cendelu Zacnych na Cesarstu Vczynzował a tolla Pokoiu Chrescianskiego

A isz po tak wielu woynach y krwie Rzlewani Cesarz cendelu tak Zasłużych y dobrowolnie pozwolił temu Gaborowi chec zkoła Swym Skalo sie iest Bemu. Vżywac ato Szey przyczinę

Iz Gabor Betlem bendac Sekty Arianski ktemu Vczynczwszy Iuramen Zwarzony Tureckiemu. y bendąc conspirator wszytkych Zacney y Cesarskiey zakli Mowzan. y Zgrzeg wszytkich Rzeszy Niemiec ku ktorych sie Nayscie ich dni oni ani Calwinowie Lutrowie Hussowie Puritanowie Adamitowie ktorzyes to wszytkych Sekt Cesarz Chrescianski Panem iest ale iz iest Katolickim

awszyka swym mney katolickiego Wegyska maige. Wszytke Sekturze. wzanadrzu Weya maige. Confidenca a Vzywawcy musiala bydz dlatego do zgody musial przystopodac

Ale dac pokoy Wegrzeskym. Rzecz

Eodem tempore 1622 in Januario

Ktorey Polski pobrawszy zwyki smuceniu z Wodnord rozlozony Rzewnyes brzad zapalay mieniege sig do Cesarskiego. Wezwanie Vwrzentego Francuzka z Cinquede vzalsie Vczyniwszy Miedzy sobo Marszalka Kemmickiego. tegoz potrzebe rabli Vdawszali bema Sedlicza Przy sobie Fausze.

Zaru kazdego. kazaly sobie Skladac po Flo xo

Powodzy one. w Polsce nigdy nieslichane y ok Cudze Suchy. w Rakuz przez ktore Vczynily drogosc Wielig zbyt y Glud raki vz Ludzi. Rzeczy. zlecony. y z tpowrzego kociaz Suszonego Chleb albo Placki Sobie piekli. Rzeczy Pirovby rozmaite y pocznie sig zagesciwszy y Luznice. Zapowietrzenie zamnozely a pokrzyny. Bdwielkiey Rzeki az do Zniw z Damogwody wazyly.

A Krol taki Pan Chrzescianski y pobozni przes Span nate wszytkie Skwierki y Mudene Ludzi Vrapionych patrzal y heroico animo contemnebat. y acs pismo Mowi Punapi Popule tui non Maledicet przed Sie Ludzie karali anay barzdzey o Mirete pr Talbrevova zo medal oke prawi Pan.

A Ledwiescom y Zydom. Manna Nieba padala bez ieb prace. Prawie nalezly Suca nie zboza ladaiakie Zmotlochem zbyt drogo przedawaly monete Wszelaky tanicy nie wazyla. od Judzy. Vzyczggali y mieli y napleniacb y nagarzab wielki Zysk piskali iako Saime w Perlach

Eodem A.no.

Fridericus Palatinus Rem eszge do chodzige. Cijczyzni Swey Wlasni kora. nie Cyrkuz sarz Ferdinand. iako rebelizantowi odial maige pomoc od krola Angielskiego y Odin Szijeb Xiaz Niemieckiyeb Zepchnieni bendge. zkrolestwa Czeskiego Zrowie. o Palatinatum Swoie Cesarzem walczyl veliziel to wszytko bowy

Lisowczikowie wzawszy Swoie zasluzena. zaplate inthaio zrowe Nij do Cesarza

Contra Babantas: Constantinopolitanos
Innomerabilibus a Sedicionibus

In Maio.

Szultan Osmanin Cyiaz Turecki iz nie Scial. przestawac na Gadbig Passow Swoieb nad ktoryeb Crolg y rada przodkow Cpolaki Vtracigszy Sujeb zacnyeb Passow y wszego Rycerstwa y stemu inszemi ktoryeb tez tu bylo wiecz takze po polu zostawszym zodlozbyeb Panstwy krzin y Krolestw. Sujeb taka aZiey Armenicy Arabiey Afryki Grecicy Macedonicy Egiptu. Babilonu. Saramanicy Traccy Bulgarzicy Europi ktoryeb rzeczi Skrzy bylo pod Nocnim tedy nazad do Sujeb Pomoc wraca ktoryeb sig bydzie dalo tego Mistrzbu. Mogly to bezpiecznig Sumno wszego na Sly ka krwi Stroz Kalig Siedg wszeczi y Zalem Pasbedz y z Janczari Zeby ly y wsse kalig Jani Astrza iego ktorego on mial Vbiez wwiezeniu Cbrabi Sobie Sedlicem wsem ctu po wszytkiej Constantinopolu take vBiaczaeb iako y Janczarzeb krwie pocznie Sledzim

Mieszczanie plakali

in Augusto

Żołnierzom. z konfederowanem. we Lwowie zapłacono. wybrano ieneralow Jobiebrali z Stanow

konfederatią Spalili wiadomości

Eodem Anno

Znowu. po innych niezgodach Rokoszach ktore byli przypadli z Głodu. zniesienia Cudzoziemcow Lipowego liścia Babek Pokrzyw. y Skor młodzi Buczyny Wierzchniego Zboża Tkliwego. Suchi Sobie Czynili. y Placki piekli Chorowe Pawłowe Owocowe Zawiedli na takie Inzie Zeliszczyki Mleczka. Cybuli. Grzybowe Rolne nielsk

In Julio Augusto. Septem. Octob. Novemb. Decemb. miał Ludwik Szwecianskich nietylko narodu Podłego ale y stanu Głuszeckiego. Obyczaiow nie wkorzeniał ani Szmintował ale po Polach Sadach Ogrodach u Domach Leskach w Zrad Domku. Pokazi Gorzy. Inne Pi urucano niektore budowle przyzebrane przy wyiściu Cały wnetrzely ff

Eodem Anno 1622. in Octob

Posłem do Turek. dla Utwierdzenia Pokoiu krzyżtow X: Zbaraskiy

Anno 1623 in Junio

Seym Nie Skończył w Warszawie na którym Deputatow. Talari posłu: z gro: 6 Szermessyte. posłu 4 Vity pogrzeb 16

Pod tenże Basz in fine Aprili X: Zbaraskiy z Turek u Rycerskiy Szkoły przytrzymanego Szy azaraz Syn Stanisław Koniecpolski Hetman Wielki polni który Cyli przy marszy Tureck na Szecowe in Anno 1620 Postarannym rego 6 Cl wypuszczone y przyiaciel

A pod tenże Bas. bycia ieś w Konstantinopolu. Samoel X Cerecky z wroskazania Wezera. Passe Odawszy y szczery Skluby dla Odpowiadania iego. zawsze Turkom. y ob lekkiego poważenia pokoiem się ozi tegi Spodziewali y do wolności Cybyumodzili miał pokoy nauszypiszy z Wadyie Polski z Turki Cłonsek Valecny przewalnyster osa Zawsze Rycerskiego.

In Maio

Król zaczął do Pruskich miast y Gdańska.

In Junio

Powietrze Znowu zamnozelo. z Pomszanych. wszędy w Rzeczpolu.

Sub Finem Junij

Tatarow. cyrka nascie tysięcy w Podolu Pod Jazłow. y Podgorzem. wszedszy kilko Tygodni Pydnie Janek minawszy Skody wielkie poczynili Ludu wielkie. Zabrali tak zacnych domow. Slacheckich. tako y Kozego Stanu Skarby z Cielem wrocili się aby Tatarom. Placi cey obiezdzeni tym Czasem. z takiem Kalamitati z Cygaiy

Eodem Anno 1623 in Octob.

Breve. Przyszło z Rzymu. od Grzegorza XV Pontefice Maxemo aby odwo łu. Pogańskiego Tureckiego y ze wszytkimi Cudzemi Tatarskimi ktorzy stał in An no. 1622. 20 dnia Octob. bez wszelkiey Skody Koronej Polskiey a Zwłaszcza Hanby y Skody Pogańskiego wszytkiego. Annuente Gutenden tempenbus dispositione Sanctissimo. diem Decimam. Octob. tako też Limitacia A P O S T O L O R U M.

Ad fine Octob. kozaci za Perseu pod kremem. wielkiy skody ogniem szabla poczynie
ly y skorzyscey wielkiy odesly.

Powrotne bardzo dzielkiy poszlo etkiey Sendomirskiey Ziemi

Gabor Betlem z Xiem karnieuskiem. iednej ze facticy Podniosli Rebelij przeciw ko
Ferdinandowi Cesarzowi Chrescianskiemu. Panu swemu. siedmiu nastu tysiecy Turkow
y Tatarow y Turkow y Wegrow. y Kremcow skody wielkiy dello Wiednia Holsztuca y Pres
purku. Ognim. Mieczem. poczynely Czynsarzem naktory bendge obeszpieczone Woy
ska swe wspuscil.

Lisowskowie do Polskiey Ziemi Rucely poktorych Cesarz zawas Antypowiednieiszy
Lasky przysiol ktorych wegrowie spodpatrzeszy w Sniely brescia dami i Pase.
nagotowali sie ranc Obi dauszy Brescia dem pokey ich bendge dello krosna
Brzega Pilzna Zawar Zamek dlali Obzy postawili Obyrowszy Nareszcie ku
Prostowi Siedli Stanowszy pod inspeate do Wegier w Radli Stasczyn na Woyska
Gaborowe Skody uczynili Wielkiy poczynely Gabora gonili ku koszycom.

Eodem

Eodem Anno

Inii Wielkose w Serbie

Eodem Sub hac Octob:

Kozaci zapelsci do Srbij zapadszy znaleszli w polacs iednego Polaka zorbij Vuc kaij
wego. Ktorego sprawe wzieli taky is do Lassa ktori Leszyszka Sul odkrisku iadą
cych kilka nascie Szet Wegas. Tatarskich pod Dunas. aprzy kazdym Woss Chrescianow
z. z Sekerami. dla Rzpanij Drzew a tatarzyn ieden Turmaty kozaci Zapadszy wo
ny Lessij przyiesdzaiących Tatarow. Obskoczeli naglowe uszypiczes podsiekli
ich Sulki kilpaki Zubierauszy ich krescianskij wrzeszcz Odbiegszy racz Sali
Ziemi nazad. do Kniasa. ktorych Pozarsko Obachtuszij rozumiejąc ze to Dwia
rzow Vdano uchiato uPuscili tamtedy Wielkie Skody Ogniem poczynely
Ziemska korzyscz Gy Slaną odesly.

Eodem in Pruss.

Tatarow. kilkanascie tysięcy zapadło koło Malborka Brzegan. y zagoni wypuscinszy
skody wielkie Odnieśli. Stanislaw Koniecpolski Hetman Koronni kon bel wrzesien kilka
lad Wrzesniem w Turecech dauszy pokey Zgonem. Ludzy Kurebiich malowanych Czyn.
tamtecznych. wszytkie naglowe Obyszij skupi skolani y naprzod. na koy odesel
zbyl uszytkich naglowe Potem Ono Pozarstwo. z Plonem. Spustoszenie na glowe po
wazil. Plon wszytek odbiel ij w Polacz ech odsiedzenie ij szigani kalanowali

Eodem Anno

Sejm w Warszawie na ktorem postanowiono. Pobor x. ij quarte. na Zolnierzow. Gmnascey
tonyth Seymikach. pozwolili ij Vchwalili na Powiatowego Zolnierza dla Obrony y
Zniesienia Lisowczykow. y innych kgo hanebnych takze y dla. niebezpieczenstwa
w Wegrzech. na tym Sejmie ech odsiedzono Lisowczyki Lupasy bys wygnanie
wszkodzow.

Eodem in Polonia

Tatarow. 30000 z Wodzem swem. Cantemir Murza. z Wołoch pod Zamoscia ciebo
ich. wpadli az pod Lamber. keszen sie stoczywszij miedzy przewodem a medyka
zagoni wetrzie puscili wszendze wokolo ich Szabla Ogniem Skody wielkie poczynely

asz pod Sedziwowem sie wrocili. Miasta kroscki wsi Dwori pogpalili Zwielkiem Plonem idz
kolo Jarosławia wszy pogpaliwszy zastanowiwszy sie posłali na Zamek Jarosławski na tractati
aby iezli kto kocsce kupić wolni przyiazd y odiazd addla woiney cwedij wzakładzie.
ten Kandimir posłał na Zamek z Syrowcem Swiecz tak kto co chciał kupić naicz Kay
dany tanio kupiel woli kwas Konie po 4 złote. y tanney Ludzie takze Chrześciańskie
Ludzie wykupowali ad. Krzney Jarosławskiey. aby wszy iey niepalili wzieli iedenaszcie złotych
y srodu Beczek kilka. Cyganie wsecy palili

Wzgłowiu nepogrzebu Pana Chorązpskiego. wszytkie Miasta y Miasteczka Zgarnęły
bieli siekli Mordowali Pana Stanisława Wałowiejskiego w Sjeciem niezwłocznie
wsiekali Brata zem Vccine iaaby diespektowali iden Zagon nie ogarnie. asz
pod Jamen Sedzyszewen ktorego Cmentarz mile niecłowiek Dali ale wszy wszytkie
Wokolnę Trakty. Dzbroze Surnede. y kolo Przeworsk takze. kanoßegi Krzemie
nie wszy Brzegi. Wszytkie Plondrowali Pakli takze kolo Swiątą Drogobiecką
bova Dwory zagen. kolo Przemisla Zerayska Cuba Sowie. a trzeci kolo Krosna.
Vanska Brak Pakli siekli w Janowcu. w Rzeszowie Stacyą w Tarzowiskach. w Kreczowie

Czuc spakli y wszy skoło osucza.

Krosienko. Trzesnicz. takze kolo Radimna y Radimn. spakli i kesnicki wzendzy
Hetman koronni wracaiąc sijadzy Sprzem. y Skorzyszczo wielkey zastrzyl Vkartinowa
ne kolacowa to iest to iest miedzy Chalicem i Jezupolem. dal iem bytwe ktorzij wydzie
Swoie przegrany nasz lud Brzesciański siekli nemordowali posowali wtey Zgorszeby
przebaczował był Corkosmir 70000 Kommunika. kiedy Hetmana Petrowy nastepuiąc
obeyść. zabawial dlatgo. aby dniedzy Sphenem sie bezpiecznij przes Dniestr Brzeg
wozali apoten niemogąc naszym strzymac y Sam ranny. Orendze. y Wszytkie
Zagrzmiey Vciekaigc wskrzel za Dniestr. z Brzegu na kopnicy wsiadz. tam Klu
kow pobrzelicz Cyganow Nanni. y przewiezli Vtraciwszy Brzesc. niemaly Ko:
Zastwa.

Posłał tez był na Białobocki zamek do Pani Kwiatkowskiey. wzabiegi te abi mu po
słała okup aki zebi iey maietnosci nepalił ktoremu ona przes onegoz Posła posłała
Mu prozbu. y Zadarko. plunąwszy na te Pomiarki odciągnął Skrzetuskiego.

In Julij et Augusto

Powiatowi Zołnierz ktorego Woiewodstwa położeny po Podgrzu. dla Incursiey dlatte
grow. (od ktorych ni dobu pokey mieli) wien y dla Obrony Lisowczyków. a wdzie
Sięc. raz lepiey Zupełnie nis Lisowczyki Zboża wszelaky z pul Wozni gwałtem
Bratkowi Wody z pul Zbor brali drzec Szczodrze.

In Septembri

Znowu. Cantzyrnie mocnie sie począł z Sandzieveyem. Mowa wwołoszyech chce. tak
zesanasz. nieestnoszyć napasc. podtem Bacz. trwoga była Zewszytkiey Polszcz
y Zabiegi wielkie a tatarowie wwołoszech

Abowiem Hetman o tych Woysku. wiadomosc maiąc. Zarasz woyska Swe skupiwszy
obozem sie położył pod Gorkami y niekupiłsy

Kozaci zaporowscy prawie podten czas az oprzedmiescia Constantinopolskie niezpadli Lesa
na straedu Wielkiego na karmili Zwielka korzyscy fulo odesly
Do Iswaticow. z Rumienia krolewskiego. Tatarowski K.K.M.ci iesdziel riskazuige. y rapomi
nage abyscie skup swoich wsiedsaly a thenazure Zuriale affecuracyi ieb szyn. ve spoley
mi mieli swee proscad do Domen swych. dotzego chi Tatarz powolne dalisie prky
wilsc A ie tylli niektorzy Remistrze. ktorzy idged Cesarza. wielkie skody w Polsce Czynely
aby Znieb w Rugii swym znieb Sprawiedliwosc tylu Tamsie Tatarz nagrazaci negowali tak
iako Santer poszel krolewsk chcial y Tatarz sy dali Remistrow. 6 Wrodzenskiego.
Mieszkowskiego Walkowskiego y kilkanascie. Woyskowskiego Jezierskiego. Hornowskiego
towarzystwa. ktoryeb wszy tkych eb dali do zamku. Tureckiego demezenia

A samie skup wracoszdsaly

Godem. O Swietem Michale. Posiatowi Tolmrow. affecuracia krolewska niepomogla zastempowaly
Lisowscikom szendzie pogoscinskich. Fabiale. Darli bylu siekli Lupili zkosi z Zota
Srebra. brom. Szat kedure. nego niepuscali y wszytkie reb Reyskiego zdobicz prawie
wasz wydarli. ana slak Lisowscikow. y inszych przesady wolne. nielzli abowiem
wkarestnie wkotowey Slacheica Zadnego Pana Pana. Bilne rzemieige iz Cesarsk
zmocnic Zabli ogrzyn postrzelnego. Lupili az do Kiega. Zbita macaige. a Skarbi gozi
targe. a Dnegrego w Pilznie Xdz Michalowskiego Spowiedzy Pana Jana Swoba iesue Zywe
mu. kzp. y Spowieds niepomogla zlupili zewszytkiego. y tylko nedodusiely wszytkie
gescience niewolne tyly

Cyjsarz Turecki prawie pod te trawy wskazal Tatarom. aby Zmin Sly
Persa woiowac. ktorzy Zmin ise wechnely dla Wnewania Polski on cbge te rebelyan
y skarac. poslal na nie Woyskowe Tureckie do Wolos. Czego sie dowiedziwszy
Xanciewey Chmiga. ten ktory sie na Polske gniel y Czynel tak

Wszytkie Polaki wiezne wolnoscig Darował dawszy iem konie Rynsznki wszyt
kie do Domu nalozgce. dal y Zult na Cmwerzata Turcze turkiem dal Polaki vprosi
Pusciwszy tam Tatarzeczem ostatek Cudencerow na Glowe Turski poraziel abyes
Polakow Obrali sie ub 500

O co wzgnewani Cyjsarz Woysku naszemu kazal sie gotowac chcge ich Gnesic a inne
go Hetmana zmdac. Ony Poiest tem Xanciewey posłali posli swe do Krolu Polskiego aby
wszkazal kozakom Zaporzskym morzem Turka woiowac. albi Lodem cbge tem
prmagac przyszy Ofiaruge sie Zawsze bydz na Posluge krolowi. Posłal przyszy Woysko
wi sku Zabel dwie perskich bardzo bogatych.

Posłowie Turecki widsge ze Xanciewey na ci pozne niemegl gdyz Ordi Ta
tarskie nadsioge sie vgotowali redka Orda z kazdim Murzą przy Cesarzu. a druga Xanc
Crewey z Xanciewey przeszli sklowem Cn ebcial iasz przeciwko Zaporzcom. kaz cie
dla Niego Posli swe Xanciewey wiedzto pewnie u Cesarz zdradliwemi Vymiwkami chce ob
stowac aby Tatarowie lukawie sie na Podarki tego Bardzo pewien isz ne zdrowia porbany
a Hetmana inszego dla Wym od Turka posłowie przysły ktorzyes on przed Obym na Zaporzcow ony

Poscinac kazal

posanac kazal a one Vpominki Tureckie przes Kozaki ktoriych dobrze vkontentowal zaporzcom. posłał.

Dowiedziawszy sie te Cesars. Tureczki Rozgniewani Posłał woysko niemałe. nan zHetmanem. Swem. Hanbasza ktori Hanbasza woli Pana Swego niechcyrzge. zSachawszy sie z Jangiereiem. przyiaciel związ y pomocnie mu posłuch.

Jangierey zprzyiaszniwszy sie z tym. Hanbasza. przyiacsal do kozakow. Zaporowskich Skalku zysen. cy koni Skurzon. Zacnych mor. przy Sobie maige. wktorey drodze. zrefunku. Polij kniaza Smolenskiego. polapal idgo zyias. do Turca stym Peselszem. y rzekl chces wojowac. Bloki Ochranes. sie stem. w Swey stronie y ato tobie dobrze ich wojowac pomoge.

Jangierey one mowskale. przed Oczyma zaporowcow. posanac kazal abne listy ktore. przy nich nalazł przes posły Swe. krolowi odesłał na tey im sty declaratiy odiestzytki Orli. przyimuiąc. powracaige.

A Cham tatarski krola Polskiego. Cyiosem magiwac. uzakusz niesłuszym. ten Podanie. podiechał sie z Cesarzem Tureckiem.

Anno 1625 13 Junij

w krakowie burda bardzo wielka stała sie stey przyczyny. Sprzyiaciol ku blice. tectorig Swego dmie sly y Dostali Studentow. przeciwko dawnem. Przyiacielom. Reatow. ocowali Vczmieszani odsie giatow. na co osmie medali ale vpowie niechcieli Studenty abo Fele giati sty krzyża Swa wysłały do Papiesza ad Vrbanum. Legata Swe. Cyi Jezuity towie Vczyniely niecekaige decyzyi Kzmi. Pontificis Paskwilanie y Despectanie poczęli Nauli czas pogrzebu Sobie uczynili A 13 Juny Febrauszy Studenci kilkaszet Blo miesta do Boru Armatami Sh. przeciwko Jezuitom. ku kosciołowi S. Piotra Jezuity maiąc to za to hayduków zamkowe. Dworzanie Pana Starosty Krakowskiego. Gabriela Tarno skiego. tam z Sobą Harce Zwiedli Zobustwo nasaliali Ludzy inos. y nasiekli na Smiertelnie Lazarzy y Pijarzy Collegia Jezuitow

Cisowiatkow 24 w krakowie Swiento

24. Augusti

W Niedziele. w dzien S. Bartholomieia Jaroslaw pogrzebal a nieuiacowany skedy wszyt kych koronuiących y Cudzoziemskich Kupczow takiey Slachty

Rodem Anno 1625 d 25 Junij

Roma Porta Sapienti e Annus Jubilei tum Annum Sub Vrbano VIIIo Na ktorem zes bel Władysław. krolewic Polski incognito ci wszyscy uiechali do Papiezabyl Chrzonsticen Zasmie nitusi y strzybardzo drogy y niecen nadarowani.

In Octobr

Kozaci zaporowscy w Padli morzem na Panstwa Tatarskie y Tureckie mocz zacnych miast pomiacinali zkorzyscią Wielka sie wzmocnili

In Novembre

Stanislaw Koniecpolski Hetman koronni chcąc ich vskromic abi iak czesto przyimie za. ktoresie vczwalilo z Cesarzem Tureckiem metargali Polozel obo pod Bialą Cerkwią y Komisarze od K.M. na to sie zniedali ludzie zacsni ktory tego Kniely a ich Wiel kosc vmnieyszely a potym metargali a Pod Regimentem Hetmana Polskiego byli czego ci Zbaniąc Swemu Saesau y Monarsze ufaige zuiechsobie bitwe tam pogromieni zlicz. nedzak niebez skedy woyska Polskiego nedzak przyimuiąc przyszedł. Hetmanowi pod regimentem niegobyl y w Pokoiu wsuich wlascich mieskac ana 6000 Wieniu sie

mige ich

A.

Anno 1620 in Februario

Wzaporozcach bijch y Hetmana swego niedbiewac. Ciba tego przyjdze ktorego Hetman. Kozynni podal. y dal iem Zawasz dowiernika zgrzeb wsia pospolstwa Zaporozcow. 1620

Tatarowie pod Chanzirowem.

Cham Tatarski ze. xxoooo. tatarow przyszedszy Zwyciezc. Hetmana zaten czas mies
kaiacego wbawe obleg kosz polozywszy zagoni wypuscil ku pruscowi ku Elblgu. ku
kwarcanni Polnicz. byl przyszedl stanowiskach rozlozony wszyscy iako ochotnicy szuk
galy nadkiet ku Barowi od Bar. Od Sbelan. Skady nadzyjniszy odesly prace nie
bez skody tey swoiey rzeczkey y Plon przyszedszy dackali Swym Panem. Wostatku Mieso
custaw ktorych Chmielecki miał Chrzescyany
Betlem Gabor. zienie sie z Xzną Brandeburską wkrzyjchach.

1 Maij

Pyszno pozasalo wszytko y kasiądz w S. x Tarni z Pozy spitalu 8 S. Andrzeia naprzedmies
cin klasztor Zakonnic Clarisek

11 Maij

Nizowci w Tureckich Panstwach wpadszy Perekop wyrzekli

Eodem.

w Austrij Chłopstwa 30000 zebralosie wojska przeciwko Xcii Bawarskiemu. Obiare.
Luterską abyz in Cyla przymiesiona

vi Julio

Gustaw Brat Stryiecznj Krulewski wyiscem prawem wpadszy ubiegł Malbork Warsze.

vii Julio

Obloz Wzaw. y mozyc Zamkow. Miast. w Prusiech

Krolsie z Wojskiem Xwa Litewskiego wyszel z Warszawi z Dwora swego y Pospolite

vii Augusto

Ruszenie Wielkopolanow y Mazowsza

xx Septembr.

Hetman dla incursij Tatarskich od Pragow ktore poniecyl Chmieleckiemu. y Zaporozcom
ktorem tez zakazal mocen meczyrowac Czesarza Tureckiego Sam Skalmierza Tyson
cy z Olszewca quarcanego szedł do Prus za Vrzedowalem Skk

Granice od Wegier obarowane. Zolnierzem Woiewodstwa krakowskiego Regiment Sli
cznszy Pann. Stanislawowi Lubomirskiemu. Podbaszemu Koronnemu a to dla Zamiesiw.
Lowyskich ku przyiazdi Gabora Bethlena. kon nacon czas miał wojska 60000
ale utwierdzywszy Gmin przyiazn temu Wojsku kazano isc na Kwarcianie. od Tatar

In Octobre et Novembre

Jubileus. Petri Sanctis nadwarszeszca de krakowa sprzyszedszy. Subvrbano VIII

Subfinem Octob:

Tatarow. kilkadziesiąt tysięcy pod Biała Cerkwią kedzie sie polozeli nakoniec Chmie
lecki do wiezma Vaeka całego wsrod przymiedzy napadł Zostali na placu pod Obrasa
mi tysięcy Zyiecz empozostało kilkaset y Carazy Chmiel kilka Tyskowica
maige w Towarzystwie

Król w Gdańsku.

19 Novemb:

Sejm w Toruniu na kredzie z

Gustaw Suderman. Malbork y Zamki insze. w Prusiech wzioł

Eodem Anno

Hetman Obozem stanął pod ecznowy Abrogiem przez cały zimie. z Zolnierzem cyzko
kwarcannem Wolentarzuszem kedzie sie byli kupili kosztem wyprawieli wielkiem kosztu
y Kraty swoiey zacney prodzie kontenia Zaden zniych nie odiazdł z Rozkazania Kro
lewskiego wracaiąc sie do Domow y Onszem tey zimie Tatarzy Cesarza odiechali kie
dy sie zgrat wyprawiwszy na Tatary iako na krew zaste lepszy czasu vczynili

Hetman. z Quarcannem Zolnierzem. w Obozie cały zimie. pod niebem. a zyma Czeska y bar
dzo długa rzeki kiedy Zolnierz. wyst nie wiedzieli. iako wten Barzo Cesarzowem Obrazem

Chmielecki kilkadziesiąt tysięcy Tatarow pobrał

1624 Krom tu ten Rok Jubileus magnus przyjmowany a Swiato Pustnice. Vbrano. VIII. na Mieszczy dwa. 18. Maia et Junii

Eodem. Woyska gustawowego ktorego było 5000 z Szwedami Capitani. y Hetmanem. de Pruskiey Zamknęły. Swoy naprzeciek ktory vpadszy w Miasto Hanowskie. okrom Bijmele sobie hetman maiąc onijes pewną pewną mysl. zawarł es Obleg y zdjal onijes kazał strzylac Ony wydzoc y sobie Krome Niemcow dotrzymuiąc Sie poddały Podczas Hetmanskie Armate wszystkie Działa. Muszkiety Proch. kule. Spadi y Bronguri Zy przniesły y przyrzekły przeciwko Koronie nie dawac rady z Polaki wszystkie swoie przeciwnie sadzenie nato vczynic Chcieły wynosz Pogodzic sie Krolowi Polskiemu Zoo

Oprocz Szwedzkie Hetmanow wydac chcieli Ktorzy z nich w woysku Krolewskim chcieli zostawic im dano y wydzielano Wiedzy Polskiey A ktory wracac sie do Domow chcieli. Przysiegą y przeciwko Krolowi Polskiemu. niewalczyc roky sześc niedziel odebrano a tych wszystkie Artylerie zgoła wenkami wydali y Ruszyli sie z Gdanska z Pasowania Krolewskiego nieboze. Pobrzy Drahy puscili

Prek. Sturmem wzięli Czesc Gnew. sie poddał

In Junio Gustaw ktory był na Zyme odiechał do Szwecij z wielkim pospiechem tak od Krola Angielskiego iako y od Xcia Pruskiego. wrocił sie takze z Inflant y Szwecij.

Chmielecki z Zaporowskimi Kozaki Kozem pod Biały Cerkwi mial potrzebę Szlachtowskiemu Pomerzyc sie z Tatarami Kozi z Kozem wyiechał vpadł nadzieie mowiąc wdzięczne Pas u Patrzyszy chciały go Vkrasc. ale Pachołek iego dał znac do Obozu nieboszczce Kozi puscili sie za nimi. Rannego odbiły ale go zaraz Kozacy Kyiowscy zesz Szymana Znacznie zo

17 Augusti Gustaw chcąc uprzedzic Hetmana nizli by mu posiłki przyszły kroiec spodziewał sie tak swoich iako y od Persa Chrescianskiego dał Hetmanowi bitwe skrzydło prawe tak swoich iako y naszych.

18 Augusti Bardzo rano ze wszystkiem woyskiem. stawił sie Hetman w Przedzie nieprzyiaciela ten czas straż wzięli Pn. Stepan. Koniecpolski z swemi Chorągwiami Bohl Pułkownikiem nad 2000 koni dali sobie Kawy ramie przy sobie Zabił Pacholek Pana Koniecpolskiego Borowski z Borowej Człowiek Swalne Ryczowski y kilka Towarzyszow polegli

Hetman z woyskiem sprawnem nastąpił odłożeli bitwe. Gustaw w pierwszy przysiebon pod Hetmanem koń zabit od Swoich ratowan zostawiwszy Skrzydło Obozowe.

Anno 1624 In Augusto Eodem. Podczas czas tumult wielki w Lublinie Studenty z kamienstwa. Pana Wojewody Belskiego Lesczenskiego y Scielącego Pana Fyrlica zwadę zaczęły pierwey dekanem kor. potem do Prezla Knecht iedon Studenta Slachcica powalyszy przybył ze Spadu do Dzieci a Pana Fyrleiowy Kamienice Strzelac poczęły Studenci tupa Onego przewarszy niedy godzinaby. do Depu tatow zgodzic nie dowiedzieli Sprawiedliwosci a iż sie im zdała takowa Szlachta odstawszy Rzuali sie do Domow swoich pierwey potem Lutherski zburzyły Dworowa Hacckich takze y Domow Miejskich kilkadziesiąt obalyły z Dzieci zniesały kamienie obalyły Nazaiutrz taka sprawiedliwosc odniesły Decretem Trybunalskim Pan Wojewoda Bal zwał 1000 grzywien y kaucia zaraz wydał pod mieć Pn Fyrley dał 1000 grzywien y tych ma dał do Wiezienia odwiezli A zeby wiadrem Domu w Lublinie predicowac Euangelicy nie mogły kiedy sie wezmą w Domu Slachcickim Zaraz Infamis an Domu Miejskim garlo y Scripsca brzowem ar za wzy Sklip od Lublina

Anno 1627

Ferdinand Cesar Chrześciański prosiwszy wszytkich Panow ab Edict taki publicowac po Miastach y Kościołach przybrawszy rozkazał aby kazdemu wolno było przed Panstwo swego wyprawdawac y prowadzic się Kędy kto chce Wiarey Katholickiey a kościoły katholickie ves tawrować y Chrześciańskie przywracać

Tacżem przez ieden Rok kościołow 500 vestawrowano Heretykowie y inszemi Zakonnikami napełniono

Rebelizantom Lutheranom y Chłopstwu pospolitemu. ktorzy było zewszytkym pod Pułtawskim stworzency swego Lutarzo.

Anno 1628 Tho iest wesnie wielkie gwałtowne. dzdże y przez S. Wielkonocne. powodzi wielkie azas in. maiu trzy niedziele kazdy ciepło azas in Julio Junio zimna dekdz y powodzi wstawicznie przy wszelkich wielkich szkody Wielkie in Augusto dzdże takie żniwo zgniło tacże y ozimi tembi October Kowemb:

Jatura y Jowies Roku tego

Słunce y Xiesyc tego Roku wadliwie wydzieć dały

Xięgierey z Kozakami zagrzewskiemi bractwo przyiął y Chrest na ktorego Turek. karzy szcza z Woyskiem wielkim wyprawił Chmielecki ten posiłkował Turcz Kozakow wtey potrzebie kilkanaście zabił z ktorego Xięgierey ledwie wzacz kazał pchanowa zniym zgiął sto kilka tysięcy zgi nął tez Hetman Kozacki Borziejko

Gustaw Borzierka Ziemie Ogniem y mieczem plundruie za powodem Kanwarskiego y Kisyiskiego ktorzy byli infames

Wielgo pclang Potopow Miedzi Samiesie poczęłsten Ruszenie nieszły bytowiem daly z wielką szkodą Swedow

Gustaw Nowemiasto wziął przez podanie Zdradzieckie Ewangelikow skarbytam Wielkie wziął

Mocsanski Komissarz obato Obrzęd znowu Nowemiasto Swedy wyiscznął.

Gabor Betlem. zroskazania Turka wygnał Hospodara Wołoskiego ktory Turczyt kazki skarbami zrecsał do Chmieleckiego

Eodem Anno. Koniecspolski Hetman. zwodbitwe wdlna z Hetmanem Woyska Gustawowego tam Hetmana Gustawowego. Bukowsa. wpotrzebie zestrzelał Sam do Wilenczyka wziął

Anno. 1629 Octobris Gustaw wziął przyimnie spolaki Dosta lat. spienieżni czerwonych

Ktorzy Boiaźn Bożą. zdrowie swoie nasane tak pieszczoli. własnie iakopsi uciekły y ciprzedkiem y przewagą swoią zapraudę wiele gracznego Rzplitey y Szlachectwu dowiodły a Potentatom ordynk Panom y Obcisaiom Szlacheckiego. nic a nic się nie odwiedli chowaiy byli miedzy Rzemi ieś Panemi y dobrymi y Ostrem ieś Panowie y dobrymi się nie pierwey dziaszpraw iszy pieniądzmy się dzyniely

Eodem Anno Ariani Calwinistowie Lutrnie zniosszy się z Gaborem Betlem. y Tyszenii teyże Sectey Pie Wegerskimi uprzedsze pod niesły rebelią przeciwko temuż Ferdinandowi Cesarzowi Panu swemu abrali sobie za krolestwo Czeskie teyże Sekty Fridericum Palatinum Rezi ktory też iest Vnus de Septem a Electoribus Imperij Niemazi ten potwierdzał potym. z Swemi ad heresy przeciwko Pa panu: ukowawszy factio pierwey w Pradze z Zdrada Senatorow Cesarskich Okiem pow miatały niegnoc nieprzyiacioł nigdy niesły chcąc wyprawiły Jezuity przed zwaszdu spectamy wygnały Despectami Catholicki Pertraki Woyska zewszytkiey Czeszy niemieckiey z Morawy Slaska przeciwko Cesarzowi Panu swemu zebrali a Cesarzowi iesz cziuwy sobie tak pacholkiem Swe zwali niezmowne wielkie szkody porzymawszy w Węgrzech wszytkie ziemie Węgierskie strachem nakarmiwszy

w Miastach Domach Nacheckich wszytko co zastali y nalazszij wybrawszij wyniosszy wszytkij przeciwnszy sia
te Sie działo kolo Sekrewa y porwszytkich Saietnosciach Pokoiego. y inszych Zwanczenko. Rumenskie wy
sci zdrowo do Polski. Jednak przecie umnely swych Sowo. 200 tych karzij dlazdobrici odewzaly Sie od
Wegrka Wegrowie pytali Polakow. ijch Sterzy tam Zmieni Sluzyly zdawna rezi kupp Swem. Mieciedzie
ra to to iest Cziwa ci Moskwa. a Polak u Mazur e Litwa odpowiedzieli im y zadnemu ijch y roz
kazal Nakel Bnijech Sowo. od chlopstwa po Winnicach y Domach Sobrych zawdne kupe Glozije Sie
mig ich nie tylko zal przybrac tylko mierwa y Boga nieke stanem zapuszem. kazal postawic

Epitafium Sowo.

Tu leza. nie Polaci nie Moskwa nie Litwa
Z ktorego nisze stoczyla niepotrzebna bitwa
Ani Mazury ani Dziczy Tatarowie
Lecz rachij niesliebani wydziersci Szwedowie
Przeto niegodni Grobu y Ziemie niegodni
Bo sila Ludzy iakpsi pozarzali y lodzi
Ktopryjdzies imoten knis y podle ijdz kosci
Przypras zetacij Ludzie niegodni Litwini
Wrocsie ienzre tak Bato zempedzy do Dzwi
Przecie bendq Wegrowie pamietali Cziw.

Polissowie uprzatnuszy w Wegrech a tey robotey niemely tamij tygodnia Zmowsie umocnely do Swe
gniazda Gdy slato wszytko Slachta Polska ale Zuchwala byli tez y dobrzy Cziwnig ich zas byly Mogunty Ros
Litwa Moskwa Zhudy Bigan byli tez Tamm pouszytkich przodzu iak Sawanosa Sadla a mili takie Pola
ka Strawne. iz Cokolwiek ukamowali Spuzimacy Gempnich zastali iak mogli wymiot aly Swoyskas.
tijch Koni 4 albo 5000 y z Siowany ale Zostyly Chorzgwie Osobne. na Mandaty kuleus kup aly sie
Skup miadzaly nie nedbali az Hetman Polny Stanislaw Koniecpolski Powiatowey Zolnierzem wspart
ich Przeciwsie za chowaw Cisarzow przyszedze oddawszij Kolisciq Mestrem. mewago Wielkijch zad
nijch rzeczy Pochwala narodu Polskiego dokazowaly y podten czas Cyby wdzyczwielkie Pawody Oni zpzewo
gami y Zdrowiem Zdrowia Swego ich wznagrem Sposobem. przelijwaly Wojska Wielkie wgranicach byli
Wiazaly miast dobrzaly y by byly wPolsce tak przykremi niebely wSlo o Dziawienig godni by byly Srodze
mi przyszezi Posadzi dzege Wspkoy Sprawie ich miedzic Stambir Wloch Zlenek Zaczny Hetman
Cijsarski wjechal przecyu kaziem wpole. ani wskok iednim kimieniem Cuj Cyszy wszy tkie Sfuy
gowe wszaggmonijch kilka zostawpuszy wkupy Sfetlyuszy tak sij nasladowaly Skapir ich obadzyuszy
Cawyiechal wkilkuset razy tysiow perdal ich Sobie zlekka niec. Oni takze Jednym kimieniem
pidmoly wszytkie insze Chorzgwie Sune pozseli nad Lby Bijch. Caizarskie iuz nie mely o
nijch zdiacho aiednem razem tak odnijch wspokepesly iak Skredy od Mleka az potem Pulkow
nici y Petmistwe znamienich Sprawiwszy wyiechaly Grabiowie Hetmanowi poddanem Spomienkes wsiem

Tam ze z Sobq bankietowali y przy Libwey misley niemcy Weszelig niedziela. Zaosnijm kto
Cij Cyllo grosuf kilka. zaosnijch takze officialistow. wkilkunastu dni. Lisowie wyrzumiawszy to
kendy wkrug inne niemogq nic przyswawszij nasze. zbankietu cregdie medzij wszego dobrg
noc Sniedziawszy Spaci. wskoro iedziadbawszy kemie koeg godniem przypadbia Obo wspolne
Pany one wszytkie Panni wzebrali zKley rotow Sat a nanie nagq Zbroie ubrzynszij. Cogni wszy
a byly Rebelizanci Cisarza. y Euangelicy tak wszytkich przymiedly wspomnikach Cisarskim
ktorych Cn. nadzieodnij odnich przygpszij Szaby rem kazawszy wozdal puscil ich Wolno pozym
Lisowie wskazaly do Cisarza rzeki bendzie wspuszczal sobie Vlowieni niezyiclo Sie tak zaczyna
wszytkij Sosteni abyly takijmi Skodne kamy Catolickiej Wiary wglusciu a Cnowie iz kendy
kolwiek Euangelika wiedzieli Dzwi Cdaely Cisarskie Kiepzyiaciels kie Wojska
wielkie zbijali.

Anno 1620 27 Kwe.

W Warszawie Sejm. na ktorem Piekarski nescuter. quo Spiritu. dział kisla Tabie wkisielnie przyszedły Senatorow. y Duxian. Szekano ktori (Bog tak chcial) Olmuczkusky Blatem napien kisla i prawiagode truzą wielku Straes powszechney Warszaw krolewscy kobwa była

A Cesarz Ferdinand posławszy ab Anno 1619 1620 Xżą Szwemi rebelizanti to iest z Fridrichem. Palatinem Reni kon sie krolem czeskiem. dzijnel y z Gaborem Bethlem. kon sie krolem Węgierskim dzijnyl Wlaweznie bez przestanku. y Xiemie y Liecie wojne prowadzieli zawsze zwielkem zwy cięstwem. y to wszytko Chrezcia broniła a to nie Wielkiego pudzyrzenia gdna w te Obie krolestwa tak były wuijs Oppose zastępieni w zewsząd. gdy li tak wirnieni Strapieni Mieszczanie Duori Slacheckie. in predam Mulabus od Cesarza dane. Oto nacko Węgrowie wydzieli yz. gabor bez zdrajcy Panaswego Pabrego. ktorego zabiel y pomem na krolestwa. Siedmigrodzkie wstąpił spomocy Cysarza Fedrech bego y bijł sie z Pobierzanionem. y tureckim wuy w swuim Wojsku sidł. A Fzech wzięte wuy Bielkie ieś Fridrich bijł na Fleka'y iako ieden Hector Impery Romani. y zrzekł sie Obranoy na Imperium Arcixiążęcia Ferdinanda. potrzem potwierdzonym Chcial sie Vchylnic krolem Czeskim y stracko wanym Fzwegri porzuciwszy Jacob Turka y wszytkie Węgry Niemiecky y Otokoniek Sliedzy temi wszytkimi Prowincyami Austrianskiey Saluinskiey Lubenskiey sobie tak priwatim iako publice głownemu Nieprzyacielowi sie stawiły Skwiolow Katholickiem Pijnskim. y wszym kiemu Potestatowi y przestrzegli wszytkie Basi nigdi ien P. Bogu uniwrzem nieczesciel. Jak Wojska mij Wielkiemi Vijganiaiące ech Stego Swiata

Stanislaw Zulkiewski Kanclerz y Hetman Koronny Stanislaw Koniecpolski Hetman Polni z Kwer ciannem: z Xiążęcem do ktorych przybrawszy zadnych Panow Wolentariuszow niemało z mie ly Wojska do 4000 Obozem sie położyły Wodwodzech na Cecorze. pozilkow in szych Bose kwaige nakorych znagla nie przyleżanie Skinderbasa. z tem Pysemy y Turkow y Galgata kiem z Wojskiem tatarow na stapił Ktory wielkie nie wroz Hetmani. Oba dwuszy vstrzy wac dwna rzeki poczęły y 8 albo 9 dni odstrzeliwały sie. Polozeli sie Turcy na 40000 ale tey Sami zeuszy tkich Obozu Zwiekszeni Hetmana Koronnego Glowe odciąwszy nakopiu Obozu nasiely Hetmana Polnego Poymali Xże koreckiego Samuel ktori przedtym w Constantinopolu był u Cesarza. Wokowach dzinnem Sposobem. y Strzeżą Vaiek Zrownego wkey Cesarskie Poymano tamże nazad

Straszonych zadnych Walecznych Skrabow Ostatni potomek ktory był takze z Moskwy wwięzie nu Lad iedenascie znowu do Turek pijmany Zołkiewski Syn Hetmanski Ferensbek. Balaban Dijnow y innych zadnych Rotmistrow. y towarzyszow zebito zabrano do Ordy do Turek

Gracian Włoch y Catholik dobri ten bel naten czas od Turka (rad takiszwiczaij Pogansky) Ar cydarem. Wołoskim przyiacielem bendąc Polakom y chcąc zacnie pomagac miał tego cesa. posłet swoy Ludzy Vsadzenie Skalinowskiemu na Dnieprze Vtrapionych wdasa Krzy Pagmety nic albo malo co vżło. 6 Octob. Dzien niedzielny

Kozaci zaporscy niebeli Wobozie ale pod ten czas Ssy na czarne morze. Swemi Bajkami kom wielie skody w Poganskych. psach podzijeli mieszoy zanasze.

Na Miesce Hetmana. koronnego dano na Sejmie bulawe Hetmanowi Litewskiemu. Karolowi Chor kiewiczowi Staroście Zmudzkiemu człowiekowi Wielce Walecznemu. y powszytkie iego Wojny w Moskwie Inflanczech Hetmanowi zdolnemu. szczesliwemu. a Polne Hetmanstwo Stanisla wowi Lubomirskiemu. Staroście Sprzyskiemu. y Sendomirskiemu. zolnierza pilnego ze brawszy do 25000 Kozakow też zaporskich zebrało sie 30000 Polozeli sie obozami we mi bo osobnie od Siebie niedaleko miedzy prawie pod Chocimem. bo gdyby Gracian wenecz Hetmanom naszem podał Psow też Turecki Soltan Othoma.

In Julio et Augusto

Most na Donaiu zbudowawszy armatę swoią przeprawuią. powodzy zbit Wielkie ktore wten Rosk. Wielkie y
oeste bijly. most rozerwały Vtopiel dział. 100 Wielbłądow. Bawołow Ludzij moc. Z tamtąd nayrzała nayradsze w.
ruciel do Sawogrodu Tarasz roskok most inszy kazał budowac. przez ktory sam Głowa swoią przeprawuie
Sie zepsze kroc Sto tysięcy Wojska, y Cam Wielki przyszedł z testem tysięcy Tatarow. maiąc z Soba.
Dział Sztuk 300 położel sie od Obozu Hetmanow Naszych wielki ustne August y naprzod obyczaiem
dla Swego sprzobowac. od zdrad zaczął naprawiel z. Panow Domnijes Wołoskijes aby sie przedały
Hetmanow czas wskorz Vpadszy aby Obozu Zapaliły za takie Ogniowe Azło nial pogotowiu
Wijska swe. Hetman Jennni Kiewelese Znemi Zdrajca baiąc. Sobie sie es wprzodzij z Mold
szem na Kamien zesnał zdrade. przyjm stanszem napowie. y ten powiedzieł sie i skusiał Skon noc
przysła Slome stara. Drew. nanosic na Cnokrzyjskie Vmknąwszy Obozu kazał y Wojska swe Vzy
kreąwszy y Wzijtkie Armate. Stzyz Ono zapalic kazał. Jekorego Hasła. Tureckie stanowi przy
pusczono tam rzeko na szepie
przez Wzijtek Septembr. na kaidy dzien i sie kusieli sie zwielkoj y znaczna. Zgubo Pyanstwa.
4 Septemb: Wzieli sie vpornaią od Wegrow zbiegow. z Wijska Naszego. is poki tabom kozackiego.
nie zmieszcie nie kusuie sie niako Obo Hetmanski zato przestrzo pusczali desztrum Wszytko
Swego Swoią gwałtyn nieslychanym. Stuszowały godzyn iedenascie zobustien do siebie Skoda
ioge. tylko Dwie zijdac y Huk z Dział. y Wurtamie kul: godzijsu przed Wetszerem. kozacy Obozu.
Swego wypadły do nijes przebody y zagnali ich asz do Obozu. Swego wypadły do nijes Prechody y zagna
ły es asz do Obozu. Panskiego Wobo wpadły Turkow moc Wielka. położely Obo rozwały. Dział 4
Wzely y kroijes Vczynoc Kiemegli ich porekały kozwo Wielkoj y Kamiono moc Wpely a Hetmani
Polscy y krolewie J M. Cesarskim Wesze usprawie ich Skrzecznie. przyszedszijwszy y garłem zaka
zali y tak Vwzely ze nic niesmiely sie Zmijsc wsasz tylko iem Wolno było pasczyc. a Slucbac tam
Turkow y Tatarow Liczba Wiecza zginęła
I Wstępnem boiem. Cesto kusieli sie y Zwodzicly zacne Hance. y Cztaij y Turcanskiem Polmenom
zawsze confusia Hanbe y Skode. wielce Znaczną w Poganstwie Swijm y w Bostfach Swijch. Wielmo
culatus tidas Cesar Sam wyiechał

Była y ta przewaga. u Wasziych kozakach. y Lisowczykach. kturzij ter przestrzijtsze Obozij tak sie prze
waznemi y mocnemy pokazowalij is przebrawszij sie vpatrzelij kiedij Turci Spracowani pocznely u nocy wesly do
Obozu. Poganskiego pokoli porzegalij na 300 Poganstwa. korzyse Zacnoc namiotow. kosztowny es nabawszij
zdrowo nijslij y tak zeszed wzijli y wwozely Poganstwo. iz Sam Cesar. mozge. Znaczna Dzuine w.
Poganskim wojsku. usłek do tractatow. przyszczijl y Rozwarcie przy mowas Cesarsam zebrał.

Jedenastonosc Augusti.

Takie gwałtowne vstawiczne dziede zaktorem zawsz Powodzy takowielkie in Septemb: takijes wkro
nikach od kilku szet Lat. nieszczęsnaią a Ludzkom nieshaiącem. y miastmasiem kozackom
wowm. Nacheckijm nad takzemij rzekamij. iako nad Rabą Wisłą Dunaiem. Wisłoką Dniestrem. Rapa Buku
nieoczekowane skody sie działy wijsklyła wszyss zadnie sili nylała miasteczka Wszy koscioły Dwory
Nacheckij zgoreli Groszela zkosciołow y Smentarzow. trupi zgwałtow nijzne Sala w Ludziach u Bydlach
w Polach skody sie Nadzorane az do Gdanska. Samego nozpedzyniela Takzetez Dunay w Pieroscach. y
w Austriej nieprzyiaciel y w Sawiszij a Cisa Sawa. Skawa Drawa

Za mzie Wobozij 24 Septemb: Karol Cherkierick Hetman koronni prawie wte walke. z Pogani bitwe
z Zalicza Wszytkiego Nieszczęscia wobawie przedtem vmarł Hetman Waleczny y Pamiętny Wiecznej
godny y dissciplinan Militarya nawudzy trzymaiący w Cheskim porządku kroc. zacne wojska
gromił a Inflantow maiąc Wijch Zołnierzow 3000 nagłowe zbijł 40000

Chorągiew nad grobem iego zawieszona. Sigm Epitafium. w cerkwi

Tak przez te wijl lata perzepuszij ab anno 1572 iako sie kometa porosła pokarowac. asz dotijch czas
kendi kolwiek Prakticy Tureckie y Ewangielickij dessygny z gnieło narodu Ludzkiego do Malku dziesiąt
tuliones. bodaiszy pokoij tranachim trzidzesty Meskiewskych. oktorijes ust a pisze ale te Lat Wy
numerowawszy przyszła bydź

1 Azely prawda ferrificowacsię mogła pożarem. Na Polsku na Pokuciu pożarzyło. pod Przemoł
pożarł Ogniem Mieczem. mieszczana wszystky pogineło. a co do Grodu do Twerdz zywcem zagarnęło. wszyth
wszech Rzeczy.

2 Obozny Kendy Hetman. z całym Rycerstwem. obadwa zwyciężeni Anno 1620 6 Octobris

3 Kozacy Zaporowscy. ktorzy z Szaykami Swemi przez te 3 lata Czarnem morzem do Thiast Tatarskych
y Tureckych Z wielkim Postrachem. wpadali Ho ryp tamtych Prow. Szajmat. y Niewiast Poganskych na
mordowali y Thiasta wywracali.

4 Gabor ktory iest wszytek inspirator Cysarza Tureckiego iako Wielekroc. Wielkie Woyska Vtracił Fa
milie Węgierskie y Slackie wypuścił y Wszytek Gmin aż ieszcze mu nie staie tak z-ezdz y Turkamy
służącym dostawało.

5 Lisowscy. ktorzy byli zaposmor. Ney Humennaiprzod. co tamtych Węgrow nakarmili

6 Fridenk Palat: Reni. ktory obcial Cyds krolem. czeskim ten tez Cendze. takz inspiratą tego Pogania
ostatecznie ze ozął z Gaborym. zmowiwszy. wziąwszy sobie przod ad vitą Krula Angielskiego y wszytke wszego
Niemiecką iako Wielkie Woyska Vtracił. ostatecznie Vtracił wszystko y Slązko. wshoruch

7 Nieber skody ostatek Pokoia Chrześciańskiego.

D. O. M.

Gloriæ Virtuti, Eruditati, Illustriss. D.D. Joan: Caroli Chodkiewicz Comiti in Szkłow, Mysz
et Bychow.

CIↃIↃC

Quem. Virtus Polona adeo Lituanæ. cuius Senatus Sinceritatis et candoris lucem integra
is arcem Consilij et prudentiæ Sacrarium. Equestris Ordo contagatus Dignitatis ter
minum non Fagatus Felicitatis Suæ Mensuram. Serenissimus Sigismun: III. Rex Po
loniæ Felicitatis et amoris Speculum Serenis: Princeps. Wladislaus laboris et constantiæ
bellicæ exemplum Regnum. denique Universum pietatis Miraculum et Catamitatis suæ
propugnaculum. bonis de te diuis accepit

PRINCIPIO

Cui herner Lituaniæ gubernaculo Wilnæ Palatinatu. Suprema Duplicis Imperatoriæ potesta
tis Pauâ plebibus Alius Substrata. Tesemarupauit.

BELLATORIS.

In quo felicitas. et Aruncia Virtus in Perpato. et Persaniæ è faucibus et fucibus horalibus for
tunæ eruptæ Thuringiæ audacia frementis stirpem repressa. Pontificis Sudermanico. scelere
Lituanibus in contentis immanitate rebusa. Carolo Castris Omnigo rebore armorum exuto. ac
74 milibus hostium. ferro deletis Signis et despectis ipsa Lituania ex decennali bellorum
iactatione et tempestate in libertatem. asserta. Moscoviæ fortia edomita Dacum denique Peren
nissimorum Imperatorum. Osmani Turcorum. et Jambekirevei Tartarorum furore fracto humano. quod
am. altius fastigio Sustulit.

HEROIS.

Cuius pietas. egregium. religionis in Deum. cultus. in Deum ardorem. vere templo et collegio PP. Societatis
Jesu erecto. et munifice ornato. Bychoviæ tribus ad Regulam. P. Augustini fundatis anno et Domo. ad
dicta. Ordinis S. Francisci. Sociis altaribus instructis Lauretanæ Virginis et D: Casimiri. Wilnæ
D. Michaelis. Kiesrowiæ ade amplæ. ornata Demum. Deo Rege Patria ad ripas D. Nestri in
Arce. Chocimi Spiritu Anno Christi MDCXXII: V Kallendas Octobr: Etatis Lsuæ anno
progressu probatum. in Sinus stabilitatis Deduxit

Illustrissima Anna Illustriss Alexandri Ducis ab Ostrog Palatini Wolinen: filia in Sinds
mi foliis gabis eternum pignus hoc exegit monumentum.

Quod caducum est pie adorsat. qd immortale reuerenter adorat.

SIC CVRRE

Quis quis in hoc vitae momento gradum. seculorum ambis lucem vere Laudis umbra mortalitatis
non premit nec virtutis translatem vltra perennitatis metas fese extendentem. inuida claudet
obliuio

Si ad Chodkieiciana non aequo passu ritubas vestigia daglond non fluctuanti honorem
felicitati nec labanti fauorem virtuti pernanti amorem.

A Cjsarz Turecki ij Wielkiem Hanem Tatarskiem ktorzij Cjli obadwa Glowami Swemi Caius to nie
zart. na zniesienie Wojska ij kowney Polskiey naktorzy Wcijne Bri lat y nakozdij rok wabili znaki
tego sq po ich Samijch prasentiach. ij Cwijska Potezne y bardzo Wielkie takze Apparamenta nie
zlicone sbieli. A iz przijsle dotego. zapomocq P.B.W. ktorij tam ich bijł iz przijmiena zebrac mu
8 Jial. znaki sq speune iz Vtraczył iako powiadaią ij K.J.M. Hetmani znac daią prodwa krotc Story
Sencij Poganstwa a iz sie do Cawogrodu. resce dobre przed Jimq Zmetlochem inq de Bonii nieprzo
tiernem. wmieciesmusial a Okron tego co tego Poganstwa uyzdjckalo. nazad idaje Znowu ieni gloden
asz do Azuy do Grecij Macedonizy &c.

9 Wieber skody wednak narodu Polskiego. Korego zginęło xx2000

A powodzij tak nieslichane. począwszij od Slaskat krakowa nizinami asz do Zulawi Gdanska ij sto
10 nami inszemi o ludzij potopiely kosciołi Miastecka. wsi wnizinach zgrozne Znosiely ij trupow.
zgrobu wstij

.xx A Dunay w Purzecech Wlaznikiej w Austriey iz Krzmprowal A Cisa w Wegrzech.
.xz. Ainsze Rzeki wsiendzie zf. Sawa. Skawa. Drawa. ij Powietrze w Grecech.
.xz. Jak sie te Wszijtkie Czasi ona Cometa Miotla. nand Ludski Mieczem Ogniem. niewolstwem
Morzem. a Suche nad Suche. Skodliwijsze wijprawowała co dalej bendzie Bog to wie

Bo Dextra Dni arcum suum. tetendit alie humiliter voganduc DDS

Tjmże tey czasi wijdrzyce nawrzijsa rebeliq Wegierskq ij Czeskq ato wszijtko Euangelia robiła. posłał
do Moskus Patriarche Greckiego Kerstanskiego Polskiego podeszwac sie. zapolske Patriarchatem pro
rokował ij z kozaki abij krola odstąpili iz bijł greckiej Wiarey Pijj Ruscy ij Moskiewscy Pa grec.
kiego przijęli y nadawali go na sto tijsiecy złotych potym Karaci sie Obaczywszy ij pogardzij n.
niepewni przijiaciel gorszeli Patriarche Onego ale iem zlyp

I ieżeli kiedy iako wte. lata nauczała S Petri fluctu abat. tempestatibus. procellis y Sedicionibus ij tak
nieznacznie aduersarij fidei Catholice Pniqpsowali chociaż Cnotliwie wijdzieli iż Zewszad kasn Boza
ieś tłumiła rawnie

A Moskiewscy Niedwiedzie Zmennikowie nie wzyn czas nieczynely tylko lapi brac czekali przeczyscko.
kosmu fortuna wzgl swe nadziej

Jednak tey zebendqc factiey Swed. odial przes Prackie. ij Zelande. Inflanckie Miasta

A zeliż pochop Wielszy Swey posiegnoci mieli ci aduersarze. nieprzyiacielig X S turbatores pacis ij vocatores
aduersus supremam. S Romanij Imperij Potestatem. tak Cechow Slezakow y Morawy y wszijtkiey Rzeszey Niemiec
kiey Przypatrz sie Czytelniku baczny co tej zapachci za Dob pociągnął a prawie cieżen raz Gabr. Bozel zdzijm
Wegrzkami co y Koronie polskiej Wielkie gwałtowne Kleb espiecz enstwo ij tylko Pan Bog wszechmogący Obron
co bede raczył) mało nieprzyiemsło. A Czytay

Formalia Iuramenti quod Betlen. Imperatori Turcorum prestitit Cassouiæ coram Legato. Turcico. et postea Constantinopoli. Suum legatum misit.

Ego Betlem Gabor. Dei prepotentis clementia Hungariæ. Sclauoniæ Croaticæ Dalmatiæ. Nominatus Rex Transsiluaniæ Styriæ. Stirpago Carinthiæ Carniole. Princeps. Tyrolis et Siculorum Comes Omne sinceritatis promitto. Per Dei potentes. Dexteram. et ipsa est sanctum. Iuro me. potentissimo Turcorum Imperatori. D. Dno meo clementissimo. Sultan Otoma. D. Domui othomanicæ. comune vsque semper in omnibus fidelem. obsequentem. subditum. et omnes. hos Articulos meos. a clementissimo Dno. Dno. et fidelem Ipsius famulum D: Heli Werer. exhibitos. cum Omnibus alijs partibus clausulis integre fideliter. et constanter seruaturum. Hungariam Vniuersam. cum Omnibus prouincijs adiacentibus. Omnes Villas Comitatus. Oppida Arces. Castra Castella. Vrbes. quæ pro tempore. ab inimicis meis vindicauero. in manus ipsius integre et bona fide resignaturum. Populum. Vniuersum. et Potentissimo Imperatori. Dno. Deo Iure clementissimo. Obedientiam debitam. et subiectam. vti decet fideles. subditus exhibeat. officium. Templa. eorum. i. rouo Idolatriæ. Papisticæ. cultu ad honorem Dei. prætentis cultui sanctissimi illius Prophetæ Machometis honorem. conuertantur. perficiam Coronam Hungariæ sancti Regis imponi non patiar Nisi demanu Potentissimi Imperatoris D. Clementissimi. Legati ipsius et hoc facto Omnibus testamento faciam me in hoc gradu. ineffabili beneficio et ipsius solius singulari clementia positum esse. illoque acceptare reffere. Austriam cum Religionis prouincijs ad iunctis tanquam. antiquitus ad Regnum. Hungariæ pertinens. ac per Vim ab Hungaria ereptam. adiutus armis Potentissimi Imperatoris hostibus inde expulsis. Omnem ius et gubernationem Omnimodam. Potentissimo Imperatori. in illis prouincijs concedam. Bohemiam. Moraviam. et ceteras confœderatas prouincias iuuare. studebo. Vt si me de hoc mundo sine prole masculo de huc mundo decedere contingat nulla Salua Manere. consanguineorum et affinium meorum. tota Diuersa res ad Dictum meum. regni Vrbes concessenibus. et in Corporalis Prouincijs ad Potentissimum Imperatorem Vt ad Magnum Dnum et hæredem Tanus singulari beneficio ego illud obtinui deuoluatur. Si uero hasce culam. mihi Dei concesserit prolem eodem titulo et iure Regnum istud obtinebit quo ego illud teneo. Insuper per Omnia Sacra et humana Iuro et Promitto. me tore perpetuum et implacabilem hostem. Omnibus et Singulis hostibus Domui Potentissimæ Othomanicæ sive Austriacæ Vero et Nominatim Domui Austriacæ Regno Gallicæ bellum. eternum. deque et sacrosanctum promitto Promitto quoque. tuis Viribus. Poloniam. bello egressurum. nec unquam. quo diu durare Pacta bella Polonia inferendo cessabunt Bellum Vero nullum. Suscepturus nec susceptum. intermittam. nisi Consilio et Mandato et Iusta instructione Potentissimi Imperatoris Cui ad omnia obtemperabo. Hæc Omnia et Singula. cum Omnibus suis punctis Articulis et Clausulis Ego Betlen Gabor. integre fideliterque iterum atque iterum per Dei omnipotentis inuictissimam Dexteram Deus et promissa me seruaturum. Datum Posonij Vt a Comitibus Ducibus Equitibus Peditibus Comitis de Victoribus et subditis diuersis eodem Pacto fideles. seruentur.

Quare Omnes Consiliarij Senatores Exercitus Duces Tres hoc ipsum Iusurandum singula Persona facturi et Omnia in suo Sua Manu propria Subscribant. et ordine quo Dignitatis gradu. in Regno hoc præsunt Subscripti quo tali modo hoc Iuramentum. per fidelem Legatum nrum ad Sublimem Portam Constantinopolim mittetur. et semper deinceps fideliter. et rectum Monumentum Actum. Cassouiæ

Anno. 1619

Betlem Gabor. Georg. Rakoczy Georgius Szyp

Imperatori Iuramentum.

Ego. Imperator Sultan Otoman iuro per Dei Omnipotentis magestatem. & Virtutem Dei am per firmamentum per Solem & Lunam & Lucentes Stellas. & omnes mundi Gyrus creatuas per Virtutem Dei & hoc quod fui natus mentes premium. Vita mea Juro per caput meum per Barbam meam. & altissimum & Deum ipsimum. Machomet per meos maiores per omnes Signes Nostros Othomanice Genus & per Omnem Turcam Sarracenorum circumcisionem. & per salutem Vitae & Animae meae Se Betteem Gabrielem tanquam affinem meum. & filium amantissimum. in nullis licet grauissimis & periculosissimis necessitatibus derelicturum. quamvis chan Omnis Potentis Status Regnum. Omnis que mea Imperatoris magestas Omnia denique presumeant. penitus que intereant. & etiam si Deus Turcarum. circumciserit Superfluus sit & nubes nimia pluves dubias aut tribus essent asperi cum hastamen. me alibi auxilium laturum obligo certe credens me cum Omnibus meis ubi fidele nunches auxilio mee Imperatoris adfuturum denique in Illa unqua necessitate derelicturum. Quod si hoc meum Iuramentum in nulli Gabuero aut in minimo mutauero. tum omnia Consumens Omnipotentis Dei ira. in meum caput Deuchuat me Consumat. & omnia que cunque mihi contingerint in Expedes conuertatur. nulla tellus meum pacifice Sepultus aperiat faucibus meis centimus Aquilam absorbeat. Actum Constantinopoli. 1620

Expeditio Generalis Ottomanica Regni.

1621 Potem Sub finem Septembris Eodem Anno. pospolite Ruszenie Wszytkiey Koronej zawiesiwszy
troyga Nadziei podezwon. wszystka Szlachta Koronna. circa 20 Octobris Powiatami Woiewodz
wie Sweni Castellanami Annata Maxu. Kazdy powiat z swoich Chorągwi Szagarskiey y
mieniaige Lwowa polozyli sie Kazde woiewodztwo. swoim osobnem obozem. iedno od
drugiego wshuy wedlug we Czterech Tzechach z Obozu Woyska. ani Woiewodztwa zaden
raz. ani ziezdzali ani widzieli ab podobno praecautia bila Crakusz tak z rogu Dla
wano. zeby sie zabiezalo szarkom. facticum albo raczey seditium. precipitio kedy
wy Senatowi. y wszytkiemu Protestatowi Koronnemu. to iest dla takich Korbitanky ktore pospo
lite vzekli sie pokazowac. a procendus Negri. in expeditione bellica. albo. Skoro
takiey Iskierkiey nie wznieca. Potem Nouine przyszlo. Obozu z wolochy. iz Cesar Tu
recki potentij swoiey wsiesu Chrescianskou. strasney iedzige Skrzydla Balon bo wgore. taka
Sciat hyhercipe. taka nigdy Chrescianskou bidz niemogla. Bo obruciwszy wszytkie swoie
potentig. Zordami Sweni wszytkiemi. na korone polska. ktora iest Portas to iest Cadem
kiego Chrescianstwa Straciwszy Shumnow Paesnych kilka dziesiat. y Basow wielky do
kilka Moanowiec. y Sam osobg swa zwielkiem Basem z Egalga pere Cuskym. Strahem
na kamieny Do Cantractow przymuszych. poczal sie na klaniac. A Spawowal tym zes redne
go wlocha zachnego. Hetman tey rasz niebel odtego. Sprzeni meesiac. dalszy Cuesaa
swego. drazniac. Bo tey mus wielie niedostawalo. tak prochow kul Zywnosci. y Szeirbek wko
miach. A y tey taka baczny y rostropny vpatrowal. Iz Dumm sie contra Chinczum calaw
re przyscinie tey rad bedge. zawasz dalszy zamierzic na Pokey Bo chwalebna ie St. Kosciel kiego
Kosciola Modlitwa. Da Pacem Domine w Pogastwa Pacem. te prosimus Omnes.

A Woiewodztwa. wszytkie postawiwszy sie obozami swoimi. koło Lwowa oczekiwali krola bo na ost
Wiciami opracowi nie przyszly ale iako do Lwowa przyiechal tabor zu przyniesiono. Pod Het
mana Articul postanowionego Przymierza. Ito w Cesar. Turecki z woyl Woyska swe. z Pola
y przepawowal sie za Dniestr.

Spodelowa de Dodorow.

17 Krol tey oso wszytkie pospolite Ruszenie poczal animowac. y prosiel abysie raczyli mia hae
rose tam libenter im reuerentur Widzami ku Domowy Obrocily y iakosie ochotnie wiyszczyali
ze Lanie. Hetmanowie Koronneli Zadwie nie tak wielie. iako y tem ktory pod Chocimem wobsie z
Hetmanowi woiowali. Za pode Lwowem. pomieszkali dni 5 albo 4.

A prawie wtenze czas. Tatarow zapadło 3000 pusktyge. paloge odelwowa- mil 4 albo 5 godzin
szwem wstrone Lawerowa. Ihyly tacy ani ruszyli chociay wydzwely bliske swoich obozu Bgnie
is Ze mieszek albo niedmieli kusic sie wiakus ich iedna kwszytkych. Zbyli kozacy zagumna

A przedsie do Domow przyiacielskiey ewakuacyey wzbytkiey od Tatarow iuz nie dalej iak
dwie mile Bynet temuesce ich nieprzyiaciel acz temuesce ich nie bylo kiedy wam tak blis
ko kwiesty gosc Moz a Hercules zas zaraz powiedzial. Ochcialem ia. Ale dwie
nie chcecy chcec Hilkel an Hercules chcial ale nie chcial

Tymto tym pozyczonem Pieniendzom tesie swam bo w Pozarzy gotowose pieniadze sobie w
cesky esu bo dobrze przedtym byli Wiedzial

Poslal ten Cesarz Turecki Gaborowi. aby z Wegier zkwym Zalnierzem przybyl na pomoc swu
przeciwko Polakom ktory sie tym w panstwo podal ten czas Sam co dnie Woyska
ustawiczna Zabawiony Hetanem. Chrzescianskym adalge znacienia Iz krol Polski Sam
glowa swoy nieprzestaje ij Zolnierzy Pieniendzy pozyczaiem Moc wielky zbiera. Azali
nie ten ktoni skoskow wszytke ypuscy y wzdlus. Niecem y Ogniem zwoiowal. A dopiry
miesa aby miedzy sobie nie przystempowali radzil

Postanowienie Przymierza z Cesarzem Tureckiem.

My Stanislaw Turawinski z Rodowowa Starosta Kasztellan Belski Starosta Ustro
dymirski. Dacu Podlaskie Woiewodztwa Lubelski. Commissarze.

K. P. Imieniem Naiasnieyszego Zygmunta III krola polskiego W. X. L. Rus. Pruss. Mazow.
Gmudz. Inflant. Swed. Gothskiego Wandalsk. dziedzicznego krola y w Szyftkiey Rzpltey. y Woyska
K. M. od. Pasnie Wielmoznego. Imci Pana Stanislawa Lubomirskiego Hrabi na Wisnicz. Podkasz.
y Hetmana polnego Koronnego Starosty Sendomirskiego Spiskiego. Bialocerkiewskiego.
y Dobrzynskiego. takze y Schnfus Posslanczarzow. od Rzpltey nadzwyczaynie Pokoiu nagrzaconych
Ordegow naszych Wysleny do Naiasnieyszego. y Potznego Swltan. Otomana. Pana Cysarza
Wielkiego Konstantinopolskiego. Azyey Europey Persyey Arabow. Cypru Egyptu. dlaprzy
tanowienia Spokoynego pokoiu y Vnowydzienia. Starodawney przez tak wiele lat. nienaru
szonej przyiazni miedzy naiasnieyszym Domem Otomanskim y Naiasnieyszym. Ik M. Panem
Naszem. Rzpltey zsczego. y Stalego Obu Stron przymierza. Sendzie Vnowy iey y Vstanowy iey
przez Pasmie Wielmoznego Dislawem Brasse Naiasnieyszego Wegrow Porty naiasnieyszey Czy
sarza Imci Dla wietszego Vmocznienia y Vpewnienia odnowionego przymierza Pan Stanislaw
Sulisowski Sekretarz Ik M. gonicc posla Wielkiego. Wedlug dawnych Zwyczaiow poszedzie
zawsze zaiscia Cysarza Im. Pana. od Porty Cysarsk Imci Zaraz znaku zgrzebnego posla
do Obozu a stamtond do K Im. pana naszego po posla Wielkiego.
censtwa y Wrasu iego. iakosie z dawnych czasow zachowywalo. Cyeorze ato dla bezpie
ka do Porty iakobenespie moglo bydz. nie przez ich K Im. dla Vnowydzienia Przy
mierza. od nas Vstanowionego. Zlonieka Zacznego y wsworzonego. z ktorego zawsze
pocedzie Agent do Porty y tam Cudzie Zwyczaynie innych Postronnych. trzymal
Kal y odmienial sie z dy sie posel Wielki mocy Cysarzey Im Porte dla Vnowydzienia Pact
stwa swego posla. Zlonieka Zacznego. iakoto przymierza Pokoiu z drugiem Panstwem

Swiadkowie.

Od kozakow. Dnieprm. aby stamtad wthorse wpadszij wiencu Panstwo Warsaw[ski]
niepladrowały powrana bendzie Rota vwotnic Gy za naymnieyszem Cesarza Mo
ograjmiestem Sprawedliwosc Stycs Vczynic

Volasza ani Tatarowij Dobrusci Bialogrocczij Tebyszczij Kijowskij Ocze
kowszczi kniasci wPanstwacs Tamkacs wWoszlacs Dobrzkach Vezdzacs
vola JMCi y Rzpey naiazdow y Skod zadnych czynic nijemaig Przewodu V
Oczekowa Tatarom brunic na Cesarz JM Gdzieżeby mimo Tatarow przymowne
postanowienia wPanstwacs JMCi y Rzpey Skoby chcyely a Sprawedliwosc Sie
nieodstala Tedij yjskody maiby bydz nagrodzone y Tatarski Han maby dostawany
wPustyjs redzie polacs Brnic Sie nijgranicznie Stronij Jezeliby Gdyby y Zwy no
Lowcii iako bywali Obyczaiu zdobedz Gdyby czeslij y Stawczeliby to przymierza rozrzy c. mie
dzij kJMcia y Cesarzem niema.

Jezeliby gdzie na pogranicze Cesarza Imci Han Zwcijskie Swemi Jed albo sam
Cesarz JMC iachal aby Panstwa wTosci kJM y Rzpey miał zadnych Krzywd
Szkod y Zabiegow wnijcs nieczynic Pod takiem ze Zobowiaz. wszkod Bracia warunk

Dla lepszego Miedzy Panstwij kJMij y Cesarzem Imcia grame Dzrania y
postanowienia maig bydz Obostronne Ludzie wstronnie y Gdzieyscie takich Szkod
dzemi nazraciemi kiedy Sie onym kJM y Cesarz JM zniesie

Rota Hanowa Tatarskiemu zwiczaij Zold na kazdij czas bendzie wydawano
Kozy do Pas do Hospodara Wolskiego Sam dla odbierania Zoldu Swego
Slacha

A kiedy Od krola Imci zwiczaiem przodkow kJM Po Kaszych Wezwani bendzie
woyskiem Swoiem przeciwko nieprzyiacielowi kJM y Rzpey Stanie Sie nie oszczedza
aby wszystkowania przyiaciol Swoie Stwierdzil

A ij niemniejsza mewanej przyiaznij tak Starszij trzey y Swiatobliwej Matki
na Cesarzestwie Domen Otomanskim a krolem JM Pm Nim przyciaciuiestnie
ktorych Hospodarow Wolskich zlode y Jakemstwo maig bydz Rzadzone natym
Panstwie Ludzie badzny y Spokojni ktorzyby iako nayspiney zobu Stron przyme
na postanowionego przestrzegaly y Zwirzchnikow zdanych kJM Rzpey powinna
powolnosc oddawaly

Chocim pozawarciu przymierza tak iakosmij go zatwierdzeniem Swego wyska JKM
nasiemien zastali oddac zewszytkiem Hospodarow Wolskich powinne Sztowy
naten czas bedzieni powinny

Na ostatek kJM Rzpa Cesarza JMci przyiaciolom przyiacielem Nieprzyiaciolom
nieprzyiacielem Cesarz JM takze kJM takze y Rzpa przyiaciolom przyiacielem
Nieprzyiaciolom Nieprzyiacielem bydz ma Stardawnie od Dziadow Pradziadow
kJMci y Cesarza JMci zobopulny przez tak Wiele posłow Wielkich postanowiony
Przymierze zacia y teraz przez nas postanowione Ktore takze od krola Wielkiego ktory
do porty przedzie stanowione bendą tewszytkie wobec y kazde zosobna kJMcia wzmac
bendzie

Nacomiast od kJMcia Pana Naszego puka go na wiecie Pan Bog wzmacbendzie Pana Jezusa
Chrystusa Boga y Zbawiciela Naszego Imienia przysiegami na Sztem wszyst
kij

obiecuiąc y Służbiąc wkażdey conditiey to przymierze zachowac. Jezeliż też k. JM. Xżę od Cesarza Jmci wewszytkiem dosc bendzie działo

A nawiecznąą pamiątkę Rękami swemi własnemi podpisuiemy z przyciśnieniem pieczęci naszych Dan w Bożem narodzeniu Panskiem 1621. Anno

ale Non nobis Dne non nobis sed nomini tuo da gloriam

Jabiłowa wszytka począwszy a 31 Augusti trwała ad 9 Octbris na każdy dzień niewymowną z wielką sławą narodu polskiego wszytkiego. in Summa dni 36 y stanowieniem przymierza.

X.

Poselstwo Kozaków Zaporowskich do k. JM. y Rzpltey pełnych za krwawe y wszelkim chrześciańskim Państwom sławne a pogaństwu wszelkiemu ociężałe wysłe Zasługi.

Powolność nasze oddaiąc k. JM. y Rzpltey iakożmy zygdy nieboły przeczywszy takiy teraz y zawsze powolniejszy bydź chcemy y powinny tesz Państw Cesarza Jmci Tureckiego Lądem anż Zarzem morzem. woiować i nieprzeiaciołom tak Wschodniey y Zachodniey ystawitrzey wadz. y chcemy wszelakiemi sposobi Cesarzestwa Zaprzeć

1 Tylkobysmy radzi wiedzieli ozem mamy na służbę Rzpltey na mieyscach Zbytkach przemieszkiwać y zaiąciem żołdem Acie na przeszłych semmiach. po 300 złotych 40000 złotych. żołdu dorocznego. temu nie dosc nie dobyrucb tey cząstkiey Zaprzeczaszy swoie k. JM. y Jchmsc dobrodzieiskie stanowienie. 60 tysięcy złotych. tysięcy żołdu. ktoryby ich zas pewne na każdą porą do siebie na każdy rok dochodu Bydz miał

2 Wzsie ta wyna Cesarzem Tureckiem y Kanclerza zatemuieyszego krwawe Wlogi nasze y szkody podiete rak wkoniec. iako y powszytkiem przodem zżey teraz nieiszey expedicyey naco y Jchmć Panowie somnicyale ich swoy daly aby k. JM. za grodzistrą wnetszym Baszę Vczynic nadsyłaiąc prosic maią

3 Naiasnieyszego Królewica JM. Jagnie Wielmożnego Jmci Pana Hetmana Jchmć Pn Commissarzow prosic maią aby Jchmć do k. JM. przyiechac nadsyłaiąc aby k. JM. Pk. Mcy maiąc wzgląd na krwawe zasługi y wierne nasze Starożytna wiarę nasze Grzecką ku Państwu Xżęcemu Wolności od przodków. k. JM. y od k. JM. samego za krwawe zasługi nasze Przywileie nam nadane y pieczęciami swemi zachowac. y Przy ustawie swem utwierdzic nadsyłaiąc

4 Na Oko wydział Królewic Jmć JM. Pn Hetman. y insży iako wiele przy boku JKM towarzystwa naszego. zastawiaiąc się przeciwko nieprzyiacielowi Gardłami swemi dwiema Vtrwałość nadobrzkacb podiety Jeśli ich nadwiyrze. zeby niemogąc ani Zakrześcić zywey postawic się niemogą. Prosic maią Jmć Pana k. JM. aby k. JM. miasto takich nadkrwawionych nawyzrzidzenie Vtrwałym przydac nadsyłaiąc. A osobliwie skarbnosc ktora przodkiem naszym k. JM. dawnie nadsyłaiąc to iest Zaraz spolic z przyiechawszą się przyimuiąc y Przydac woskazac nadsyłaiąc. X

5. Przemieskiwanie Towarzyszom naszym aby w dobrach JKM Xiazeczych Slacheckych y Duchownych gdzie ktory swoie ma pomieskanie abo gdzieby sobie upodobal bez zadnego ucisku urzedowego alie przy wolnosciach swych zostaiąc wolne miely

6. Jezeliby gdzie za iaką okazią od Pana ktorego Chrescianskiego wezwani byli aby zawiadomoscia KJM na sluzby isc im bylo wolno.

7. Iz niektorzy z towarzystwa nie maiąc obescia y dostatkow swych oczymby bez starania osie zadnego poziwic by sie niemogli w lowieniu zwierza y Ryb iakoby ktory mogl y umiał pozitek sobie przywlasciyc aby im od urzendu nie broniono.

8. Zabawni bendąc na tey sluzbie KJMci chocayby ktory miał obescie swoie alie przez niebitnosc swą zywnosci nasie zone y dzieci swe nieprzygotował a dalekowieczey u Co swego obescia niemaią prosic aby na wypocznienie y wytchnienie na Pułki przystaw przez zyme stanowiska w miastach ukazac nam raczył

9. Aby zaden zolnierz w miastach gdzie przemieskiwanie swoie mamy y osobliwie w Woiewodztwie Kiowskiem lezy y stanowiska niemiewali 1621 Anno

Zdalo mi sie tez to napisac Gabora Betlemadonna misl ktorą potrząsał przeciwko Cysarzowi Chrescianskiemu potych napisach ktore kazał malowac na swych chorągwiach dziesiaci. 1626 Anno

Picta Arma et varia Instrumenta bellica.

inscriptio

Dulce est pro Patria Mori.

Manus Duae consertae.

Jurabis et Seruabis

Serpens inter duas rupes erecto capite.

Penetrandum

Capra inexcelsa et prerupta Rupe.

Audendum est sed caute.

Lupus Gruem insequens Grus Lapidem pede tenens

Vigilanti succedit.

Taurus cum Ariete obuersis capitibus congredies

Retrocedit ut grauius feriat

Camellus sub onere Sarcinarum Colapsus.

Opes-sis succurrendum

In columna duae manus in dextra ensis in Laena palma.

Arma capienda ut pax fiat.

Humana facies undique circumspiciens

Circumspiciendum est.

Ceruus cornibus ligatus

Insistendum est.

Calimachi Florentini Diue Memoriæ Regis Ioan. Alberti Preceptoris ad Obsolutum Dominicum consequendum ex autentico manu scripto Bibliotecæ Illustris et Magnifici Ernesti Palatini Cracouien. conscriptum consilium in articulos diuisum.

I

Pro consiliis secretis unum tantum aut duos Viros habeto quibus solis secretiora consilia concredito, iisq conuersatione et commesationibus cum Senatoribus interdicito atq ut semper sobrij sint procurato quod si uxorati fuerint ne uxoribus secreta comonicent. Videto. Nam ebriosis et mulieribus nichil secreti esse possit.

II

Qui ad priuatos tuos usus pertinere esse. Videbuntur Senatoribus ne comonicato præsertim qui obsolutum Dominium spectabant.

III

Noua statuta subinde ne condito quæ potestati Regia repugnant in nihilum conuertito.

IIII

Ne sepius Nobilitas in unum conueniat prohibito propter conspirationem

V

In deliquentes seuere animaduertito hac ratione et Senatum in offo retinebis

VI

Nobilitatem expeditione generali bellica singulis annis terreto, adesse in confinij hostem per tuos fidos significari facito, quod ne in dubium vocetur cum Generali belli Duce eo comonicato: nam Poloni Generalem Expeditionem verbis affectant quam tamen Reipsa magis fugiunt. Eo rumore sparso contributiones exegito, quorum Medietatem in priuatam arcam recondito, alteram Medietatem in Militem mercenarium impendito.

VII

Senatus et nuntiarum minas flocipendito. Polonorum e multa loqui et nil ad executionem deducere. Interim tuæ res tibi curæ sint, nullo indicio ipsorum minis ad iram comoueri ostendito, Breuia responsa et dubia dato, semper aliquibus promissis onerates qui tuas partes teneantur et nulla in re cum aliis concordent, habeto.

VIII

Inter seculares et spirituales discordias serito et si alterutra pars alicui negotio tuo necessaria fuerit, ei te adiungito.

IX

Magnarum familiarum Viros gestu et verbis blandioribus honorato, gratiam in consequendis Palatinatibus et Castellanijs ipsis promitito, ut interim ipsi opes suas consumant, quod si petierint, quibus ditari possint, recusato.

Dignitates, offia Regni. Somnibus, bonis, Sed minime assuetis conferto, similiter et
offica aulica, ijs quibus commode pro arbitrio vti possis.

XI

Ex Actis cancellarij neque sine manus sui sub-scriptione extradatur caueto.

XII

Offia nemini gratis confreto, qui plus sum orum attendit, dignior esto. Inde coronā Regnum
clenodia ipse exercito.

XIII

Tesaurarius Regni solita rerum tesauro Regni prodsit, Vnde necessitates sua, Regni, et
Aulæ sua prouidebat, qd si his omnibus non sufficiēt, acquirat ipse pecuniam ex
futuris prouentibus excludendam, tempore comitiorum conquerat se ad alienum necessitate Reipub: contrahisse pactu Vt deliberetur. Vnde sit excludendum, Penes eum sempr
Notarium sabeto qui omnium prouentuum et expensarum censeat singulis
diebus calculum probat, Tesaurarius sumā Aulicis et reliquis fa
milijs sua Stipendia soluat.

XIIII

Tesaurarius autem Notario sit contentus. inutiles prorsus sit officialis
cuius, quando plures sunt tesaurarios eo plus damni, tesauro infertur.

XV

Aulicos semper eorum numero alito, ex pleno comitatu nimis, armis et equis instructos
habeto, ijs Stipendia ordinaria semp persoluito, cum sint instar custodiæ subiectarum rerum
meum ipsam necessitatem, ne excedat.

XVI

Annua Stipendia ad tempora vltro nemini concedito.

XVII

Superfluitates aduentitates nulli dato. Questratores sepius mitto, ipsi inquirant unde
quo et quo cum subditis se pertanei gerant, ne ad pauperiem subditi redigantur, si quis
iniuste gesserit, ei adempto. et alteri dato, ita oportebit. ipsos bonos economos esse Questratores
autem nemo nemo nemo

XXIIII

Statutum de abrogandis plebeijs aboleto. Nam ki in Episcopatibus et aliis praelaturis constituti nulli tractabiliores erunt, quam Nobiles, et eius modi dignitates consequuti, Principes Poloniae apellari gestirent. Regimen etiam suum sibi attribuentes

XXV

Apellationes ad Sedem Romanam fieri non permittas nam id exaurit Regnum tuum.

XXVI

Statutum quo capita plebeiorum Lucrantur in nihilum convertito, nam is usus est apud exteros.

XXVII

Similiter statutum de homicidijs Nobilium abrogato et poenam secundum Legem Divinam statuito

XXVIII

Pauperes ab iniurijs Divitum defendito.

XXIV

Nuntios terrestres tollito, cum non ita pridem introducti sint in Rpb. et tantum ad consensum prebendum sunt, cum contributiones publicae constitutae fuerint. Nunquid sine ipsis in Rpb. nihil fieri possit, tu autem tantum pro forma habearis

XXX

Statutum Ludovici Regis, omnino ut abrogetur, operam dato.

XXXI

Duces Mazoviae sunt aeque potentes. At tu ut sis unus Rex una Lex in id sedulo incumbito, multum tibi unde emolumenti ~~[illegible]~~ accedet.

XXXII

Preterea cum in Electione fuerint tibi contrarij, ipsos inimicis habeto, contra familias antiquas illustres et potentes cum Rege Ungariae et magno Duce Lithuaniae condictam en habeto. Ut tibi sint praesto auxilijs si quid periculi ab ipsis pertenseris

XXXIII

Quo autem facilius ipsos ulciscaris, generalem Expeditionem contra Turcam facito facto autem secreto consilio cum Palatino et Duce, illos ipsos prius ad interemptionem superari curato.

XXXIIII

Quod si super Expeditionem Generalem consenserint, illos veneno tollito factum id est multis magni Nominis Principibus fol 297

Copia Listu JMci Pana Chrapowickiego Wdy Wcepskiego de Data z Radrina 7ma 9bris Anno 1674.

Donosze per compendium o naszey tu Operatiey na Commissiey VPP. Moskiewskiemi, na pierwszych Congressach z Moskwy preliminaria Dzpolozilismy a tylko rozmowami, a pod das y Halasami czas darmo trafili, potym na czwartym Congresie strony nieczney polozic conde nie mogli subsistere, bo my chcieli dla aumlsa odebrac, a tamci oddac nie chcieli. To nasz nagi tym rozdzie conclusimy teraz nie traktowac nieczey o nieczney polozy, y odlozylismy do przyszley cum Mediatoribus Commissiey. Ale raczey rozmowic sie de conjunctione armorum: na co ze nie mieli a sub Principali plenipotentiey, tedy za odebraniem Informatiey od Kro: la JMci na Rzustym Congresie podalismy punkt Vltima resolutionis, zeby Car JM declarował positivie rezeli chce mice te ligi z nami albo nie, zeby my sie nie zawodzili niepewne mu powiłkami zeby nie odkladał do Sejmu, ktoregoby mieli bydz wyprawieni do Stolice Postowie dla skonczenia Conjunctionis z Plenipotencą cum potestate prolongowania Armistitiey na lat trzy nascie, bo inasz to teraz bydz nie może liczby krol JM chce zimowac w Oporze belli, y Sejm nie może miec pewney determinatiey, zeby Car JM teraz nie posylał Commissarzow do Traktatow z Turkami, gdysz JM. resolował sie dwoy: Rzeczy, y tak oczosi czekamy przyszłego Congressu, iżeli zechcą traktowac to bydzie my zeby to mogło bydz copewnego cum emolumento Reipcł: ieśli nie zechcą to ieno scriptem assecurabimy Pacta do przyszłey Commissiey totum negotium odkladzimy:

P.S. Pisze mi Pan Resident nasz z Stolice ze Moskwa rozliguie sie z Wadaigą gus ilos manent y namyslaią sie ta traktowac z nami Conjunctionem armorum nie odkladaiąc do Sejmu ani zdaią c Nasz tu do Siebie Posłowi iako Panu Wendarskiemu postanowiono declarowano byle Sejm przyszły to confirmował co tu postanowiemy, zagatnią sie barzo zeby JM. nie zawarł z Turkami Polski, ado nich nie przeniosł wojny ale zagatnią y na Krzedzo ze to Poset iuż był in respectu y bawi sie ato Tragkin Resident (curiosissimum subiectum conquirit undiq minima & secretiora cauti sacra fames) y donosi ad Principalem Suum, trzebaby go zbyć, albo znalesc sposob zeby nie miał tak wiele licencyi oco Vnas barzo trudno z pisalem nieraz y do dwom sto do Niektorych Senatorow, Nawarzyłem sie tu z tym o W.M. Miego Pna z Moskwy ze miedzy

Respective Sami Zawsticmi y WMści Mcgo Pana mi cujpant Deo do Wdzdzera

Hanskiego pisac raczył, zesmy obrali za Krola nie Moskala ale Polaka, pytalem edy tysz
miał honorificentius nazwac mogo Monarchę, niżeli Pana swego y drugich Krolow takze bez
Tytułu nazwał, ato ipso conguirunt nugarum acervo, żeby taliemu pretensiam Prowincie bnas
obrali, powiedziałem tysz im raz zeto clarenne widzę, bo datego Pana pewne sy to ugm
nie powiedzie kiedy sprawiedliwey nie macie, ale tą Turu niechce dać WMści Mcgo Pana
żebym sy orad nie naprzykrzył, kiedy bede miedział odługi listy bespiecznie dysygnować
libentius napiszę y co ugm Krolice cathegorice przyniosą na przyszłym Congresie deferam

Copia listu JMści Pana Konstantego Tomickiego de Data.
Chadzina 14 gbris 1674.

Pardosc tak mielisy P. P. Moskiewskich, causant Nominy do Trabowna Damieszta-
ney przy stey Koronacyey y Scisłey miedzy sobą y Koroną co podobno sustinuant Trabsi-
nowi Maleuoli WMści Panu Naszemu Miłościwemu bogdaj przegadli. Ale Austro
takze Venti iakoby Gardosa dodowac miały y tak lubo sekretna dosyc tu Spaniow fama, za
dzim nie trzeba sy spuszczac na przyiazn Krolowi JMści tego Narodu niestymnego,
Listowi Dniestim weselem dzisiaisc vpadłu naszego y dissensyey vi turbido piscari tuscy
Dochodziemy tego Dnia że iusz y Pakt Andrzeiowski stuchac niechcą, dawaisc iakoby
przed nas dymane były nawziąwszy na Naszczelnina że tak nie vi rem Nii vidzimy, owo
Zgoła niechcą podobienstwo żadnym y tych lat w Polsce pry mierny do niedotrzymaisy,
ale strzesz Rodz albo Turzyma przy siedlania albo miedzy sobą Zamieszania, gotowi
Zawsze vti occasione. Paczym Pana Boga trzeba prosic aby dodał WMści zyczo
bu do Dzpoczęcia sy z Turkami y Tatarami, po którym dotatecznym Dzpoczęciu
trzebaby te figle tym Francom oddac, niebstego wczytania nie dodaisc, fastidium
tacse sy P. P.

Copia listu JMści Pana Antoniego Chrapowickiego Woiewodzicgo
Mscisławskiego de Data Chadzina 15ta gbris 1674.

Jem dziecal w pierwszym liscie deserre co occurret Naszey Negociacyey JWMści Mcgo
mu Panu y zdrowie sy wszelkie y przysłam compendium siodmego Congressu z P. P. Mo-
skiewskiemi z którego WMści Pan wyrozumieć iakia to sprawa z tymi Barbarami, któ-
rzy ad cursum fatorum & occasionum chcieć vtedy kiedy, y nie możemy dojść co ieb

tak barzo za hardzo zadawżila a niednym prawie momencie gdy stpolu Turcy byli wdawanie,
tacni byli do zawarcia coniunctionis armorum, a teraz barzo sie odmienili, bogdymi im wrzod
dwrzez iednego Edwardan Nassijch posłali prziekt quibus medyi ta Coniuncia stawa coby mogła
tedy y do rąk swoich tego scriptu brac niechcieli, a to ex ea vane zeby na fundamencie Salut
Andruszkich pierzdzich, y na dochodach Poselskich przysiągami samych Monarchow clenier
dzone formowali tegoby, ale iako iedno wyrozumiec mozemy chcą na Nas wytargowac dobrze
dzrozgaonem Armistitiey na lat trzianascie Zeby nie darmo ngm Posłkow dawali, albo podobno spo
dziewaią się więc Jana złotem, ut fertur ze posłali 25 czernych złotych za mediacią Turkami
albo cale niechcą tey Coniunctiey, gdyż tak zawsze mowią iako niemy zgodny ich relatiey, ze ich si-
łami zwyciężywszy Bissurmana, na niebze samych po wyscin Armistitiey zdrzeją, dopiero mogą
wzdz tak rozumiał y pisałem do rodnych JKMci przy kolu JKMci oselacych że ten Naród barzo
nas zawiedzie y iusz to iest in effectu, chcą zeby w stolicy przy Caru tractowano, ale coniunctią
a to tylko ut nos eludant polakuiąc pozor swoy, przyiadni y Krzescianskiey pobożności, a
czemu nic tractowali z Panem Wpadawcimlitory Plenipotentą do krola JMci nato był posła-
ny, bogdyby mieli zdrzeć odbor dotrzymania przyiadni, y dodania pomocy woyskami swemi mo-
gliby byli tam skończyc ale takze sposobami zwyczaynemi ex Francicy suio czas tylko zwłali, y nas
był przynowany w stolicy. ale y bez tego Posła Szwedzkiego JKMci bardzo im wygłowy władza
a ten Naród zawsze suspicionibus laborat y Resident, ten Trasbin pewnie dodaie dissidentie w-
zne a cesto y pewnie sse opisuiąc rzeczy co sie Vnas dzieie co zgorzym ocaurret y iako sie rodzi-
dziemy dzieram WMci Mcemu Panu Dostaią dansze etc.

PS. Tak mi sie zda de infectis rebus o tey Coniunctią Tyd rozchodziemy, bo ney cale niechce maią
ialies Coniecturas ze Coronatia krola JMci nie doydzie y bedzie Vnas Zamieszanie Zeby Oni in
turbido piscari mogli iako dawsze zwykli bo ieden z Commissarzow ich gdysmy w Zgromnicki Coronatią
rzekł do drugiego Collegi, nie pewnie ta bedzie Coronatia co JdMci nieboszczyki nasi a Doblinie. JMci
Cesnili Sierackiemu Myśl, ato wszytko ten ich Resident has fabulas w Rynku gdzie y drogo ku-
puią opisuie za pewne rzeczy trzeba by mudząc tey licentiey ktorą materą zbytnią ze minima
gubią nic co sie Vnas dzieie y własnie Ipiega chowamy co y na potym skodzic ngm musi. Totalu
Confidenter donosse WMci Mcemu Panu zeby tes był vdesnilicm tey tą rzecz na sse y amnie zeby y wsisce y affectu swoim
chowac raczył Vrzenie łaskam WMci Mcego Pana.

Copia Listu od Dorosenka Hetmana Zaporoskiego
Do K. M. z Roku 1674. z Lutego

Nadsłodziewanie nasze maiąc Ukrainie W. K. M. P. Naszego Miłościwego Zawsze Łaskawego Ojca
Ziem iako biedny Gospodarz zdaleka powinnym iako należy Panu od Poddanego nie zasrał
wdrogę zpoklonem, nie iaką oziębłość moią, tylko niewiadomość, y zgoła od tak dłue czasu ciężkie
y przykre niespodziane excusatie lękaiąc, a winy de Maiestatu W. K. M. P. M. Miło: głowa
moią upadaiąc miłosierdzia y wybaczenia żebrząc, że W. K. M. nie litował gracey Swey Panskiey
taką drogę nieuczesnią podiąc, y zdaliwszy się nad ostatkiem tutey szego Chrześciaństwa, Swey
miłosci Ojcowskiey abyś ią od zguby obcych Protektorow y od innych zdawna nasę Ukrainę biedną
Czuwaiących Mściciełow wyjął, y obronił nie Ordynowanymi Wodzami. Lecz Sam Ty Swą
Królewską iakoby ieszcze Obywatelow Ukraińskich Znowu iako Oyciec Dziatki odżywił y odrodził,
uczyłes pospieszyć. Zato powinne nasze iako nayposłuszniejsze dzieci Poddaństwo W. K. M. P.
M. Miłości: odbawszy aby iako nayuprzeyszy wszech rzeczy Director przy swoim Łaskawstwie
Sł. zdarzył natym prześwetszym Polskiego Królestwa Thronie Szczęśliwie długoletnie panować
zadrzego Nieprzyiaciela pomyślne a Nieprzelicone Tryumfy na rozszerzenie Polskiey Korony
odbierać Onego Maiestatu błagamy y Stałą mią służbą życzliwością Poddańską Oney
Panskich Upadszy o Wszytkim zaś Obszernicy dla nie zadawania uczytanu W. K. M. molestyi do
Wielmożnego Jmci Pana Starosty Trabonieckiego wyięcanczy Imiem Niegodnym Sługi
Panskiey reki W. K. M. P. M. Miło: pocałowania W. K. M. P. M. Mi: Życzliwy Poddany y Najnizszy
Sługa Piotr Doroszenko Hetman Zaporoski.

Copia responsu od K. M. do Doroszenka.

Jan III z Bożey łaski Król Polski.

Narodzony wiernie nam miły nie omieszkałes nic wiernosci twoiey w Miłosci Naszey Oy
cowskiey choć zpołudnia do Winnice ratunku Narodow chrześciańskich przyszedłszy
ludzi ozpodniwszy Wiernością życzliwością y służbą nad inne honor fortuny Zdrowie y
Conservatią Ukrainy recollectą nagradzać obiecuesz. Wiemy że y Sługy Stworca y Zba
wiciel Nasz otwiera Rany Krzenasnietsze lu Zbawienia ludzkiemu, ilekroć grzesnik

westdnie ſczery y pełny. Nie zawarte tedy y niemoc twoiey Serce Nasze przytorego Abie otwie
ramy ie wſzytkiemu Woyſku y całey Ukrainie Nubac ocemy czego po miłości Oycowſkiey y dzieciey
Panskiego y Prawdziwego Pana dziedzicni Poddani a wierney Matki y miley Oyczyzny Synowie potrzebowac
będziecie przyimuiemy wdzięcznie Poddanowo Wasze listem y Posłoctwem przez ſławetnego Momota Iwa
ſzka Woyſkowego. Naiczcstatom Naſzemu doniesione. A iako przedtym Hetmanom resſkie będąc za
ſtawiamy ſię Łaſkawiey ſzych Antecesſorow Naſzych za Prawa y wolnoſci Wiernoſc waſzey tak teraz
pokazuie Sami, Wnierdzic y iako naygruntowniey obſzarowac maiąc wolą aby to Wiernoſc twoiey y całe
mu Woyſku Zaporoſkiemu doſtatecznaley było wiadomo od bolu naſzego Wyſłamy do niemoc twoiey Wdzię
cznego Oyca Turowſkiego Episcopa Lwowſkiego Wwodzonym Stanisławem Morſzynem Podſtolim
Kiowſkim Dworzaninem Naſzym y Poſłowym Poduſznym Oberſztarem Łaſkawiey ſzych XMſci Panicy
Matki Naſzey aby to co piſemy y ſczerze imieniem Naſzym oponiedzieli Wyrozumiałe dowoli
nych Twoich Wiernoſci twoia concludował albo ngm przeciwnie doniosł w Serce Oyczyſtkie wło
żył tylko nadowod Wiernoſci y Szczerości twoiey pomienionym Commiſarom Naſzym Wzgledny daſz
wiarę czyniąc to dlaſzki naſzey wdzięcznego ſobie y Swoim Obſzarom przy ktorey nieodmiennej
dobrego wiernoſci twoiey życzemy Wdrowia Dan w Bracławiu MXXIII Xbra R. P. XXXV Pano. Na:

Woyſko koronne na Conſiſtentiach Wukrainie rozłożone XM Reſidentuią Bracław Tobie dział
Kaſzkow w ktorym liſtia Tyſiecy Turkow pod Prowidio było widzim IMć Pisarz Tomaſz Zamoyſki wzdł
ſi Wrzał ſzczeſciem wiecey miſt Tatarſka Turkow Tatarow głodem gołodzywszy dwoch Agow zabrzych
inter Cadavera znaleziono religii grec Zugam Saluonaſzy daig Przedtym znac że Donſtenſko
go Corſuniach tameczuych kazał za XM. modlić ſię pro more genuis Sua religionis patricia Ki
ewnych pieniedzy Wwoli XM. miała 6ta Kotrie byli po ktore Deputati do Woiewod destinabant
Wdolob ludzie do Moſkwa Salvitatis gratia Wchodzą.

Copia Liſtu od Krola Imſci do Xiędza Biſkupa Krakowſkiego.

Przewielebny Oprzeymie nam miły Nuteli poſiadnie Iuxtas animi Nri pilny Edeicyey angustias Oprzey
mości Waſzey nietayne gdy przuidebamus Wielkiey nierownie Czesci zgubiony Oyczyznę a fatalem do Ka
tunku iey odiętoſci, atoli na Oycowſkiey Naszey nie zeſłoſpiczy. Kuſzyliſmy ſię czasy y progrę na ſie
przyiaciela Oatrzywszy, y własną ſalutį publicą wtrapoſzimy Coronatą, żeby continuando Simonę. Sa
prez Ktorey Oriens impatiens ſubo y naſzemu zdrowiu nieowſzem Obytedną ani Woyſku wcdeſną
albo honeſtam y ſecuram ſpranie pacem, albo Dunay opanować aby Poganſtwu na Wiarę bronic prze
prawy

Gdy Slawy za zdrowiem Xp lu prawdziwey y rzetelney Communicacyi wprowadziwszy Salvo Bollogostaui
Pan Bog bo y z Kamienca nie mało sie ich wyłowiło, Communia dniu dzy poradzeni, przeszła Gorzy
Komunikacia, przeiete y przeszłodzone Prowianty, Kamienice na koło locowany przez oadzone oucliczne
Jamecchi Kar wolnety y Oadlony, a lubo Tatarowie cyklowie dla daszy ich odwagi y przezwiczenia Ka-
mienieckich zdrowiem darowani, przecież impignus pignora. Ich na granice W. X. Lit. zprowadzone,
Zmieszczyła ta clementia. Mohilow y wszystkie Polnieczne po czeczelnik pod Kaszlowa mocno Janda
rami y Szoldami oadzonego ma iednak y ten na pieczy. Gohol, ktory z Podolskiemi y Bracławskiemi
pułkami poprzysiągł nam wiernosc, Murzow Tatarskich powiązał y nam oddał Zagradzaiąc sobie
do protekcyey Hospodarskiey drogę a nas w stateczności swey odieprzedzaiąc, za ktorym wszystkie nad
Buhem Miasta odstąpiły się poddały, ani Victoris Nouembris glanicz przez Buh było nam iescze
na Adzey Cicrey Soltana z Krymskiemi y Nahayskiemi Ordami in subsidium zostawionego Dow-
szenkowi, ktorego oppedziwszy wszystkie nad Bohem odebrali my Miasta Nawet y Kalnik z Rudkim
przy Hanie Wasiącym niedawno z Serkies wracaiącym, przeszły wszystkie woyska Nayuprzeymey sy
Wiernosc poprzysiągł y mocne przyiął subsidium. Gdy zas precautioni Victoriae insisting y lu
Dnieprzu obstawiony chcąc ad resipiscentiam samego przymuszic Dorzenka. Nam ubo raczey Rze-
czey hanc fortunam z Kelu oziembłosc fatalis iesdzie pod Barem pociągnął Nas. Jasnie Wiel-
mozny Woiewoda Wileński złym się zdrowiem y na ciele niespozobnym wymowiwszy, za Wodzem
posłał Zbornie Kawaleria W. X. Lit. lubo asecuratą od Nas y Senatu przytomnego Wielu lubo-
smy Im ad hibernandum Nerzydło co Naybespieczniey sze od Polesia puszczały, sobie od Pol y nie
przyiacielа glowniey sze gdzie Woyska tatarskie Tureckie y Tatarskie koczowały y nietylko
wypasli ale wypalili, Wydeptali wystawiwszy lubosmy ich takiemi Aliis listy posyłamy
michczyli listami iednak y pod chorągwiami Zbornie y swowolnie pozili. Ibi dum multi peccant
nemo punitur, y na hibernę lubo nie zapracowany cale się zawiedli, lubosmy ich Naystarch dwięc
dac Ordynans przymuszali bo trwialo gorzey, Pułkami rad ciągnieniem y postorom przed Woie
wodztwa in obuio Inimicone vi contributioni impares, drugi rad na stanc Zdrowie Nasze y Syno
Koronnych pod bolicm Nieprzyiacielskim na ktorego smy się ca Societate Obespieczeni pozli
wydawszy, trzeci rad odiąwszy z Kelu plenam Cyclyny pacyfikacionem, naystarch Wielkim Sza
Moskiewskiego zgrzesieniem od ktorego pozitkow iuz się trudno spodziewac. Poniewaz nie do

dokazdy

Własnego Swego Posła Vrodzonego Powria Sędziego Ziemskiego Krześcijego, Zurodzonym Duszlicem
com Stolnikiem Parnawskim ad Solitandam Coniunctionem Wyprawionych do siebie, mnie Tey Coniunc-
ctig myślelismy in cumbere Dunaiowi y tam Sedem belli przenieść a Stąd ich Kiedyśmy nie dilaniatic
Oyczyzny Viscerib, ktore per indirectum Mollem belli ingrowadzaiąc, gdy się dopiero Na Wroznę do Woy
ny gotowac obiecuiąc Zgorszeniem Moim y Naszych Roznych, ktorych Ignania y Zły przykład Wielkiemi
łupami bez wstydow do Kominow wroczą y przebyty magna ex parte poucieszą, a Zatym gdy mię da
dendi hac licentia Woynie et Consilii nie pareo przynamniey przed Bogiem y Światem protestari musiemy
że coholwiek bez prawa Rzepta patitur natę odiebrzeć Czyli nie miłość, czy zapamietałość oplaki
wac będzie. Bo iako non datur in bello bis errare, tak nie powetowana to insze chadzia y nieprzyszło
fortelu Naszego pozrzeczy Zabieżec mu. Na gorzym Zebeg y Miasta Zniellą iako niegdy Sedenciq
podbane defici, gdy Rzeczpolne Woysko spędzic in Diecesa Nieday Bodze nieprzyszło. A Zatym nie
mogmy ieno wczesnie przestrzedz wrzym Rzepta Naprzod Wprawa Iustum Communicuiąc dolorem. Bo
y Chocimdzq podobny auctus extenuauit Victoriq, y sprawił że Woysko in Diecesa Regni cofnąc się
musiało Zwtorym in Astrico koło Dunaiu Zawdzięczamy bysli wrocwac y zimować przez trzema laty
po Wielkiey z Tatarow Victoryey y odebrawszy in obsequium Vkraine dlatego mamy iq znowu opu-
ścic musieli przecie Prorocya Iuvecha dosyła że nas tęż Woysko odstąpiło pod Dubnem Nad
Bogiem Ze zuinęło. Przydaie iednak niemniey wiele Wielmożnemu Krecin Mci Radziwiło
wi Podkanclerzemu y Hetmanowi Polnemu W. X. Lit. Że iako na on czas Własnym Kosztem do
Ordynowanu J. Mci Krola Nieboszczyka Chorągwie swoie zatrzymał.

Copia listu od Krola Jmci: do P. Wdy Wileńskiego z Braclawia 6. Aprilis 1675. Anno.

Jasnie Wielmożny Vprzeymie nam miły, do Zdrow y gorących Zodbieżanej in hostico Osoby naszey, y przeszko-
dzonych, dzienagrodzona szkoda rzeczy in pastice impres, y danego ostabionemu Niepryiacielowi do recollectiey Zatwardnienia, Zebrania sił, y postrzkow czasu, ieszcze bane amaritudinem nie do-
stawało abys Vprzeymose Wasza dobra nasze stołowe, wielkiemi prawami od Zołnierza, y woiadzy Hetman-
skiey wyięte, assignatiami na Hiberne, ktora tu czytamy obciążyt, y czy małość że pod interregnum,
y dawniey inertiotio, byty in pabulum internis dissidiis podszewką, armis in ciues in danienam,
dla czego test tak Spustoszone, że bez tego by Vbostwa pomarło głodem, y więcey Vmiera, że Princeps
eget, y wzięty mu nervus in publicum merendi. A Zast Vprzeymosci Wm: niewiadomo, iaka natychtc
dobrach Viduitachis sustentandą, warowana od Rzepiey prouidya, y bytość by pietatis, gdy by zniey
pomieniona orbitas pupilla Reipublicae spoliaretur. Małość że tu sami w osobie naszey consumimur,
że pondus diei, ac noctis cierpliwie znosiemy. Że stypiemy dziedzicne fortuny, fantuiemy dobra nasze,
y nad million wysypalismy Summy, Iastem puiąc egestatem publicam, y ieszcześ od proznuiącego

y przy Kominach wladaiących się, Penu Regum Legibus Vallatum panas Exosie ma; widzic alimenta negas, nec in Sensu Powiatow, iako assignatią Zaszynasz, fundowac się Vprzeymosc WW: nie mogł: bo go authentycznie in contrarium mamy, ani silących się na podatki, dla Żołnierza od ktorego Zal się Boże Zawiedlione y nie winnych Stanow WX Litt. datam Vim scaleri, y Poselstw widzimy: owszem szarkaiących na prożne Koszty, y boleiących na odelgę imienia swego czytamy; Ale y chocby Kto sine fronte chciał blandiri, a czas miał moc Vprzeymosc WW: dispensowac na dobra Stołowe, y Violentowac priuatus prawa ktore omnium consensu stanowiły: Bo ieśli Basi wolności szczyta się Stany Rzeczpey, że na nich, bez nich nic nie stawa; pogotowiu na dobra Krolewskie, y kuchnią iego bez Krola stawac nic nie może: Jeśli też a clementia spodziewac się zdato pozwolenia, crudelis illa quæ vincula rumpit iustitiæ, ani się też godzi prożnuiących Karmic, gdy sami cum perseuerantibus pracuimy: Ani Largiri Castrorum, y Maiestatu desertoribus: Wszak Vprzeymości WW: wiadomo żes nas pod nieprzyiacielem do boiu idącego, y Ledwie nie wszyku stoiącego, bez wstydu odesłli; Ani ich y teraz nasa, y u potomności od Stanby Stoły; gdy pozostali z Wielmożnym Podkanclerzym, y Hetmanem Polnem przy boku naszem woiuią y Pawołoch tante importantiæ mieysce Starzem, et fortitudine gloriosa wzięli, y osadzili. Turkom y Tatarom nie idzie o Oyczyznę y rzeszę iey, ale o łup, y stawę Inas, a przecie nie leniwo ag in Februario et Januario, iako in Augusto vel Septembre woiuią; gdy się in Martio przez Dunay y Dniestr przeprawuią: Rzecz to osobliwsze w Synach dla własney Oyczyzny zaustydzaią. A ieszcześ między assignatiami V: W: szaiduiemy chorągiew Panserną do Sokołki należącą, ktora nas deseruit, lubo od V: W: wzięli na te Swiete ktorey odbiegli piniądze, iako nam Vprzeymosc W: in consilio bellico w Barze declarował. Non meruit tedy Maiestat tak Vellicari, dla czego Sądamy gorąco V: Waszey abys te assignatie rewocował: władzey nad Ekonomiami Hetmanskiey niepociągał, żalu do żalu więcey nie przydawał, ani do Resentimentu przymuszał. Takżeż do Economiy, Vniwersały nasze, wydac zaskarżalismy, y innym Protekcyey naszey nie vmkniemy. dobrego Zatym zdrowia &c.

Copia Vniwersału Jeg Mci. do Economiy Wielkie X stwa Litt.

Wszem wobec y każdemu Osobna komu o tym wiedzieć należy, osobliwie Wielmożnym Vrodzonym Administratorom Economiy naszych, Vice Economom Podstarościm, Pisarzom mieyskiem, y wieyskim Vrzędom, Dozywotnikom y wszelkiego stanu Gracionalistom, Obywatelom, gminom wszelkiemu: Łaski nasze Krolewskie, do wiadomości donosimy. Że gdy tu sami wczasow y zdrowia Zapomniawszy osoba Krolewska y Krwią własną wiarę S. Chrześciańską, y lud Vbogi od oppressiey zasłycamy, Zostatniey zguby, nędze głodu podźwignienie Vbostwa, Vitam rolnicząc, cierpiec żadną miarą niemożemy, aby Economie nasze WXL. Pod interregna y dissimulatie przez Żołnierza bez miłosierdzia w niwecz obrocone, y głodem wymorzone, za Panowania naszego Assignatiami miały bydź na Hiberne aggrauowane od Żołnierza; ktory nas pod bokiem Nieprzyacielskim swawolnie odsiedzi. Rzeczpta w kosztach prożno wyłożonych zawiodł; Poparcie pokoiu Swiętego y wyprowadzenie woyny w tęmię Nieprzyacielska przechodzi: Hanbę na imię narodu swego Zaciągnąć, ani się godzi aby ludzie Vbodzy głodem Vmierali, Karmiąc prożniuiących. Ani słuszna żeby z Economiy naszych bogacili się, ktorzy zdrowie nasze, iako na szalę, wydali pod Nieprzyacielem odstampiwszy: Ani się Enwieniem Zastawiac mogą gdy przy Wielmożnym Xiędzu Podkanclerzym y Hetmanie Polnem WXL. pozostali woiuią, y Pawołoch Kielka tysięcy Samopalnikow osadzona, szturmem mężnym wzięli; Nie tylko tedy na fundamencie prawa pospolitego, nie tylko dla respectu prawiey Naiaśnieyszey Krolowey Jeymci Eleonory, z tych że Economiy nasznaczoney aby Jey K Mci bez przeszkody dochodziła. Ale y z władze Krolewskiey wszythkie assignatie do Economiy naszych wydane cassuiemy, y ze Vbogich ludzi obligowac y ściągać nie mogą, declaruiemy: Regairuiąc po Vprzeymościach WW: abyście iako Vicarzy powagi naszey, y Swiętey chrześci ludziom Vbogiem, skutecznie dali protectią, od Żołnierza bronili wybierania, y wydawania Vstawy niepozwalali; A wostatku nam znać dawali, abysmy na Vpor, y na walnosc sposob wam obmyślili. Vczynicie to Vprzeymości Wasze nie tylko dla Boga, y przykazania iego, w ktorych bliźniemu miłosc winnismy, dla odporu swey woley, na ludzką pracą łatwiętszey, y bez wstydu na Krzywdach Ludzi Vbogich zapracowaney: ale y z powinności swoiey nie chcieli za spustoszenie dzierżaw swoich, o skarbie naszem odpowiadac. Donatywy zaś wszelkiego stanu pomoc do obrony, przeciwko gwałtownikom, pod vtraceniem praw swoich dac będą powinni. Ktory to Vniwersał po Miastach

Miastechkach na Kazaniach y iargach, tak po wsiach przy Cerkwiach, aby wszytkich Obywatelow, y ludzi Woiskich doszedł wiadomosci, publicowac rozkazuiemy, Ktory ręką własną podpisuiemy, y pieczęcią naszą stwierdzamy Dan w Braclawiu w Vkrainie nad rzeką Bohem dnia IV. Miesiąca Kwietnia 1625 roku.

Copia Listu Jm P. Morsztyna Podstolego Chełmińskiego. de data 9 Braclawia 12da Aprl 1625 Anno.

Wzięta Zawołoch eò rerum Statu, wielkie musi bydź momentum, bo y Cesarz Turecki Vstawicznie maiąc Listy od Dorosżenka o słabości sił naszych musi się inaczey zastimowac, Kiedy po wescia Hanskim z całą potęgą w Vkrainę, formalnem oblężeniem bierzemy Miasta, y samo mieysce considerationis magnæ, dla sytuatiey y communicatiey z Białą Cerkwią; Cerdeniat Osmset Kozyt tam żyli na præsidium, poddawszy się ich ostatnim Zamecka (bo dwa pierwsze przez Szturm wzięte Przygrodki) idą do Braclawia przysiągszy Krolowi Jmci: Niewiemy quo animo iesze Dorosżenko będzie dowiedziawszy się o tak Inaczey swoiey klęsce, wtęn czas Zalasia kiedy rozumiał, że samem daniem Inac o Stanie pod Czecherynem wyszły Stąd Krola Jmci, ale niechybna że go to okrutnie Jabolec musi, bo y Brat iego rodzony Pawołockim Puttownikiem, y mgdy mu na myśl nie padło, żeby Kiedy succumbere miała, doczekali mię ne też tandem, iakiey kolwiek od naszych do Hana wysłanych wiadomosci, żadney nadzieie całe niemasz pokoiu, iako kopiie Listow które Krol Jm rozsyłac każe edocebunt: y owszem naszych postawiwszy w Krymie, wszytką siłą Han, wyniść musiał. Basiow także kilka nasadzono w posiłku, do tego pies Dorosżenko, wszytko na mieczu, na zdradę czyniąc, przez całą Dnie Porte inżekabat Łzami, że teraz czas ad delectionem Ioannis Lachow, kiedy y Woysko Litte: odstąpiło, y Chorągwie Jmnieyszone nie wielkie dadzą Krolowi Jmci præsidium. Nie wiemy iednak P. Bog tak Tego czeka bo prudentia et felicitate JKM. sprowadziemy za P. Bog woysko, et in columem dalszey Przepłey zastonie zachowamy. Już wysłały ordynans że by się dalsze partie zmikały sub alio prætexta; Basidia tak disponowane w Raskowie, y w Perzadzie, nowo Iaciąż Jm Kozacy zostaną, bo y Cherko podeymuie się przy Czecelniku tych dwoch Fortec do Ktorego iuż rozumiem, do tego czasu przyiechał P. Zamoyski postany od Krola Jmci. W Kalniku Braclawiu Niemirowie Winnicy Barze, Mohilowie Miedzybożu; A na drugą stronę w Mastasie Białey Cerkwi Pawołoczi Berdyczowie, Korostyszowie zostaną præsidia piechoty y Regimentowe Cudzoziemskich. Krol Jm sam wstąpiwszy na Linią Wołynią po tamtych mieyscach dla bespiecznego odpasienia koni, rozłoży Woysko; Ledwoc się to zda podobna, żeby Nieprzyiaciel niemiał wszytkiego dymu żeby tey dispositiey przeszkodzic, ale rozumiem że mniey skoda, bo iako mamy wiadomosc tak nasze Konie z Ordy, że ledwo mogą poiść na Inprezę iaką. Jutro da P. Bog ciesżą armatą. O sobie rozumiem Krol Jm sam się ruszy, co dalszy będzie do Znaymienia nie omieszkam.

P. S. Tak tęn Tłumacz twierdzi, Ktory powrocił że mu miano Hana odmiennie Kiedy by był nie wyszedł na tę Wojnę, y że się tym, co tu od nas przyieżdżaią, nie tylko Inosic się Iroba: ale y widzieć niepozwalaią.

Copia Listu Jm P. Myślisżowskiego. Posła Krola Jmci do Krymu. de data, z Kyzikaney wsi Kahai Kilcy cztery mile między Perekopem, a Bakczesaraiem 14 Febru: 1625. do Krola Jmci

Wieleby trzeba pisać, ale czas niepozwala, a barzo wielka koło mnie pilnosc hisce diebus, bo gdy mnie za Hanem z Bakczesaraiu 3. Identis ruszono, iż pod Perekop w wiecor przyprowadzono, y niedawszy konaka w Miasteczku wzad odwoie mili cofniono, do wsi: a nazaiutrz do Kosłowa prowadzić in summa custodia kazano. P. Kazanowskiego za niedopasieniem się Iemną widzieć do Kanzora odesłano: Tłumaczow wszytkich, y P. Jakina Obywatela Lubelskiego, pod tesz strasz sprowadzono, y wiednem Iemną budynku pozostawiono; ta iest tego ratia aby żadney wiadomosci niemiał nasz Wazka K.M. o tych Woyskach: Które za Hanem prosto insperate, na Wasze K.M: pod Braclaw napasc maią, y pewnie to Vmyślili, y u siebie postanowili; Z Woyskiem Tureckim Nogayskiey się, Ktorego dwadziescia tysięcy na Białogrodzkie przebranego czeka, y cos Wołoch ow, y Multanow.

Co się stało instinctu et consilio tego Zdrayce Morawskiego. Hiszym Bezą, Ktory informował, gdzie iakie stoią Potki, y że się skupić nie będą mogły do W.K.Mci. gdy niespodzianie Han ze swoią potęgą pospieszy, Ktora niemoże bydź wielka dla nadnosci koni, ale celeritate chce, y życzy zrobić. Że Jym

dla Boga cauendum, aby nagle nie napadł; Ze wszytkich stron, osobliwie od Kamieńca. Dziś tegoż Murawskiego na wieczych do Porty wyprawiono Koniach, a Kosl iego do Bakiesaraiu. Dorosz dał Inac Hanowi iako WKMość Iniem tractował, widziałem y czytałem WKMci do niego pisania, y Im P. Starosty Gradowskiego, y maiąc a osobliwie List Dorosienkow, do Hana pisany, w ktorem bysi aby takowa przedzey spieszył, y Woyskiem obiecuiąc ma wielkie Łupy y Woysk WKMci, albo że co rechce na Waszey KMci wytargnie, bo siły WKMci nasze, a posiłki nie pewne od Moskwy. Lubo P. Draskiewicz z farbowaną powrocił obietnicą, y że z Woyska WKMci, Vstawicznie Ludzie wyiezdzaią do Porty: Chorągwie wiele pozwiano, ob defectum płacy, ale to ten dawny Zdrayca WKMci y Rzpltey ocaktował, przy listach Dorosienkowych, ktory dokłada ze y daley Listami swemi, będzie Waszę KM. Swodził, aby tylko mogł zwabić na Ma: KMość Bisurmanskie siły. Co też pewna że Han wyprawił do Cara Moskiewskiego tractuiąc o pokoy Kalni dawney, y więźniow wypuscic, aby tylko w tym radzie WKMci nie dawał posiłku, religua Lator prosentium, ktoremu digna merces, bo odważył zdrowie.

Ja zaś o moiem Vtrapieniu mało wspominam, ten maie opowiedzieć, WKMci raczysz pamiętać, iakoże według informatiey WKMci sprawuię się, y wzadne do tąd niewdaię się tractaty lubo cudowne wytrzymuię stoy, y daley cierpiec gotowem, tylko prosię pokornie aby WKMość, raczył miec wzgląd na moię Vtrapioną Małżonkę, aby przynamniey in absentia mea w Iuźmięnicy zostaiąc, od głodu nie Vmierała. Zdaie mi się WKM. możesz conjecturować z declaratiey Wezyra Batyrs Agi, gdym do niego posyłał, że wiele ni dni każe przyiechać do siebie, do tego gdzie ciężary złoży to iest na Prowiant, na drogę przykładaiąc; odpowiedział: Po co się ma Posłu Inami wszczynać, gdyż my na troie się rozdzielimy, nie wiemy ktoredy się obrocimy, niech czeka aż go będziemy expediowac, napisze Han do Gatgi, aby go na pewne mieysce przysłał. A ia o tym tyle będę P. Bogu wie, datem y przez drugą okazyą także pisanie ignoto nomine: ktore gdy Waszey KMci dojdzie raczey dac wiarę, iakiem podpisem J.M.M.

Karta Pierwsza Vbezpiecza y w tym Dorosz Hana, iż gdy przyidzie w Vkrainę a pominie Horody, w ktorych stoią Pułki, a stanie pod Bracławiem pewnie Inowu Kozacy pobuntuią się, będą znosić Woyskowych y powrocą się do posłuszeństwa Naiaśnieyszey Porty, y Waszey Hańskiey Mci, bo teraz in speratie na pądzieli, musieli się radzić, nieradzi, Krolowi Polskiemu poddawać, ale tego nie długo, gdyż się iem barzo przykrzy Woysko Polskie, ktore nie dna, nad Vroszwen dyscretiey, co wszytko da się wiedzieć na oko gdy Wasza Hańska Mość, iako naprędzey pospieszysz sam w Vkrainę, na ktorego przybycie, będę attentus.

Karta druga w Prawdzie, y to considerandum iest Zima iesth, y lubo to Woyska podpasc by miały iako myślą pod Bracław, że długo tu trwać nie mogą, per iniuriam cœli, a quod maius przybyli Ludzie Pstrągiemi ięzykami do Krymu; Potrzeba ostrożności w Vkrainie teraz, a potym w Polsce.

Do Im P. Woiewody Ruskiego. od Im Pana Myślistowskiego.

Preuibus pisząc odnaimuię z Kotczary, raczże bydź ostrożnemi mianowicie in illa ciuitate, Vbi manet Serenissimus noster. Cuia omni cum potentia ex Insula Hersanen: Princeps cum exercitu orientalis Imperij, ma conatur aggredi Sołtecznum, Vbi ad presens existit omnes Legiones, pretereundo; Hoc asserttam, quod scribo, danda fides omnibus, et religua Latori harum. Siebie Jatym Łaskę Małtwey.

Consideratie o Vrzedach Dwuletnich.

Kto by chciał Rzeptey naszey nieszczęsliwosc mierzyc, z tego samego snadno ią Vzna ze corrupissima Res-
publica, plurimae Leges. Taki pruritus legum condendarum opanował wieku naszego Ludzi, ze gdy nam
na formowanie nowych niestawa materiy, obracamy concepty na wywracanie starych, ktoremi przez tak
siła Lat, szczęsliwie za Przodkow naszych Rzepta stała, y nam do rąk iest podana. Między temi Vro-
dziła sie abortius partu, owa pod Gołębiem propositia, zeby Vrzędy Koronne in posterum dwuletnie od
Seymu do Seymu bywały: obstetricante inuidia, ktora dawno od rossądnych Ludzi, za naywiększą
spraw publicznych, osądzona iest zaraze: Niewzięta na ten czas iako y insze mieysca tam tego
deliberatie, skuteczney determinatiey z Seymu pacificaonis 1643 odrzucona iest do dalszey disquisi-
tiey: Na Conuocatiey s desperowana y zapomniona, na Seymie Electionis (lubo to znowu od swoich su-
scitatur Opiekunow) Vduszona iest y pogrzebiona, iako to wywiodę, byłem wprzod inconuenientia zniey
podchodzące pokazał. Gdy bym niemiał co inszego wniey ganic, sama by mi ią dosyc zganiła nouitas,
ktorey sie zawsze mądrzy y ostrozni Ciues w każdey Rzeptey niedarmo strzegli: Constitit nulli Via nota
magno, Vade quâ tutum Populo priori Vtorowali nam dobrze, Przodkowie nasi bity gosciniec, zatrzy-
mania przy inszych sposobach Powagę Vrzędow dożywotnich, y przez to wielkich Praw, y wolnosci, te
niby firmissam Custodiam onym podawszy: Po tey bespiecznie idąc niezbłądziemy, poki tego toru
będziemy sie trzymac. Winnismy im tę za oddaną sobie w cale Rzeptą oswiadczyc wdzięcznosc,
abysmy sie mędrszemi od nich nie kładli, y niechcieli rozumiec, ze oni niedoyrzeli in formando Statu;
co my teraz widziemy, in reformando. Imperia iis artibus optime conseruantur, quibus parantur.

Przy dożywotnich Vrzedach zrosła, wychowała sie ad maturitatem wieku naszego przyszła wolnosc,
na cosz mamy nowych sposobow, niewiedząc iako sie nadadzą na conserwowanie oney szukac, Poniewasz
iako ieden wielki Polityk powiedział: Noua experiri remedia est salutem et Vitam in discrimen ad-
ducere. Ztąd ci to niemal wszytkie mala Reipubcae pochodzą zesmy statum iey, nouitates sie chwy-
tuiąc, z gruntu odmienili, nie znacznie et insensibiliter odmieniaiąc co raz Prawa, własnie iako
gdy by kto suknią całą po kawałku rzezał, nowemi co raz nadstawuiąc płatkami, aż by ią do szczę-
tu odnowił, niemogł by mowic ze to ta suknia, co pierwey była, tak y my propter innouationem Legu,
imię tylko dawney Rzeptey mamy, rem perdidimus, y Polski często żal sie Boże, w Polsce szukamy,
nowemi co raz szkodami et cladibus, nowe opłacaiąc mysły. Nie tak to rozumiem aby sie niego-
dziło Prawa stanom Rzeptey, przy ktorych summa iest potestas poprawic. Wiem ze res tempori, non tem-
pus rebus aptare potrzeba, ale to w potocznych Statutach zachowac sie może. W każdem zas Panstwie
są Cardinalia iura, na ktorych iako na mocnym fundamencie budynek wszytek stoi, y za ktorych
naruszeniem rysowac sie, y walic musi. Takowe są ktore ad naturam ipsam, et constutionem status
należą; u nas w Polsce mamy Rempubcam piastuiącą Kleinot, nieosłacowany y nie znaiomy, innym
Narodom, Libertatem Ordinis Equestris, osobliwem temperamentem złożoną ex tribus Ordinibus,
a poty trwałą, poki aequilibrium od Przodkow naszych dobrze odważone, y własney mierze Vstano-
wione, niewrzuszenie zostawac bedzie. Pugnat zawsze Maiestas Principis cum Libertate tertij
Ordinis, graues sobie są wzaiemnie, zda sie Maiestati detrahere wolnosc Szlachecka naywiększą
iey praerogatywę, Sic Volo, sic Iubeo, Stat pro ratione Voluntas, zda sie wolnosc Szlachecka obscurari
a fulgore Maiestatis: Kiedy sie Krolowi kłaniac Vsługowac directionem et executionem negotiorum
in publico, od niego czekac, beneficia et fortunas in priuato petere musi. Cosz za sposob Vtrzymania
tego oboyga? aby w tak straszney dzielosiey, iedno sie na drugie nie porwało, albo choc sie tesz por-
wie, przemoc, y zatłumic słabszego, na ten czas niemogło. Nie co inszego tylko intermedius Ordo,
Senat, a osobliwie Vrzędnicy ktorym specialiter incumbit custodia Legum, ktorych iest powinnosci,
czuc zawsze y Vpatrowac ne quid detrimenti Respubca patiatur. To iest aequilibrium, co tę wagę
w mierze trzyma, to iest ogniwo, co spaia przeciwne te, ze tak nazwę Status Politici Elementa,

poki

poki te mocney poty moie wszytko wcatosci Vtrzymac, gdy go ostabiemy odiąwszy powagę, y siłę per circumscripti-
onem temporis Stanie się, zachyli tę wagę y Statum Reipublicæ, Korego nam Swiat Zazdrosci, in tyrannidem
albo Principa, albo Populi præcipitabit. Wspomnijmy sobie nie dawnych czasow Zakiey wyzytny Kanclerz, przy
Ś. Zebomirskim Maiestatku przeciwko Krolowi Kazimierzowi maiori ea parte nawałę. Vrzędnych byty vażne
respekty, ten u wszytkich aby gonied ze Zazycie stowa, ktore byto na on czas pospolitej sławatkowac. Tyrzeba
mieć Zawsze, mowiono u Rzeptey kogo mocnego, ktoryby sie mogł Krolewskiey, gdy by z brzegow wylewac
chciała opponowac, potędze: Gdy tego Vrzędami pierwszemi, Zasłoncia domu y rodowitszą popularitatę
dostatkami, ingenio suffultum, Krol obali, ktoż sie mu oprze, et singulos kiedy zechce, et Universos oraz
zdepcze, y co zechce z Rzepta zrobi: Zacmuż sie nam tak prędko Inowce nie podoba, cosmy dopiero chwa-
lili, czemu chcemy primoragi sługiam zmnieszyc powagę, y siły restringendo ne tempore, Korem esmy niedawno
tutelam Legum, y Swobod naszych Szlacheckich przyznawali.

Mamy y drugi przykład nie zbyt iesze Zastarzały, iako pożyteczna iest Rzeptey powaga Vrzędnikow,
pod czas Woiny domowey Zygmunta trzeciego, kiedy Krol spędzoszy społa Rokoszanow, chciał insistere Vi-
ctoriæ, y gonić persecutos; Zastanowił wymierzoną na zgubę wolności rękę Zotkiewski Hetman, y nieR
Pana, non plus Ultra, poty mocą Szabla wszytkiey Koleuskiey mu służy, poki Maiestat obrony potrzebnie, na ro-
nie Krwie Szlacheckiey, na okrwawienie praw Oyczystych, y wolności nie ruszy sie. A smiał że by to był nie
gdy by był dwuletni Hetman, gdy by był wiedział, że za rok albo Za puttora trzeba sie będzie Krolowi o ten
Vrząd kłaniać y prosić, Korego powaga bezpiecznie mu sie na on czas oparł. Nec Imperij decus tueri,
nec cum Maiestate imperare potest, qui se brevi, priuatum fore metuit.

Godna Zaprawdę vwagi podziwienia, że sami vltro calcamus wolności naszey insignia, et præsidia
Ernere chcemy: Niedziwowac Bym sie gdy by Krol te propositia promowował, bo by nie mogł snadniey sub-
iugare Szlachty, iako custodes Legum od nich odegnawszy na Kształt onych Praw Esopowych, albo ich ostabi-
wszy, albo sobie obnoxios, Volyniuszy co wszytko chcemy sobie Vrobić sami, dobrowolnie bicz na się pleciemy,
y nie widziemy że to iuż przez niepostrzeżenie iakies fatalne, Libertas Libertate perit, dum Regna tuentur.
Nawykamy na pochlebstwa Dworskie exprobrnicemy Sordes adulantium, a cos będzie kiedy to co
dwoie Lecie przyidzie ponawiać: teraz daimy to, że kto per indignas artes, do pierwszych sydzie Vrzę-
dow, ale kiedy iuż na ktorym vsiędzie, nie potrzeba mu ich iuż daley, vgruntował sie dobrze sola Primo-
pis indignatone, albo drugiey strony fastidio populi, nie może bydź ruszony poki żyw, gdy Zas Związane bę-
dzie miał ręce, od boiaźni nigdy generosum consilium, nie może przed się wziąć, ale sub iugo veruili, skto-
niony Karki ad nutum Pana obracać musi: Kiedy pogrzeba wezmąć Vrząd, gdy Lata wynidą ieżeli tego,
albo owego nie Volynisz, by nailepszey sprawy Zamiechać, by naigorszey musi Zamu Lari.

Rzecże kto nie dostawiemy tego w mocy Krolewskiey Seym tym będzie disponował, alesmy sie o to
nie pytali ieśli Krol Imość tey prærogatywy, rozdawania Vrzędow ad libitum, na ktorey naiwiększa Vi
Maiestatis Zawiszta, vstampi, y było by to enervare Regiam potestatem. CA Lubo by tos powiedział in-
szey to w Vrzedniku nie Volyni odmiany, tylko że za iednego pułtrzeciasta in circa, ile iest Posłow na
Seymie, a raczey ile bywa Szlachty na Seymikach, miec będzie Panow, u ktorych deformi obseguio, by
Seymie, a raczey ile bywa Szlachty na Seymikach, miec będzie Panow, u ktorych deformi obseguio, by
znaiwiększą godnosuą Rzeptey, y całosci praw, Vimuią continuatą Vrzędu swego musi mercari. Za Zas
wym powagę Vrzędnika Zakładam żeby dla obrony, całosci Rzeptey, y ochrony Prawa, nie tylko Krolowi,
ale Senatorowi, y Posłom, y Szlachcicowi mogł prawdę vdzieć y oppanować się.

Doczesny Vrzędnik będzie contemptibilis u Pana, bo na iego dyscretiey, y Łasce pendebit, u Colle-
gow swoich Senatorow, iako non æque pleni iuris u Szlachty, iako w Koronie Inowcu in ordinem ie redigendus
odprawiwszy przeciwnie pole. Mamy tedy przykład w Deputatach, ktoremby smy podobno diuinos honores
oddawali, gdy by krotkość dominationis respectu nie Vymowała.

Zdaliż się godny takiego nie podeimie Vrzędu, Kaby będzie wolał Ziemski pewny, y trwały, niżeli
Koronny przemiatający, y pełen anxietatum, na ktorym by się Zawsze, iak na tonącey łodzie, na wszytkie
strony, ważyć potrzeba. Zwykł tac etiam angusti temporis honores cupide commendare ambitio. Ale
szczęść Boże, od takich Vrzędnikow Rzeptey, ktorych ambitio nie cnota wynosi, Zwłaszcza że tak podła
nie może tylko in Vilescere animas padać.

Gubernacala et claudum Administrationes Rzeczypty trzymaią Vrzędnicy, lubo dożywotni, lubo docłesni, niekiedy doskonały do tego stanu przyidzie, y niech sobie iako kto chce pochlebnie sie: Za sie in exercitio officij dowiodac musi: Czas każdego et Vnus perfiat y spozobi go zdolnego tanto maius vtrzymania. A gdzieś sie to nauczy przez rok tego rzemiesła, któremu etas Ludzka nie iest dosyć przestrzenna. Zaden Inowu wyiaśnyszy sie, quia indignitas schodzic splamu, y nie ukoni oddac rady, który sie długo a podobno per errores nouimus, zanim Respublica cuiosyc, musi. Quae ingratitudo Reipublicae spracowanego sługę! quantum damnum wiekuistonego, y vmieiętnego wyrzucic: Nonne cynsza Veteranos substituere.

Cosz iest co indecessu wielkich ludzi, zwykliśmy dolere, tylko ze priuatur Rzeczpta subsidio ich vsługi, a teraz ante fata, dobrowolnie takich cypychac chcemy, albo przynamniey sub meta proscriptionis vsanicznie wymac, nie insza iest ratia in absolutis Dominiis, ze Nim stoi Status, pospolicie zachowani bywaią do śmierci in exercitio vrzędow swoich tylko ze zawsze bespieczniey, na wyprobowaney cnocie, y dosmad doney vmieiętności, salus populorum polega, niżeli na tych co sie olęsto, per errores cuiosyc muszą w sprawach w których vsadku datur bis errare.

Jest y druga ratia tego, która sie y u nas w Polsce zmieścic może, cirto są albonem, co naitaiemnieysze tractuią rady, co naiskrytsze Rzeczpty przeglądaią interessa, co arcana Dominatoris, w swoim maią szafunku. A iakoż takiego ad priuatam Inowu redigere sortem, gdzie albo tedio mutata fortuna, albo iakiego kolwiek innego respectu, mogł by szkodą Rzeczypty wyiawic secreta conseruationis, et molimina iey, albo pokładac słabość, obcym zakryta ocsom y drogę do zepsowania iey. Doznalismy tego w Radzieiowskim mało nostro, który ieżli nie namowił na Woynę Polską Szwedow, quod est probabile, przynamniey pokazał zem sposoby, iako ią aggredi mieli, y wielką do tak nagłych progressow był pomocą, ex cognitione partium Reipublicae, y znaiomości co w niey słabego, co mocnego; Dożywotni Vrzędnik capessit Rempublicam iako Gospodarz, serio y praconicie koło niey chodzi, wiey całości dignitatem suam, et fortunam widząc wprzody: docłesny iako arendarz o maiętność nie dba, byle sobie pożytecek iakiś taki wzgnił, Apello testimonium Woyskowych, v których ob rem male gestas, docłesni Regimentarze passim militari loco arendarzow, imię obtinuerunt.

Zdarzyć bedzie w drugiem cnota, przecię będzie negligentia, niedarmo Xżądz o Rzymskich Vrzędnikach rzetnych pomiędzy Vis potestatis ois aliquanto posteriore, anno parte Langudior ferme erat; Komuż sie to chce na krótkim Vrzędzie, iako darmo pracowac: Dwie lecie na Vrzędzie stracić, przez które może sie Vacans żaden nie trafić, że sie ex aequo ne, sine praemio, a drugi potym nastąpi yże tylko sobie slimaky będzie przypiet pałmami fatygi cudzych, gdy to wiedzmie, na co xżądz inny robił: Zaprawdę ingratus labor est quem praemia nulla sequuntur.

Occasio mnie admonet, abym nie zapomniał Zakonnika, które często y w dożywotnich Vrzędnikach widziemy, dopiero ci dostatkowie, sali by sanguinem Civium, dopiero by sądy promocie fauory tanquam festinantes przedawali. Non parvit populis Regnu breue, Dla tego ono który Cesarz niechciał Vrzędnikow, lubo nie zbyt chwalebnych odmieniać, mowiąc, że lepiey przy ciele zostawic pijawkę, co sie iuż krwie napiła, niżeli głodną co raz przysadzać. Widziemy w Panstwie Tureckim iako Dominuie pustotaią przez to samo, że Basowie nie pozwalaią długich Vrzędow, radzi by sie oczeń zbogacili moment, a bogdy iesmy y sami u siebie tego na Trybunałach, na Kapturach Commissiach y innych podobnych Aktach, lubo to przysięgi wiary y poczciwości Vana nomina interueniunt niedosrawali.

Przeciwko tam gruntownym rationi, co by opponowac mogli z drugiey strony zaprawdę niemasz.
A ta przeciw mowia Ie to są vrzędy, nasbyt wielkiey powagi osobliwie Hetmanski. Sprawa z gnadi-
tatem Cuilem wymieniony. Zkąd ani Szlachcic oppressus, wzywdy sie vpomiec, ani Pan iniuriam,
Maiestatu vel Reipłicæ illatam vindicare niemoże. Nihil tam ciuile, tam vtile est, quam breuem
potestatem esse, quæ magna sit. Alec sie to de suprema potestate, iako ono dictaturze, w Rzymie by-
wały, powinno vważmiec y o tych, co Pana, y prawa nad sobą niemaią, tem argumentem pierwey ostrzy
Krola z Polski zmieszli, niż mnieyszych Wedzikow, bo iest naipotrzebnieyszy y naistraszniey Magistra-
tus. Przyznawam że Hetmanska władza iest dosyc wielka, ale coż też za przedsiam Libertati pote-
ciwko Maiestatowi, ktorego potrzeba wyżey pokazałem, w stałych będzie status: dosyc że to cokolwiek
może bydź, komu in priuato ciężko, vtilitate publica redimitur. Doskonałość wszędzie ra-
dzkich nie iest podobna, alec y vkrzywdzonemu rzetelne na Krola iest, mieysce na Seymiku y Seymie
vskarżyc sie, pogotowiu na Hetmana y iego wzędnika, iesli przeciwko oppressey od Krola iest
protectia Hetmanska Respublica et priuati, daleko barziey oppressi od Hetmana, asylum est
u Krola. Iest nadostatek prawo y Trybunał kedy dla tego nikt z Hetmanem nie wygrał, że nikt do
Konca niedociągnął: wiem przykłady że Hetmani woleli zaredzywac, aniżeli na Sąd przypuszczac
sprawy.

Daymy iednak bezpieczne pokoy o mnych zaprawdę Wzędach Marszałkowskich Pieczętar-
skich Podskarbich niemoże sie mowic, aby mały Zbytnią powagą przegrawac Rzepłą, albo cnes, cze-
kiey widziemy że ich Zaią na Seymikach, Seymach, niżeli by oni mieli krzywdę komu czynic, ba-
tent nie tylko iure, ale y iniuria. A zaś Radzieckiemu fiitu, seu vero crimine niewiele pieczęci,
tosz może bydź y kazdemu, ktory sie albo sprawiedliwości, iesli zły, albo niesłusznie iesli winny
wrzec dostanie. Pokazało sie na tym Sziwieku, że nihil tam fluxum et instabile quam fama
potentiæ, non sua vi nixa. Nie brzeg się Wędnicy stoią nieiako pospolicie vważmieią, bo coż za
subsidia, co za intraty, do tey maią potęgi: ale iako za intermedy, y niby conciliatores Zwierzchności
Maiestatu Krolewskiego, z Szlachecką wolnością, tak też z obojey strony Zagrzewaią sie za Zaską
Panską, za faworem y miłością Braci, kiedy ich kiedykolwiek Zbyt deseruit, y na honorze y na repu-
tacyey, y na substantiach szwankowac zwykli, ktorych concursus & affluentia tę powszechną co
vulgus miratur, y darmo Zbytnią Ionie czyni iem powagę.

Druga ratia Zdaiem od tych co krotkich pragną Wzędow alternatiey, aby sie dosiey honor
dostawał, y drugiem nie kiełku tylko domaw, ściankami includatur: ale nie widzą że tym samem skra-
ceniem sita Vyma honorum, y iesli dosiey kolegą będzie chodził, na to mieysce mniey splendoru, y
ozdoby przyniesie, nie iest ci tak ogołocona w Wzędy y godności Oyczyzna nasza, aby niemogła wielu
dexta meritum insignire. Wzędy Koronne na straży niby Rzeptey postanowione, nie są pro ornamento
prywatnych domow, albo pro premio laborum ordynowane, ale pro tutela et cura Reipłicæ, do ktorey
chcieymy sie sobie zle porachować: Wstydźi sie trzeba iako sie nas bardzo mało sposobnych znaidzie:
widziemy w niektorych Woiewodztwach gdzie sobie alternatę Poselstwa vchwalili, iako czasem
ciężko o subiecta, żeby sześc Postow wyslatac, ktorzyby od sześcech Sejmow Zasiadali, to do tracto-
wania pro interesse iednego Woiewodztwa, zbrew Rzeptey, cum admini culo tak wielu innych, ktorym
Kazdy iednoż powinien by vważmiec, ku pomnożeniu dobra pospolitego, a coż do dźwigania całey
Rzeptey negotiorum combinowania, y w domu y ab extra, ciężko Zamkniętych iey interessow, iako
wielkiey potrzeba nauki, biegłości, prawnistości, doświadczenia, a nadewszystko cnoty: nicke bezpiecznie
gdy by mi sie godziło Krola Pana spytac, żeby mi przyznał, isz go przy tak wielu Vacansiach teraźnieyszych
szych, nie tak Vrzędy numerosa concurrentia importunitas, iako delectus, żeby sposobnego, et ad men-
suram, swoich wysokich przymiotow, do Kazdego Wzędu przybrał. Clarius powiem patrzmy quarendo,
non Legendo, niech sie Kazdy z sobą porachuie, a wnet vgasnie ambitia, wielki ieden Senator w
Athenach na pewney concurrentiey, gdzie cztery sta obierano Deputatow, postponowany nekt. Win

stuię

Winszuie Oyczyznie moiey, że ma Cherysta odemnie Lepszych Obywatelow: Tosz Każdemu w Pol: szłe w expectatywie Vprzedzionemu przystoi mowić, Szczęśliwa Oyczyzna że ma Syna odemnie godniejszych: Cierpieć a robić nie bylko czasu, ale fortuna, quem saepe praeverit, diligendo inuenięt, a dla swoiey ambitiey nie mieszać Rzeczy, cnotą się raczey piąć do Vrzędow, na wysokie y własne ich mieysce, aniżeli one schylić y Łamać, do siebie na dół ciągnąć.

Jeśliby iednak Vporna ambicia na swoiey zasadzaiąc się pretensiey, nie widzę dla czego by inne godności Senatorskie, osobliwie Biskupstwa Ja Kiovemi wielkie do rożnych domow prowadzą się substancie, na teść nie miały isc alternate, Każdą Zarazą, że to absurdum nie mniey sie pewnie y drugie.

Ostatnia ich ratia iest Quidquid Populus iusserit, Lato asto, Stanęło to pod Lublinem, Vtwierdzić Seym pacificationis, wstydzić się nie godzi, obaczmy się cało Lubelski Ziazd, nie miał tey mocy prawa pisać, bo by był Actus Rzpolitego vrzędzenia Woyny nie rady, nie było tam Biskupow, nie było wielu Woiewodztw, nie było całego Wielkie X Lit: y ci Którzy stanęli byli, umieniem onego protestowali się, przeciwko temu punctowi. Toć albo to tam Inszi Legem, albo musiemy pozwolinszy Litwie cum Summa Nathey Polskiey indignitate wielką prarogatiue Litewskim od Koronnych Vrzędnikow przyznać. Postrzegło się y samo w tym Lubelskie Koło, dla tego recess Vczynili na Końcu do Warszawy pro die 1 Januarij, y tam wszystkich odłożyli propositij swoich conclusionem; Cone tedy na tym Seymie stanęło: że są słowa constitutiey, a lubo cessat confederatio ab intra (excepto reseruato puncto o Vrzędach na tymże Seymie) salua tamen remanet per omnia ab extra &c. Niemoni excepto puncto o Vrzędach, albo excepto reseruato, to iest do dat: tey Rzeczey Vmowy, poneważ na tym dwa rożne były sensus. Ja iest genuina puncta tego interpretatio, Którym się Lubie przystuchać na on czas: Negabit Kto, nekę dayże mi Legem claram, tak iako powinno być Każde prawo, co by się samo tłumaczyło, inaczey tak mnie wolno na swoię stronę ściągnąć iako y Komu. Ale dam ia po sobie takie prawo wyraźne z tey że Constitutiey 1673 wte słowa. Prawa też wszystkie y dignitatem wszelakich Vrzędow, Duchownych y Swieckich, Marszałkowskich Pieczętarskich Podskarbskich, wzdłą Hetmanow, y iurisdictią mszych Vrzędnikow woyskowych tak w Koronie Polskiey, iako y W X Litew, ieśli by woyskim przez ten czas naruszone były przywracamy, y żeby według praw dawnych zachowane były, mieć chcemy. A też mamy że były naruszone pod Lublinem, to ie clara lex, et intelligibilis do dawnych praw, które ie do żywotnie mieć chciały przywraca. Potym y daley et obstruamus prawem ostatniem na Coronatiey szczęśliwey Króla Jmci Pana naszego teraźnieyszego, inter pacta Conuenta podata mu Rzecz, ten punct dignitarstwa, y Vrzędy Koronne, y W X Litt: iwcale przy dawnych prawach (tu nie przy Lubelskiey confederatiey) w Zadzie et iuxta Wam Legum et formam Rzpltey zachowamy. Prarogatia (notandum to słowo) y Prowentow tak Actu będącym, iako y tym które podawać będziemy żadnym wymyślnem sposobem, Vymowac nie pozwolemy &c. To nam iuż Król Jmć przysiągł, iakoż ma pozwolić aby dwudziestu były Vrzędy, Który obiecał nie pozwalać im Vymowac dawnych prarogatyw. Nie może mnie tedy ani ratio, ani authoritas conuincere, żeby Vrzędy Koronne de Statu suo degradowane być miały, ieśli w nich co exorbitatur, iako to na świecie musi być, dzieie się vitio hominum, non officiorum, tych karać, albo poprawić: Vrzędom dać pokoy, a na dewszytko lepszy Offis et Administracyi non peccaturus praeficere, quam damnare cum peccant. Obiecuie nam to consummata JKM Pana Ka:mć: prudentia, Ja takich sobie będzie Vmiał przybierać Vrzędnikow, Których cnota, wierność, y Zasługi, tanquam odor aspleni; Heroica iego facta, y niesmiertelną sławę, Swiata commendabit.

Copia Listu od Hana Imci. do Krola Imci spod Smiły 16 April 1675. Anno.

Od nas Haiasnieyszego y niezwyciężonego z Bożey Łaski Selim Gereia Hana Krymskiego. Do was Haiasnieyszego, miedzy Monarchami Jana trzeciego Krola Polskiego Brata naszego, od P. Boga zdrowia dobrego, y szczęsliwego powodzenia, życzemy nie inaczey, iako sobie.

Po Pactach Kamienieckich skielka razy przez pisanie przyiazne WKM. Brata naszego, iakosmy zostawali z Cesarzem Imcią w Ziemi Mołdawskiey, do Brata naszego Gałgi Sołtana Posłaniec was P. Kaczorowski, z listami waszemi miłą przyiazn oswiadczył, calem Uwierzył przyiazni WKMci Brata naszego z Ukochaniem wielkim, z Cesarzem Imcią Tureckim Iebyscie sie zgodzili, dostatecznie przez list nasz, przez posłanego Machmet Kazy Murze posłalismy Iatym Listem wszytkie Woyska powrociły, kiedym iuz cale Iostał w Krymie, y Machmet Kazy, s Panem Myslisłowskim przyiechawszy listy WKMci oddali, y na Ustną relatią Pana Myslisłowskiego Wasza KM. ofiarowałes sie, y prosiłes o sposob do Uspokoienia Panstw; a sam z Woyskami swemi w tropy na Ukrainę przyslisie. Nam wiadomosc przyszła, my tez z Woyskami naszemi ruszylismy sie, wdrodze przez Huseim Murze Beia, z Panem Kaczorowskim przysłane listy odebrawszy y zrozumiawszy WKM. z listow: Iz na samego wielmo. Huseim Beia zdaiecie sie, y zleciłes to Ustnie onemu; Ia tego widząc konieczną potrzebę wyprawiłem do Porty Huseim Beia, a widząc konie słabe P. Kaczorowskiego, do Sołtana Gałgi Brata naszego wyprawiłem, y widzę to ze słusznie y Pana Myslisłowskiego Iostawiłem, a zaraz dniem y nocą posyłam, aby iak naiprędzey przybyli, y zaraz odprawuię ich do Waszey KMci. A Huseim Beia iak prętko do boku naszego od Porty przybył, zarazem go do WKMci wyprawił Iostaiąc tu w Ziemi Kozackiey, tak wiele życzę dobrego pamiętaiąc na dawną przyiazn towarzyską, teraz nie odmiennie do zgody życzę: y po Przyiacielsku postępuię, y Huseim Murze do WKM. wyprawiłem. Cokolwiek masz WKM do tractatow, dostatecznie wypisawszy s Posłem swoiem wielkim, z Huseim Murzą naszem przysyłaiecie, poniewaz tak pobliżu siebie Iostaiemy, poczawszy sobie nie [illegible] ozieble, z Huseim Murzą, [illegible] y Posła swego wielkiego pełno mocnego abys WKM. wyprawił, y dostatecznie do nas o wszytkim WKM. wypisz, Iostaiąc z nami w przyiazni; Ta Oyczyzna wiele dobrego doznawała, y teraz Uzna, kiedy te [illegible] stable nasze na kogo innego obrociemy. Nie taino to złączenie nasze, co za pożytek Uczyni, poniewaz [illegible] tak pobliżu siebie Iostaiemy, cokolwiek szkody poniosła w Iaiem sobie za Bożą pomocą nadgrod[illegible] tylko wasza KM. nie bawiąc proszę Posła swego wielkiego, z Heseim Murzą do nas wyprawcie. [illegible] wszytkie Materye Huseim Murze Ustnie mowic dostatecznie WKMci zleciłem, ieżeli WKM Brat nasz, życzysz sobie tego, dzień o dnia nie odkładaiąc, w tych tu Kraiach Iostaiąc, konie abyscie sobie odżywili, a z nami społecznie złączywszy sie, nad inszem Nieprzyiacielem pomstę abyscie Uczynili, nie inaczey tego życzę WKMci Bratu naszemu, także od P. Boga dobrego zdrowia, y szczęsliwego powodzenia. Selim Gerey Han. WOK.

Copia Listu od Wezyra Hana. do Krola Imci.

Od nas Iasnie wielmożne. Batyrs Agi Wezyra Haiasnieisze. Hana Imci Krymskiego od innych Ord wielkich Monarchy, do was Haiasnieyszego z Bożey łaski Jana trzeciego Krola Polskiego, od P. Boga szczęsliwego powodzenia y panowania życzę. Przez wielmożne. Huseim Beia listy doszły rąk moich, tylko na Ustną iego relatią WKMosc referowałes sie. Nie taino to WKMci, że między tak wielkiemi Monarchami, y w tak wielkich sprawach do Brata swego Hana Imci, a do Pana moiego, dostatecznie wypisac słuszna by rzecz była; Między tak wielkiemi Monarchami przyiazn czynic WKM. komu podufasz wielkie. Posła swego, do Hana Iemci Brata swego przysłac, y dac moc, według woli y pisania listu swego raczysz. Ia iako dawny Przyiaciel WKMci Iostaiąc, na Usłudze Pana mego, co powinnosc moia, y Bogiem moiem swiadczę tak WKMci, iako y Panstwom WKMci, od Boga powierzonym dobrego życzę, y szczerze wiecznie y nieodmiennie, według przepomożenia moiego Maiestatowi WKMci służyc.

A ieżeliby inaczey WKMci Vydyt, niechay mnie to samego pocka. To WKM. doniawszy, nie odmownie: od P. Boga, ukochanym sobie Zdrowia dobrego życzę. Batyr Aga Wezyr.

Copia listu od Porosienka do Krola Jmci.

Po wypisanej y postanej declaratiey napisanie WKMci, iuż odemnie Niedziel czterech od WKM responsu, którego lubo nie otrzymałem, iednak nie przestałem swoiey przyrzeczonej powolności pracować, ukoss Idaczyt Pan nayważszy. Że Jan Jmość do WKMci zdawna przyiaźnią się odzywa, y Posła swego Beiego y Pana Moraszkiego posyła, który iako wszystkiego świadom WKMci zpowie, ale trzymam. A ia Jmoiey Jyszliwey powolności, oto WKM. vprzedzam, abym swego znacznego człowieka, do tractowania z Janem Jmcią, y zemną o porządnym S. pokoiu przysłał. Mam nadzieię że to swiątobliwe dzieło pożądany y prędki skutek otrzyma, y Jmci Wone Wojny wnidzy Kraj, y Cydzyny naszey odwołane będą. Posłowie WKMci Pan Myszkowski y Kasztorowski w prędce do WKM powrocą, y powtore WKMci o przysłanie Posła vprzedzaiąc, do nog WKMci głowę moię składam, Naiaśnieyszego Maiestatu Waszey KMci naypowolnieyszy Sługa.

Od Jana Jmci. do Jm. P. Woiewody Ruskiego.

Od nas Naiaśnieyszego y niepwyciężonego Selim Gereia z Bożey łaski Jana Krymskiego, do was J. W. Jabłonowskiego Woiewody Ruskiego Przyiaciela naszego, od P. Boga zdrowia dobrego y szczęśliwego powodzenia życzemy. A niemożemy się temu wydziwić że V. W. przepomniałes tego rześ w młodszych wieku naszym zostaiąc w przyiaźni miłey, znami a teraz nie mam żadnego posłania od V. W. Jak prędko powrocił Sługa nasz Huseim Murza Bey Moraszki, tak prędko tegoż godziny wyprawiemy do Naiaśnieyszego Króla Brata naszego Posełstwo. Pilno żądamy V. W. abyśmy WKM. zaraz nie bawiąc Huseim Beia odprawiwszy, a wziąwszy P. Boga napomoc iuż osiadłe Pokoiu traktatow, przysławszy Posłow swoich od Króla Jm. y Rzeczypospolitey abyśmy trawowali znami, za mediatia naszą mogą bydź te Panstwa vspokoione. Zaczym wzywamy V. W. od P. Boga Jyscz zdrowia dobrego P.

Copia Listu do K. M. od Jana Krymskiego.

Od nas Naiaśnieyszego y niepwyciężonego z Bożey łaski Selim Gereia Jana Krymskiego Chanowskiego, Czerkiesskiego. Domus Naiaśn. Jana Beiego z Bożey łaski Króla Polskiego Brata naszego do zalecenia braterskiey miłości y affektu braterskiego od Boga nam pożądanego, pożądamy y zdrowia dobrego życzemy, własnie iako przyiaźni naszey oddalonemu. Że mile WKM. Brata naszego od Posłania Dworu Cesarskiego Wołoskiego nic nie odbiega od Boku naszego dopiero dalszy, Poniewasz WKM. Brat nasz maiąc wielkie starannie do vprzątnienia Panstwowych, Koronnych spraw pełnomocnych do Boku naszego wyprawienie nic nie wzgledem, ale łasce Boga wszechmocnego y gdy prawie tego S. polecamy. Zaradem przysłanym człowiekiem naszego przeszłego Kommissarzowi pełnomocnym od WKM. do boku naszego tak zgodzić, aby nic nie dawszy do boku naszego konferowali y dzielili się między sobą naszymi obadwiema, starannie sprzątnęli pokoiu S. y według łaski naszego y wedle y ozdobienie dawszy, aby się tey bez pewien WKM Brat nasz lubości y pakta nieodbyły, przeto WKM. aby nasi nieccy ludzie wzgon Orda nie zaberała, vsilnie mamy obostrzego starannie. Bogiem to świadek kochaiąc się WKM. Brata naszym Za nie życzemy takiego dzwonku tylko niechciane Ordy Krymskie y Nahayskie maią konie szybkie, nieodpadłymi na zapowiedz puszczać, y bronić tego, tylko sami biegaiąc dlugo życzenia y łaski biorą, nie trzeba WKM. Jatkowskiego

Tatarskich Posłow, ponieważ ci Turcy społecznie z nimi chodzą, tylko to iest Nayważnieysze, posłał aby JKMci P. Komissarze pełnomocni do bolu naszego pozpieszyli y koniec położyli. D. 8 Septembr. Zamoyskiemu staraniem naszym przy tym dobrego y pomyślnego JKMci z Rzpltą powodzenia. Dan w Obozie naszym pod Kamieńcem 19 Junij 1675.

Instrukcyia Urodzonym Posłom y Kommissarzom JKM. P. Stefanowi Bidzinskiemu Stolnikowi Horodelskiemu Staroście Czerninskiemu, Krzysztofowi Konyczkiemu Podkomorzemu Czerminskiemu Generałowi Woysk JKM. P. Thomassowi Narczewskiemu. Baltazarowi Sanockiemu Sędziemu Woyskorzemu na Traktat z Hanem Perekopskim z Krymskim Deputowanym. Dan w Kancellaryi JKM. w Warszawie Sądowo Roku. Dnia 13 Februarii. 1675.

Stanąwszy na mieyscu tym Urodzeni Kommissarze JKM. gdzie Hana z Woyskami zastaną, starać się maią, gdy oddanie Listu Ratyfikacyi Pokoiu Wieczystego, aby nayprzod się mogli z Hanem audiencyą, którey ordynarnie przy podwodzie Hana: od JKM. y Rzpltey dawaią, podobnąż przy tym imieniem JKM. zapodnieść chcą Medrationem pracę, pokoiu y uymania confidentią JKM. że nie iedno iego Narodu ludzi tak gołotę y szlachtę od bolu swego JKM. za Kommissarzow do bolu Hana z przysłą, obstawią się przy tym zegodzeniu tak o Sestry od Poselstw y Inodzenia się o mieysca y Basie nadanym Kommissarzom gdzie Kucznie, Obozy y robacy Cuncti ni tym Traktatem y przymowną polubialną bezgrzecznie wzglądu koło Gospodarstwa robić y wozyć. Sipolgo Domach wielką przez Zagony y Zabiegi Tatarskie ponieśli Chłopi ludzi nietylko dobytku y zpodzey domowe ale y sami wiecznej zabrani są Niewoli. Aby tedy z tak Bas Traktatow wielka ostała hostilitas y nie Zgody ante Omnia Urodzeni Kommissarze maią starać.

Gdyżby mieli przy tym z Hana Nieiaki naglenia potentią albo moc sobie od Porty Ottomańskiey do Konkludowania Traktatow dany, gdyżby nie chcieli nic niemiedzieć co by była rego wszystkiego Securitas.

Zadto ieżeliby y tego domowić się maią collokacyą Umowionego tym Traktatem Stanie, Nietylko ale y całym do Exekucyi dopomoże y Obligowac się będzie. Ponieważ z uszedłe Panowie są nieśmiertelni y śmiertelni, Państwa Ziemskie y Nie śmiertelne. Gdy tedy te Preliminaria postanowione y Umowione będą, delarowac nagrod imieniem JKMci. Urodzoni Kommissarze maią wszelką tak do odnowienia Przyiaźni z Porty y Krzymem Chanem y do Zawarcia J. Chłomości ponieważ nic nad to miłszego JKM. mieć nie może, aby takie Zapanowania rego Poddani y Obodzi Ludzie spokoynie żyć y Zgrace rządu swoich w bezpieczeństwie cieszyć się mogli.

Zapytaią się potym Hana JMci co ma za sposoby mediatorey pomiarkowania y Kontentowania wtak wiel Ludu z Traktatu z Chodach, którego Rzepta Sama dotąd nie wie Czego y dla Czego gotowa, nie Chce się bonem abyż raymarkiem dać ma a dać do nastepcy Lat albo przyiaźni chcący y odstąpi doniego rego Ace y na W Czyth swoi poiadac że w Czytkie tego Sel tak wiele lat o la Samey Porty punctualiter Zgrace dotrzymac Zdania przyiaźni gotowy są nieprzestaią. swoi tonie cały y rada ta nie insza chcący Zgrzechom rebellicy była, tylko zamienienie drogi na morze gdzie Chodach Fortece od wielkiego Pana Rzeczą zamyślą Zimgotem trzymaią na to prędkie na samym Zgrzechu a co gdzie Kolu dwodzą się Ludzi gotowa na rebellią. Skąd Rzeczą zgoła tym Zdaiem Chodach communicą Krzymem, którzy miał Znadziałes od Rzeczy

nater Das nie mału ato Zoladyey tydzie Samych Kozakow, ktorzy w Pola nadnoszenie Koronne Brane Kodzili, y na tych wesdsie dotego przywodcu y Onym Samym za Kalau Koro Stuszny exwat oto ast do Zmiecli gdzie gdy Stanowi Postronnym rozwodzia tę nieslusznosc tey Woyny, y Zaras się obawiaią Korzystney protekcyey y do samey swey smierci Xcia JMci y Rzeczypltey nienaruszonej Rostrzadzenia Polskie Inf. dopomagaiącego Zawsze Silami Swemi przeciwko wszelkiemu Regrey Nieprzyiacielowi to iest Bonfrem wszelkim Zabr y przyiacielu naygotszy fundament Zabrał ten sposob nabronym wszystko Zawsze Swywolnym y Zbuntowanym Poddanym nie tylko niedawac protekcyey y pokoiu ale onych zgodną mocą Znosic y do powrzego przywracac y przywodzic poddanstwa y posłuszenstwa. A Zast to nie Swiecki tego przykład za Zygmunta tego trzeciego, ktory Michał Hospodar Multanski Zbuntował się przeciwko Corce. A Zast nie Szukał Polskiey protekcyey ale Zygmunt trzeci iakoby sprawiedliwy trzymaiący sławę y przysługę nie tylko temu nie dał protekcyey ale ieszcze Posłał Hetmana Zamoyskiego Zwoyskiem ktory go pod Zelezynem Multanczyka Znosł y Woyska iego rozgromił, przeto się Zaraz wszystkie trzy Państwa nad Zemi Zbuntowane to iest Siedmigrodzkie Wołoskie y Multanskie do dawnego Corty przywrociły Poddanstwa y posłuszenstwa. Nam Zas miasto podobney wdzięczności Kozakow na morze nie puszczali. Protekcyą Kozakom dana Kamieniec w Zietey, Podole Ukraina y Ruskie Zwoiowane Kraie. Coresli Słusznie mieli Rog ktory iest nayniezszym nad wszystkiemi Sąsiedzi Dzisiay y Zgody. Gdy tedy Wszystkim Wrodzeniu Kommissarze do Hana JMci Słuszne do Zbuntowania K JM. y Rzeczypltey propozycie y Zwroby maią przystąpic do Traktatu y On Konczyc iako nayprędzey. A gdyby Zas Sego Wstrzymay Role y Sego posłuchali Hana JMci ktore miał Han JMć wzym K JMci y Senatu przy bolu iego będącego dołożyc sobie maią. Onaymnie ktym przez rozstawiona iako nayprędzey postąp ktorey pozwolenie Zmoną wzgląd Zdrzyrem JMci, Państwa Zwedzkiego Exercitu Zwołanych Kommissarzow committy.

Krotka Informatia y Addytament Instrukcyi PP. Posłom y Kommissarzom od JK M. danej.

O Stronie Ukrainy albo Kozakow, rozumiał by Kroł JM. że nayprzod tak stanąc Zdalac nagrzod że Ukraina albo Kozacy za tamtą y. Jedni na tamtey Stronie Dniestru drudzy na tey, trzeci na Zagonie wszytka ktora iest na tamtey stronie Dniepru Ukraina iest pod władzą Xcia Mosciewskiego, ato się dlatego stało, iż za odmianą Hana bez wdzięczności na świecie przyszłą, miasto Zwyczayney od dawna nam w Ukrainie pozwolow, Woysko nasze Moskwa pod Smoleńsk Woiewodą Sołtana pod Kamieńcem Tureckim, Nawet tey tą nas przyczyny do tak niesłusznej Moskwy przyszło do Traktatu.

O Stronie Dniepru iest to się narodne rozdzieliło Sessii, Kiow Stychij Rzyszow, Zrzyp Trechtymirow Kaniow Mosciwy trzymaią Kasdkow Kalnik Bracław, Niemirow, Białocerkiew, Pasołosk Korestaszow, Mosciwy y inne Sprotekcyą y odmianą Hetmana JMci prozby ostatek Dorosienia pod Swoią przyniesła władzą

Jakoż tu tedy co mowić y traktować o Ukrainie, która teraz nie rzeczą iest, Doroszenko nie iest Unii żadnym dobrodziejem, ale był Hetmanem, Hetmanow zaś Zwiać albo inszych nastawiać, iest wmocy y zgodzie Kozackiego Woyska całego. Tu zaś tak ich osoby pod Moskwą znaczne nieszły za Hetmana, iako y ich wsie pod Starodub Prorchey J. K. M. podali, Skargą odsłem na niego, że ich do Statnicey gr Bywrodł ruiny y zgubę.

Toc tedy Doroszenko nie może mowić ani sobie pretendować, chyba tych tylko osob, Słuchać y za Hetmana znać chcą, y to posłuszeństwu im według dawnych dzierżawcow y wolności ich ale rady nie takiey, żeby hillana sacety, ieny Tatarow, a hilla setnikow nad głowami ich Szablami stali, iako pod te Basy bywało.

Jeśli tedy bedzie Pan J. K. M. że Ukraina Cesarza M. P. iest Junio boię Doroszenko z Ukrainy podał, a zaś Doroszenko mogł to podać co nie iest iego. A zaś to Doroszenkowe Państwo. Jeśliby sobie Doroszenka za Hetmana obrali, za takiego że właśnie radzić znaczne mogli, a innego obrać, bo takie ich są prawa, y natym zasadzone wolności, które go zatym mieć bede za Hetmana, totym będzie będzie, a to niebede to iest nasze woli, y na co ma do dawnych niektore prawa. Jako tedy Doroszenko nie był nigdy Ukrainy Panem, ale dorodnym tylko Hetmanem, tak tym nie może sobie nieczey pozwalać, ieno iako dawne Ukrainne y Kozackie nieszły prawa, które od W. K. M. y Rzeczy Rzeczypolitey nadane mieć.

Niech tedy Ukraina będzie zprzod w Kupie, nieda obiorą zgodnie Hetmana, na ten czas dozgoru ieśli się przechcą J. K. M. y Rzeczypolitey kontentować nie będą, nieday sobie insze Prawa.

Co do Zgrody to Doroszenka za Hetmana nigdy znać nie bywało y niebede to iest bez Woli Korony Polskiey a Hetmani zaś Kozacey y samo nawet imie stamtąd brać zwykli.

Kopia Listu od J. M. P. Pana Stralenka Koronnego do J. M. P. Pana Starzey Grabowieckiego.

de data z dnia Junij na Buczowskim Polu 1675to.

Stanąwszy wkoszu P. z 8. Junij Wczoray z Panem J. M. P. 30 na Audiencyey dazyć dobrze y widziało przyiąć, tam zaraz nadarzono nam na conferencyą Pana Generała na ustroy wyżadony Ali Murza Bey y Alisz Aga, Cesarzow spol alias Sekretarz Panski y Bey Nowogrodzki. Assessorami byli: Gumanna dobrze competentor prowadzący się, ale przybyło nagle Pismienie Zagonowe na ustroyce w Cyrkule prawie Woyska dotąd Srodze Zgornie stawali, declaruiąc że poty nie wstaną, poki żaby traktat nie stanął, w tym terminie po długich Kontrowersiach, y nadzymi spol należeniu się posli do Pana, bo że w dzyby ta rada durante sessione siedział, przynieśli tey Cesortami przyjalni. Pana J. M. P. Imieniem tey declaracyą że do tylla dni ma cessare Hostilitas. Na Stanowczy postanowiony ad restitutionem ablatorum wszystko Sufficienter co do tey Materyey należało, zatym znowu posli do Pana J. M. P. powracaiący Ali Murza Bey

LIST IEMSCI PANA MINSKIEGO PODKANC. CLERZEGO KORONNEGO DO IMCI PANA SAMBORECKIEGO.

Stanislaus Minski Surdus Vicecancerarius Regni Poloniæ, Nicolao Sambo-
rscki Capitaneo Ploc. S. P. dicit &c.

Si non Vides, bene est, ego quoq; nihil audio. Cieszyłem się tym przypadkiem Vszu Swoich, zem niemiał Słyszec, kiedy mi się kto długu Pasmina. Rozgłosym, widzę że mię WM. zostawić niechciał, com tedwie z Krakowa wyiachał, łąkomi znać że mi WM. kamienię w tysiącu złotych wziął. Która iż była niekiedy domicilium onego Slachcica Kayca Sprzy-
smusa zeczotki godna była więtszego poszanowania. Do tego Sztuka była ludzi trwożyć, bo będą wzumieli że drudzy dzień niedaleko, kiedy Slepiey naglądy. czego ani złotey Vozy, ani on Brzeziński Bogarski.

Cum queris Surdus, ne dicas contricia Deo.

Ale ten tysiąc złotych Kasalego WM. wzięć, z którego mię WM. kwitujesz, à ia, iako prędko nayblizszego Zwoła dowiedz, kwituię WM. z przyiaźni. Aze się ten list z pieczoną zabrał, nim się tego ma konstytucyi. Si Vales, bene est, ego quoq; Valeo, te non amo, abste aman nolo, Vale & abi.

Stanislaus Minski
Vicecanc. Regni P. m.

LIST XIĘZĘCIA IEMCI ZBARAZKIEGO KASZTEL LANA KRAKOWSKIEGO DO IEMCI PANA PLACA POD. SKARBSTO W XSTWA LITT. PISANY.

Iuzem to w Lublinie Vsłyszał, zes WM. Pradz uem kwitował, nacznę kwitnąć radał. Takze prętko milą wolność Swoię, nondum naturę & stare podasz w niewolę, a wnieważ Ię taką, ktorey Sługo znieść niebędziesz mogł. Bieta Emeretny ieronim Swadkiem a pewnym, ktora libertinismo tak otym powiada. O te miserum! cos tedwie ex Gym. bis wyszedszy, Vy Cnotą puerili depositą, a gre prægustata Lutherine libertatis wpadł wtakie Sidła. Ed quesi moy dwor Polskawy Quigo Lutheranitatis kabinet, tus olusał. Wzmiał ze Panna grzeczna, Statecznych Rodziców, za

czną &.

Zacnych rownych, między ktoremiby nie iniszego, iedno Sam. nasz. Gustadius Wolmar
przym Biskup Wileński) Hdz Kalkandelczy Litewski, aligare chor ad culinam. Jem:
cią zaiście, iednak nierozwiąże. Ome ten beatum, ktorego tak wolności tu Bymay, tak
Jouet, tak alat, że ij przez Sen na Simile Semiticis iugum pomysliwszy, złoszla mego
Pradam. Jednak kiedy się to iuż Stało, matte animo, Aleboż wzewołał wkolicek
Zasu do niewoley, wżyjszmcię do Wereciey abÿś tam do Satietatem. Wenerse wziął
wosiebie, ij pożegnał się z wolnością tam, gdzie wolność żyie, a zaś po trzech kwiatach
domow. Cheniejsze nietrzeba się Krasowac będzie wszystko dał Pan Bog. Zalecam
przyiaćm Służby me łasce WMPana &c.

Fraszka przyiętym liście na Imię Rudomina, bo on Rudo.
mianke pojmował.

Twarda to Ruda na cię, twarda Pacu Mina
Trzeba tu było z lepszym ogonem Litwina.

Odpis Jmć Mść Pana Pana Polskarbrego Litt.
na ten list Xiążęcia Jmć Mść Pana Krakowskiego.

Prawdzi list od WM Hcey Mść do Siebie pisany, niedługom się z głowy moiey
trzasł, domijslawaiąc się oczyimby ta nieprzodziewana Kramota trafiła, pierwey
niżelimgo otworzyłem, pojąłem tę Sprawę ze tam miały być iakula na moy Hymenaeus
napięte, ale iż były Quia, mniey mi Szkodziły, aniżeli owa Zigantow przeciw Jo:
wiborii Strzelbas, Znałem ia bowiem ludzi żyds, krorzy Illustris & casto amori
Wbyrne wyprowadzeli, Znałem wrodzonym Zgrozie domniemanej iakiejś wolności
Studiosas mentes. Aczem nigdy y Sam. (czego mi teraz żal) huius Dei Segnan był.
Tegom się zaiście Spodziewał, że Skowbym się odniey odwodził, że mię taka poczciwość,
taką mam z listu W. Hcey Mści potkać miała. Lecz Fatum mię ius. abo mea Sors, abo
Satior mens, dobrego wżyiwodła, zem pomiędzywszy tedaiszego zgrzoła postawnie:
nie moim myślić począł, primum to Vmnie było obstinare pectus zamknąć oczy, za:
tkać Vszy contra Syrenum cantus. Item bo na tym iestem. Konwyc to iako nayprędzey,
com przedsięwziął, et quantum in me ent, albo to iż wiem, że W. X. Mć moy Mść
Pan, po more Swoim ztego będzie) recte et incorrupte żyć na świecie. Przeto
mię bowiem tak wielu przyiaciół moich iednego zwłaszcza, iednej wcześnie interpesti:
na dacos, y to krore w kwiecie wieku młodego iuż, znaczne Znawszy Boże nie:
błogosławieństwo, aże daleko iaśniey szą gwiazdę opuszcę, onego Marcina Wegera,
Wsebubowskiego Komornickiego Wdzica Sendomirskiego Stawcę Dobrzyckiego. Ktorz
Ala Boga Sine lacrimis wspomni acerbum casum. nieszczęśliwego Przyiaciela, ale

damidw.

Lumissium. animo mœd Pana Woznego Zolkiewskiego nieboszczyka, ktoremu gdy Fortuna y Na-
tura, wszystkie dobra swe, zacznego Mostzenia godne hoyne conferowała, razem mu
to zas okrutna Smierc z Zyrowem rozsodu odiela, a wtym nayokrutniey sza, iz swymi wła-
snemi rękoma zszedł z tego Swiata. Acb infelix Lunenis bez Spowiedzi, bez Sakramentow.
Jesli to tedy niesluszny Sąd Boży, iesli niesluszna pana peccati, coż przebog innego, piget
ergo facta eorum imitari, quorum exitus exhorresco. Nieb za to Pytany, nieb Wolny
wtym Stanie, blogoslawione to pęta Ktore mię retzą beneficio Conscientiæ, nie Swey oney
wolności Wezeniem. V Bynie mogą. Szczesliwe to dzieła, ktore do Szczanskich Dzieł bro-
nie mię będą. gratulor za radość Sobie, zem za tych pęt Zycia, wtym się po-
strzegł wczasym wiele Stawszych na mię potrzeb się niemogą posilnienem Siła Ludzkim
tatt z tey miary, nad ktora wtey Sprawie mey tak felicitet depossui. Ome tero Item B
beatum. zem a principiis odrzucił Virgil, na ktore ię przez ser tomyslowszy złoszlachcic mego
Spadam. Mitem gladius id Sentire non datur, mnie wtym Stanie zyć y Umrzeć proposui.
A Sobie też dunus co było do siebie necessitas zawre pozwiezch Confuetudo Zwale. Do
Epithalamium. W. Mcy Pana Pana Mc. Mowiłem dziękuię. Biskupa Podlaskiego Mc.
felicitet lubi, ale co dzisiaj wtak dobrze wiadomey Materiey; ia nic nie mowię, do-
brze Kaznodzieia na Zamku niemoże ieden porządek. Do Wenecyey item felicissimum zyczę.
W. Mcy Mc Służebnym zawsze rad, dla mię mile expedimenta trzymaią. Oddaię etc.

Wiersze Pana Daniela Fabrowskiego

Dziecie Jerze Jakubowi Krolu Angielskiego, Krolowey

Jey Mci Pani Zofii z Fridericka Palatinum Reni
Krolu Czeskiego. Na oczy iey napisane.

Twe oczy, z ktych Kupido na wsze Ziemskie Krnie.
Nie owo mocznego Krola Karle Syna daie
Nie oczy lecz piorunie dwie nieuchronne
Ktore palą na popiol Serca nieszczesliwe
Nie pochodnie, lecz gromy, ktoryby iasne Zorze
Blagaią nagłym wiatrem. wzgniewane Morze
Nie gwiazdy, ale Słońca palące wozy
Ktorych blask Smiertelnemu oku strzymać nozy
Nie Słońca, ale Nieba, bo swoy obwod maią.
Swoią Sliczną barwą Niebu się wznoszą
Nie Nieba, ale dziwnej mocy są Bozowie.
Przed ktorymi padaią Ziemscy Monarchowie

Nie Bogowie.

Nie Bogowie też zgoła. Bo azaż Bogowie
Nie Raczą się tak nad Sercy ludzkimi Sprawie
Nie Nieba, Niebo tobie. iedno stałym dodzi
Nie Słońca, Słońce iedno wszystkim zarodzi
Nie gwiazdy, bo te tylko wieczności znaczą
Nie pogodnie, bo te dla wiatrom te kołdrą
Lecz to wszystko porządku wiecznym oka Stwórce
Podobnie, gwiazdy, Słońca, Nieba y Bogowie &

Mowa Ślubna przy oddawaniu Panny Młodej

Jakie takie, Moi Mściwi Panowie. Jest to rzecz piękna, kiedy kto kogo szanuje, bo kiedy kogo szanowne pożąg, tedy tam bywa dziwny związek iakiś, a nie każdemu się to trafi. Bo iż ieden większe mienia, niż drugi, to iest ślubuje, także większego albo mniejszego potrzeba, to iest przedsię rozumieć, bo z dobrego przedsięwzięcia, rośćie miłość, a miłość od ludzi, a ludzie od Boga, a gdzie Pan Bóg, tam wszystko dobre być musi. A iako mowią tako y poradzą, że miłość iest dobra y smaczna, snadź podobna smaczniejsza, niż z słodkiej rzeczy polewka; iakoście wy tego dobrze świadomi, y ci wszyscy którzy w Małżeństwie żyją. Jako prawi, mowi ieden Mędrzec, że u Męża złośliwego nie ubędzie żona nic dobrego, tylko prawy y litościwy, że się nie dbacy roboty, także też. Kiedy będzie zła żona, nie domacia się rzeczy iako w piekle miłości. Jako powiadam, że też to iest ieden błogosławieństwo Pańskie, o które się wy przez tak długi czas, ażeście wzdy ieszcze młodzieńcem stanęli rozumiem, o Panieńskie przystoyną wstęp. w Małżeństwie, srebrze y złota niemasz, bogo y przedtym niebyło, Pieniędzy y posiadłości, tá bijla y ieszcze iest. Ieżeliby też co tak owego było, iako wy sami rozumiecie, umieliście z tym wy lepiey obchodzić y szanować, a nie przeciw niej temu, iako komu dawała, przyczyną drugiego omamienie y wkrocie namacia. Zdajże wiemy o tym dobrze iakiey iest. Mi Pan Bóg: ći przeciw każdemu, iako milsze, kościoł y chwale Bożey, y insze noty, o które trudno. Ozdobowaniu domu tego niebacą się szczelić zmowami memi wszędzie, znaczna bowiem zawsze miłość Jey Mć przeciwko nam była, bo nie tylko Rodzicy nasi z sobą się szanowali, ale też y przodek moy z przodkiem Jey Mć bardzo się miłowali. Prosimy tedy my wszyscy, abyście wy iako dotychczas przykładnie do Jey Mć, to iest rozumem y pomocą, bo ręka rękę umywaiąc, obiedwie bielsze bywaią, a kiedy się kogo nieszczęście imie, y drugiego sobie stary twarz, żaden sobie.

Sobie wyimie. Stwierdzenie się WM nieszczęścia, á niezawodny WM na mnie Panski Gh. daią tedy WM, zwłk Rodzicow iuż Panną Młodą, Daymcie sobie Pieruszonecki, a niemaciek Pieruszonkow Daymcie sobie trochę gręzy, á bym wam Pan Bog dopomagał

wszędy. &c.

Oratio de Passione Domini

habita à Patre Stephano Succio Mgro Srmi Palat. coram. Sno Dno Nro Gregorio, Parasceue. 1585.

Funestissima. Saluatoris Nri cades Beatissime Pater longissimam. quidem. cla-
dimationem, orationem Vem, desiderat brevissimam. Satis est enim. ad Ver-
nimos fletus qualisqualis atrocitatis tantæ commemoratio. Nudam itaq; pro
oculos rei gestæ narrationem, Vos quicquid exornare non potero, Vra mi-
sericordione compensare. Ac primo qd Curia tantæ crudelitatis arguimus.
Cedit Venalem. in meretrem. Auditorio Mgter, et Redemptoris Caput fit
præmium proditoris. In cœnaculo sceleratus Senus concipitur Vomitabo in-
portuno, osculo perficitur, laqueo suspendio, armatus educimus inermem
cohortes, Incitatur innocentissimus et iniquitas Nri caput accusans, trahit
per plateas plebis impiæ tumultibus. Cedit sanctæ Sapientiæ, Scelera
religio, Sus et fas Impunitas, Maiestas ignominiæ In Aula Pontificum. Sacri-
legus conclamatur, qui est Sanctitas Sacerdotum. In Palatio Regis reus est ve-
mentiæ, per quem Reges regnant, et Legum conditores iusta decernunt. Pro consulis
tandem. Sententia. Latronum. Supplicio adiudicatur, qui cum Sit rerum omnium
Dominus, alienam non potest habere, quod rapiat. Deliritur, Crucietur, dixer:
pij, crucifigatur. Vt impiorum pueri, Virgis Vt turpe Mancipium Spinarum. coro-
nat ambitiosus regnator Gentilem Suum. accusat Hebrei, reum. Iudex defendit
æternus. Vrgent Sacerdotes, Vociferantur Populi. Pretor Pronibit. Accusatio
licet dicit accusator, et formido Pudis. Sit crimen Innocentis. Portandam. Cruce
componunt defessio, pondus inhumane. Semiviuo, ut Supplicii sui pœnas exprimatur
Sanguine, qm. cruciatu. Inter insanientes Vulgi clamores, Deliritur in Golgota et
excelsam. tollitur extabem. Vt tam Illustri Sed ignominiæ Spectaculo Pallescat
in nobis qui Splendescit in Stellis. Hæc paucis Satis expleta Mysteria, dum
etiam. confixi pedes et manus pependere. Quis commemorem. in crudelissima
Sitis Nouercalis supplicium. Quid infame conspectum publicis latrocinijs fieret.
Quid parentis metu examinatæ conspectum. et Squalorem? Socios à regione

delapsos

dilapsos, conuitionum aculeos, Caluariae pedorem, difficiles Viuentis ac morientis obitus, ac Vitam cum Morte luctantem? Eheu quam multa sunt in Vno Supplicio Supplicia? Quod infunere funera? Obstupescite Caeli, et Solem Vnum collucere pudeat, quo die Sempiternus Sol contenebrauit, Contremiscite Campi, nam et is de patibulo contremiscit, cuique pondenbus Stabilitas Vrae librata. Conscindere templi Velamen Nobilissimum, conscisso iam eius corpore, qui Misteria tuis operta penetralibus fotis, Sua nuditate nudauit. Emolliscite lapides in Sensum doloris nam et potuere mortalium pectora lapidescere. Dehiscite tumuli ut Vris et Sedibus prodeant Iudices, qui de tanta Virorum Crudelitate cognoscant. O diuinae Charitatis inaestimabilis magnitudo? O amoris incomprehensa Vis et potestas, tuum est regnum, tuum est Imperium, et qui Deo quondam Dux et author agendi fueras, eidem et nunc et Dux et author paciendi. Tua est potentia Creantis, tua est recreantis infirmitas. Regnantem famulari iubes, instabulum deuocas e caelo, de Solio trahis in Patibulum. Maius aliquid Deo fores, si aliquid a Deo posses esse diuersum. Tu gentis humanae procreator et Custos IESV Christe. Tu fortissimus libertatis Nrae Vindex et Patronus, qui hodierna die quae non rapueras exoluis, qui uuarum Nostrarum acerbitate totus obstupescis, qui Legalium Sacramentorum Sarcinam portas, et Leuiticarum hostiarum Vanitates inadmirabilem Vnam tui corporis et Sanguinis Victimam Colligis, tu inquam fortissimum amoris tui ardorem ac flammam in Nris accende pectoribus, Vt sit Nobis perpetuum grati erga te animi thymiama Solatium in aerumnis, in periculis amuletum, tartareae pestis antidotum, tuae et Nrae Mortis Symbolum Sanctitatis Character, pignus haereditatis, Ius adoptionis et Regni &c.

Nagrobek

Godnej pamięci Jasnie Wielmożnego Jeo Mci Pana Zgierskiego Hetmana Polnego W. X. Lit.

Hetman zacny Litewski tu leży Zgierski.
Ten kilka lat Vicepital nieustey Moskiewskiey.
Ten prawi do Ojczyzny swej zapomniany
Wojskom przecie Litewskim na zamianę dany.
Piastował Woyska pamiętne z szczerey życliwości
Zapomniał w polskiej Woysku wyższości y miłości
Za Warszawie się szczęścia nadziei
Został Zbiszek rozsierzyste granterowne zachęci
Którego Moskiewska ręka nie pozwala
Tego Dworska fortuna w grob zapewna dzieła
Niewdzięczales Zgierski frantos przyrzeczono
Wrotkie tam Natalich Zbiszek Vbyniono.
Przyjąm tobie Wiecznoty dawne się skupiły
Idziedzictwy się Brzeccy mogiły przyjęły
Niechcec tedy za Bogiem wiecznej odpoczynek
Apostoli tez Pawsi Smiew za ugodnek
Ale ten nieodstąpi y rednego kroku ... —
Mieza rzeczy w Litwę do Zamskiego boku.
Senatorij tesz dzisiesz na pamięć Koronne
Nieprzemoże powiedz im Miasto Lwow obronne
Kanclerza Koronnego przezrzedz niezawodzi
Woiewodę Ruskiego bo wszystko złe vrodzi
A Mciwi Bor wesnie ukaż się rozmierzi
Do Zbiszek nadmyślnie w kłody mu się wkręci.
Pozyznamcy się Bor Zgierskie Vkaz Wszystkiego
Smierzi tez od Szalbierskiego odiedzieszone
Posli tego Hetmanowe z Litewski Krainy
Tedy nie było onich tałowy Koroniy

Tato

Responsum Rzetelnej Stiwemu Paszkwilantowi Niesmiertelnej pamięci ze Swiata Zniesionego Jasnie Wielmożnego Jeo Mci Pana Wincentego Rozwiana.

Paszkw: Zgierskiego Podskarbiego Wielkiego y Hetmana Polnego W. Xstwa Litt.

Tu leży czy morze Zbiszy Zgierski
Od Kogo? czyliż go mierz porwał Moskiewski
Paszkw: Niebom Nieprzyiacielskim nie Moskwicinowie
Z Smierci przyczyny, ktoż? Litewscy Sprawie
Respons. Iniba niewdzięczności także roly Zdaiesz,
Zegrzy Dobrowolnie niżli Polny znaiesz
Jest odsiny Zasięznia Litwie na Zamianę
Przedtoście Vczynili z Życia w Smierć odmianę.
Zamianą y Wspomożym y W. Xięstwu
Zdawszy na tę szczęście zmiłą, lat gdy tego mężstwu
Nasznaczyli zmianę odmianą Smiertelną
Owszy Sobie możecie zguby vczelną
Bezecsny Paszkwilniku prawisz ze miłości
W Zgierskim niebyło zdrowia ani życzliwości.
Wspomni dzieła Hetmańskie, Lubo w Polsce Nowatym, Lubo gdy się zawsiał zawsze mężne prawy
Na miłości ten zasadzey nie vas Stoią całość Dłoży Ona oraz Wszystka na tak pożyta zalbie.
Zacnemu Zgierskiemu nie tylko mal Swey głowy
Wspomnie Zbiszku na Ktory Dekret ten gotowy

Gdy ten Kahot dojrzały Sukie powiązany
O wodzika Nieludzkiej Tyrannstwo sprawio
Lewowy. resche iedno vaz, iż yż Sobie przyniesz
Gdy Dworzka Zgniewskiego Statia zabiła
Niechay kozdy vważi Hetmany pierwsie
Gdy o wyrokach wspominasz, Francie niegrotliwy
Niebyło kiedy Ojczyznie, dowodu zadnego
Swie war Oyczyznej Hyrkanskie zrodzily
Kto kiedy słyszał, czytał, ze Woysko Hetmana
Ano wigilia bez prozenie wszystkim niemaige
Zerzytho welbie wszum. Szalenstwo zbluznilo
W Polsce resz. na Francos Związek poczynicie
Zwolsenem Polacy na Kresy finiskami
Inubemi wiedzy o tako, y kiedy Sprzysiadze
Niecnoty Zgniewskiego Mogły pokonły,
Niecnotliwe swe Kości zes to wymowie Smiał,
Gdy przez ręce Kątowskie głowę dasz na Palu
Niewinna Vsec Smiertelne wzdusze Dekretij,
Smienią Pac Litwy Kanclerz. na zginął zabitą,
Swoboz resche podzięgnął, y wspomaga radą,
Senatorij Koronne nazywasz Cyrkiem
Vmieią? Zdrada radą Pasqu Lwowskiemu niedbano,
Gdyby Senatorowie o was pomyślili,
Ale wsz nad Kaskiem. nikomu nie stoi,
Kanclerz Koronny Nosi nie dla Kształtu głowę,
Gdy Kubicy Wodzowskiej sieczna slynie slawa
Gdy Niesławę zawdzięczasz, Złe Zdaniem radzij,
Ten po Bogu, y Krolu odział zywot Polsce,
Gdy tho o Polsce złe w Senacie mowi,

W Kurce tyszie da P. Bog nasz plenie dany.
Na Dworską się Statią przecię obalito.
Albo Zgnij wstrząs ci wyrzekł odkrzyknisz.
Zgniewski Statiami, czy Litwa robita
Dwor niezrodi, Rebellis Sąsiobie miecz Kuie
Dosyć tego oneczu dowiedz. ze zgrzebliwy
Niemasz, ze Statia gubisz niewinnego
Bestialstwo, Tyranstwo, Hyrkanskie mowiły
Senatora dobrego wz Szczelato Pana
Gdy zamordy czynisz, nie nie Rozbaige
Ale Woysko Litewskie Hetmana zabito
Bardzo się boię by niem Was niezdziczymono
Nabywać się niemogą, albo nieukami
Litwa Naszych Polakow nie Sobie Sieszowne
Dziedzicznych Braciej, Resz bogdaj pod Zamek pogrzebij
Gdy Sobie szczerym złudzeni Szczotkami
Gdy Sobie potem prawe złudzeni Szczotkami
Gdyby Senatorowie o was pomyślili,
Ale wsz nad Kaskiem. nikomu nie stoi, Dzieciny się gwozek bynamniey nieboią
Kanclerz Koronny Nosi nie dla Kształtu głowę, Przestrzegaig nie trzeba sdarzyć się zniim wzmowę
Gdy Kubicy Wodzowskiej sieczna slynie slawa Domowa, na Kresy Swiata Vrosi go Nawa
Gdy Niesławę zawdzięczasz, Złe Zdaniem radzij, Rotliwy zewszytkim miar niema sobie zdrzij
Ten po Bogu, y Krolu odział zywot Polsce, Gdy tho w Polsce złe w Senacie mowi, Ktoby ku polskiej zdaniu Slowe prowadzi.

Niewierzysz? wiesz potrzonnym Szwed z potęgą swoią, Kozak, Węgrzyn, Moskwicin ze Polaki nie stoią
Jak dziedzicha Parnie dzieła zdrzechłego, Sprawcy Alexandra Wielkiego Polskiego.
Wolinskiego co tyka się y tenu zdawa, Nie do Polski Morzy nigdy nie sprowadza
Jakby znam, tedy zawsze rad wży prawdzie stoi, On wiarzyć się by Nauczyć nie boiąc zboi.
Zoś zawsze bespieczne za Turczyna będzie, Jeśli możesz, zabuc co; Staniec skrolowi będzie
Rzeczy naiwnie powiedział zeznego głowy słow, Spaść niegotow bez Panskiey woli na czasy Pigłow
Nie tak Swoich Polacy Hetmanow Szanuią, Jak Stasi y na śmierć za nimi nie gotuią
Ani otym niemyślą to Paskiolu tobie, Patrz czas, a wostatku gotuj Sam grob sobie

Pozorze cię przestrzegam &c.

Prognostyk Anno 1667.

Nuremberka do Zacznego Astrologa.

12 Martij Mor Virulum Sanctus offeret Regno his, plus detrimenta quam emolumenta omni Statui.

Prognostico connexa Vicinorum Regnorum Augurium.

20 Martij ad 31 Eiusdem. Influentia Astrum nihil boni Vngaris Regno allaturus.

2nda Aprilis ad 9na Audite Austriaci ad pugna estote parati ne tempus vos deficiat.

De Polonia.

14 ad 24 Eiusdem Nisi Vnio apparenter facta melius stabiliatur quam hactenus factum proxima imminet ruina.

25 ad 30 Eiusdem Quæ Aquilæ alis infractis Volare non audent, Nigra a fratribus, Alba a veritatis periclitabit, quos Clementia facit insolentes fortuna hostes amicitia rebelles.

4ta Maij Si Christiani melius inter se non convenient quam hactenus res deplorate erunt.

Maij 27 M. 28. Mirabilis duorum Regnorum confusio.

2da Junij ad 9nam Pugillum honoris causa mihi Totius Populi.

14 ad 18 Eiusdem Aquilæ quæ prudem periclitabant, iam resumptis Vnibus tenum gabunt Vna decretoris publicorem agere cogetur.

12 July ad 28. Hac tempore Turca, Tartarus, Moscus, civitates multas munitas potentes et Provincias Vastabunt, Nimia Securitas plurimorum erit calamitas.

21. ad 6ta Augusti
11. ad 20 Eiusdem.
28 ad 30
12 Sept ad 19. P.M.
A. F. M. 20. ad 26.
14 8bris ad. 20.
21. ad 28 Novembris.

1ma Decembris ad. 16.

Venetia clamabit Victoria Victoria.
Silia tria clausa dominantur feliciter in alia terra.
Cavlandia Incipit gravitter agitare.
Cita fractus miles albus per viem clauam, eam alteram Sertiet.
Consilia de repente et conuento publici agent Sere albo bono Successu.
Magna turbationes in Regia Via albo Polonia Vel Suecia.
Coniunctiones magna. ☉ ♂ ♃ Solis et Saturni in oppositione et aspectu pernitiosissimo, mutationes mirabiles causabit.
Leo Niger Brandeburgius ei Resistit conuentq iniquit nigre et causare terminos multos, ideo hoc Sanet, quia tu Dysimus. Casti Nimium cum illo.

Nowy Prognostyk posłany Naiaśnieyszemu Krolowi Dymodyma od Naiaśnieyszego Pana Roku 1663.

Kiedy Słońce będzie w Raku y gdy złączenie planet będzie w Ogonie Smoczym z Ktorych znakow domyślać się Skutkow rzeczy Cudownych przestrzegam mocznim wody rozlitą zmieyć Swoią, zatopi się Siła Krajow, gdyż na ten czas nastąpią powietrza gwałtowne, wiatry powszechnie Stronach, będzie slychać ogromny poruszenia, trzęsienia ziemie, gdzie od zdumienia wielkiego y odgłosu będą opanowane Serca ludzkie. Drzewa y lasy odwiedzone będą wykorzenione y przeniesione z Swoich miejsc, Siła Zamkow, Krzyżow y Miast, będzie zatopione, ale zyjąc niektore zabytki miano wicie miejsca Bogu oddane y poświęcone zostaną nienaruszone. Znak wzlądu znakow będzie widziane y pułczyrkula krwawego, znak Wojny y trzęsienia ziemie, ktore się będzie poczynało od wschodu Słońca ku zachodowi. Na ten czas bowiem ieden Pan, y przez trzęsienie ziemie Siła będzie pogrzebionych ludzi, y ludzy będą tonąc w obłoczny wielkiej czas. Początek tych Skutkow narodzenia ma w roczny dnia Swiętego Wawrzeńca ale koniec Sam Pan Bog wie, Nam tedy zdało się oznaymić W.K.Mci Krzyczy Mci przestrzegaiąc cudownego przypadku ktory ma nastąpić prosząc, aby na: pomniał do Swoy, zeby czynił prawdziwą pokutę, a W.K.Mć Mci przeciwnego mogła odmienić na gorze rzadkiej obfitszej gorami, y tam za: trzymać się przez dwadzieścia dni potwierdzaiąc ten Prognostyk Kodeńskiego Pana Pisarskiego posłanij, zazdrością wszystkich na mnie się znaczących. &c.

Coby za Skutki były Komet pokazuiących się in Ao 1665.
Ex erectione figur Matematykow Krakowskich.

Naprzod

Die 18. Maij Będą wielkie zawąśnienia y gotowości do Woyny.
Die 21. Junij Umrą dwaj Monarchowie.
Die 10. July Wielkie nastąpią Rebellie.
Die 19. Augt Gorąca wielkie niezwyczayne, nieznośne. Tegosz czasu wielkie powodzi, takze rzeki zmieyść y Metow swoich ustempowac będą, insze znowu meaty sobie poczyniwszy.
Die 18. Octobr Prawa nowe będą postanowione. Tegosz czasu wiatry niezwyczayne, trzęsienia ziemie, niektorych fabryk zapadnienie.
Die 9na. Novembr. Krwie wzlanie powszytkim swiecie.
Die 30. Novembr. Będą widziane straszne y okrutne znaki na obłokach.
Te wszytkie mala ktore imminent ex Signis Zodiacis według experientiey Matematyckiey, moze Pan Bog avertere. Bo Astra inclinant non necessitant.

Dictum quoddam antiqui temporis

Tæmina Rex, oppressus Eques, servusq Senatus
Irrita pax, exhaustaq plebs, et falsa moneta
Vanaq lex, nec tuta fides, præsuraq Cleri
Ultima fata tui sunt o Sarmatia Regni.

Anno 1666 d. 3 Februarij w Opatowie na Leymiku była controversia co wprzod czynić, czy Posła K.J.M. przyiąć, czyli Marszałka obrać pro primo pugnabat Consvetudo, pro secundo pugnabat zebyło siłę bardzo szlachty, ad evitandam tedy confusionem zgodzili się i obrali wprzod Marszałka, JMP. Podkomorzego Sendom, z tey novitatem urosły te inconvenientia naprzod, że dubitatum, ktoby P. Posłowi dziękował czy primus Senator, czy Marszałek. Conclusum że wprzod primus Senator od Senatorow, potym P. Marszałek od Szlachty, Catoli nic grzeczey że contra consvetudinem uczynili tę divisionem.

Mowa do Krola Jmci na rozdawanym Seymie Zegnaiącego Wielmożnego

Mci Pana Starosti Oswięcimskiego y Marszałka Powszechnego Jmięnia Izby

Powszechney d. 5to Maii Anno. 1666 Sexto

Iak się nieba podobało. Naiaśnieyszy Potężny Krolu. Panie nasz Miłosny, abyśtrasznego Jego woyski
determinowały się wtym Krolestwie, Ktore niegdy było zazrzytym wszystkiey Chrześciaństwa. Następuie
ostatnie nieszczęsna et fatabilis Epoche, Ktora iako we zwierciedle Asseruie nowey, zaburzenia,
naiazdy, tumulty, głody y powietrza. Y to co extrema malorum Rzeczy Polskiey zasiepla narodowi Turskiemu nazwiska
Venecis. Zapala się wtym Państwie stale Bellum, Ktore zgubiło Florentissima Regna et Imperia. Assadius Syria
Orbis Primas Roma, Vicina Ingaria Boehemia, Ma tumulty Francuskie Bicellius potężnego Krolestwa swoiey własney Krwie
zagazrone, y też to będą pieszczoty twoie wy Narodzie Polski, abyś gorgonie ey orbitantiam tantu wszystkim
Krwie swoiey Własney leczyły. Ktoż to będą przymuszali twoie? aby synow twoich et Civium Theorum Krwiami Oblywał polski
I też to będą Bety, aby głod et incommoda bellorum innocuam portowały plebem? Giniesz moia Ojczyzno nadia a
giniesz przez zawziętą dissidencyą, zabiiaią cię nieprzyiaciele ale twoie własne ręce? bierzyż do Ojcowskiego ciała swoiego
zwykli zawodnicy do zamierzonego Kresu zatrzymywaliż Kasimirowi Panskiey dabere. Ale bierzyż Ojczyzne
Do oczywistych Labiryntow niedbałości, chcąc się od swoich natorow dolegliwościach, błąd cię zadzy y rozpęt-
szy niewyprowadzi Theseus? Oddaią cię twoi własni Synowie w protectią Furibundi Martis, Ktori wtym
czas nayodobnieyszy gdy nayostrzey. Pieszczona wolność dostaiesz się w Egipską Zelazną y Babilońską
vgr, Ktore Lay Boże abyś cichie Polsce, nieuszynił niesolnie. Ale W.M. Krolu P.M.M. żal wszyscy
nowic niedozwalaz. Zegnam tedy W.K.Mc. P.M.M. a zegnam cię meritissimo animo. azaby y Swego
W.K.Mc. P.M. Mc. goborne gestas nie bolecie nato że złożywszy ten Seym abyś na ni uprosił
Ojczyznę, nieinnych prac fatyg swoich y miłosciwey Łaski odbiciaś pożytek, tylko tym nieszczęsny zgrzał
Omnia in republ malorum. Azas to non prestringit animo W.K.Mc. P.M.M. ieżeli za pozwoleniem
podług prawa y Woli nasze medicinas, to Clementissimum consilium antidotum obrocily się w truciznę
y to comiato Saluare gwałt remedium. Mgnie tedy raz że W.K.Mc. P.M. Miłosciwy Nagradzaiący tego
zostawać musisz. Zegnam tedy Strapiony W.K.Mc. a oraz zegnam cię Wolność moia? Ktorą drzi ię wszyscy
Co nieuchybney przyszłey Konfusiey. Ktorey Civilibus paccatis medijs Rzeczy Pospolite niechcieli. Oto Rodzice
Naigrawaią, zdzierają, niszczą, Opprimowaią, pozwalaią cię ci in triumpho, Oto zawziętości swoiey in ausa
malevolentiæ tobą immdare chcą, Ci Ktorzy quasi maiore Specie Libertatis, swoie Velant intencie, tanto
infensi nacię zaciągaią Servitutem. ale W Boga wstrzod a potym W.K.Mc. P.M.M. Nadzieia, z pozwoleniem Pana
cię narodowi, Oblubieńcu natury Miłosciwy Łaski swoiey Laski protectią: Maria P. Bog tych Ktorzy za

Przyczyną.

przyczyny ciężkiey oppressiey płacze y Vexacyey, Vindicabit ty niezbożnose, Vexra pro Vitalia Vroc vasy Fundowane nasłodszy Bog Swigtobliwych antecessorow Swoich P.V.M. P.N.M. y inne Maiorum nostrum devotissimas Legationes et possessiones angelissimas, aby Wiara Swięta Katolicka Vrzenska się diviquerunt, et denastauere, y Swięte Pawdzie Swoie Odstawali y Vsiłuią nowas Sectas in pientissimas Krolestw introducendo. Przeciwko tedy tym Wszystkim, protestuie się naprzod przed Bogiem a potym przed P.V.M. P.N.M. in facie totius Regni że Vim patitur Libertas ig Animitus innocentes. Protestuię się przeciwko tym Vtorzy iustis et Ciuilibus medijs pacificeve Koronie niechcieli Vtorzy atrey et Ciuile bellum causarunt. Niechcieli Carierami in Corpus Swoie wprowadzaiąc, przeciwko tym Wszystkim toties quoties iteratis Vicibus imieniem Wszystkiey Rzeczypltey Protestuię się przed P.V.M. A. oras zegnaiąc P.V.M. Vciąznie prosze Salua res Vne geremus. Prosze y oto abysmy do progenitorow Waleczney Swey Rodzi Przystąpic mogli. Dixi

Oddawanie Panny przez JEmści Pana Jerzego z Tęczyna Opolinskiego Podkanclerzego Koronnego.

Kto. Bogatie Vrodzie się w zacnym y bogatym domu, niech Stawy przodkow swych, y Przodkow swych po przestronych gmachach ciekie obrazy, niech dziełami Dziadow y Pradziadow słynie, niech nadstatek wszelkiego wielkie podkasa dziecie chce, niepokoiny owoc, Rzeczypospolitey obiecuiące. Jeżeli cnotliwego nie przybierze towarzysza, ktoryby y rozmnożyć fortunę, y cnotami Sławę, y łagodnością Wielkość swoią Dziatkami: Bogactwa dostatki, obelżona Sława, Smutny, gorzki, y nieszczęśliwy, żywot. A kiedy się zaś kto obeżmie na następuiące potomstwo, do pierwszey nieszczęsney Starości swoiey odzwie, ieżeli cnotliwey nie przyimie matki dziatkom swoim, po ktoreyby wspomnieniach pierwey im cnotas Stołu zalecaią, niż matka do maiętności ich pierwey przysądzitas. Zapewne nikiey smutny żal niemiarowy nieniec, aniżeli niestatkiem przodkow y swoim gruncami nabytych ordobniewdzięczne postrzedac ale w hańbę Domowę y rzeczypltey [illegible]. Ten zalosny Smutek

Dostrzec

się odgrawanie nieprzyiacielskim albo co insszego Państwu tego nad przystoyne w Mal-
zerstwie; ztąd Wielkiy ku Sławy y dzieł Cnotliwych obelżeniu, iż iaśniey sze y
wiadomsze wszystkiemu Światu były. Wydały Wielkich Cesarzow dobrze zastanowne. Adexta,
y nad ich Magestaty wyżey się ku niebu wspinaiące zasługi, wyrodnych Synow, tych
samych ich spodziewali, ani byśmy byli wiedzieli inion Caligolow, Neronow, Commodow, Ele-
liogabalow, Samą tylko bezecnością znacznych, by się byli z Sławnych Cnotą nie-
rodzili Ojcow: (i zaś nie postrzegaliby w Synach Sławy y osoby, by się byli w
w takich Domach z powinowacili, w Których cnota nie rozrzewana od Przodkow,
do Potomkow wstępowała Successia, pamietaiąc quo indoles nutrita faustis ab
Parentibus crescit. Ale gustemy nieszczęśne zalosnych stad przykłady naszych,
Praecey iako rostropne, mezne, sprawne Matki, nietylko w synach swych zatrzymy-
wały indolem, ale y w Potomstwie doskonalszą światu oddawały nelioi omine
Twarzymy, wszystko iż ani będąc starozytności sięgał, z Matczynskich szkół wy-
prowadzaiąc naymężniey szych Bohatyrow, naydzielnych Monarchow, nayszczęśliwszych
Panow, ani w Cyrowey naszey Domowe wstąpię przykłady, nie bez Twarzy rozych
familicy rozne roztrząsaiąc składności. Dosyć mnie dosyć Twarzyma daię przykłada
Matka z Synem, osobliwym wyrokiem Bożym do dzwigania obojga zatrzymania świa-
tła, aby świat widział na tym tu placu, iaką Rzymu iaką szczęśliwość chciał
ten Ociec, który w starozytnym swobody gniazdzie, szukał towarzysza, nieraganiony ch
w przodkach cnot dziedzictwa Ustawicznie w młodym iesse Wieku patrzał na tę Matkę
mogł Synowi wskrobacz wrozyć słynącą wiedzie Dziecinne sławy, y skrzętnie
nie on das ręce dziecinne, Ojczyźnie aliquando futura liberatrices od ciężkich
Cytomanskich niewoli więzow całował. Ale ia przytomnych zagalania rozwodzi
się tym nie będę. odzywaią to potomne Wieki, a cierpliby y wtym albo Umie-
iętności albo chęci y wdzięczności nieczostawało, Rzymskie Skały przywaią
opowiadaiąc to imię, które na iednym papierze z naydzielnym Monarchą świata
tego szczęśliwe, piastuiące Orzeszkową męstwo napisało, przeciągnęło niebo ra-
mowia swoiey przeciwko tym Wielkim Senatorowi dawszy mu takiey gniaz-
da towarzysza, które cnotą iednak zakładała wszą, tak że świat w gestpie
musiał, między dwiema świętymi, rodzicielskimi, Matkami, ścierdzić się

ieżeli się dzieie nazwać mogli Ktore na iedrostayny gwoz transformowała. Ztąd Boż-
kiwych Rodziców iest Bożeskiwe potomstwo Oyczyzny Wesela, gwiazda Chrześcian
o przedniejszych w Chrześciaństwie Monarchow, serca trzyma Wiegione Oczy Poku-
y Przyiaciół tych w Bystrim dobro Oyczyznie wrogich. Obroćiło przeiadne WM niech
Pan B. Stawsto Międzyrzeckij y Serce WM. abyś Bożskich Starożytnych gwiazdoże
Swoich, dostatecznie zbiory, wten Dom z Bożą Łaską obrocił, z ktorego rzeiaska tak wie-
le przyrost może crot y Nawy Skarbow: Gory dnia Dzisiejszego Mość. P. Woie-
woda Ruski meritas Wysokiego Domu Swego z zasługami y Dzitami Starożytnych Prze-
dkow WM. gdy Corkę Swoią za nieprzeliczone Vitæ & Thori towarzyską WM. dała
wa, tak ze następuiącey do Boga potomek Smiele rzecze, wszystko tobie co.
Kolwiek gloriowano w domu Lubomirskich, Ostrogskich, Branickich, Koretow, Zamoy
skich, Sytat będzie na podworzach. gdzie Lechem iestes w Mozieyskich Ostra
Sławnego Lubomirca Dzita, Bielskich Skrabiow, y Zawonicow. Ktory z iego pierw-
szemi Oyczyzny naszey Oycami Wte za Sarmackie zadrzeszy Kraie, dzisiejsze przedne
Bożki Swiatowskos imię zostawiły. Na przeciek następuiących dobrego tam Bielku po
sobie Boatyrow, Zbożnych Rycerzow, mądrych Senatorow, Bowiem go będą trzymała
Dziadowskie z Ottomanskiey kaluby wystawione, iednym Słowym wywodnego nie potrze
ba obawiać się potomka, Ktorego tak wielkiey familij excipiet crota, Piastowac
Piastowac będzie Sława, wychowaią merita trwałe, żywot dla Sama Starożytnos
Chodzisz tedy WM. in hoc Sacrarium, crot, wstydu, Zbożności, bierzesz bez Kupna Bos-
sessią, zasługy y Sławy, tak wielu nad wszystkie wieki Granicznych Hetmanow
Oyczyzny zdrowia vadą Piastuiących Senatorow, y całość iak Krwią Rozlaiących
Rycerzow, z Ktorych Krwi dostąpiesz Matrony, zbieraią przytki pilnego vosero-
bliwych Matek, nacrynaią wiązek ztąd wielą naystarożytnieyszych Ozorzay
naszey Domow, iako wiele przytomney matki imię, Matrongrzkie ogarnęła
Między Ktoremi to pierwsze nie Senatu tylko ale wszystkiey Rzeczypos
politey, Wielki nie tylko tylko, ale Sławnemi dziłami Hetmanow torzymiana
Boią triumphow, y Sławy swoiey twierdzą tąką całość, y zdrowie wszystkie-
go Chrześciaństwa przyniosła, dom WM. y wszystkie iego zatrzymawce będą
Czegoś przytych ktore WM. z Urodzenia naszego Szczęśliwościach inne Pięknej potrzebo-

Vac noster.

nocesse, chyba abys mogł godnie odsługować nieoszacowane dobrodzieystwo, a wzaiem
dziękować przystoynie y łagodnie tę ojcowey miłości wspaniałey spodziewaie się
W.K.M. przychodzi przyszłego życia procencu y zapłaty. Oddaie cię tedy P.Bogu
Wodzowska Ruski W.K.M. Panu Kochanę Corkę, oddaie P.Bogu P. Woyewodzie W.
M.K.M. Panu miłą wnuczkę swoią, w dorosłości pomieszkanie, y towarzystwo W.M.
a zniq oddaią serca y miłość swoie; przy błogosławieństwie Oycowskim
y Matczynskiem. Co sobie wzaiem po W.K.M. Panu Oycu życzymy obiecuiąc,
że y dobrodzieystwo P.Bogu wspaniałą wdzięcznością y zasługi powoł-
nością, obiecuiąc iże zechcesz. A nadewszystko w posłuszeństwie tak dworzey
skarbu pokazesz W.K.M. że y na zacność urodzenia swego znaiesz vaszyz
y przymioty cnotliwości miłuiesz. Finis.

Dziękowanie za pierścień do W.M.

Pana Dzierzgowskiego z Tęczyna Oświęcimskiego, Woiewody Lubelskiego W.K.M.
Iż tak nagłe K.M.K. M.M. na bystro wpadaiący wrzenicę prze-
mierzłoneczny, czuyna zapada powieka; nie tak twardo ubumiera podróżny
niepatrzonym zarazony piorunem, nie tak ubrapionej matki mocie zale-
waią serce, niespodziewaney opłakaney nowiny powiechy: iako język mo-
ie tego tępy, na sym głos W.K.M. nowego dobrodzieystwa strzęsiał i zapłonął
Zdzicie sko nayostrzeyszego dowcipu, na blask królewskiey dobroczynności,
i w tym omacku effusa caligine. Nie znayduie inszey wdzięczności tylko
zawartemi usty, spuszczonym pokornie wzrokiem swoiey niewdzięczności wy-
znawać ułomność. Tym oby nieley Królowie, między śmiertelnemi nay-
bliżey do Boskiego przystępuiecie maiestatu, ze dobrodzieistwa dzięcie nie
przedaiecie, bez tymarku, bez nagrody, bez nadzieie odebrania: bo
bez potrzeby. Ta iedyna Panskiey dobroczynności powinna gratitudo,
dobrowolne sługu zeznanie, podłości i niegodności naszey wyznanie.
Ia to samo i ia usta moie otwieram, w ostatku niemie i zamówione. Ale
iak znowu, przerywa mi nieco, osmielony wzrok i nowe, strzelna błyska-
wica, brzęku mowę tego, (który W.K.M. na niedobre ramiona

naniższego sługi swego klas. nacyszy), wyższa powaga. A jaż to bowiem
W[ielk]ie responsa Pomazańca Bożego, Divinos Spiritus wyrażające, podłym
i niepodległym językiem mowy dawać nam? Pod któremi kiedyś onych
wielkich Koniecpolskich, Potockich, Lubomirskich, senilis, et tot pubis
cis exercita cura, fabricabat prudentia. Ja to pióro piastowe, którym
triumfalne walecznych Hetmanow desitres, choć ciężkiey przywykłe bu-
rzenia, władać mogły? Ja to miejsce zasiadać, na którym niedawnych
czasow, uszy, i serca ludzkie posła, pamiętnych Mińskich, Kryskich
Famowskich, florida facundia. Ale nadewszystko. Jaż to mym nad
tym compasem nauki, Arcanitly, Vicarias agere Executios, samym tylko
W[aszej] K[rólewskiej] M[ości] (iako nayuyższego Bytowniku) przezornym oczom, et calitus ze-
słanej, mądrości assistentią oświeconym penetrabili? Cionuny to to sy
W[aszej] K[rólewskiej] M[ości], z pazurow orła tego wynikaiące, mnie licheniu, wyższey Rosi-
tiey, nie mieszkańcowi, ale piastunowi tym straszieysze, im mniey upatrzone.
Nie dadzą się zatym, i te rozwodzić językowi, wnagley obumarłemu
skrupnosu. Jeżeli zas lubosty i usta odymie, a [illegible] pospolicie chuć
samo się ratować nie może wprzieysze topniejące, gdy bacznie między
tak gęstemi, i tak skrycie rozsadzonemi, zawistney zazdrości zasa-
dami, i rozbojami, całą i illesam W[aszej] K[rólewskiej] M[ości] i Dobrego, przeciwko
mnie nayprodleyszemu słudze, y wychowańcowi swoiemu confidencią, poy zdro
niepowszednią, sieciami tak bezpiecznie dozwoli mowić dobrotliwość, W[aszą] K[rólewską] M[ością] Pa-
nowey) nie Panską ale Ojcowską manudutią, od Gierszey w młodości, w pełnie
dobro wszelkie porządnie mnie niemiącey. A iakoż ja się ia nasz dobry w przy-
stoyne W[aszej] K[rólewskiej] M[ości] y Oyczyźnie mojey poruczanie, w tak szczey perturbacyey, gdy
łowiey admiracyą, do wrodzonego zacnosci, y iczyż wyższości mnieyszy, niżeli
y do łaski mniey uprzywilejowanej iako piastunskie zawarcy, y seva wdzięcznie
z miłosciwą W[aszej] K[rólewskiej] M[ości] łaską inter tot scopulos skryty dwulabiey fide nauczyć
emergere, samo rozumieć. Wzydzie iednak z łaski z pedzie ta nieoszyfna
wdzięczność, ze W[aszej] K[rólewskiej] M[ości] łaskawsze y dostrzegalsze światła tego filius nizeli
nyeli sługi y poddanych. Daiesz rzeczy dawał nie rzeby oddawał, drugiego nie-

[illegible] Dobrodrieystwy swoymi. Przydrie y Stracb legellewe niegdy-
sny WKs rozsądkiem, ktorzyma to Sangma wWstat, co czyie zniesc,
nogą vamiona, ktorego nowinkima gard gloria, ze iasko sgdy wie Skimi umiey
Kierowac nawodami, tak administros dominationis, (obcych nieprzyiacioł) zpsey
Stadney Pierzeyi Skoły, sam contemplacyą dzieł rzymskich y Stucharzych
nie porownaney Rzymi wiekv tego mądrości eruditor. Przydrie nadstar-
tek zgl[illegible]skiey taski WKs Dobrodu, venocare Serces y gdskaza cmu
na to, ze Regias WKs prouocatia, y tak wawrznie zakładana, zgdskie-
go affektu Statecznosc, nigdy naydrożsego niebyła obrony zadoczynic, nigdy
Skim przewrotnych rozsądkow niepodlegała wiatrom. Tymi artyku
y zwkroconey prowincyami, przy Vniwersytecie gdańskim, na znak
powinney wdzięczności Scribendi do nog WKs powagę przodkow, y wol-
tatos
ności WKs niedpome gdańskie państwo podkładam oney Sangma WKs
P. mege uniorzystwo firmata cervicem, ogrodzenia mieyscatego na
Ktorym mię postawiła WKs. ręka, securam et tranquillam a o
wiekszą, oyczyzny Statecznem. Sypiąc się zmysłu na to morze burzliwe
pełne inuidyey, pełne przewrotnych Cyrkuł rozmaitey affektu vo-
Dostwa, ile tam gdzie zagle pławaiącego nie łada wiatrowi vulgi rozpędzone
do portu compastu, nadktory[illegible] populi, prowidencya lege regiminis
obwocone, : tey niewątpliwa nadzieią, ze licha prowincya y posługa moia, kiedy bi
Dobra dobrze postępuiąca w powszechney milcy oyczyzny wdzięczności, gdzi ią
uchet dostwiadczonych y wtych Porcie nayswiadomszych Vandora, Vrodzenia
Liberią. Niegdzie tak gic pierwey obuse na grontowanych auspiciach, gdzie
Dostwiadczenia Sanego WKs. ani per sollicitus ambitus, et Vulgares gdzie
tieres, ani pogotowia per flagitiosos largitiones, nie wstępuie in dc alcis,
Prawa, Swobod, et boni publici powszechney Orędownikow, Sama Dziada
naywyższego Krzątey Stroza, przez Vsta Dosłane y Vprzedzaiące gdzie
Jego nowiciuszy y secretuiących, ta mię wprowadza, ta publicis curis
manipat, y Dedykacya: Dey veluetari regas. Nie veluetor tedy y ordsego
Siedzie Sanego zdrowiey ręko[illegible] Dostoiństwa WKs. Pmy y Dzieciom miley
Oyczyzny całości y zdrowia zupełnie odlanego. A ieżeli publicznych Prac
y exosk gdzie Sangma Kwietnickiego Statecznosci ięzyk, licha przed czasem
Starga Siły gdzie, y nieda długo za ręko[illegible] Fanetus carpere, publicznej

Woiewodztwa, milomi będzie, na podziwienie tey Vnievae Para, przy Krolowey Panie
niewiesczeney, tho nie pogrzeba wierzyć Krlu Panskiemu, milo w gwałach y pieczo-
ilo[wi]owania o dobro tey Oyczyzny, ktora orieżnie młodości moiey gwałe nie
wiadomą rzadze przymowała wdzięczności. Nierzyklas za klarowny sobie
Vile ignobilis et deserta patriae in dangare ey ilio. zawsze iey tey żaden sadd
wada nie negauit ineres. Ale iusz iusz iey W M K za wdzięczny y wdzięczne
iego Para nego, inter Vicissitudines nieprzyiaciół topiła, liczey wigrania niezwy-
zonych dobrodzieyst twoich, (Wolą mowię nie) y w stypkach cowiesz y wrogy,
do nog Stanu W M Mey y Panstwa mey pokornie powracaią.

Mowa do Krola Imci na rozerwanym Seymie Zegnaiącego Wielmoznego Imci Pana
Starosta Swieciańskiego & Marszałka Posolskiego Imieniem Izby Posolskiey dnia 5ta Maij Anno
no Sexcentesimo Septuagesimo Sexto. Anno

Jak się Kiebu podobało Kaiasnieyszey Mci Krolu Panie Nasz Miłosciwy aby Straszne iego Wyroki determinowały się
tym Krolestwie ktore między było Zaszczytem wszytkiego Krześciaństwa Kasteyznie ostatnia mieszczesna &
fatalis Rzpltey Periodus ktora iako Wezwierzchnie ptacie mordy Zaboystwa nałazdy tumulty głody y Powietrza
Gto co extrema malorum kredyszkolwiek zawiązła narodowy Ludzkiemu naznaczyła Niemcha Zapalusię w
tym Państwie Ciuile bellum ktore zgubiło Florentissima Regna & impena Swiadkiem Grecya Macedonia Oyca
Domina Roma Viena Vngania Babemia tumulty Francuskie wielkiem Potrzebie Krwie Swoiey Własney
Jedwig Zagaszeni Tresz to bendą Pieszczoty twoie czny Narodzie Polski

Oddawanie Pieczęci Wielkiey Jasnie Leszczynskiemu. Podkanclerzemu Koronnemu.
przez Pana Bramskiego Marszałka Koronnego Kadzonego

Jezeli zgodna wszytkych Polakow niepobladziła decyia ze Magestatem Regnantem nadwoch zasadzyła
cznosc in ustitia & clementia Jezeli do tey wzięczney Regni liberate mely quam armis seruari toc kozdy
przyznac musi a Kaiasnieyszy Pan Nasz ad Regulam Karolow Swoim Panuie kiedy natycz dwoch ia Soby Py
lawiec Swoie gwiazdę dostoienstwo Iesmeciam distinctam in liberalitate, a tak Obudwu Wraz Wiernej
codzienny rzec moze egeret nieć się nie mogła zadne rzeczy ani gnoua tu kedy Pane gorzey się
cntuien exempla Ledwie co ten Wielki Cyczyzny brzeg odzuiego rzadkych cznot y przymiotow Stateczney
ney mieszei Ku Panu y Oyczyznę pastera Opuszczeni powraca dzwyk iego Panskiego alego Zawarzo
na Starozytne y Godna Snadz temu Obcemu gnazdo wdomu Wa Pane Podkanclerzy Koronny me
losciwy odzylac raczy Zwykli dnegszy natym delibemwac Sherawc Sowy gdzieby bezpiecznie
takiem y tym podobnie mogli brane dobrodzieystwa Amiedzyw boc się to często trafia Że bnetkowie
Beneficia sunt ad nocendum instrumenta. bywaią tacy ktorym profuste periculum est. Zraydzieie
Patron taki ktori Miasto podziękowania y wdzięczności pogardzy Laska y zgnuszym Anacreonem
odmowknie Odi munus pro bigilare cogit habent in beneficijs manum Czasem się y Panska zpredsa

omeli reka Quidam parvo Amicum magno sortem beneficit alect tu JKM PMM nie podobnego
bawiac sie niemoze bo wprzyciszna ku sobie wdalezytey Wierze yuzymze samym Vrzedzie dostrad
czonemu bim Laske swa Contenuj Kiebawi zatym tuszym namyslym Vydzieje ze beneficij to
Maior est gratia gueminus cum pependit Kasladnic wysz nayprzednieysze na firmamencij lycus, Ktore
roko nieczeska prozb naszych aby sucalo aby bieg nocny od prawy puszy zarazem wschodzy yskaz
dego swemi Slonca promieniami Tak JKM PMM nieczeska gestycs Instantiey Vt beneficiat Promptie
confert beneficia. Obierayze tedy te beneficiana genti tua Regens Successionem a Sole Vrazay nasali
padly grant zaczney Zasiega Prospiey ysamego WMC. kiedy JKMc Pan Kasz Sulcinicy se abytak
wielky Vrzedy byly wdomu Wha Dziedzicznemi Bres Miare yDowod zadna temporum Vicissitudine
nie Blahanego od Wlasci Serca Panskiego Kaprzywodzi JKM PMM napamiec Wlie Powinnosci
Vrzedu tego Koremu wsz przez Lat kilka przy Mnieyszy Pieczeni przywiekles Kiezaleca gratam
Memoriam dobroczynnosci Swoiey, bo Vbi status ingratitudinis & beneficij Kowerca, nie exagerui Kodesha Panska. Dawnieyszych
y dzyszeyszego Dobrodzieystwa, qui dedit beneficium, tacet, narret qui accepit

Oddawanie Pieczeci Mnieyszy Andrzeiowi Olszowskiemu Biskupowi Chelmien
skiemu przez Jana Branickiego Marszalka Koronnego Kadrodzego exda die 8 Anno.

Gdy by tu dnia dzysieyszego ostrozna Weuszytkych wynalazkach Stanela Polska. Starozytnosc atak rostrzp
ney. Mayestata Pana morego przypatrzelszy distributiwie nic by sposobnie barbzey Wsobie niepocwalila
nad to ze tak Vrazny noweku Krolow Panow Kaszych premium zdala. Szczesnek Zadzywypszysc
Soyni reki dextenne dispensationis, przyznacby MPnu Koremu. musiala zedignissimum ysi
Mundus Vniuersus Vt Patrem beneficum amhat. qui nullum Vellet Viuere Inter homines Grato
bonum Kiedy sie nieczyci Romana Antiquita z swego Tyranna inter tot Vicia Swalebng Cznoty
ze Kiedis nobilissimo cuiq; aretamuliari destituo, dowcip Iolana constituebat Kiedy sie nieposp
Suie Tyberiusem ze Znaczne Vroslzzonyes Cuiusq; Lepdi et Senilij nobilitatem uiuandam dzyie
Wielkie to wprawdzie libertatis przyklady rownac sie nedrak ci wszyscy z JKM PMM nie mogą
Kiorego beneficentza nieurednym albo dworskiem zacs alig wtak Wielu. nas zywe Exempla Odebra:
les yWs. Biskupie Chelmienski tey Szczodliwosci Wielg dowodow Bo yto takbysmy sie wkescuely
Bozkem, y radzy Boskiey Mieysce Orey Vrzedney. Nadzieie nedrak natym Szczesnym JKM Panskiego
Ingo Rece, Propcrat y daley Munificentza rego Panska Ku Wci, Oddaiq Swobodney Orlatego do
rak Wci ktorego na Regencicy Referendaricy yslnnyes Vsługacs Swoics dignum Ofa Vprzod
Obral, nizeli Obrał. Powrzucac Kluczza dellwnyes Praw, yswobod Wolnosci Kronnyes, Potuszac Wa
sneck to unis & equitatis promptacium, Ktorem tak dispensowac bendzies Jakby Maiestatu Nasz
Vpoddanyes, yBenevolentza poddanyes Przecye Panu Wsale Zostawala. Contenuc Wci Vrzad
wprawdzie prawiby gdysmu takes powinien attendency zecbes, y tmu Czasi Omnidiem podleglj. dex
tenta jednak, y Experientia Wci Laborem minuiet. Znota zas Cwiczona ku Panu y Bycz zny
nienawisc, iako Ingle Slonce rospeneboy Celners ze Wci bonis auctus to piastno wolney Panskiey
Wolney Rzpcey Gratuleris Virtuti tuae ze metall wanew Annenem, iake Kontenem y Wielkyes
przyszioty Ponderj, Dostedles godnosci takze y Quaestum Mentis Superbia a Subo
dznie Rzeczono Dedspienti non potest dari beneficium Cui gdyp dany dobrze dobrze
tak jednak wdzieczna Wsku Wrzi JKMsc Modlitwa Zeta Seyba Laski zgansiey Padny natwarz wdzy
Kowa maiecram, Swygem wdzieczności y nieustaiqcey Gotowosci Przynosic bendzy Pomnoge nato. Zeby sy
JKM. PMM Swy miedzy takspiela zyskat Wci Tuic igitur mentis grates gratasq; ingenij Vicibus
Pro tam munificentia pectore soluo per aures

Dziękowany za Pięcz: Imości X:dza Olszowskiego Biskupa Selmenskiego Podkanclerzego Koronnego dnia Decem. 1666 Anno

Kowa rzec y podzysnieyszy dzien Ledwie slyszany K.M.K. P. P. Wnicy bez Obrotnego Starania Przez Magnum Primarey Sinesse a rzeke bespieczny Sinevso na iedno Zawolany Wilnie Stawam Woczach Rptey Pieczetars Kowa Rzec mowie bespiecznie y barzo prosie Orzec Wiasc. Kayznaczneyszey Oyczyzny Klynot nietylko Zyczay ale y Bournace Jako optimi Mentalium abyssina cupiunt. rzadki Ktoryby wzor. Ze wzgledzy Stanow Alto culmine rerum aby wprzod nafundamencie godnych Zasług goraczemi instantiami Vslynym Staraniym Walnemy Przemowa Stop mow Sobie dostoyny nieulozyl. alicc iako nouitas Kazda podeyrzana a czesto kroc Oracze tak Obawiam Sy mało przyiaznych vkoyc censury bo nen amby Oc Znaczni Ludzie pokornieiey Zawsze y dlugo Vrzadzali Zdasy bydz Ostrzwa nowey Jakies ambitiey przyzwoitosc. Ktokolwiek nadrak baczonym vzdaniem vprzyczyni Mowy wey Wyhore tesz niefarbowany Vlofsco vndolem. vrozumiem Watpic niemoze nieSkwapliwosci mey zostanp benemon interpres Pasowalosse niedawno vsk blisko caly Zycie moy Smiercia Samo, emasi aly prze cie dla Podzwignienia Osłabionych Sil Vtra Herinnes Saltus za Mynem y Rzeczą zdrowia y Slo zo vsi Szukaiąc niezbawszystkiem Cobysto dorachowac Sy moge Przypatrzelem Sy nen Beue nedimento Przy Zacznych Pieczetarziach dokturych mie Wkhor Zaprawa Mska dobrodzieiow przydawac raczyles Jako tak Wielki Orzoy, Joden prace tak ore wzamolles Stalowego Zdrowia potrzebuiąc niegodzyby Sinamniey ratey wysokiey przedmurzia Chrzescianstwa Sentinelle nietylko Zasypiac ale Okazamnie Chmiele pracowanp dzienna y noczna Stacyene Sily alterna requie odkawrzo. Cimen rest Cibi y Wczasow dogadzac. Kiedy zoss moy Zapedzywszysy daleko wsprawy Rzpey zpulpregu koge nazog Sniskac Wkrada nalkvet. lubo przyrodzona Katurzy Ludzkiey Ciekawosciq Lubo nienaszyceniym Sławy nabycia pragnieniem Vwiedzony Zaszacjey odbiegly Colysko od Brzegu podnosz Shannarzis Zagle dant Caesaa Venus bedzye se dopiero Smutky poczyna Kiedy nasy Widzac niezart Sklivo na Zolatsye Surta Zasdroscivcas Cozema Vbiegaiąc Lody vadty powracaly albo ptakiem Sydny bo wylicaal, albo Ryby wgłębokosci Sylnal, prozna Rada Brzezy nadertemi Skrzydlami Okret porzy y Rozbia Zastepuiąc ze skorsze Skali terra Orbesq recedunt. Za Wiatrem Za przypadkiem bez trzymac potrzeba. Podobny Sprzodem Kto kolwiek puscisy naten burzliwy yskverk Rzpteij Cuyo, wie kiedy Zaprzady y zgoła odleczyc Kmoc Kiedy yskedy do Zgodu Zaumy. nie zyczliwe Sy nes rozmnozac Niemoc Ku Panu. Sylne Ku Oyczyznp honor Zyciem vmny retrowac Sy do wczasu niedopusci Doganiąc portu potrzeba. Quo vita quo fata. Wazy Lem przytym Mwc P. Myloscinij bardzej niżeli ad Ar et libram niedokonalose y chalose Skoy z tak wyniosłego Vrzedu inne Vrzeli plus Vltra przeSodziącego celnosciq a co innego iest Pieczetars wysko cer. Regis Zywe Oraculum, tłumacz, loco tenentis Boskiego, Klunotu naychrzescego prastun, Prac y stwo Panskie zastepca, Sławy narodu wraby, Crgo Rzpteij, steruik, Wolnosci, troc Oczyzny Zelaz, Wielkie y Sladev Wspaniałe Fabuli et domina humanis, augustiora, abe Swasny Oraz, y mskiemu dowcipowi niezawsze. Zyliz. Serem Wkhosci Kierowac, powaze Sy y podeymam. Ktore Sam Pan Bog wreku swyes Swiatnym Cyli prosty y mgdzie niepsterowany rezzysk moy Artkapa Diuine Mentis Wkhosci obasniac powrac, Cyli tak Ogromnego Okr. Sours alitem maly Okr Szemanski modulus Oganiac y Vskrzydlac, Cyli niewdaiąc Sy Cklopoy Wkhosci Gwiazdy Doskonaly oglowe Skoy, Cyli wyce Surniacs. y Zawyrnacs. nigdi niedaiąc Szczescia co dzien Prosz Szyes y grzeczniyszyes Swiadzy Skalami niescscia napiasku niedostatku. Publicznego

Woreany

Woceanie humultow y dobre samim przeciwnyc[h] Wiekow inter brevia & Sirtes invidij Assidentiey Malcontentow Vpom przeciwko dobru pospolitemu. Synu ktyś Wielkiey nayy dobrym[i] Czyli Starosciq Sedna nabuturaly y blisko dospadku nacdyleny Rzpotey budynek naymocnyc[h] Sie blacz Ramionac[h] otrzyma[ł] Strzegac sie WMK nietylko Wiegac Oplakanyc[h] czasow y tak nieweldy tey publiczney Wolnosciey de Precelawskiey Walnosciq zdrow rozsadek. rozterzqjqc Vhebie y Wagoc[h] iako nadzalcy quid fieri, Recudent quid Valeant Cymerij. Nam prawdziwe przy Vsiedzicy WMosci Panskiey Sedes Metropolitana Gnieznenska wspraware[ł] pochlebiczny[ch] y robiqc w kancelaryey Oblosiek Czuycyenia przeciw nieSprobowanSzey in appetice mocnosci moiey wylatwiac niemogiem jak gorzo Vfnosciq, abym Sie mowym dostorenstwa Vrzedu Precelawskiego Ozgodzic. Szczesliwa Kredo clVeda Pamietna przymowka in facticum panetem inclinari. y Obawiac Sie cum tremore marshalem. aby megodnose maia nieprzyiasnela na WMci usta niebezpiec[h] Slow Ergo Congiarii perchdi; ale cogorsza Strzes Boze uderzenie Regiu, prawiodlem[y] Stra[ż] WMci P. M. Chyla[ł]szy przyczyny choc y Sedne samego mocno z Ziemiq Vderzyiqcy pomoc[ą] iako Zbrowu Glowie przybieran. Smialosci Gdy Sie na Wolq Boza a Zrzeczy procedzia[ł]a. Wtlo Dobrotliwego Laske. WKM reflectuie Kiedy Sie podaremnie bistre dowcipy nieSiqcy przypisuiqce Sobie fawory Panskie ozdoby fato. Albo omen an est aliquid in nobis Ten Krol nad Krolmi, ktory Zniczego wybudowal wszystko, z Rybakow Vczynyl Apostoly, ktory Wszy Kazdego ma Policzone, Ten fortuna y Sercem Krolewskim Wadnie obraca. infirma Vt confundat fortia. ten mocen iest, y Skinie niegodnego do podlyc[h] czynow, na Swiatle Swoie na Pospore Oyczyzny. Sprosbie. Laske Zas dobrotliwa WMci Pm Mjo iakosz mestowierdzq nadziei niedoda, coragio, Laske to ktoraq Skaly Skrzq ieszcze Znakem Zawsze Walko y Sukcesu, y poSlubic Sie non ea Vana skrzq, ze mydym Lubo Wodnym Czasow odmienney y Zamarszonej WMci Prozkiey przeciwko Sobie nienawidzi. Laske Iwa Arcibiskupa P. Secretarzow Sanktuarium Regentie, na Referendarie Koronny, Podkanclerze inclavescendi, y przysluzicnca Oyczyznie Legatami, Prawodawcy Wnie xprostarzalem ieszcze Wrzesu Biskupstwem Helmienskiem. Ktoryc[h] Lumina Sedis Kostowne Tytuly, Egricay Zadzykroc Lapscy Dzialenscy Leszczynscy ementia annis tanam medic nonabatur. Za Laska WMci. iusz na Statek dokladaiqcy y Przydaiqc dzys dobrodzieystwom Supremam Manum. Oddaiqc zwykle Swyes Panskies do Rzeku morem bonis auibus Szczesc Boze bonam, Klinor naydrozszy y nieoszacowany Sprzed prawiacy zekiedys Deucalion y Pyrra Krolowie Thessalscy podnoszqce z Ziemie Kamienie, rzucaiqce przez Glowy, Kawol Ludzki Rozkrzewiaia, Wyslawia miedzy prawdziwe Galanteriami Stary Swiat. Memaosa Statua ktora Kamienna Ktore zysko promieniec Slonca woie Vderzelo, Wesoly y pozyteczny ogles dawala, Jusz to nieuczonych Boz Pisarzow concept, ale rzecz Sama dla obrzystrzego. kiedy WMc zpomocq y Sprzyiaiqcej nayiasnieyszey Pani. Krolowey Swoiey Panney Wielce Ale laskawey redinej promotorki moiey, Sprostego Kamienia Slowieska, ex Legno Mercurium, wyrabiac raczys, kiedy Za rozszerzeniem Naszym niepomnieniq ale Zalecy Slonca Laski WMci

W Mości Vita moie prawy Kamienie Otwiera się y Werba Conari poczynaią. y iakoby należało aby Vita
pierwszy dzyś wydała probę y przyzwienni Oyca godnego Za dobrodzieystwo W Mości podzieknowania. Aby
zelsz Kiedyś na same contemplacią tanta fortuna Krasnemu myśl Pięciu tarzow mu Kneli Jezyki Jezly
iakoby nie vpatrzonym Porim Znagla Zarazone Obmierały dziwuią zarazmie y Mena trwaią predko
ze Vaczony Wielkiemu Laski W Mci Słowa trace nieco Lequi Podziękował ieden krotko aby dziękuie
nie y nadewszystkie Panu swoiemu. Effectu Cesar Vt Vivam et honor ingrates Pasz y moia powinna
Ktori y Zyce y Umieranie nigdy Dobrodzieystwa Zyczliwego W Mości mogą wdzięczności nie okazuie
Zyce iednak będę póki tylko y Zyc. Caly Wiarey prawdziwa Vnizenności Moiey obiecuie Zdrowiem
Moim W Mci y Oyczyzny. Kudoznole Zdrzymać nakoniec Mości od tak Wielu Wiekow denominowanemu Cnotowi
aby Zawiścią potomni nie Mieszali rakie Ktoryes Aquilla non Capiat. aby Znamienite y Gienius Pan
Ski naśladuiące W Mci Cnoty Oblewy. Kiedy zadzią Cyrannie Pan ani pioro Jego Wzcerbuią Stare
Zytne Mogą Kity Z Lubo Zelazne y Kitry iednak z Kuzyzanu y Nakrzyp. Plamace z Boiaźnią Bożą
Złacone metunt. nonvulnerant. Mroźnych Kiedi Vicio Ziemnosciey Ludzkiey Zatrzymaćby albo przestępić
Boży dostało W Bucznych Zaraz y tak Znowu Zacnych Summizya Powinność Oyca Bożego
Zawsze. Magestatu W Mci y praw Oyczystych amor et timor Wrodzonych Poddanych y Młodzych
Rzeczy tu przytomnych y bodźców Bratersko Oktoroprocz przestroga albo y dobrodzieystwa Kaktory
zarabiać nie Mogą Głosu Wolnego Okrzyk Zgiecowac prostobie Kazby et magnalia Dei Pana
bodobrzeby Modulo meo Mantuię Meum habito Same tylko Kapłańskie y Mac Secko in regritatem
prace et Obsequij głonam W Mci Panu y Dobrodzieyowi Memu tako rzetu iego Creatura Oyczy
Znię Mulose. tako Fuit zasłużony Jago et Poza Vbiege tako Brat. et Quasi Vnus ex Nobis
Obowiązuie się y tak się sprawować Mości nayrzetelnie Vt me Dil Sabeam exercendum

Copia Listu do Pewnego Senatora Pisanie Anno 1665 d 29 Nouem

Lubo exemplis instruor abunde tako wrekiu tego dicendi Sentiendiq Libertas obfuit wielem
Jzelym wiedzieć W Mci Panu. adimpleuał Wolą Ktora Mubyła y iest zawsze Legis Vitae to co rozu
miem do conservatiey Vergentis tak rozsłow in hoc casu Status nostri do Zabyczenia złych
Preymiffos Ktore imminent e proximo pericules Co Wszystkiemu co exorbitat medeni ad presens
anceps Ineficax expericuli plenum. y raczy do czasu ieśli Medi Sui iuris bendzie differendu
Krotko bez ogrodki y respectu W Mci Pn commendque. Znayrzod Profundamento Wade Made aby te
pounerzne mowy Ktore nayrzetelne mepodobna wezli nie Zabrzemi temu Ztego Seymu in Zibelli
bellum a tron eruperit anie Omilne ex Exterris pretensionibus armisq Oyczyznie impleburą
V Spokoie bo ozegobysie inszego non remitas animis Spodziewac. Tylko rozerwania Seymu ego
denti Status Nostri interitu Zostanie bowiem Woysko w Konfederacyey Pan. hanzatek Wielki Koronny
in uiratus nieukontentowani wdesperacyey Pisow obmudz Secundatus. Magestatu Armatu Swoim
diffidenci y dlatego exterro Mulite. y postronnemi Legami wsparti Woiewodztwa Ktore albo nie z
Wkusie byli albo idem Sarabont. acinter infensi Oprocz zas inparres districta diffidentia mu in
ter Status Sprocereszp regni Zmesana Sobie graniczenie Woysk W Litewskiego Zdumiana.
Mieszca tak Skodliwe de Pauperata Mozem Sine Vlla dissipida imper contubernia tenebr Vredus
to tak abintra byla by Ktrey Konstitucia Obron Boze na Seymie niezgodi ab extra za. my
obmilnie ci tesz kowiek Vmdoq w Pulki Subsidiania arma Postronne Zacobą y drugie y tak

Oyczy

Oyczyzna Nasza Stalaby Sie externarum. pretensionum armis interluctantium nieszczesliwe
Theatrum iako mieymowiic pewnie auidi casus eueniet Seymu Interessantuw anemi y pedni inno
centha Sue prawdia Slesme uprowadza, ale nocturna Sarente. druidzy Scelenbus perekelewa
pessimum rozumieiąc iter Sobie perbmnes pa nefas praprietate Skod Slesnie Wemienic
in consideratione apud Suspicatos Animos owo tak Czeste Tatarami czyenie y Swedow
Zgaiey Opani Cara y Chmelnicenska Clementia Sobieski. prawdlugich Zatrzymaniu
Owolnieme rozdane przy wzięciu Kwater na Pietna sie Pisenci Woyska Cudzoziemskiego
Patenti francuskye Posłow admistu predkie nad Zwycay y Czeste przeraseki dwor dlugyes
Posłow tegosz Narodu. wszystko ad arbitrium. Suum dingentium Vdworu residentes Cambia Sam
Iusrkie y nadrzeze Porty Otomanskiey prawitela azaz to niedesie palpabilia przyszłego zapalu
incendia Occurrere temu tedy trzeba natym Seymie, ktory Calosa y zdrowia abo Straes Boze zgub
Rzpltey Cnss iest mecnelna Iako zas temu Zabiyzec Rzec Siebo trudna przecie rednak niepo
dobna gdy by starszyzna Cnuw. Sie Oyczyznie Swoie priwatne interessa poganiaiąc ca
ł Rpltheznym dobm nayspewnieysze y naygruntownieysze priwati Swoie Znayduiąc ogpu
nere Sanan Seree Zec Scia la Kay Skuteczniey sze tedy Vpasienia ad Pres. Sub Cinere
dolesto Vspokoienia latentis et inpiturum erumpere flamma remedium znayduie Cokolwiek rest
malona Sanitate Okrie Patrie y Spulnie Sobie darowac Wieczno niepamięcio asseurowanie oy
zapomnie in uvias depenere Odia metus demere necessitatem. porzpiciendo Sobie Razdem n Vm
Ynge Vlaeni Natenian Subducere Vgasnie te Seuiens inBrscera Rzptey flammaben
dzie am'monum Vnio pownia Confederata Vstana Suspicue, et Concordantibus Simbus
reflorescet Codiscordantibus Est pessundatum. Zdo Zabiyzec zaras Simbus medis Co.
by mogło dyssimulatene exemplonem. Zio Woysku tak dobrzie Zasłużonemu. Kwarc odlac
y Nyltcie Zasługi.

Quo ad primum Wdzialem w Instructiey PPP Posłow od Woiewodztwa do K.M. ten punct podam gdzie
prosza Oseym. na Koniec S aby Vlecyc mogli cokolwiek ex Oblita legum per minimam Vwadnie
Wypadło Tu pytam Czemu Negatam. bo a ktorzy Sobie Conscij Sz nedeant & Vano Colore obrentuią di
gnitatis & Secuntatis Regis Vsibi prospiciant impediunt rzec przes Sie Pnncypi nur bo
glenesa Rpltica fruchtosam to tam in presentia Tamium Lucium nie bylatery nie mogło
coteraz prodmitur Pokazalisie absconduta & aperta wyslały in Beatum tragica Autores
Nalezlubsery Scelerum Ministrow & perconsequens przysłały tandem pana indementes Glos
& gratitudo inbenemento na przyslym Seymie Kredi Rzpta euersionem. Wadzy Pana Marszałka
restricta. & libertate. casatene auctorca tegosz Seymu. takie Slusnose wyciąga Vindicare
Sciala quanti momenti asz tandem enbus Seymu takie Slusnose wyciąga Vindicare Scialą; tak
wgina Rzpltey nietylko wdobrach albo y Wprawach natalka tego roku. Zal sie Boze wprowadzong
napatrzeńsmi nowy Regalista Pana od Rzpltey Polskiey Subtelnosciąg rozdzielaiey niemka
ioc decretu Sacius est Ciuem Oppnimey nasz Regiam auctoritatem Lodli Skod Senat. Po
waga Senatu decretu nieskae tego nowy Izba Poselska ale tym Sądem Suoim Legis
interempta Libertas Zgubiona Rospoczniala Iednak contra potentiam Magestatis allo
Autoritatem Senatus trudno dani prodkiem Jusz cito inuersio ayrawdziwie Suoiey Status
Jusci to plus quam dispendio Dominus Usurpatur Boze zeby plus Valet dignitas Ma
gestatis nis Legum ktore Princeps przysiega atq; Auctoritas A czas prawie
naczosie swyda tanto Zelo & prudentia Maiorum Ostrow Znalezione Krolow

na Koronacyey iusiurandi Sacramentat ad quid Stuchia Libertatis Vrzednikom y Senatorom powierzona
resh prependerat to Wszystko dignitas to Leges to Pacta Imania et Vana tylko Wocabula nihil in iis naby
Lmus a zas tak Sądzy Iustycia Delatos Kupni et Dispensatis tentes na Pokoiach Palacu cornych
decret przed Kolem ferowani Vacanse iesce Zadnieprzen rozdane Inquisitia iuris tam graues wreba
Posłowy iudicia contra naturam Libertatis reclamandabis Stultos Obrani Clam wysłani ginimy
electy prosze o Rzeptey Cognicionem przyjmowanie Iudicy Corrupto iustycia Iuspendowe Iudicium
prosze aby Vznana Pota causas Odiow y aby exemplarnie Carola ab Subuerso iustycia Sha
Senatores Totalis Nemi inuiniates Ciuis y trudno by nutego in iustycia Regno Krzyze a Shsalem
to odnego w kole publicznym Zausze hsce Verbis Pitam teraz resh ad iustycia Statorum ponderabis
Wszystko exacte to krol magestatis Vendicat auctoritatem Ordo Equestris eyes et Libertates bonne
bendzie Kazdy pretendit pro Sua parte iustycia choc mekazdemu Służy to Statuu Collisio
ta niezgoda y Mieszanina to Seymu rozerwanie Panskonicz protuciony Swoie Pretensyi
monem Sunctio Bellum Ciuile etonomum factiami poddete Nemo w Sparte nakonicz Beatum Bellonem
Exteronu introductoni Cos za remedium nadto iedna Sanitas prawdziwa Patno et tranquilli
tatis et Securitatis publica non Vtenis amor Non inquiramus in Causas malom Cytesmi Shala
Vteczyli Nieos sie niepamiecig poknig pretenta Ktore ani repre Sendi nete ani czmi presunt
przyciamus futuris Krees krol Zlury exffensa Ktora pretendit reshtuat Patno Ciuem
Ktorego desident y Zaktoren Supliciuie Senatowi dobrego Senatora Wszystko Wodzsia powrot
Kroc Victorye abo pacificatorem Senat Sądzic niegodnym Panstwa mieos Zapomni Ordo equestris
dyssimulet et iustam Lesionem tuam Vnieng et Concordia inter Sues mieos Cieszy Inunatus
nieos in unas in Simen Shatki Cyeczyzni Swey rako y Zawsze Wynurga ad exemplum
Sin ad Vulnera Christi rako Chrzescianin Zlozy Znaydzy Kazda Strona intrangeich
tate publica protentow Shalenum Consolatig nagrody Tak Zelum bendzie pudni by os
Ktorzy inigua naturali protenuia bronic muszo tak ad imenus necessitatem. przyciendi. Sobie tym
Ktorzy metuunt. tak Vkrzywdzonych os Vcontentuiemij tak nakonicz Pacem optimam. rerum Cueli et Christ
ani prudentia wprowadzigni do Cyeczyzny Atemozemi Kto mie to Scires dyssimulatore Crimium
rozmnaze Crmina et impunitate Scelerum otworzie despolobnych Wrota przykladow diako Consulatus
Violato w Polskiey Szkle Libertati Kiedi nowa lege nie Sanebitur podobnemi exemplis krwdko
odpowiadam efficatius nad wszystkie prawa Zabieczicie temu Silentio y niepamiecig Kiedyko dlatego
Szeto mouent rest Sentinam dobrego zas przystepuige rakoby temu Zabyczec skad presenta
neum Periurpericulum to Sub dimidio nadwolatie remedium Jedno Ktorego Seymikow zarazem
zazye potrzeba Drugie Ktore z Seymiku Subore y to Seymikow Instrukcij wynikac powinno Wage
mie bendzie Doprzeszego Skowge zdaby expedire aby z Seymikow posłac do Krola Mci Supli
Kuige aby cogitatabelli Ktore sie pokazuig z Werbalow takowielkyeos powodzwodzwacos ponieważ
to pognat confundam entabus Status nostri Sunbus nam od Krola Ma przyszłe zonym
Sonneesie milosciwie. raczyl Wiwiesie to z esten immenet. ab imma quidquam periculi reshty
pretenderetur ofiarowac ad propulsandos pericula Caley Rzpsey oczorne dexterad aspectora
Quod rzeci takze admoneri wymowney efficacy in Rem. Wodzow Xcia Arcebskupa iako Primatem
oroz requirery

aby Krola Imcia Woyst & ex debito dignitatis Suæ Rad to zeby Kazdy Woiewodztwo Vsie bie Werbunkarzow napominalo Vt desistan Cæptis Ponieważ auctoratio nullius roeui Reipubl. rus est. Anathemate bendali contumaces non permittant zdo

Prosic Krola Imcia aby przysiegla Ziemst y Commendantow pozwodzye Kazal mocznie ad eam diem w Rzeczey pospolitey nomina y tytko cboe y po centralegis naprzeciwko Sz. pod nieposłuszeństwem Nomina a Starostom iakt Legitimis & Priuilegiatis officialibus Gubernatorem Miast y zamkow zostawuie Item Aby cokolwiek bydz może preparationum dowiedzenia Sancitum aniwow y Vbezpieczenia Suspicionum Zazywac Imci Radzcy Supplicowac beda do czego potym. Służyc bendzie zeby inter insolutum amen Strzeżonym Seym melius wyiawszy Zwyklych Krolow y prawem opisanej gwarancy Doteyze Conclusiey przyszłym wiele przyida Moment Zeby zaden Posłow Cudzoziemskich chyba extraordinarnie nie rezydował Vdworu ponieważ interessami Swemi turbant Pacem internam y czestokroc niepostrzonych Cives flagitiosa commumpunt. largitione na Seymach Coby Seymiki proponować maly naprzod mowic gliter abij nic laesium cuiquq priuato to tytko bez czego Salua et Secura bydz niemoze Rzpta. A tesa pro tenui meo Iudicio principalium puncta

1 Inaltor Amnistia pokrie wszytko Cokolwiek Mogebydz publicznych Vras y prywatnych iako się wyzey namieniło.

2 Woysko Ordinowac przez Woiewodztwa do Zaplaty doyrzawszy wtym ordinationem. prawa aby Pułkownicy Obersterowie Rotmistrze. byli Cives possesionati

3 Woysko Wszytko reducere ad nemeos possibilitatis Zaplaty ex Gubernowi proporcionatis amoznali reducere do Ladzki iaka bywała przed woyną Kozacką to iest nayuiecej Cztery tysiące wszak ze ieśliby byli ratio Vires maiores potrzebowała Woyskiem Powiatowem pretko Supplere bendzie mogła takze ieżeli woyny Za Pamiecu Naszey Mołkiewska Prus ka Zabażem y Mustatem Basami y innych wiele gloriose odprawiało Zabiezyc się tym sposobym Confederationi Zmieszane bendą Niepokoie ktore albo regnia pretendere albo Subprincipi armato Nuda przy niepewnych straznikach wolnesc obawiaią bysmy nerfa

4 Miennice ktore Rzep: tam enormiter depauperavunt. Zniesc aby nulla occasione reuiuiscere mogły Surowym prawem zabiezec Senatus Consultorum rationes wedle prawa reducere in suum Statum bo ztego pendet integritas Rzpty y conseruatio status

5 Reinducere Generalne Seymiki Malopolskie y Wielko-Polskie. to to iest redini modus facilitandi Seymikow et unionem armorum reducendi

6 Okazowania przywroceye panam Obostrzywszy in Contumaces bo to iest æquestrem Ordinem prawdzie przywroceye. & admonere quid ex natura sua sit et quid patriæ debeat.

7 Zeby Posłowie Cudzoziemscy rezydencyi nie residowały

8 Zeby Seym niebył in armis tu puncta dwie Zostawie. dla tego się tu kładą si et in quantum prozby Seymikowe przed Seymem effectu niewezmą to tam dopiero na Seymie domowie się ieszcze trzeba expedit

9 Ostrzegawszy electo uiuente Principe iest Seminarium discordiarum tak passim redni drugim zadaią ci Rakuzanow ci Francuzow ci Brandeburacka parcialitatem aby exclusione tych wszyst kich inter Cives była confidentia nie się tym nieurazi kto nasz ambit y gotowy będzie albo ambitum albo parcialium dowod kto się temu oppunet.

Pomisię zda satis Superq. Sufficiens na ten seym Instructia daytylko Boze aby to stanelo consulamus potim Casteris malis ktore teraz imprudens & periculosum insanum Strzes Boze absit omen Seymu ni zewrania Vnice expedit remedio z Seymikow wczesnie Znaydowac y grontowac namowic to Szczegulnie iest. pospolite ruszenie aby go Soby Woiewodztwa na Seymikach indicendo subsidi

honor. Spr

honore et Conscientia Jezeliego JM.Msc złozyc nie ześce iako było dotąd negotium. Finis tego pospolitego nszenia nie inszy ma bydz tylko totius Reyb Conseruatio et pax publica. Mechi zas adhunc finem Ciuilia et temperata bo feruida et violenta rzadko Conseruatio et extremis tylko malis tenkates olbus ciuilibus applicanda Ciuilia zas tesq ktorq nam albo Sprawo podaq albo Conseruationis praw ratio et necessitas exigit Wedle Czasu. y potrzeby Jnaus albo acnon vtrumq sprzed Czasem dzieje niemozq ad amnestia Czas oznamus rerum directy quid expediet. naten Czas pokaze, Jsprzedabo ms et Zelozyc Cabesc Cyezyznq Ciuibus Zostaie rescic non Vanus Claymetes aby Seymikow yrzac niecdzano iako nie dawno, wkilku, Generalnych Woiewodztwach Przechcaq nato nienydzie Zadnego Officer tylko in Virtute proborum et gnisq Ciuium remedia Jusz bark audens extrema Judicia actonbus remedijs est compescenda Cokolwiek in prox pamiedzie Sicet. natalkus uszły in hoc casu granowskiego remedio ni trzeba Zawoladzcy Kto Cyezyznę kto Wolnosc kto prawa miluje vn pamiq niecq sprzydzq, zaraby rednych Judex dnego Conscientia trzeciych Mechus atam sacnego nedrzedl adsu. et perconscientio rozumiem Zdchor ausu audere przeciwko takim iako centra Hostes Vtimatq trzeba ponieważ to vltimum byłoby malom Statnie iest aby Woysko Vtertentowanie takkto Ktory przy WSM. iako yto co wzwiasku Zostawało Coby Collicey nay pnoy Okazuiq bydz mogło Przyznacto Muszq zeto co wzwiasku. Było Wielko Swoie Ku Cyezyznie miłosc pokazało Zegro Conservationem swa y wdnesnoy Zwiazek Vczynieło y nie Sobie non arrogando Co kolwiek ad Statum Cnalezy Krom defensionem Oktorey Sacramento Militari takkze mozno powiadało Gdzie ad Reyb yelowowodzt. Ktore wKupcy Cretulit godne pzumiq Zeby swego czasu Rpta Omni gratitudine odbawdzic takzeby dla Reyb przyszłey Powiesthoy Zdaniq Ktore Kto sandorq Eramorq Reyb expresh na Rozkazanie WM Pana Kwoiey bozdamy tesq tpora rerum non Verbarum y radby ja aby Zegos pondus miał non tam ew sonnyssimum Reyb Stanima yd tatego inanes et prodes Voces nie wieczey przewaznq Subiacego Vlasimo Duchem WMci Pana abieluq Zuysku Laskq pilno zalecam.

X

Tegnane k JMci poskonczonem Seymie w Warszawie d xma 9bris 1670 Ano.
Przez Imć Pana Lubomirskiego Directora naten czas Izby Poselskiey

Wiec kiedy zadnym. nieprzelamaney Vporem
y Jusz Jusz wchwale Swey zakwitnioney Mages
tatu Polskiego Cnoty
Zawsydsona

Scale głowe Fortuna
Po tak nalezale
Vt preuenire Fortunam Virtus
kiedy
Miłosc Pokoy zgoda
y Vtwierdzona Prawem Szczesliwosc.
Czdobe y nadzieie Swoie mowie Magestat WKM:
Za szczesliwie Skonczonym. tirazq dopiero prawdziwie
Wyta Seymem
Ja zegnam
kiedy
Starozytna Cnych Polakow Cnota
Sobrosc Zarliwosc Ochota
Chwalebne Magestatu Panskiego Zasoby
y Niepamietna Swych Narodow. skutecznej Obrady
Slawa odtych dawno oblakana progow
Ad Limina
Szczesliwego WKM Powracania Domu
My Powracamy
Cedimus Felicitati tuq defunt iam. aspera Serci
amus
Slawy nie

a Vdesoni za Rycerstwem Rzymianin Po dlugych
Walnego Marsza ustretach Zwycieskiy Otczy nadzy
Polic
Jezli co drzewca z kulszyna kopnig albo nad
wierzone. Okuszyn.
Zostawiło Zielezaq
Zbieral y Vkladal w Mogiły a swe Znamienite
Orli
Jako iakie Penates albo Laves Wiekow pamiec
Zylnuiqc
w Kosawszy
Zebrane Odważnq Rekq Zlobicie
Wziedbale pisanne wystawial Szlezy
Trophea nazywał Lemmata przydawał
y tak dopiero
Zostawuiąszy Dowod Rymel Odwod
Powracaia Olis
Ex Palestra Cerkuiących Szczesliwsze WKMci Cu
Triumphuiąc a wrodzonq Cnotq y Zarliwosciq
a Skutecznej
Swych Własnych Seve y Animusow Fruktowca
Wiersu Stan Rycerski
y Mogę rzec Smiely
Ze nie bez chwalebnego dowodu stego Powracamy
Placu.
kiedy
Te Zgoda y Zgoda

Zgodnych Głosow. wrewnych podanych WKM.
Własnego Szczęścia Zaskarżenia
przytym.
Szczęśliwe do końca tego Seymu.
odwodzić
Wielkiemu
WKM. poświęcia Imieniny
Dignus eras a gustando Vincenty Fortuna
Piękne to Lupi
Palmy to Chwalebne
Pamiętne Trophea
które wprzód stała Rycerskiego Stanu. Sukcesse
aniżeli
Położone Nieprzyiaciół głowy
wystawieli
Salutem Regem. in Aperto Clamentia præs tabit
Nieustraszeń. a nie odrazeń Princeppey
Życzliwych Majestatow WKMci Rzeczy Rycerskich.
Zadne Zawsine Vporządzeniem wstręty
Aby nie Sprzeciwiły
Fundamentem. Vtrzeżonych Praw
Pamiętnia Szczęśliwego WKM. Vgruntowania Pokoiu
Wynikat
Recipimus ex Cinerbus dwu dawnych
Jeden Krzyż
a Szczęśliwe odrodzeni Phœnix
Walny Seym Koronny
Z Orzełkiem
Jeżeli mieszkaniu Polskiego Orła Pullus
którego ardoryem in Campo Electorali Surat
wydział
Status Rzeczy Rekognat
Siły y Skutku Seym dokonały
Tak Dalece
Że cokolwiek niegdy
Sławni a Chwalebni głos mieszczy Sąsiednych
Przy Obradach WKMci
Z Szczerey y Vniżonej wyrazieł Żarliwości
Słowem Vwag.
Potwierdził To
y Vmocnił
Niemniey wdzięcznym. y mężnaigdzym. wżym ze
ardorze
Życzliwych Skutkow Zchem.
Zgoda Zgoda
Bierz zetedy WKMci Pan Ney Myśliwcy
odZegna ią Cyc.

Ahe
Kredolatą Oyczyźnie Zarliwey Vsługi
Poddanych.
To wystawione Stabilimentum Throni Swego Pan
A ten Chwalebni Majestat.
Który na Piersiach Szlacheckich wybredowany
Osiad Swobodnie
Laskawie y Oyczowsko Zatrzymuie
Vgruntowani na Prawie
Ostry iusz Odmienionych Herbowne WKMci
Orłowi
Lekkiego Frazu Sessyi Cesarskiey.
Służące do tego Lemma
Este Festiua
Przydaiący dla Swiatobliwsze. y doskonałe
Procede Regra
y iusz bio wac się Zamiarem Poczałowanym
do Oyczowskiey WKMci rzeki
Exspekt Zwiercżonych Serc naszych
To Kosmiczne pospolitey Vchwały
Phisphorus
Intuitu y dostoieństwu. WKMci posłuszeństwa
Postawiony
Tym końcem dokładem.
Quos Venus Amor Tenet

Consilium peune in Scripto dane Krolo Imci od Senatora Wielkiego
in quantam by miało Wojsko bracić ut ferty do Zwiąsku.

Woysko mema Slusney przyczyny do Confederatiey bo ieżeli głod naniesb taki Że Subsystere nie mogą albo potega nieprzyiacielska. Że ney wydalac trudno tedy się go Dzieło Wtopnie alię Integro Obsequio

Remedia nate pierwsze. Considerationes napisac do Jchm Panow Pio Hetmanow obudwu aby Ich zichali y trzymali Woysko in obsequio Pułkownicy y Rotmistrze. Wtzyscy aby się do Woyska powracieli tusze Żeby ich to Samo Zatrzymało in Obsequio a chlebowe Pinigdzie iako nayprendzey Zwozije.

Vozeliżas iest Confederatio Status Żeby się unię Cives nie miesali, iako latarg Suspicię nieżycz ante tempus Onerare Suspicionibus nikogo y nie Prawic odes perating

In quantum. by się zas te Suspicię prawdziely posłac ad Autores et Primarios bo by się ich odtąd mogły pytaige quid petunt? a coby się zgodziło Zgoraweas y Slusnosci cum Conservatione Status sine Scrupulis Vchynic y pozwolic a Ciuile Bellum Vchodzye Taka Natura Prodkow Kaszych była Że Wszyscy Stawali a pytali się Nieprzyaciela Kiedy ich Rzeczy aż in tantum quantum petebant de libertat pozwolono

Insze Media iako Spiski Nowe przysięgi Sa to Specioza. Jed nauia bo zaprzed tak Vrasz Prawo et Vsus Obtinuit że Juramentum Senatorium obligat Vniuersos Cives ato Nowe Juramentum. obligare nie może bo iest przeciwko Prawu. a wigo Wnioskuie ad Posłowie niemaią Citedy coby przysięgli bylibi tylko obligati a Quantula Panstwo Jeżeliby zdnak znalesc się Między Tymi Senatorami Mogli choć non in integra perfidia przynamney in tementate ductor. iako to Zwykli się zachowali. Panu Krucyje chcieć z Panskiego tak Snadno iak Babe Zboiestwy et Smelka Cytedy Jchm Stemerany nie przysięga adnę Czy ktory Niesz Kotali Timeus Tementabo mechay Penda Immunes alabe cum Suspicionis perfidia

In Summa wszytkiego Sposobow. Szukaige aby Ciuile bellum Vchodzye excubantes wszytkie naprawic Sine Scrupulis etiam cum Remissione de Magestate bo tak zawsze Libertas Presidet Suspicionem Delationes Pursuige Equaliter Wszytkich in Confidentia Trzymaige. ne Complementami aut Superficialiter Sed realiter Do Kam Krol Jchm głowne Felicitter Imperabit.

Po Vrzedu. y Akt niniejszych Grodskich Starościch krakowskich obiecuie przyiszedszy
Ich Mość Panowie Achacy na Pisarach Pisarski Pułkownik y Jan z Lipia Lipski Rotmistrz
ski Rotmistrz Powiatu szhowskiego takze Abrachan Jaworzna Woyska Ruskiego Powiatu Kalskiego
Pomocnik Woiewodztwa krakowskiego Ksiąz. y Imci Pana K. Tomickiego Komisarza Powiatu Lelow
skiego Szhowskiego Bieckiego. Brac Instancyą ktorzy ad Instrascran. na osobnim Scripcie podpisi
swoie do Grodu podawszy Imieniem Jako tedy y Pełnym Woelmoznego Imci Pana Paczka
Zubrana Dampskiego kasztelana Bieckiego y Stanislawa z Borzecina Ruszczkiego Xstw
Oswiecymskiego. y Zatorskiego Podkomorzych podpisali na Universale Literarum Reuocatorialium
przez Jkmść Pana do całego Woiewodztwa krakowskiego niedozwalaiących Separacyą
ktore rzeczi sine dubio szkodliwe całey Rzeczy dalekowidzącey Sine dilacione. Woiewodztwu
Prawu pospolitemu nyże chcącym Rozkazuiąc. Rogo et mandato ex parte dominj Regentis
Obowiązuiąc aby wszystko nowa et in practicabile. niebyło Vchwalaiąc in presentia
dicentis. Lecz publicą Rzeczpospolitey Ruszczyzny zapisaniu. y postanowieniu. Vchy
laiąc nie. Wiec obtemperantes in Omnibus Woli Jkmści Universalis wszystkim wyżey
wyrażonej na Pedzeniu Marsztecku in Conspectu Woiewodztwa krakowskiego Leżącey in
Magno Komorze Jeh Mści Pana Pana in dies przyiezdżaiących Zgromadzeniu Sal
y tam apparentibus co iako Universał Jkmści expedycyą Exequować pozwolili Oraz Rzecz
rzecz dalszey Universału Wici wspomnionych na teraźnieyszy Vniwersał Obwieszczonej
declaracyey przykładem innych Woiewodztw trzeba podobieństwo ad dowydanego Vni
wersału Reuocatorialium. Postanowiliśmy y dawszy na wolą Jkmści gdzieśmy na kil
rzeh było mieysce nazpaczone isc. y Rzeczpospolitey Ruszczyzny ex exigentia debita tak
Jako Prawo wiec chcąc nie Pozwolić y pugnitanter abstrahować Woiewodztwa
Swego od prawa y dostoieństwa Jkmści takze wolności Cyckiste zasiegać zdro
wiu y substancyi. Swoiem niepolgaiąc gotowi byli Dla całego iako wszystkim Studium
Swoie y przyiaciołom. iako Jkmści przez Posłow pod Jedrzeiowa wyprawionych ob
Posiadczely tak y relasz ad Acta Grodzkie potrzebnych czasom Opowiadaiąc y aby
Cy Jchmć ktorzy Centra skutek Vniwersału Jkmści Pawsin nieg wiwat formam
expedicionis Generalis iakoby y tak Tambeli Specialnego tak prawa y swobod
Stanu Rycerskiego. iakoteż Majestatu Jkmści Pana Pana Jego assertorio Vydziemi by
Chcieli do Warszawy poiechały Wszystkiemu Woiewodztwu in medium przeszło sena
tusdo podpisanie Swoim na dzień generalny Jkmści. in quo Actatali Vni
versał Warszawie Vt pisuiąc Pewnego antiquum Consilij aui Vydawania
Vniwersałow nie tylko swoich priuatnych dalekowidnego ad Reuocatoriapp.
Braciey ab expedicione. grali ktorzy Sami interesse na szczycie Woiewodztwa Poznań
byli podpisowania Sie protestatem nigdy tedy de nullitate. na przeciwnych
podpisow iako y ochotey Jkmści. in dismembracionem. Woiewodztwa. całego et subsequentes
diuersy sequellas Szkodliwey y wszystkiemu. Cokolwiek by sobie za tamtym pokrzem
Imieniem Woiewodztwa tractowac y tasić Rozpuscili ustnie. aby ustna Protestan
ad manifestan

Achacy na Pisarach Pisarski
Pułkownik Woiewodztwa
krakowskiego
Jan Lipski Abrachan Jaworzna

Exorbitantie

Jeżeli nie sama ex naturâ, która z Królestwem z nami nasze, Królestwo nigdy nie same w Narodzie naszym in aequalitate natales Pánu naturaliter Pánu prowadzą do zachowania Praw, Swobod Oyczystych, y starożytnych Rzpltey Znaczenia, ta przy innej powinna Stanom gratitudo miała by na Pánu wyimagać, żeby się Geniuszowi Polskiemu iako Urodzonym Polakom accomodował, y Krisa Mytem Aula Polona reinduciat na Dwor swoy; Za tak też wielkie, które Ordines Rzpltey praestiterunt Pánu beneficia, gdy nie tylko ex domestica egestate sublevarunt, ale y honor tak wielki, o którym za Promotą Coronatorum Capitu tak wiele Rzetelnych ex stirpe Regum Xiąząt concurrebant y prawie dep[re]cabant, magna cum moda et emolumenta ex Personis suis Rzpltey poha[n]ować, Pánu retulerunt. creowawszy go sobie abs[olu]te vi Comp. merito Królem y Panem swoim; nie insze intentią, tylko żeby za obroneniem iednego z poyrzodka siebie splendor Starodawny Polski, starożytne do Woienny ch dzieł ochotę reduxit walecznych Piastow fortitudine, Vestem Patria, y ime[n]u regenti Narodu naszego Exprobrio ducis exulante z osobą Pánu rekabere, ex zero tanquam postliminio reduces przy rodzone Oyczyste przywitali mogli Oyczyzne. Ale naybardziey Pánu admoneret officii sui straszna, nad inszych Kaiasnieyszych Antecessorow Pánia surowsza y osobliwsza, Stanom tey Rzpltey wykonana przy rzeczy, która obligando et communendo prawie Pánu, nie tylko pungere delicata Regia Pánu Conscientia, ale też y excitare miała by in natu Regis conservationis dystorcenstwa swego Studium, przeciwko której aperte et directe nie tylko scrupulo czyni. At czyni in his Sanctis.

Jest per expressum w Przywileiu: Omnia illicite á Regno Magno Ducatu Lituaniá et Dominiis eorundem quocunq; modo alienata, vel bello vel quouis alio modo distracta, ad proprietatem eiusdem Regni Poloniá et Magni Ducatus Lituaniá aggregabo; Terminos tak Regni et Magni Ducatus Lituaniá non minuá sed defendá et dilatabo. Antiquissimą Regis tamże Polski Sanctissimą opisuiąc powinność Królow Panow naszych, naypierwszą powinność Władzcy, aby Królowie Polscy primili od wszechmocnych nawalność Państw od Boga sobie powierzonych. Danda venia primordium Dominii Pánia, ngrzod de rzuca ad diminutionem onych, niż ad dilatationem. Bo nie dawno na instancią iednego extranei Miasta Gdańska y Królewca, Stugi swego sobie iescze ante fortunam służącego, nie iakiego Rota, za stot srebrnych sobie od Xięcia Kurlandskiego declarowany, clandestine nie suetu Ordinu nawet y Secretarzow Koronnych wydał Pánu deskript Xięcia Kurlandskiego na Biskupstwo Piltynskie między Kurlandią á Samogitią, na Trzy Dzieśći Mil Polskich brzegu swego Morskiego maiących Baltici appropriando, et ratificando Ius iego nate tak wielka do Saney tylko Korony ex antiquo nabycia Prowincyi, nie dekaci declaratione Rzpltey, o którą Nobilitas tamecznia Piltynska proprio viribus dotąd resistendo Xięciu Kurlandskiemu, przez tak wiele Sejmow prosiła, y iuż Deputowani Sejmowi Ledmebant, po wielekroć Rzpltey Pułkownik Rotmistrz y Regiment Piechoty offerendo. Custodes tegu temu reclamabunt.

A Confirmatio Pactorum Wydgoskich nie iest że prawdziwa Rzpltey?

A rescript Monachis nie suetu Ordinu nigdy nie, żeby sobie Abbates liberé ex Communitate obierali, nie iest że w dyssimine Authoritatis Rzpltey? kiedy pugnat directe contra Ius Patronatus Regum: które przez ten Rescript sobie y Successorom swoim, et per consequens Dominiis Pánia. Pánu znosi. Znay Dzieie tego więcey.

Jest w Przywileiu że: Iustitia omnibus Incolis Regni iuxta Iura Publica in omnibus prerogatiuis administrabo cuiuis, nullo habito etiam sanguinis respectu. Deriuuit niezgoda Pánu od Przyięgi swoiey, sama Ordinatiey Zamoyskiego Sprawa testatur, iako w niey Pawłowi miał Pánu respectum sanguinis: Szumlanskiego Sprawa bytność we Lwowie secundum Iustitia. Czy według Prawa spodziana Sprawa o Dobra Kasztelaniey Pomorskiey? Azaż dotąd osądzono Bachmistrzowstwo Bockenskie, na którym P. Paw Czyli Privilegiatą ad vita tempora miał być Postawiony. A że żelico deliquit contra Religionem, albo za lum kolwiek innym Sposobem, trzeba go było wprzod iure convincere a nie od Executiey y odbieraniu Dzierżaw poczynać. Nie tylko ad Supplicationem iego Za rad y prośbą wszystkich Senatorow y vrzędnikow, za Instantią Woiewodztw; ale nawet żadnym Sposobem, co mu bez sądu wiąto, dopowiedzieć nie może. A to że Dzieie per illicita media in Senatu Consiliis y na Sądach Pánia delatorum: co gdy Spodziewaią się

przyiąć" co per pluralitatē, tedy v mysli że za Stelanow mniey tych laxioris conscientiæ za sługa, ktory penſar el
delinit w przod̄y w Polszcze declarowac się muszą, iakie sententie in Senatu consiliis et Judiciis dac maią, niżeli
na Radach y Sądach Jmci Pānu zasłużą.

Y to nad insze Krolowe, limitat dosc liberu Jmci arbitriu in distributia Justitia co
nad insze przeszłych Krolow Krolewskich, to Krolewskiemu Jmci przyland: In dispensatione quoq̄ distributiæ
Justitiæ, non me aligabo ad affectu ex propensione naturalem, solog̃ benemeritos officiis et bezpiecznie kesp.
ornabo. Jako Krol Jmć Krolem, co też komu dał. Jeżeli nie Pan Kostecki, ktory ante fortuna Regia in,
æqualitatē będąc mu Jmci za Mołodzania tylko służył, in Kesp. żadnych iest że zasług nie ma, a przy-
cie chrom Jurgielta, obrokow, Stołu, Fauorow, ktore, mało rzekł, na Kresach Krolestwa Polskiego. Z to-
tych Skarb Jmci koszt ciąż trzy dzierżawy, Kwarte Starostwo, w pierwszym Zarząd
Polski Panowania Jmci wziął: to drugi continuo bioq. Radbym się nauczył, ieżeli według Kro-
lestwa Jmci wziął to ktory benemeritus.

Jest w Krolestwie Pacta per Ordines Regni et Magni Ducatus Lituaniæ mihi tradita,
manutenebo, obseruabo, custodia, et adimplebo, in omnibus conditionibus, Articulis et Punctis. Pod-
mnie ad Pacta Conuenta, ieżeli in poiore cui parte non sunt violata, examinuiąc one z Partes.
nie opuszczaiąc nic na przod tego, że nikt memoria etia abhorrenq, y żeby ich acta prospriu prod-
scripsu na sey mie czytane nie były, przeszład Zamy.

Bellica Œconomia conseruating, y do niey iuxta Constitutione 1659 Starostw dwoie
ktorebi czynili Krolewskie Jmci y Dobre Prey Intraty czynili, ex primis Vacantibus
incorporuiemy. To się nie stało, Labo tak wiele Starostw było, Branskie, Solechie, Sło-
twinskie, Lanckorońskie. To Zgwałcone to Punctum.

Wojsko Cudzoziemskich nie ścitu Kesp. wprowadzac in viscera Regni nie będziemy. Lubo też czego in effectu nie
ma, ale nie tych kbo zbiare temu, gdyby iuż Wojska Cudzoziemskie in viscera Kesp. weszły. Dosc że iuż dispositio-
nem do wprowadzenia ich Jmć uczynił. bo zaraz na porządku przeszłego Sejmu priuatnemi z Polskiemi swoią
pieczęcią Vniwersałami y listami swemi przeciwko władzy Hetmanskiey polowe Wojska Krolestwa przisłał do Wra-
cy wprowadzenia, sollicitatione chleba extraordinarii nego pod Warszawę pod tym niepozorno ad captiuandam
liberam vocem commendował, y Pana woiewodzkiego domowego swego dawnego wzował. Vno eodemq tempore po Kozikli
nie niedaleć przeciwko komu do Cesarza Jmci Krześciańskiego pisał. Krzyż Allegata Cesarskiego rozkazał, żeby
mu in subsidium nie niedaleć przeciwko komu Cesarz Jmć kilkanaście Tysięcy Wojska swego przysłał.
Jakoż defacto Baronestum Allegat Cesarski w Warszawie zaraz po Sejmie przed Jchmci Panami Senato-
mi Residentami, y Vrzędnikami Wielkiemi Koronnemi, declarował to, że na instantią Jmci Pana Regimentow,
czterey konnych a trzy pieszych, ktore dwanaście Tysięcy Wojska efficiunt, pod Commendą Lotaryńskiego,
na Granicę Krzyżey od Slązka Cesarz Jmć zniyka; ktore na rozkazanie Jmci in viscera Regni wiada.
Toć y w tym, Cardinale Securitatis domow Szlacheckich, factum, vim habiy.

Żadnych Wojsk priwatnych zbierać y zaciągać ad quosuis (quod absit) motus Civiles nie będziemy. A-
zaś nie wiemy, komu po zerwaniu Sejmie przeszłym, pewnie nie na Turecką wojnę Vkraińskie chorągwie,
komu dragańskie kazano zaciągać. Na cóż kilkadziesiąt chorągwi z Panem Wyżyckim a corpus
Wojska odłączono? tylko żeby własne swoie wojsko z nich mieć: y na to ich własnym Ekonomicznym chlebem
podtrzymo. —

Comput Woyska Jeo Kr Mci y Rzptey Polskiego y Cudzoziemskiego zaciągu, starego y Nowego na Seymie A 1613 postanowiony

	Starego zaciągu	Aucta nowy zaciąg
Chorągwie Vsarskie		
Krola Jeo Mci pod Jm Panem Pisarzem Polnym Koron	160	40
Jasnie Wielm Jm Pana Marszał y Heth Wielk Koronnego	160	40
Xcia Jeo Mci Pana Woiewody Belskiego Heth: Poln Koron	160	40
Jmci Pana Woiewody Krakowskiego — —	100	50
Jmci Pana Woiewody Sieradzkiego — —	100	50
Jm Pana Woiewody Kiiowskiego — —	120	30
Jm Pana Woiewody Ruskiego — —	100	50
Jm Pana Kasztellana Bełzkiego nowa — —	—	150
Jm Pana Chorążego Koronnego — —	100	50
Jm Pana Krayczego Koronnego Wdy Podl — —	100	50
Xcia Jmci Ostrowskiego — —	100	50
Tegoż Xcia Jmci druga nowego zaciągu —	—	100
Facit	1200	700
Chorągwie Kozackie		
Krola Jmci pod Jm Panem Starostą Horodelskim —		150
Druga pod Jm Panem Pruszkowskim —	90	10
Jasn Wielm Jm P Marsz y Heth: Wiel Koronnego —	120	80
Xcia Jm Pana Woiewody Bełzkiego Heth: Poln —	120	80
Jmci Pana Woiewody Krakowskiego —	100	
Jm Pana Woiewody Sieradzkiego —	100	20
Jm Pana Woiewody Kiiowskiego —	100	20
Tegoż Jemu druga ratione chleba —	100	
Xcia Jm Pana Woiewody Wołhynskiego —	100	
Jm Pana Woiewody Płockiego —	80	20
Jm Pana Woiewody Bracławskiego — —	100	20

Jmci

+

JmPana Kasztellana Poznanskiego nowa		120
JmPana Kasztellana Brzeskiego Kuiawskiego	60	40
JmPana Halickiego	100	
JmPana Sanockiego	100	
JmPana Czermichowskiego nowa		100
JmPana Podlaskiego	80	20
JmPana Kasztellana Brzesciańskiego nowa		100
JmPana Radonskiego Kasztellana Zarnow	100	
JmPana Marszałka Nadwor: Koronnego	100	
JmPana Referendarza Koronnego	80	20
JmPana Chorążego Koronnego	100	50
JmPana Stolnika Koronnego	100	
JmPana Strażnika Koronnego	120	30
JmPana Oboznego Koronnego	100	12
JmPana Koniuszego Wiel. X. Litt.	90	10
JmPana Chorążego Nadwornego	70	30
Xcia Jmci Ostrogskiego	100	20
Xcia Jmci Konstantego	90	10
JmPana Kawalera Lubomirskiego	100	50
JmPana Podkomorzego Poznanskiego	70	30
JmPana Podkomorzego Podolskiego	60	40
JmPana Podkomorzego Bełzkiego	90	10
JmPana Podkomorzego Włodzimierskiego	80	20
JmPana Starosty Dolinskiego	100	20
JmPana Starosty Sandeckiego	100	
JmPana Starosty Parcowskiego	100	
JmPana Starosty Sieradzkiego	100	
JmPana Starosty Czerwonogrodzkiego	80	20
JmPana Starosty Owruckiego	80	20
JmPana Generała Podolskiego	100	
JmPana Starosty Chmielnickiego	80	20
JmPana Starosty Winnickiego	70	30
JmPana Starosty Tydaczowskiego	70	30
JmPana Starosty Nowogrodzkiego	60	40
JmPana Starosty Dobrzynskiego	70	30
JmPana Starosty Zukowskiego nowa		100
JmPana Chorążego Poznanskiego	100	

Mi

Im Pana Cztorzego Latorskiego	—	—	100	
Im Pana Cztorzego Chełmskiego	—	—	80	20
Im Pana Myszkowskiego Cztor: Kormichowskiego nowa				100
Im Pana Skoczeńskiego Podkasz: Chełm:		—	100	
Im Pana Łosiowskiego Podkasz: Łęczyckiego		—	70	30
Im Pana Podkaszego Mielnickiego	—	—	60	40
Im Pana Cześnowskiego Stolnika Lwow:		—	100	
Im Pana Piaseckiego Stolnika Lubel:		—	100	
Im Pana Stolnika Parnawskiego	—		60	40
Im Pana Podstolego Sendomirskiego nowa	—			120
Im Pana Podstolego Lwowskiego	—		70	30
Im Pana Podstolego Nowogrodzkiego	—		70	30
Im Pana Mieynika Owruckiego	—	—	100	
Im Pana Krzywego Cześnika Krakowskiego nowa		—		100
Im Pana Lisaya Ziemskiego Kamienieckiego nowa				70
Im Pana Bilawskiego Skarb: Podol: nowa		—		80
Im Pana Kąckiego Łowczego Zukowskiego		—	60	40
Im Pana Łowczego Lwowskiego	—	—	60	40
Im Pana Rozmaitowskiego Woyskiego Winn: nowa				80
Im Pana Sadeckiego Woyskiego Latyczowskiego nowa				100
Im Pana Iwaczkiego Woyskiego Sandeckiego		—	100	
Im Pana Strzymika Woyskiego	—	—	80	40
Im Pana Obuchowskiego Woyskiego	—	—	80	40
Im Pana Hanenka Sekr: Woysk: Zapor:		—	100	
Tegoż Im P. Hanenka pod Im P. Woyskim	—	—	100	
Tegoż Imć pod Woiewodzeniem Siemuszkiem		—	100	
Im Pana Kasztellanica Bielskiego	—	—	100	
Im Pana Woiewodzica Rawskiego nowa		— —		100
Im Pana Tyszkiewicza Woyew: Trok: nowa		— —		100
Im Pana Oleśnickiego Podkom: Sand:		— —	100	
Im Pana Sandsara Lubelskiego		— —	70	30
Im Pana Woiskiego	—	—	60	40
Im Pana Stefana Zamoyskiego nowa		— —		100
Im Pana Lipskiego	—	—	60	40
Im Pana Kazimierza Sapiehy nowa	—	—		100
Im Pana Ekelsbergskiego nowa	—	—		100
Im Pana Kazimierza Sapiehy nowa	—	—		100

Ind

Im Pana Cinskiego nowa	—	—			200
Im Pana Voyda nowa	—	—			200
Im Pana Magdalenskiego nowa	—	—			200
Im Pana Rusa	—	—	—	60	40
Im Pana Ruszczyca	—	—		60	40
Im Pana Sozenskiego nowa	—	—			200
Im Pana Poddaskiego stol. Crak. nowa	—	—			70
Im Pana Hoeckiewskiego	—			200	
Im Pana Alexandra Homenskiego	—			200	
Im Pana Pomorskiego	—	—		200	
Im Pana Malskiego	—	—		200	
Im Pana Walenzego Michalskiego	—			200	
Im Pana Skrzetuskiego	—	—		200	
Im Pana Andrzeia Zalewskiego	—			200	
Im Pana Thomasza Zalewskiego	—			200	
Im Pana Potockiego Woy. Hale.	—			200	
Im Pana Lipskiego	—			200	
Im Pana Rzeczyckiego	—	—		200	
			Fant	710	360
Horodzenc. Woiewst.					
Hospoda Dnia Konstantego nowa	—	—			200
Im Pana Burska nowa	—	—			200
Im Pana Woiewody Kiiowskiego	—	—		80	
Im Pana Chorazego Koronnego	—	—		80	
Xcia Im Pana Woiewody Belzkiego	—	—		80	
Teper Xiad Imiod Panem Kanclerzym	—			200	
Im Pana Podkomorzego Chelmskiego nowa					80
Im Pana Drohobuskiego nowa	—				80
Im Pana Lanckiego nowa	—				80
Im Pana Krzywowskiego nowa	—				80
Im Pana Brzezowskiego nowa	—				80
Im Pana Mieczyslawskiego Starego	—			200	80
Im Pana Bzuchego	—			60	20
Im Pana Mszczuiskiego Woiew.			—	60	20
Im Pana Zerkasa	—			60	20
Im Pana Biatogrowskiego	—			60	20
Im Pana Wilkowskiego	—	—			80
Im			na Bork		
			Fant	740	830

				269
Artyleryia				
Xcia Jchm. Dowzkiego	—	—		250
Jm Pana Starosty Owruckiego	—	—		250
Jm Pana Sukiennickiego	—	—	80	220
		Suma	80	470
Dragonia				
Jasne Wiel. X.X. Mar. y Het. Wielk. Lwow		—	400	200
Xcia Jm Pana Woiewody Bełzkiego Het. Polskiego		—	400	200
Jm Pana Prazmowskiego Kasztelana		—	200	300
Jm Pana Rzewuskiego Pisarza W. X.L.		—	300	200
Jm Pana Starosty Kowlen		—	300	200
Jm Pana Towarzy Kownerg		—		400
Jm Pana Starosty Rohatyńskiego		—	300	
Jm Pana Podstolego Sendomirskiego		—		500
Jm Pana Denemarka		—		400
Jm Pana Starosty Chorowskiego		—		300
Jm Pana Poranskiego		—		200
Jm Pana Kawalera Lubomirskiego		—		200
Jm Pana Podkomorzego Kijowskiego		—		200
Jm Pana Wielhorskiego Ks. Wołyń		—		200
Pozostała Summa Jm Ks. Wołyń Siemiskiego		—	200	
		Suma	2200	3300
Regimenty Piesze				
Jasne Wiel. Mci P. Mar. y Het. Wiel. Kor.		—		600
Jm Pana Generała Koycowskiego		—	300	300
Jm Pana Generała Kleckiego		—	300	300
Jm Pana Donhofa		—	300	300
Jm Pana Woiewody Kijowskiego		—	250	250
Jm Pana Woiewody Ruskiego		—	300	200
Jm Pana Leszczyńskiego Woiewody Podlaskiego		—	250	250
Jm Pana Generała Lacznego		—	250	250
Jm Pana Podkomorzego Wołyńskiego		—	250	250
Jm Pana Podkomorzego Koronnego		—	250	250
Jm Pana Podstolego Chełmińskiego		—	250	250
Jm Pana Rebowskiego		—	250	250
Jm Pana Łazowskiego		—		
		Jest		

Jm Pana Lebla	250	250
Xcia Jm Pana Podkanclerzego W. X. Li:	250	250
Jm Pana Referendarza Koronnego	250	250
Jm Pana Kasztellana Bełzkiego		400
Xcia Jmci Constantego	250	150
Jm Pana Starosty Parcowskiego	250	150
Jm Pana Chorążego Koronnego	250	150
Jm Pana Dębokam nowy		400
Jm Pana Beawlica nowy		400
Facit	4700	6000

Piechoty Węgierskie

Jaśnie Wiel: Jm P. Mar: y Heth: Wiel: Koron:	100	
Semenow	100	
Xcia Jm Pana Wdy Bełzkiego	100	
Jm Pana Motzidla nowa		200
Facit	300	200

Merkuryjusz Nowy.

Rok Panski Siedmdziesiąty wtory
Po Tysiącznym Szescietnym lieby Szarosiory
Znordowany tak długim Merkuryjusz biegem.
Trzecim stanie przedemną z Kamieńca Noclegiem.
Słuchaym co za Nowiny, dosz przestanmy dysiec
Czoło potrze zpolone, y z tym się da słyszec
Kto polnoy na Poganskiey gruntuse przyszedse
Jakoby Kotef wiązał na gardzieley przedze.
Zrzucił Turczyn przymierze dla Chrpski Siermięgi
Złomał Pacta, pogwałcił Cocimskie przysięgi,
W Siły swoie, a w Polskie Sfaszc mięzgody.
Przyszło dla Mostem Dniestru Skabiszego brody,
Wziął Kamieniec y wszystek kray Podolski zyzny
Wziął całą Ukrainę, a co Serca bliszny,
Nie zgrzane zadanie, nie dobywszy broni,
Powziął vczes chrutniejszą Haracz dasią oni
Oni monsię Polacy: co złotą swobodą
Wszystkie swiata Narody dotąd w Oczy bodą.
Jusz Krecyze wyrzuawszy wzbawienne Swiatnice
Błędnego Machometa, wprowadzi Krzyżyce
Jusz bierze w Dziesięcinę Obrzezaynskie dusze
Aes lędzisz Starozakonnee w Slubcach Animusze
Dopiero wider smutne, Wolnosci frymarki,
Im zwyczay gory spadszy, ciężey straci Karki
Gdy im tu Wiecznej Hanbie, a swoiey pocusze
Leda Gygas, leda Zyd liczym grzebiczy czesze,
Jusz się o Lwow potężnie kusi Kapłan Basza
Kiedy męzne Lgowskiego Serce Eliasza
Sesepty ludzi zadrzymą, y Turkuy Ordy
Asz nieznosnym Okupem staną Accordy
Jest między Pszczołami nie mała Dysputa
Dla czego się z Natury Lew boi Krzyżuta
Kurczy ogon, a skromnie zwinąwszy się lezy
Gdy ten wesoły ptak, y grzebcznie rzezy
Drzewiey szą to y niema, nic do przyrodzenia
Że Kapłon co mu zmiło dzi przyszłego grzebienia
Nie gdacząc tylko, płak tak mały y lwenki
Rzewnowzył Lwa ogromnego, y pobrał mu Lewki
Ale niedługo da Bog wszyscy zostaną osłabi
Bo go Orzeł porwie z Kurwiszy osłabi
Zwłaszcza gdy się w Jesziem nagotowi wprawi
Przyszłego ze na Wiosnę Kapłona zadawi
Tylko go barzo pilno trzeba nosić Zimie,
Kiedy zna vcię, a Corzeł nayprzemsza, niedźwiedź
Kiestoy Michale niestoy, Mars pole ostrzeży,
Długosz będzie skrzę przeże pod Lublinem Orzeł.
Pierwsze Pole twey Sławy puse oko po Scianach
Przeyrzy się w Bolesławach Zygmuntach, Stephanach
Jako
Jako pięknie Korone na Kyolenskiey głowie,
Kiedy się przymiey Zbroyna pranica oponie
Klec y vcha w Polu Turczyna mieranie
Gdy Doma Skrzywdzeni wzdychaią Poddani,
Patrz w Zwierciadło Xięzce Przodkow swoich gniazda
Zbądź im wyzey nadzinie, tworzą weszła gwiazda
Tym tesz iasniey swiecicma, nad Obcym Ziemie
Acbos tak, iak Janusz, Demitrzy Jeremie
Pojrzy w druga Linią, gdzie złożone groby,
Wzbudzą cię do Marsowey, O Kyolu osoby,
Pamiątka niegdy Scarycz dziś w szyscy gusnury
Zrownała tak w Osobie twey, poszła do gory
Kiedy Turczyn nie vrzyga Języczem zgoswalem,
Wziął Stambuł y Kamieniec wezmie pod Michalem
Orężem miecząy się mu dzis iego wrzoska spoci
Co Paleologowi wziął sobie nieco wroce,
Wierny w szystkie zabawy, wsiadaj na kon z Sbroru,
Kiedy darmo prozgnowac tak pilnemu gruna,
Krwie Slacheckiey, Nieco trzymaj odnieszemy zwiasta,
Że nie zal gdzy Kroleni, swego mamy Boreta,
Kiedy nie Iraga Węgrzyn, Francuzi y Szwedzi,
Że tyllo lista robiem, gdy Piast w Stronie siedzi
Kiestoy dzielne Rycerstwo nie czas Trzymanie
Porzuć Lublin, a sam się do Wojny zapalu,
Zbycz Swiętą rozrzewnione Animusze zgody
Kin lista, a chwalebnych Przodkow swoich mody
Otwartym się z Poganstwem wpolu szyscym zebrzy
Dla przywar Kolodzieie, ten tego nie zwietrzy
Zrobili, ktory dalej nie widzi od Nosa
W Szyku lato Zbitny Sąd, y z Marsa Minosa
Kiestoy y porzuć pioro cny Polny Pisarzu
Bo nieczarnym Czarnieczy Sławy Kalamarzu
Szukali: lec czerwoną krwią Poganskie grzbiety
Farbuiąc: wielkim Wodzom w dzielach Lali mety,
Prozno wedzi Bazar Hetmanie zgarszcza swoich ludzi
Bo skoro cne Rycerstwo, mrozny Wiatr ostudzi
Rozwiną się iako Dym, dosc dosc na tę furę,
Że wyjwrocą Lubelski kray Nogami wzgore
Promiowskiego przy głosie rozsiekaią Wolnym
Killa set ludzi w Setkowne Straca Sto dolnym
Za mroz Ocey na zgubą Inwidiey wszelkiey
Wczesy winien Ojczyznie: Oto znowu tę Lily
Ktoremi Lwem dostoyną Brata twego kczyl
Pod Babinem Kwadryn w Polskiey krwi umocził
Więc mu się vcic wstrzymi danym pod Podkayczy
Że nie odpaszesz broni, do lądz winowayczy
Nie zdyimiesz z bezecnego scierwu iego karku
I przyplaci Poganski pies, z Więzniow Jarmarku.
Kiedy pyszny Carogrod, dowie się z Krzyżem

Za to.

Że to Rodzic twoj pisał Pacta pod Chocimem
Pohasz Wielki Sobieski Otthomanskiej bromie
Że nie boi ze Ojcu twemu Wiarę Łamie.
Zazywszy Amurata Wielkiego modlitwy
Kim przyszedł z Władysławem pod Warną do bitwy
Boże litoj swe Imię wkazdej kochasz Wierze
Ilko go na Swiadectwo nie Cnotliwie bierze,
Żeby zdradził człowieka Ubezpieczonego,
Aze do Poholeńia karzesz Dzieciątego,
Niechay Chociasz, ztąd pozna dziś Poganin gruby
Że trzeba trzymać Bogu Uczynione Śluby,
I Dał Dekret po tobie żeby wstalim odmęcie
Y trwa pionej Koronij, niemyśląc owstręcie,
Wyjwar do niej iak głodne Ogary do Zwierzę,
Selim Gierej Han Ordy pełen tej nadzieie,
Że Najmniejszej krwie swojej nie straciwszy kropie
Z nieprzemiernym się chłaczy Plonem w Terechopie
Alec nią Ziemierowskie zafarbował brody,
Gdzie Hetman zagniewany dopadszy pogody,
W Ciasnym łęcie Pogańskie osiodławszy żyły,
Jako Lew przemorzony, bił z nowszej siły,
Polki tylko był iakli Nie przyjaciół Szczęść
Krzyczą Ubogich Więźniow krzyczą Niemowiątek
Modlitwy do Boga, żeby garść tak mała
Niezliczonej potędze Pogańskiej zdołała,
Zdarzył Bóg ze marzę swego Wodza wcale
Zmieszli Ordę y Plonu odbiło tak wiele,
Będzie Swiadkiem na Wiele, złomanego Oboru
Niemierow polki ludzie stuże y Rapieru,
Kasay ze teraz języki psi Jasburczy płodzie
Podłow zbierać negodnij, za Cnoty w Zawodzie
Coś Wodza Wojskiem macał, zazdrości wiadomą
Zarażonem Ozorem zasłoń ślepe psiną
Lecz iesce Wiktoryey melomiec Szczęśliwy,
Pokazuj Niemierowskie gestem tryumfem Winy
Jako Srewca Vsiela Sprawny Pogon Ziarnem,
Dowie się Wodz odrugim Rosu pod Kumarnem
Więc krotkiemi Polnierzow posilnijszy słowy,
Rzeki z Nieba Zapłaty czekaiąc gotowy,
Nieszczęściąc y zdrowia y zdrowia y zdrowia
Darki Życia gdy się dzą powstrzymszy broni,
Tyle dusz Chrześciańskich iednym maiąc względem
Na Poganstwo zawziętym pospieszy zapędem,
Straszi kiedy z Plonem wrociwszy od Dniepra
Jak pod Babiesaraiem tak się Ubezpiecza,
Wojska maiąc Tureckie y wtyle y wprzodzie
Tosz im niespodziewanej Hetman namich wiedzie.
Tym więcej strachu doda gdy w Rycerskiej dłoni
Zaiuszona w Tatarskiej krwi, szabla zadzwoni,
Lecą kby iak kapusta, szyie iako głąbie
Pole iako Purpura, ten kole ów rąbie

w Rosu

W Rosu lez, y kłodkiem gorących tak wiele
Jako w żadnym na Swiecie niebyło Rosciele,
Bo Więźniow Chrześciańskich niezliczone gromy
Prozą Boga: osłodnie Wolności nowiny
Te słoro dojdą Króla Lubelskiego słuchy
Kedy się przez mierą Wolność pod Obuchy
Kilka głow Niebrowatych bez Sądu bez skargi
Wsi Ludzi od Sądowych prowadzi na Targi
Puka się Zazdrość ziądu, y na Cnotę Noże
Ostrzy, zwie, więzienia, kiedy przecz niemoże
Juse tam miał Homiom wyświecać y trud obsiec zbożu
Hetman z Wojskiem: ale go nowa praca woła,
Kowe Tryumfy Serce Boże lubiące kusza,
Gdy słyszą ze Kuradyn Soltan pod Kabusza
Kordewo wszystkim Swoim Marsem znaczy z Plonij
Tam się mieyscem y Wojskiem czella opatrzonij
Nie Sobieś Cny Sobieski, rodzi się nie sobie,
Cesc Oyczyzna, Cesc Bracia, Cesc swa Pan mandobie
Odłoże w czas na czas inny Zimna, dyscyplina głodny
Zwyczaje złe zmarsle Dniestru głębokiego brody
Gdy nalazł krwie Skacedliey iedynej insycenie
Co byś mogł nad nie Bracią, na Nieprzyjaciela,
Pohasz bowiem niż Turczyn gorszy dzo za Cesy
Siczypie, Kasze y zawnie Cnotę swej wdzięczy
Siedm dni całe, czepie y o Marchwi swieczy
Am się rozbierając, siedm Nocy z Odzieczy
Szedł gdzie na Bednarowskie zadradszy się Lasy
Poprzeszłym swe Kuradyn Czambule miał wczasy
Dniało kiedy cała noc zwyczajnszej chodem
Zbierał Wojsko tak długiem znużone zawodem
Istanąwszy nad głową iuż pełen nadzieie
Mamy rzecze o Bracia przy licu złodzieie
Patrzy P. Bog na Serca y Nasze fatygi,
Że brzegąc zwiątrznogą Weiscią na wyscigi
Doskwsmy Nieprzyiaciół, ktoryśmy iuż raz fuscili
Odbiwszy żyle Więźniow, żyle małych Dzieci,
Szabla Nasza Nowinę, więc wprzod kto ocboczy
Kiedy Harcem podaze y bez Rosu skoczy
Rzekł Hetman: a Żołnierze Swiętym przysi Krzyżem
Potwierdzimy, wyjsuną się do nich krolem zbyżem
Sam Wodz z cbyżnszej Dołki podgorą się tai,
Aze z Orda Harcownik potrzebę zagai,
Bo tak małą garść Naszych widząc niemieszkanie
Wyjsunie się z Taboru y pod Lasem stanie,
Jeśli się Nasi z boku zbiegą im dostać krotku,
Jeśli nie: myślą żyć wzrząc odrzuconych z boku
Ale skoro Marszałek y Hetman Koronny
Podniesie wgorę Orły, y wszystek Szyk konny
Rozwinie: Zagrzmi Kotły y Trąby bojowe

Zaraz

Zaraz się pocżną mieszać poczną boiaźliwe
Tyły obracaiąc, wtenczas gdy się Nasi wrzekną
Do końca ieś Szablami y Strzelbą zasłepią
Tosz odzadniszy Rossa z Żywiołem do Bora,
Spadszy z hory pokłosza, ale ieś ze toru,
Dzierząc się zdrzeć Wojsko kładąc stopy wstopy,
W Kayeźnieyszey gęstwiny w nayglębsze przełomy
Lec wpadła Myśz do paści wpadł do Sieci Ptasząc,
Albowiem czuły Hetman wczas to przeczuwaiąc,
Cłopstwa kilka Tysięcy ieżdże przed Wieczorem,
Wegnawszy popaśćiżył przesrzeda całem borem,
Gdzieby przed Zdrzeźcem Tatarzyn Gnyła,
Nie dosiężnemu Cłopstwu każdy wpadł w Tyła
Widział byś tam byłe rany, więcey niż do śmierci,
Potrzeba, widziałbyś byłe porąbanych w Ćwierci,
Ręce po obcinane, a porzym za Skorę,
Za Plecach lub na pierśiach powzyłane wgorę,
Trzy dni rzeź ona trwała, ze na koniec wręce,
Zdmierzłe isc woleli, niż w tak wielkiey męce,
Ginąc: Iuż Więcey Więźniów, niż trupow na stałku,
Iusz ieś niema kto troczyć, więc przyieżdżaią dobrałku
A tu Tysiąc Czerwonych Hetman rzuci z frzodem,
Kto mi da Kuradzina wielkim rzetszey głosem
Dam y dwugi miech by się napatrzył mé Cnota
Ze w Oddaniu Babowskiey, otwarte mam wrota,
Mogł bym się Gratniey śmierci, choć zadnym chupem,
Kiedy nagrodzona, zemszcę, nad ćiem iego trupem,
Wetować krwie Szlacheckiey nieoszacowany.

Lec wpierśiach nie w Tygrysie serce nosza ezłeki
Do czeka prośba gałąź choć się mu odwłoce,
Ale ten wdzięczny w błoto gdzieś posłane rzeźy,
Przez cały Tydzień, ani drgnie, ani się ruszy,
W Krótkim czasie dostała większey godzień łaźni
Od iednej Szarawarze z całey wpadł Zaźni,
Która wiesz po Turecku gdy Obozach gruchnie
Że im tak rzyisko zajrzy Sobieski do Duchnie
Acz nie zaraz z wierzy, ale z tey przegrany
Samemu Cesarzowi zadrzy pod kolany
Trzy dni resztu Szeregi Murzow y Sołtanow kilka
Kosi Wilk nosi, ale ponieśą y Wilka
Dostało się Więźieniu, coś prostego ezeleka
Chorągwi kilkadziesiąt, a z tych pow Pasieka.

Rosz zgoła nieżyczanej Nasyeś doszedł rękoy,
Gdzie Matki przyiętrosone Synowie do Zeku,
Bracia Siostry z Nalazszy niebez łez stron obu
Rozwięzuią iakoby wstaiąc się zgrobu,
Krewni Krewne poznaią ci ręce do gory
Ci dzwigaią ramiona skrzepowane szczory
Wszyscym iakoby Nowe zaswieciło słońce
Wszyscy krzyczą do Boga zeby swe obronce,
Chciał posilac: a cicho pod ktorego sprawą
Dostali się Wolności nieśmiertelną sławą
Ktorey tu wiek najdłuższy nigdy nie dszczyby,
Nie Dymie zazdrość ani twey Matki Pasierby,
Wielki obdarzył Woda y nakrore Żywem,
Robisz Sercem, darował Niebem nieśwapliwem,
Kiedy chociaż iuż będziesz, bo Nas śmierć nie ssyta
Zbawce: Nik się dzieł twoich, końca nie doczyta,
I Krol Pan prawem okiem. Wejrzawszy wse Cnyny,
Ase godczas tak Szlachetney w Ojczyźnie Rusiny
Mała się zda pociecha wtak smutney zalobie
Będzie ie chciał zawdzięczac Cny Hetmanie tobie
Przerwałeś Cug Victoryi Poganom z Debwałym
Pierwszy Wojskiem Paskyy y nieznym speżałi
Żołnierzom dla zbyć przepraw z tobą do rzeźbali,
Pokazałeś co mogą, gdy z Polacy wzgodzie
A mieć to wie Pogamin ze mędrszy po szkodzie
Wostatku chwalne Niebo tu będzie nadgroda
Do ktorego kiedy by mogł byde przyiętą woda,
Zdy Niewolnikow Morzem, a Modlitwy Wiosły,
Kforyćbeś oswobodził w Niebo by cię wniosły
Przebacz Wielmożny Panie ze cię tak tanim smiałkiem
Mazgi się grubym pendzlem y dowcipem miałkiem
Twoie rysować dzieła: Ktore godne z Onym
Samego Apellesa Wielkim Macedonym
Będą [illegible]ie, ktorzy ci na pozne Porownuią
Zyiąc [illegible]arbą podadzą w Nieśmiertelne druki
Kiesli Slaby [illegible]ezer, na twoich Czynow w Dorzy
Będą co ci [illegible]ycze kazą w miedzi y w Kamieniu
Lec w Piersiach ludzkich ryta y Kamur y Miedzi
Cnota, do pierze w Niebie y ludzi przesiedzi
Tym tonem polwaplowy Merkury ci sz prawi
Że go mało co w Rymie Salia poprawi
Zaraz z Sezebrzeszyna porwawszy się lotem
Ku Warszawie: gdzie niewiem, obroci się potem.

Biskotij. y masse iako Robic zely byli masse.

Dziesiec iaiec surowych rozbije y funt cukru dotego wlozyc y byc to godzyne warzachowa. wgarku uszypac potym maki pszenney zeby szurowe funta. y byd3 znowu drogo gdzyne. y vczynic skrzynke zarkusa papiru gwbego y to ciasto wylac unio przykrie. zurowebu. paprzem y do pieca wlozyc y piec. skerodz vpiece ostrem kozem kra iac wellicy vpodobana y nadeku albo gonce przy piec.

Kalusani tak robic

Wziancfunt migdalow lupionych cukru. tak zefunt. vtluc obopsmalcu kazde zosobna y vmiesac dobrze zmigdalami potem masc zagrzac dobrze na fatelu tyko miesac zeby nieprzypadli y robic ztego kalusani na oplatkach kopcrze vczynic fmalca iarowego scsukru zwodki rozani y tym smarowac pourzechu. y do wolnicznego pieca wadzijc

Jako Prezrzecki Cukrowe Robic

Moki pultrzecia funta cukru dwa funta dure kwarcie wina imbieru Pten fzerdu cinamonu. prec lutow gozdzikow pultora Lota dwie galce skuskatulowe aniscu slodkiego pultora Lota to wszytko rosetrzc scsukrem y finem nadzieniem ognui rozpuscic vroguszij tego cukru. na chopcrze. trzij lis ki vtluc Pralek ieden surowzij rozbijc y tym prezrzecki strichowac.

Nalesniki Slodkie

Do kwarty mleka slodkiego rozbic dwie iaicy czterzy loski maslu przetopianego cukru wszypac cinamonu Rozanej wodki maki pszenna wzbic rzadzy nasmalonyki y nalosdz piec

Jako Robic Skakanki Migdalowe

Funt migdalow namoczyc wpodzie zymnej zeby tak beli przez noz potem ie oblupic skurzeij y vtluc dobrze. askrapiac ie raz albo dwa rzanq wodkq cukru vtluc funt skalko y vmiesac go dobrze zmi gdalami y klasc napapier male prietnecki y do wolnego pieca wadzijc tak zeby radzij vschli anizeli ie spiekli zeby dobrze stwardzialy potem skerodznyq zdjac ie z papiru nagenie polozijwszy przijszszijc

Jako Prezrzecki Migdalowe robic

Wzijc pultora funta migdalow y moc ie przes noc oblupijwszy piekno tluc iako nay lepi wi mozdzeru. potem wszypac do nyes skalki pszenni pultora funta wzijc cukru funt. y wspus acqo wszyglu vpultom kielisku manej wodkey wszypac do niego pulczwerta fzamonu. galkney tlucone y muskatowey liske aniscu slodkiego trochc. przysmazyc ch zerwenio scsukrem. albo nierzecz astego dopiero robic prezrzecki y do wolnego pieca klasc. y piec u oczkrzo fmazyc zurzeschu.

Oximel iak robic.

Miodu spuszczonego dure kwarcie wody chedogi dure kwarcie fmiesawszy gospodu fma zyc askro odstoiq dobrze przylac dzego ocku dobrego wedle smaku. aniebarzo iuszzrzywo przijmaiac. zely negesmal

Jako Julepek Fialkowy robic

Natluc fialkow skubionych pospolu scsukrem wsklenice Wkladac. nadun cu miedzi sko nie omina fialki potem do wsech kwart wody piekney wlozyc Ctery funty cukru a smazic to tak dlugo asz cukier zgestnij dobrze potem przechlodzijc on cukier aby mogl palec sczy mac. dopiero fialki wen klasc y kaszecek przijmaczyc bogdij by dlugo smagel toly me bel bronatny

Jako Sliko nalodzy robic

Wziac pulton kwarti mleka slodkiego y przistawic dobrznia y nabyc kwarte z dtkow samych skero wezrzec wlac do niego one fultki cukru wszypac wedlug podsoby y manej Wodkey zmiesac dobrze skero oshgnij wylac hamise zely ozieblo

Drugie Mlego takzetobic Samemi Bialkami iak y Pierwsze.

Na powietrze Roznego Bidla

Mieso wydrze vsuszywszy zwynnem Octem dawac. It Sledzia Polowice ziesc dac dziekczym no zdrzey vsi nasmarowac a wierzch Cola zielazem rospalonem wypalic niebendzie skodzylo It Sledzia rosdrapanego mocic dobrze wdziekciu Wlozyc kozdemu bydleciu wgarlo zeby polknelo It Stego sczwykli nawyciskac Soku. Oliwy wen Wlac Soli dobrze wszypac y dac iem pyc.

Na Owcze zely niezdychali

Biala Olszyna Piolen Chmiel vwarzywszy y posoliwszy dac nadcopic a Chmiel odpiwa miesac y iesc dawac It. Oblupywszy Owcze y teskiewe wnowym garku dobrze zalepywszy wpieczu spalyc a ten proch dawac Owczom namieszawszy Soli. It Stara wode od Saletry dawac pyc It Koperwas rospiesciye wwodzie dac takze pyc kozdemu Bidleciu

Owczom Na Motelice

I arselyne statarko warzyc a polewke dac iem pyc posoliwszy C

It Chcesli oddalic choroby Owcze od ktorych zdychaia wozmi zaladek Barani vwarz go wwynie day ze to Owczom pyc bendo zdrowi It Kabiers Iagod Porowych zmiesay ze zgliną przysipawszy Soli vmb iak Chleb Bochenki y nasus ich wpieczu albo na sluncu day ze Owczom Lizac tedy zkozdy niezdrowey pieydzie Plugastwo znozdrza a ktorey niepuydzie niebendzie kaslala zymie y zdrowa bendzie

Swyniom Lekarstwo

Na warzyc grochu znak naystarszą sloniną a zwarzywszy mleka niemalo wlac niemalo gorac so wen prochu przymiesawszy sluconego skla takze bagna a zwierzchu posipac siarką y todac przemorzonem Swyniom iesc.

Rezam solis robić.

Rz. Dwa garca gorzałki przepalany raz, dobrey. Hanyszku pułtora Funta, Cardamonow pułłota, Kubebow pułłota, Imbieru dwa łoty, Fiałkowego Korzenia, trzy łoty, Cynamonu trzy łoty, to wszytko zosobna każde przetłuczone drobno, wsyp do gorzałki, y pomoczywszy godzin kilka, przepał ią z tym wszytkim. Potym wes Sandalu tłuczonego dobrze pułtora łota, w węzełku zawiąsz, w mocz w gorzałkę, nie oraz we wszytko, ale w część, wyciskay węzełek iak naylepiey, potym wyiąwszy go z iedney części włoz w drugą y wyciskay, potym w trzecią część włozywszy, wyciskay iako naylepiey żeby farbę wszytkę wyciągnąć, potym węzełki wyrzuciwszy precz, gorzałki one wespoł zmięszay. A potym weź Cukru trzy Funty, włoż go w Panewkę wydzędozaną, w ley wody pułgarca czystey skow wezwre dobrze na ogniu, tedy białkow trzy iaiowych iak naylepiey ie ubiwszy witką żeby się spieniely kłać w on Cukier wrzący, y warz dobrą chwilę z białkami, potym odym od ognia, y zszymuy one białki z Cukru iak naylepiey możesz, y daymu ochłodnąć, a tym czasem onę gorzałkę ufarbowaną przepuść przez papier Szary, że będzie iak Krzyształ Klarowna, dopirosz on Cukier odszymowany przez chusthę cienką w ley wszystek y umięszay, a będziesz miał wyborą rozam solis.

Ona poczciwa ozdoba Mężowi
I nayprzewnieysza podpora domowi Kochanej.

Ledwie par kilka w dzieiach opisano
Ktory za prawe przyiacioły miano.

Ut uxoris amabilis esto
Ingenij dotes corporis adde bonis

Quo modo pugnant pungunt sua rostra columbae
Quarum blanditias verbaq. munimur habet.

Tristis eris si solus eris. Ovidius

Uxori amplu satis forma pudicitia est.

x x x

Trunna pomiarem Rzeczy, a swiatowe
Szczęscie się wali w ciemnosci grobowe
Czas wszytko niszczy, wszytkie wyniosłosci
Podlegac muszą jego smiertelnosci.

Rosamsolis robic

INSTYTUT OSSOLINSKIEGO

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.
Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.